Devlet Nüshası

ADALET VEKÂLETİ TARAFINDAN ÇIKARILIR

ADALET DERGİSİ

Yıl : 44

Sayı : 12

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

A N K A R A
Yeni Cezaevi Matbaası

1 9 5 3

727

Mevcudu Olan Satıştaki Kitaplar Listesi

Adalet Dergisi: 948: 1-12 inci sayıları	1000 Kr.
» » : 949: 1-12 » »	1000 »
Adalet Mantığı (Tercüme)	300 »
Alman Ceza M. Usulü K. (Baha Arıkan Tercümesi: 1951)	300 »
Avukatlık Kanunu ve Talimatnamesi (1938)	50 »
Aynî Haklar C. 2 (İ. H. Karafakıh tercümesi)	750 »
Deniz Ticaret Hukuku (K. Berker Tercümesi)	300 »
Hâkimler K. (942)	50 »
Meşhut Suçlar K. Talimatı	15 »
Noter K. (942)	50 »
Suçun ve suçlunun taaddüdü ve cürme iştirak	150 »
Tamimler Mecmuası: 928/937	175 »
» » : 938	100 »
» » : 950	100 »
Temyiz Mahkemesi Ceza Kararları 1952	250 »
Temyiz Mahkemesi Hukuk Kararları 1952	300 »
Temyiz Mahkemesi Kararları (Ceza: 941 - 942)	300 »
» » İçtihadı Birleştirme Ceza bölümü (950)	50 »
» » » » Hukuk » (950)	50 »
» » » » » » (951)	50 »
Tevhidi İçtihat Kararları: 1952, Hukuk Kısmı	15 »
Tevhidi İçtihat Kararları: 1952, Ceza Kısmı	10 »
Zürih Şerhi Aile Hukuku (949) (Dr. Tahir Çağa Tercümesi)	300 »
» » Borçlar Hukuku C. 2 (Dr. Recai Seçkin Tercümesi)	300 »
» » Giriş ve Kişinin Hukuku C. 1 (Volf Çernis Tercümesi)	300 »
» » » » » » » 2 (» » »)	300 »
» » Vesayet Hukuku C. 1 (Volf Çernis Tercümesi)	450 »
» » Zilyedlik ve Tapu Sicilli (Dr. Suat Bertan Tercümesi)	300 »

718

ADALET
DERGİSİ

İdareidare ile mükellef olan :
Adalet Vekâleti
NeşNeş Neeşriyat Müdür Vekili
K Â Z Â Z I M D E R E L İ

Aralık 1953

Yıl: 44 — Sayı: 12

İÇİNDEKİLER

NCELELELEMELER :		Sahife
	Hâkim namzetlerine Adalet Vekilinin Hitabesi	1377 — 1379
Dr. Zühühühitü Tarhan	Belçika'da Çocukların Himayesi	1381 — 1395
M. Zerrerrrin Akgün	Vekâlet akdi ve bâzı akitlerden farkı	1396 — 1422
Sıtkı Tı Tunçer	Haksız Fiilde Ceza Müruruzamanı	1423 — 1429
Kâzım m n Dereli	Bibliyografya	1430 — 1437
TEMYİYİYİZ MAHKEMESİ HUKUK KARARLARI		1438 — 1458
TEMYİYİYİZ MAHKEMESİ CEZA KARARLARI		1459 — 1471
1953 YILI 1 - 12 SAYILI ADALET DERGİSİ ALFABETİK ARAMMMA CETVELİ		1473 — 1618

729

HÂKİM NAMZETLİĞİNİ BİTİREN ve ADALET CİHAZINDA VAZİFE ALAN 141 HÂKİM NAMZEDİNE ADALET VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEKDAĞ'ın HİTABESİ

Arkadaşlar :

Biraz sonra çekilecek kura ile yeniden 141 arkadaşımız şerefli ve kutsal hâkimlik vazifesini ifa etmek üzere vatan sathına dağılacaktır. Bu, vekâlet vazifesini deruhte ettiğim tarihten beri çektiğimiz dördüncü kuradır. Bu dört kura ile 404 hâkim ve müddeiumumi arkadaşımız adalet saflarında yer almış oluyor.

Vekâlete geldiğim tarihte 187 münhalimiz vardı. O tarihten beri 404 hâkim arkadaş mesleğe alınmış olduğu halde geride yine 170 münhalimiz kalıyor. Bu münhaller, memleketimizin içtimaî ve iktisadî sahalarda gösterdiği büyük terakki ve inkişaflara muvazi olarak adalet işlerinin gittikçe artmakta bulunması ve adaleti vatandaşa yaklaştırmak hususundaki prensip dolayısiyle yeniden yaptığımız teşkilât ve takviyelerden ve bir kısım hâkimlerimizin emekliye ayrılmış olmalarından ileri gelmektedir. Bu yıl içinde :

1 — Tetkik ettiğimiz istatistiklere göre lüzum ve ihtiyaç hissedilen dört yerde yeniden mürettep ağır ceza mahkemesi kurduk.

2 — On yedi yerdeki tek hâkimli asliye mahkemesini, ayrı ayrı hukuk ve ceza mahkemelerine ayırdık.

3 — Otuz yedi kazada yalnız birer sulh mahkemesi mevcut idi. Bunları asliye mahkemesi haline getirdik.

4 — Ayrıca onüç yerde sulh ve dört yerde asliye hukuk mahkemesi ihdas ettik.

5 — Son çıkan iki kanunla kaza teşkilâtı yapılan 26 yerde asliye mahkemesi kurduk.

6 — Yine iş miktarı ve istatistik cetvellerini gözönünde tutarak muhtelif mahkemelere 84 hâkim ve müddeiumumi kadrosu ilâve etmek suretile bu mahkemeleri takviye ettik.

7 — Adaleti vatandaşa yaklaştırmak hususundaki prensibe uyarak, dâva adedi, nüfus miktarı yol ve coğrafi durumları da nazara alınmak suretile 59 nahiyede sulh mahkemesi ihdas ettik.

Bu sebepler dolayısile münhal miktarı arttı. Bundan üzüntü değil bilâkis, vatandaşların işlerinin daha süratle görülmesinin temin edilmiş olması ve adaletin vatandaşlara biraz daha yaklaştırılmış bulunması hasebiyle

iftihar etmek gerektir. Kura ile ağır ceza merkezlerine ve çift hâkimli yerlere tâyin edilerek tatbikat görmekte bulunan daha 144 arkadaşımız mevcut bulunmaktadır. Bunları da zamanı gelipte müstakil vazifelere tevzi ettiğimiz takdirde geriye kalan münhallerin tamamına yakın bir kısmı da sizin gibi stajdan gelen arkadaşlarla bu suretle kapatmak imkânına malik olacağız.

Sizden evvel çektikleri kuralarla adalet saflarında vazife almış bulunan arkadaşlarınızın feragatle çalışarak değerli hizmetlerde bulunduklarını haber alıyor ve bundan sevinç ve gurur duyuyoruz.

Sizlerde ağabeyleriniz gibi feragatle çalışarak hakkın ve adaletin hakiki yolcuları olduğunuzu isbat edeceksiniz.

6004 sayılı kanunla stajın bir seneye indirilmesi dolayısile kuralarınızı evvelki kuralarda olduğu gibi, ağır ceza merkezlerine ve çift hâkimli asliye teşkilâtı bulunan yerlere çekeceksiniz. Sizler de ağabeyleriniz gibi gittiğiniz bu yerlerde bir müddet tatbikat gördükten ve meslekî tecrübelerinizi arttırdıktan sonra kaza ve nahiyelerde resen vazifeler alacaksınız.

Yüklendiğiniz ağır ve yüklü vazifelerinizi yenerek muvaffakiyet elde edebilmeniz için her şeyden evvel muntazam ve metodlu çalışmanız, mesaî saatleri içinde mutlaka vazifeniz başında bulunmanız, duruşmalara herhalde muayyen saatlerinde başlıyarak iş sahiplerini fuzuli yere beklet-memeniz lâzımdır. İşi gevşek tutarsanız vatandaşların bütün varlıklariyle bağlı bulundukları adliyeye karşı olan itimatları sarsılmış olur. Sizlerin bu gibi hallere meydan vermiyeceğiniz temiz nasiyelerinizden okunmaktadır. Hüküm ve kararlarınızda rehberiniz, yalnız kanun ve vicdanınızın sesi olmalıdır.

Sizden önceki arkadaşlarınıza da söylediğim gibi, çalışanla çalışmıyan, vazifesinde muvaffakiyet gösterenle göstermiyen müsavi olamaz. Onun için sizler; daima kendinize, kendi mesainize ve göstereceğiniz ehliyet ve muvaffakiyete güveneceksiniz. Vazifelerinde muvaffakiyet gösteren arkadaşların faaliyetleri ve sicilleri nazara alınarak, müracaatlarına hacet kalmaksızın, lâyık oldukları yerlere alınmaktadırlar.

Hiç bir arkadaşımızı, gittikleri yerlerde unutmıyacağız. Onlarla daima ilgilenerek faaliyetlerini takip edeceğiz ve etmekteyiz.

Haklı istek ve arzularınızı bize bildiriniz. Bu gibi müracaatları her zaman tetkike amadeyiz.

Arkadaşlar:

Üzerinde ehemmiyet ve hassasiyetle durduğumuz meselelerden birisi de hâkim ve müddeiumumilerin terfih ve kadro durumlarıdır. Biliyorsunuzki kadro sıra cetvelleri bastırılarak teşkilâta gönderilmiştir.

722

Sizler de vazifelerinizde göstereceğiniz gayret ve muvaffakiyet derecesine göre bu defterin mümtazen, tercihan veya âdiyen terfia lâyık olanları arasında yer alacaksınız. Hepinizin, bu defterde mümtaz veya tercihli olarak terfi edecekler arasında yer almanızı temenni ederim.

1/1/1953 tarihinden bu güne kadar (yakında tevzi edeceğimiz kadrolarla birlikte) 1046 hâkim ve C. Müddeiumumisine kadro verilmiş oluyor. Ayrıca o tarihten bu güne kadar (1051) hâkim ve C. Müddeiumumisinin maaşları, 4598 sayılı kanuna göre yüksetilmiştir. Bu suretle son 10 ay içinde terfi eden hâkim ve müddeiumumilerin adedi (2097) yi bulmuş oluyor.

Arkadaşlar:

Aldığımız prensip kararına göre hâkim ve müddeiumumileri kendi memleketlerine vermiyoruz. Bunun bir çok faydaları olduğu ve hattâ bizzat o hâkim ve müddeiumuminin lehine bulunduğu malûmdur. Bu itibarla çekeceğiniz kuralar şayet kendi memleketinize çıkarsa bunu kabul etmiyerek yeniden kura çekeceğiz.

Sözlerimi burada bitirirken yeni vazifelerinizin memleketimiz ve milletimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder hepinize muvaffakiyetler dilerim.

BELÇİKA DA ÇOCUKLARIN HİMAYESİ

Yazan: **Dr. Zühtü Tarhan**
Adalet Müfettişi

Belçika da, 15/Mayıs/1912 tarihli kanunla çocukların islâhını temine hadim müesseselerle, müstakil bir ihtisasa dayanan çocuk mahkemeleri kurulmuş ve 1913 senesinde teşkil edilen çocuk himaye ofisi, Devlet terbiye müesseselerini kurmakla beraber hususî müesseseler üzerinde de bir nezaret ve kontrol salâhiyeti tesis eylemiştir. Ofis bilhassa ebeveyninin üzerindeki velâyet hakkı nez olunmuş çocuklarla suç işleyen ve mânen metruk kalıp çocuk hâkimine tevdi edilen çocukların durumu ile meşgul olmıya başlamıştır. Bazı aileler çocuklarına gereken terbiyeyi veremedikleri gibi yetişmesi hususunda lüzumlu ihtimamı da gösterememektedirler. Bu takdirde Hukuk Mahkemesi, ailenin çocuk üzerindeki haklarının ıskatına karar verir ve ailesi tarafından mağdur olan çocuktan rüşt çağına kadar ailenin yerini alabilecek bir kimse yanında kalabilir. Bu vaziyetteki velâyet hakkı nez olunan çocukları kontrol ve nezaret vazifesi müddeiumumiye verilmiştir.

Mahkemeye tevdi olunan çocuklara gelince; bunların vaziyeti ile alelâde mahkemelerden ziyade hususî teşkilâta malik bir çocuk mahkemesinin meşgul olması daha ziyade hakkaniyeti mucip bir keyfiyettir. Bu mülâhaza ile 18 yaşından aşağı yaştaki çocuklarla çocuk hâkimi iştigal etmekte ve çocuğu cezalandırmaktan ziyade onun islâhını göz önünde tutan tedbiri ittihazla lüzum gördüğünde bu tedbirleri tatil etmek salâhiyetine malik bulunmaktadır. Zira Hâkim suç işleyerek huzuruna gelen bir çocuğun fiilinin farik ve mümeyyizi olduğunu anladığı takdirde ona tecziyeyi icap ettiren müeyyideleri tatbik eder. Ya ceza evine gönderir veya lüzumlu tedbirin alınması için icabında ailesine teslim eder. Bu müeyyidelerin tatbikı birinci halde çocuğu terbiye ve islâhtan uzak bulunduğu gibi bilâkis ceza evinde ahlâken dalâlete duçar olacak ve ailesine teslim edildiği takdirde de çocuk belki yine müteredd bir muhit içinde kalacaktır.

19 uncu asırda bu mülâhazalarla müstakil ve mütehassıs çocuk mahkemelerinin kurulmasına lüzum görülmüştür. Bu maksatla 16 yaşından küçük serseri ve dilenci çocukların ceza hukuku şumulünden vareste tutulmaları düşünülmüş ve bunlarla birlikte 18 yaşında olup, işledikleri fiil-

den delayı umumî mahkemelerce mahkûm edilen çocukların 21 yaşını kadar ceza evlerinde kaldıktan sonra evvelkilerle birlikte devlet müesseselerinde bir meslek ve san'at öğrenmeleri ve böylece islâhları cihetine gidilmesi derpiş olunmuştur.

İslâhata bu noktadan başlanarak genişletilmiş ve suçlu çocuklarla kâhiller büsbütün tefrik olunarak suçlu çocuklar hususî müesseselere konulmuşlar ve müesseseler de hususî bir rejime tabi tutularak terbiyecilerin, teknik ustaların, hususî öğretmenlerin nezaretine tevdi olunmuşlardır.

Suçlu çocukların muhakeme usulünde de bir hususiyet gözetilmiştir. Çocuğun umumî mahkeme önünde utanması, çekinmesi nazara alınarak hususî bir hâkim tarafından mahsus bir şekilde muhakeme olunması icap eder. Bu maksatla 15/Mayıs/1912 tarihli Kanunla, umumî muhakimin bulunduğu mahalde müstakil bir çocuk mahkemesinin kurulması nazara alınarak Kral tarafından üç sene müddetle tâyin olunan bir hâkimin sırf çocuk suçlarile meşgul bulunması tervic olunmuştur. Bu Hâkim sosyal teşkilâttaki yardımcılarile birlikte, çocukların terbiye ve islâhları hususunda gereken tedbirleri alır. Hâkim tamamen resen hareket salâhiyetine malik olmayıp kendisini çocuk işlerile meşgul müddeiumumi tahrik eder. Çocuk hakkındaki lüzumlu adlî tahkikatı yapar ve hâkime verir. Hâkim de çocuk hakkındaki tedbirleri ittihaz için lüzumunda çocuğu davet eder; hakkında sosyal anket yaptırır. Bu müddet zarfında çocuğun durumunu ailevi vaziyetini tetkik etmekle beraber icabında kendisini muvakkaten bir müşahede müessesesine gönderebilir. Muvakkat tedbirlerin alınmasa sosyal anketle itmam olunur. Müteakiben hâkim tarafından çocuğun sorgusu ve ayrıca da muhakemesi icra olunur.

Çocuğun muhakemesi hâkimin kabinesinde yapılır. Bu esnada zabıt kâtibi, çocuk işlerile meşgul müddeiumumi muavini hazır bulunur. Ancak Belçika da, Fransa da olduğu gibi mahkemede iki âza yoktur.

Hâkimin çocuk suçluluğu hususunda baktığı muhtelif işler miyanında, serserilik, suihareket ve umumî intizamı muhil hareketler, Fuhuş, sefahat, kumar, sirkat, fena itiyatlar v. s. mevcuttur.

Hâkimin, çocuklar hakkında ittihaz edeceği tedbirler 15/Mayıs/912 tarihli kanunun 13, 18, 19, 21, 22, 25 ve 26 cı maddelerinde zikrolunmuştur. Alınacak tedabir bilhassa müşahedata müstenit olacaktır. Hâkim çocuğu tevbih etmeğe, lüzumunda nezaret altında serbesti rejimine tabi tutmağa; rüşt çağına gelinceye kadar çocuğu itimada şayan bir kimseye tevdie veya bir hayır müessesesine, hususî veya resmî bir terbiye müessesesine koymak hakkına maliktir. Hâkim çocuğun ailesinden ayrılma-

sını terbiyesi bakımından lüzumlu görürse tedbir olarak bunu yapmakta muhtardır.

ÇOCUK SUÇLULUĞUNU DOĞURAN ÂMİLLER

Raporumuzun bidayetinde de izahına çalıştığımız veçhile bir çok kimseler çocuk suçluluğuna karşı açılan savaşı ve suçlu çocuklar hakkında ittihaz olunan tedbirleri onlar hakkında, halâ cezaî bir müeyyidenin tatbikı suretinde telâkki etmektedirler. Bir çocuk aileler inzibatını temin edemedikleri çocuklarının Hâkim tarafından 21 yaşına kadar bir ceza evine konulmasını arzu ettikleri halde bazıları şereflerinin korunması bakımından buna muarız bulunmaktadırlar.

Çocuk iyi veya fena her hangi bir aileden dünyaya gelmekle beraber doğuşunda cemiyete intibak etmemiş bir mahluktur. Nafi tedbirler sayesinde çocuğun intibakı temin olunaaktır. İyi yetiştirilmiş bir çocuğa cemiyetin tedbir ittihazına lüzum yoktur. Çocuk hâkimi ancak muayyen ahvalde veya suç işlemesi halinde gerekli müdahale ve tedabiri ittihaz eder.

Çocuk suçluluğunu muhtelif âmiller doğurur. Bunlar meyanında bizzat çocuğun zati karekteri, aile muhiti ve tesirinde kaldığı içtimaî sebepler mevcuttur.

Çocuğun ferdî durumu : Bilhassa doğumundan itibaren başlar. Ailesinin frengi, sar'a ve alkolizme müptelâ bulunması çocuğun neşvüneması itibarile fizik bünyesine tesir ettiği gibi, gerek ruhî gerek aklî bakımdan geri kalmasını mucip olur. Bunların en azı mektep çağındaki çocukların görme ve işitme kabiliyetlerindeki noksanlıklarında tebaruz eder. Binnetice bunların aklî durumlarının inkişaf derecesi mütehassısı tarafından tetkike tabi tutulmalıdır. Bu gibilerin fennî ve tıbbî, terbiyevî ve meslekî bilgi metotları tatbikı suretile tedavi ve islâhları cihetine gidilmek icap eder. Aksi halde bulundukları vasattan aldıkları bu noksanları kuracakları vasata nakleyleyecekler ve bundan cemiyet mütemadi bir zarar görecektir.

Ailevi ve içtimaî âmiller : Aile muhiti teşevvüş halinde bulunduğu takdirde evvelemirde çocuğa olgunluk temin edecek bahtiyar bir aile ocağının temini iktiza eder. Çocuk, ilk temasını babası ile yapacağına göre bu temasın müstakbel hayatı üzerinde büyük tesiri olacaktır. Ebeveyn çocuğuna yalnız bir aile ocağı ve yiyecek teminile kalmıyacak onun fikrî ve meslekî inkişafına da yardım edecektir.

Bu günün hayat şartları, ekseriya ananın evli bulunmasına rağmen aile bütçesini tevzin için dışarıda çalışmasını icap ettirmektedir. Halli

muktazi içtimaî yaralardan biri de, çocuğun bakımsız kalarak binnetice felâketini mucib olan boşanmalardır. Bu takdirde çocuğun bir hayır müessesesine veya hayır sever bir kimseye tevdii lâzımgelir. Kezalik çocuk ilk mektep çağında, bütün ihtimama rağmen muhtelif karakterdeki murefe peyda ettiği arkadaşlarından fena huylar iktisap edebilir. Yine henüz sinnirüşte varmıyan çocukların atelyelerde, mağazalarda, fabrikalarda hayatlarını kazanmağa çalışmaları da karakterlerinin bozulmasını mucip olmakta ve netice itibarile suç işlemelerinde belli başlı faktörler sırasına girmektedir.

Çocukların suç işlemesindeki sosyal âmillerden en mühimmi işsiz kalmış bulunmaları ve boş vakitlerinde kumar vesaire gibi fena huylara meyil etmeleridir. Bu itibarla çocukların boş vakitlerini grup ve ekip halindeki eğlencelere tahsis etmeleri — meselâ izcilik teşkilâtı gibi — temin olunmalı, kezalik sinemaların çocuklara aşılayabileceği teknik suçlara; dans salonlarının, kahvelerin karakterleri üzerindeki menfi tesiratı bertaraf edilmelidir. Ebeveyn bir çok ahvalde menfi tesirata kapılan çocuklarının hareketlerine karşı meskut kalmaktadırlar, bu itibarla çocuk hâkiminin, maznun halini almadan ve vakit kaybetmeden gereken tedbirleri alması yine cemiyetin menefii iktizasındandır.

ÇOCUK HÂKİMİNİN EVSAFI

Adalete teslim edilen çocuğun himaye ve islâhile meşgul olan en mühim şahsiyet süphesizki çocuk hâkimidir. Ancak bu vazifeyi hakkiyle fa edebilmesi için kendisile birlikte çalışan daimî ve ayrıca fahrî yardımcıları mevcut bulunduğu gibi müşahede ve terbiye müesseselerine de hiyacı vardır. Çocuğun katî olarak ıslahı için bu mütemmim teşkilâtın yekdiğerine muvazi olarak çalışması lâzımdır.

Çocuk hâkiminin, çocuk ruhiyatına vâkıf olması, aynı zamanda mistakil, bitaraf, ihatalı ve otoriter bulunması icabeder. Çocukla, ailesile samimi olarak ve yanına oturtarak görüşmesi ve bu görüşmeyi iş icabı değil dost olarak yaptığını ihsas etmesi gerekir. Bu takdirde işlenilen suçun mahiyetine daha ziyade vâkıf olarak tedbirlerini ona göre yerinde ittihaz etmiş bulunur. Bu görüşmeleri mütaakıp icabeden nasihatları verdikten sonra adeta aile babası imiş gibi hareket etmeli ve el sıkarak ayrılmalıdır. Çocuk hakkında ağır bir karar ittihazına mecbur olduğunda, sukûnetle; kanunu ve çocuğun menfaatlerini nazara alarak o suretle hareket ettiğini bildirmelidir.

728

Sosyal anket :

Sosyal anket, hâkimin ittihaz edeceği tedbirlere ve alacağı karara son derece müessir olmakla çocuk himayesi delegeleri tarafından dikkat ve basiretle hazırlanması icap eder. Bu anket aile muhitine girerek, çocuğun mektepteki durumunu tetkik ederek yapılacak esaslı müşahedeleri muhtevi olmalı ve hâkim suç işleyen çocuğun ailesinin geçimli, normal veya anormal gidişine vâkıf bulunmalıdır. Bu anket çocuğun lüzumu halinde hâkim tarafından çalışma muhitinin değişmesini de mucip olacağından anket tanziminde çocuğun fizik durumu, aklî ve ahlâki cephelerini, irsen intikal eden noksanlarını, gelişmesindeki gecikmeleri aklî ma luliyetlerini tesbit etmek gerekir. Kezalik delege çocuğun boş vakitlerinde nelerle meşgul bulunduğunu tesbit eder. Böylece çocuğun muhitinde kalmasının veya uzaklaştırılmasının faydalı olup olmayacağına karar verilir.

Müşahede :

Hakikî bir islâh metodunun tam olarak tatbikı ancak çocuğun müşahedesile kabildir. Bu suretle çocuğun haleti ruhiyesine hakiki bir ittilâ mümkün olur. Resmî veya hususî bir müşahede müessesinde ruh hastalıkları mütehassısı, çocuk hastalıkları mütehassısı ve sosyal servis asistanı tarafından tetkik ve müşahede edilmek suretile çocuğun umumî reaksiyonları tesbit edilir. Ruhî tetkikat, bilhassa buna müteallik laboratuarlarda ikmal olunur. Çocuğun médico-pedagogique kliniklerde tetkik edilir. Ruhî tetkikat, bilhassa buna müteallik laboratuarlarda ikmal olunur. ve müşahedeye tabi tutularak aklî ve ruhî durumunun tesbiti çok müsbet neticeler vermektedir. Esasen 15/Mayıs/1912 tarihli kanunun 21 ci maddesi,Hâkimin: çocuğun fizik veya aklî durumunda tereddüdü halinde onu bir veya bir kaç mütehassısın müşahedesine tevdi ederek tıbbî bir tetkike tabi tutabileceğini işaret eylemektedir. Gerçi bu şekilde bir müşahede meburî değilse de Belçikada çocuk himaye ofisine merbut bulunan devlet terbiye müesseselerine konulan bütün çocuklar hakkında bu usule müracaat edilmektedir.

Hulâsa, neticede bütün bu müşahedat ve tetkikat üzerine bir sentez yapılarak katî rapor yazılır.

Belçikada, gerek devlete ait, gerek hususî teşekkül mahiyetinde müşahede müesseseleri mevcuttur. Bunlardan çocuk himaye ofisine tabi bulunan Devlet müşahede merkezleri alelekser Enterna vaziyetindedir. Gerek çocuk hâkiminin gerek idarî mercilerin ve gerek muhafazalarına memur kimselerin şikâyeti üzerine çocuklar burada müşahedeye tabi tutulur.

Ancak kazaî merciin talebi ile çocuk Psycho-médico-Pedagogiques kliniklerde ve hususî müşahede merkezlerinde müşahedeye tabi tutulur.

Çocukların terbiye müesseselerine konulması :

Karekteri itibarile terbiye ve inzibatı müşkül çocukların daha ziyade kapalı rejime tabi müesseselere konulmaları terbiye ve islâhları bakımından müsbet neticeler vermektedir. Ancak çocuğun durumu itibarile kategorisini bulmak meselesi ehemmiyetlidir. Terbiyesi kolay çocuklar. normal metotlarla islâh olunabilirse de anormaller ve aklen geri kalmış bulunanlar için hususî metotların tatbikı iktiza ettiği gibi gerek aklî gerek maddî durumları itibarile temamen müütereddi olanların islâhı için ayrı usuller kullanmak icap eder.

Normal bir aile hayatından mahrum kalarak yetişen çocukları müessesede evvelâ aile hayatına alıştırmak lâzımdır. Bu bakımdan müessesede çalışacak terbiyeciler ve onların şefleri çocuklara hakikî birer rehber olacaklarından mesleklerine yalnız hayatlarını kazanmak bakımından değil, çocuk ruhiyatına vâkıf ve bu espiriye sahip bulunmaları dolayısiyle bağlı kalmaları icap eder. Çocuğun müessesedeki ikameti kendi şahsiyetine bağlı olduğu gibi terbiyecilerin durumuna da vabestedir.

Tedrici serbesti Rejimi, internatda müşahede müddeti, serbest hayat arasında bir intikal devresidir. Ailesine iade edilemeyen veya ailesi bulunmıyan ve bu rejime tabi tutulan çocuklara temin edilecek mühim gayet dikkatlı seçilmesi lâzımdır. Tedrici serbesti yurtları bu bakımdan çok faydalı rol oynamaktadırlar. Çocuk sabahleyin, hatta öğle yemeğini de yanına alarak çalışacağı muhite gider ve akşam yurduna, yatmak üzere avdet eder.

Boş zamanların tanzimi keyfiyeti çocuk islâhı bakımından dikkate şayan bir noktadır. İyi tavır ve hareket gösteren çocuklar kendilerini kabul edecek olan hayırsever nezdinde tatil geçirir ve orada kendisi için tam bir aile muhitile karşılaşır. Şefkat görür. Bu itibarla sosyal hayata intibakı kolayca temin edilmiş olur.

Bu cümleden olarak Belçika'da ziyaret ve tetkiklerde bulunduğum, gerek çocuk himaye ofisinin idaresindeki devlet terbiye ve müşahede merkezlerile, gerek hususî müessesolerden tatbik eyledikleri rejim ve metot itibarile bahs etmeği faydalı bulmaktayım.

MOL

Müşahede müessesesi

Devlete ait olan bu müesseseye 7/18 arasındaki erkek çocuklar kabul olunmaktadır. Halen müessesede bulunan 235 çocuk, ahlâkî tıbbî bedenî

ve sosyal intizamsızlıkları itibarile 4 gruba ayrılmıştır. Müesseseye kabul ve oraya intibak devresinden sonra çocuk, Fikrî ve meslekî bakımdan kabiliyetinin tâyini hususunda muhtelif tecrübe ve tetkikata tabi tutulmaktadır. En mühimmi çocuğun hangi sebepler tahdında suç işlediği hususunda müşahedeye konulmasıdır. Bu bakımdan çocuğun mazideki şahsi durumu, aklî haleti, belâhete müptelâ olup olmadığı, karekter değişiklikleri tetkik olunduğu gibi ailesinin durumu, ana babasının ayrılmış veya boşanmış bulunup bulunmadığı, mektepteki vaziyeti veya meslekî sahadaki kabiliyet ve muvaffakiyet derecesi, tanıştığı ve muarefede bulunduğu kimselerle olan münasebetleri tetkik olunur.

Müşahedeye tabi çocuk evvelâ bir kaç gün kabul paviyonuna konulur. Bilahere 2/3 ay müddetle çocuk paviyonuna nakil olunur. Bu müddet zarfında çocuk sıhhî, aklî noksanları ile karekter intizamsızlıklarını orta ya koymuş olur. Ancak bu üç aylık müddet daha ziyade normal çocuklar içindir. Anormal bulunanlar hakkında müptelâ oldukları hastalığın teşhisi hakkında test yapıldığı gibi ayrıca faaliyeti, arkadaşları ile olan durumu, sınıfta veya atelyedeki vaziyeti tetkik ve Psycho-Pédagogice klinikte çocuğun aklî durumu kontrol edildikten sonra hangi sahada müsteit ve muktedir bulunduğunun tesbitine çalışılır ve neticede paviyon şefi tarafından müşahede raporu yazılarak çocuğun islâhının ne yolda yapılacağı tâyin olunarak ona göre terbiyesine başlanır.

«NAMUR» DE

Saint Servais müşahede ve terbiye müessesesi :

Evvelki gibi Adliye nezaretine tabi çocuk himaye ofisine bağlı bulunan bu müesseseye 14/21 yaşındaki kızlar kabul edilmekte olup rahibeler tarafından idare edilmektedir. Halen mevcut 180 kız çocuk muhtelif paviyonlara yerleştirilmişlerdir. Aklî bakımdan çocuklar, evvelemirde pisikolojik bir klinik müşahedesine tabi tutulmakla beraber müessesenin akıl hastalıkları mütehassısı tarafından ayrıca tetkik olunmaktadırlar. Bidayette çocuk muayyen bir guruba ithal olunarak psikolojik tetkikatına başlanır. Ve çocuğun fikrî kabiliyet ve istidadı test yapılmak suretile öl çülür. Bilahare; çocuğun şahsiyetinin tetkikine geçilir. Bunun için bütün terbiyeciler her gün çocuğun durumunu müşahede ederler. Bedenî ve asabî noksanları, çalışma vaziyeti, meşguliyet ve alâkasının nelere matuf bulunduğu, başkalarına karşı durumu tetkikten geçer, bunu müteakip muayyen şahıslar tarafından çocuğa sualler tevcih edilerek umumî temayülatı, duyguları, nelerle meşgul olmak ve hangi mesleği seçmek istediği tesbit edilir.

Böylece çocuğun mazisi, ailevi durumu, gençlik duyguları, mes'ut ve bedbah geçirdiği zamanların ruhyatına olan tesiratı hastalıkları v. s. tetkik edilmekle bütün malûmat çocuk himaye teşkilâtı delegesi tarafından tanzim edilen sosyal anketle birleştirilir. Ve nihayet çocuk hakkında lüzumlu tetkikatı yapan elemanlar tarafından sentez yapılmak suretile itmam edilerek raporu yazılır.

Paviyon esasına dayanan müessesede her çocuk münferiden meşgul olunmak suretile terbiye olunur. Kendilerine bir aile muhitinde bulundukları terbiyecileri tarafından daima telkin edilerek ayrıca teşkil edilen bir talebe meclisile kısmen Self-Gouvernement çocuk kolonileri kurup kendilerini idare etme sistemi tatbik olunur. Çocuklar kendi arzularile aralarında, vefakârlığına itimat ettikleri arkadaşlarını grup şefi seçerler, böylece çocukların itimat hisleri çoğalır mülahazasında bulunulmatadır. Filhakika tatbikatta bunun karşılıklı mavenet, ahlâk, sadakat, çalışma duygusu bakımından faideleri görülmüştür.

Günlük proğrama göre, her pavyon mutbak, çamaşır, ütü, dikiş, bahçe ile meşguliyet gibi işleri görürler. Akşam kurlarında çocuklara fikrî inkişaflarını temin edecek umumî bilgiler öğretilir ve ayrıca her sabah jimnastik yapmalarına itina olunur.

Çocuklara amelî bilgi olarak her biri 4 ay devam eden ilk, orta ve yüksek kurlarda biçki, dikiş, steno, daktilo, ütücülük, kolacılık, aşçılık öğretilir.

Müessesede 4 ay kalan çocuk yukarıda yazılı kurlardan birini seçmekten muhtardır. Esasen bu kurlarda bu müddet zarfında bulunmuş olmakla imtihanı icra edilerek kaydı yapılır. Bu kayıt haddi zatında aynı etüdün diğer kurlarını da takip etmesini temin bakımından formalite icabı yapılmaktadır. Kurlara sabahları ve öğleden sonra muayyen saatlerde devam edilir. Bütün kurlar ikmal edildikten sonra çocuklara, bilimtihan diplomaları verilir.

Müessese idaresi çocukları ev işlerine yardım etmek üzere aileler nezdine yerleştirebilir. Bu müddet zarfında çocuklara başkalariyle olan muarefeleri, sarfiyatları, aileye intibakları v. s. bakımından bir rahibe tarafından kontrola tâbidirler. Her pazar müesseseye gelirler ve orada kendileri için lüzumlu gezintiler, eğlenceler tertip olunduğu gibi sinema seyretmek üzere şehre de indirilirler. Bu suretle çocukların sosyal hayata intibakları da temin edilmiş olur.

732

Ruisselede
Devlet Terbiye Müessesesi

Terbiye sistemini çok tipik ve orijinal bulduğumuz bu müessese 6-20 yaşında ve yalnız Flâman Irkından olan en müteredd̂i ve müşevveş karakterli çocukları kabul etmektedir. 250 çocuğu mevcut bulunan müessese çok güzel bir şato içinde olup ayrıca muhtelif grup paviyonlarını, atelyeleri, yatakhaneleri ihtiva etmektedir.

Müesseseye çocuk hâkiminin, haklarında en sert rejimi tatbik etmek mecburiyetinde kaldığı çocuklar tevdi olunmakta ve bunlar ekseriya zabtı rabta sığmadıklarından diğer hususî veya Devlet müesseseleri tarafından gönderilmektedirler.

Buraya giren bütün çocuklar bidayeten Mol Devlet terbiye müessesesinde hali harekâtı, mâsebakı, sıhhî durumu, zihni kabiliyet ve inkişafı, karakteri, ahlâkî temayülü, müsait bulunduğu sanat veya meslek hakkında muayyen bir müddet müşahedeye tâbi tutulduktan sonra, yazılan raporları kendilerinden bir kaç gün evvel müesseseye gelir. Böylece dahil olacakları grup evvelden tâyin edilmiş bluunduğu gibi çocuğun konulacağı grup şefine de lüzumlu malûmat verilmiş olur.

Müessesede çocuklar 3 gruba inkisam etmişlerdir:

Birinci grupta henüz buluğ çağına erişmeyen çocuklar,

İkinci grupta rüşt çağına yaklaşmış ve binnetice kritik yaşta bulunmaları dolayısiyle vehamet arz eden çocuklar,

Üçüncü grupta ise, olgunluk çağına varmış gençler yer almışlardır.

Her grup ayrıca 3 kısma veya müessese tâbirince aileye inkisam etmiştir.

Birinci kısımda; aklen zayıf ve cahil olanlarla ahmaklar, ikinci kısımda; umumî olarak yetişmemiş olanlar, yaşlarına göre geri kalanlar,

Üçüncü kısımda ise; yaşlarına göre normal yetişmiş olanlar bulunmaktadır.

Çocuklar müessesede bulundukları müddet zarfında terbiyelerine lâyıkıla itina bakımından daima aynı terbiyecinin nezaretine mevdudurlar. Her kısım tamamile muhtar bir birlik olup kendine has esprisini muhafaza eder. 20 - 30 çocuğun bir arada bulunduğu bu kısımlar; bir kısım şefi, bir öğretmen ve iki terbiyeci tarafından nezarete tâbidir. Kısım şefi kendi kısmının idaresinden mesuldur. Her kısımda bir tedrisat sınıfı, bir toplantı salonu, bir vestiyer, bir yatakhane mevcut olup böylece bütün müessesede 9 kısım ile ayrıca bir de tedrici serbestî = Semi - liberte ye tâbi bulunanların kışmı mevcuttur.

Çocuklar sabahları saat 5,45 de kaldırılmakta, temizliklerini mütaakıp 10 dakika jimnastik yaptırılmaktadır. Bunu mütaakıp kendi kısımları temizletilmekte ve 6'30 da sabah âyinine iştirak ettirilip, 7,15 de kahvealtıları verilmektedir. Saat 8 ile 17 arasında çocuklar sınıflarında çalıştırılmakta ve müteakiben kendilerine tahsis edilen kulüplerde şarkı dersi, resim, atletizim, tiyatro, her sanata mütaallik etütler, muzik v.s. ile meşgul olduktan sonra 18,30 da akşam yemekleri yedirildikten sonra serbest bırakılmakta ve saat 21 de yatırılmaktadır.

Tıbbî ihtimama gelince; çocuklar müessese doktoru tarafından daima sıhhî bakımdan nezarete tâbidirler. Doktor, çocukların bu müesseseye girmelerine mukaddem tanzim edilen ilk müşahede raporlarını nazarı itibare alarak o yolda sıhhî murakabesini temin ettiği gibi kendi müşahedelerini de tesbit etmektedir. Mühim vakalarda ya hariçten bir mütehassıs dâvet olunur veya çocuk hastahaneye nakil edilir. Geçici hastalıklar mektebin revirinde tedavi olunmakta ve burada iki hastabakıcı kadın bulunmaktadır.

Çocuklara haftada üç saat, diplomalı bir öğretmenin nezareti altında mecburî jimnastik yaptırılır. Bu öğretmen diğer spor faaliyetlerini de tanzim etmektedir. Kış mevsiminde çocuklara haftada bir gün ve yazın 3 gün duş yaptırılır. Bir rahip, her sınıftaki çocuklara din dersleri vermekte ve ayrıca her talebe ile münferiden temas ederek telkinatta bulunmaktadır.

Tedrisat:

Çocuklardan mürekkep olan birinci grup her gün saat 9 ilâ 11,30 arasında sınıflarında öğretmenden ilk tedrisat derslerini takip etmekte ve öğleden sonra 13,30 - 16,30 arasında dışarıda terbiyecilerinin nezaretinde oyunlar tertip etmektedirler.

İkinci ve üçüncü gruplar ise her gün öğleden evvel veya sonra olmak üzere 3,5 saat nazarî mahiyetteki umumî bilgilerle matematik öğrenmekte ve geri kalan zamanda, kendilerine teknik dersler öğretilmektedir.

Teknik bilgiler; meslekî bakımdan çocuklara istidatlarına göre, marangozluk, makinecilik, demircilik, kurşuculuk, çinkoculuk, terzilik, kunduracılık, her nevi bahçe işleri, ressamlık, ekmekçilik, dülgerlik, arzularına göre de duvarcılık öğretilir. Bu bilgiler hususunda müessesede muntazam atelyeler mevcut bulunduğu gibi yine ilk müşahede raporunda tebellür eden istidatları nazara alınarak bu şubelere konulurlar. Ancak çocuk veya ailesi, mesleğini değiştirmek isterlerse bu takdirde vaki talep, meslekî komita tarafından tetkik edildikten sonra istidadı tesbit olunursa sınıfı değiştirilir.

Ruisselede müessesesinde çocuklara çocuk terbiyesi bakımından gereken terbiyenin verilebilmesi için talebelerle terbiyeciler arasında müte-

kabil itimat ve dostane temasların tesisine çalışılmakta ve bu bakımdan yine de serbest bir rejime tâbi tutulmaktadır. Müessesenin kilisesinden mücavir halk istifade ettiği gibi muayyen zamanlarda çocuklar köylülere zirai işlerde yardım etmek üzere serbest bırakılmaktadırlar. Buna rağmen ara sıra firar hâdiselerine raslanmaktadır.

Disiplin cezaları, daha ziyade terbiyevî mahiyette olup ferdî veya alenî tekdir, kendisine bahşedilen serbest hareket imkânlarının ref'i bir odaya tecrit gibi cezalardır. Cismanî cezalar tamamen memnudur. Liyakata müstahak çocuklarda; alenî takdir, muayyen zamanlarda izinli gitmek, bayramları ve fevkalâde zamanları muayyen bir müddet ailesi nezdinde geçirmek suretinde mükâfatlandırılmaktadırlar. Ayrıca tatillerle çocuklar grup halinde kamp kurmakta ve böylece serbest olarak emalarına gayret edilmektedir.

«Anvers» de Sainte Marguerite de Cortone müessesesi

4 - 21 yaşindaki kızları müşahede ve terbiyeye tâbi tutan hususî ve tamamen rahibeler tarafından idare edilen bir müessesedir. Devletten malî yardım görmektedir. Halen müessesede 135 genç kız mevcuttur.

Çocuk müesseseye gelince; iki ay müddetle sıhhî ve ruhî bakımdan müşahedeye tâbi tutulur. Bu müddet zarfında aynı zamanda çocuğun fikrî kabiliyetini ve zekâsını ölçmek için psikolojik testler yapılır.

Müessesede zaman zaman tertip olunan konferanslardan birinde bir akıl hastalıkları mütehassısı doktor, çocuğun hastalığının tahlilini yaparak, nasıl tedavi edilmesi iktiza ettiğini izah eder.

Evvelce de arz ettiğimiz gibi çocuk hakkında anket yapıldığı esnada bazen ailesinin yanında bulundurulması mahzurlu görülür. Bu takdirde çocuk hâkimi tarafından, küçük, muvakkaten ya bir başka şahıs yanına veya bir cemiyete yahut bir hayır veya tedris müessesesine konulur. Eğer hâkim, çocuğun bedenî veya aklî neşvüneması hakkında tereddüde düşerse mütehassıslar marifetile onu tetkik ve müşahedeye tâbi kılar. Bidayette müşahede, doktorun muayenehanesinde veya diğer tıbbî müesseselerde yapılır idi. Bilâhare Belçika Hükümeti erkek ve kız çocuklara mahsus Medica - Pédagogique mahiyette birer müşahede müessesesi kurarak çocukların müşahedelerini münhasıran burada yaptırmağa başlamıştır. Müşkül

745

bir durum karşısında hâkim, çocuğu muhakemeden evvel müşahede edilmek üzere bu hususî müesseselere göndermektedir. Bu müşahede hâkime, çocuğu daha iyi tanıyarak hakkında en lüzumlu ve müessir tedbiri seçmesini temin etmektedir.

İşte bu müessesenin kurulması da bu gayenin teminine matuftur. İhtiyaç halinde de çocuklar müşahedelerini müteakip, yeniden terbiye edilmek üzere bu müesseseye tevdi olunmakta veya ailelerine teslim edilmektedirler. Burada da paviyon sistemi câri olup çocuklar bunlara taksim edilmişlerdir. Her paviyonda terbiyeciler bulunur. Ve her kısım kendine has esprisile muhtar bir aile birliği teşkil eder.

Müessesede tedrisat ve ev işlerine mütaallik nazarî ve amelî bilgiler öğretilmektedir.

«Jumet» de
Home Scolaire de L'Etat
«Devlet Tedrisat Yurdu»

1949 da kurulan müessese tamamen hususî bir karakter arzetmektedir. 15 yaşından küçük olan ve aklen olmayıp, yalnız umumî kültür ve görgileri itibarile geri kalmış erkek çocukları kabul ve terbiye eder. Halen aralarında suçlular da bulunmak üzere müessesede 76 çocuk mevcuttur. Gayesi münhasıran bu çocukları terbiye edip yeniden cemiyet hayatına iade etmektedir.

Çocuklar gündüzleri müessesenin mücaviri olan mekteplere gittikleri gibi, ilk mektebi bitirmiş olanlar hariçte muayyen meslek ve sanatta çalışarak akşamları yatmak üzere mektebe gelirler.

Çocuklar müessese dâhilinde yaşlarına göre 4 gruba ayrılmışlardır. Her grupta 20 kişi bulunduğu gibi, gruplar da beheri 5 şe kişilik ekiplere münkasemdir. Çocuklardan biri ekip şefidir. Her çocuk ekibini kendisi seçer. Ekipler daima birlikte vakit geçirir ve aynı masada yemek yerler. Akşamları bir arada gerek fikrî gerek meslek ve sanat kurlarını takip ederler. Gruplar öğretmenlerinden, müzakerecilerinden, kadın ve erkek terbiyecilerinden daima şefkatle muamele görmektedirler. İyi not alanlara 5 frank mükâfat verilir. Çocuklara hürriyetlerini tanıtmak maksadiyle mektepte gayet serbest bir rejim tatbik olunmaktadır.

Müessese de ayrıca yaşları 16 - 17 olan çocuklar için bir tedricî serbestî yuvası açılmıştır. Bunlarda akşamları burada kendi mesleklerine ait kurları takip ederler. Bütün bu müessesede mevcut çocukların suçlu olarak tevdi edilenlerinden gayrısı aileden mahrum çocuklardır.

736

Mağdur ve mustarip çocukların Krallık Himaye Cemiyeti :

Bu cemiyet 1892 senesinde Bruxelles de Kraliçenin sahabetile kurulmuştur. Cemiyetin gayesi, bütün imkânlarını kullanarak gerek maddî, gerek manevî bakımdan tehlikede bulunan her yaştaki fena terbiye edilmiş metruk, bakımsız, sefil kalmış, ahlâkan tehlike doğuran, mücrim hülâsa her kategöriye mensup çocukları içinde bulundukları müşkül durumdan kurtarmaktır.

Ailenin gerek maddî, gerek manevî yaşayış ve durumu itibarile muhafazasına memur çocuğa bakamaması dolayısiyle mânen metruk kalmış çocuklar sosyal yardım teşkilâtı tarafından kendilerinden alınarak bu cemiyete tevdi olunduğu gibi, bulundukları muhit itibarile suç işlemiş olmaları dolayısiyle terbiye metotlarile islahları muktazi çocuklar, hâkim tarafından ve ebeveyninin velâyet hakkı resmen nez olunan çocuklar müddeiumumi tarafından bu cemiyete tevdi olunmaktadırlar.

Cemiyetin, yarı ailevi = Semi - Familial mahiyette iki müessesesi vardır. Bunlardan «Ernage» da bulunan, La Ferme - école Jules - Lejeune, mektep çağında ve daha büyük yaşta bulunan erkek çocukları barındırmakta ve Bürükselde bulunan, L'école ménagère - Henri Janspar, 3 - 21 yaşındaki kız çocukları terbiye etmektedir.

Bu müesseselerdeki çocuklar daima cemiyetin kontrolüne tâbidirler. Kendilerine bidayeten ilk tedrisat dersleri verilmekte, geri kalmış olanlar hususî personel marifetile tedris olunmaktadırlar. İlk tedrisatı ikmal eden çocuklara orta tedrisat öğretimi veya kendi arzu ve kabiliyetlerine göre meslekî bilgiler öğretilmektedir.

Birinci müessesedeki erkek çocuklara ayrıca ziraî sahada çalışmalar ve ikinci mektepteki kızlara da ev işleri ve aşçılık, yıkama, ütüleme, temizlik, biçki ve dikiş öğretilmektedir. Mektepte ihtiyaç nisbetinde nazarî ve amelî kurlar birlikte yürütülmektedir. 18 yaşına giren çocuklar ya cemiyetin veya mekteplerin nezaretinde kalmak suretile hayatlarını kazanmak üzere hariçte meslek ve sanat şubelerine yerleştirilirler. Kazançlarının bir kısmı kendilerine bırakılıp diğer kısmı biriktirilerek bilâhare yine kendilerine verilmek üzere bir bankaya yatırılır.

İlk tedrisatı ikmal eden çocukların okuma istidatları tesbit olunur ve kendileri daha yüksek bir etüt takip etmek isterlerse cemiyet tarafından okutulurlar ve istidatları sabit olursa daha da yüksek bir meslek mektebinde tahsillerine devam olunur.

Çocukların muayyen aileler nezdine yerleştirilmesi :

Hâkim, çocukları yerleştireceği şahsı veya aileyi bizzat seçerek tevdi eder. Faideli bir iş yapmaya muktedir çocuklar evvelce mukavelevî olarak

eşhas nezdine yerleştirilir. ve bir sene müddetle orada kalırdı. Tedricî serbestî sistemi bu bakımdan doğmuştur. Bilhassa yetim aileden mahrum çocukların bir sanatkârın veya bir ziraat yahut her hangi bir meslek mensubunun yanında yetişmesinin faideli neticeler vereceği şüphesizdir. Burada dikkat edilecek nokta çocuğun arzu ve istidadını ölçebilmektedir.

Nezaret altında serbestî rejimi:

Bu rejimde çocuk, bulunduğu tâbii muhitten fazla uzaklaşmaktadır. Muayyen bir şahıs nezdine veya muayyen bir sanat ve mesleğe yerleştirilen çocuk sosyal asistanlar tarafından nezaret altında tutulmaktadırlarki bu cihetî evvelce mevzuubahis eylemiştik.

Tedricî serbestî rejimi; çocuğun rüşt çağına kadar devam eder. (Belçikada 21 yaş). Ancak hâkim lüzum gördüğü takdirde bu müddeti tadil etmek salâhiyetindedir. Tatbikatta 3 - 5 senelik bir zaman çocuğun meslekî ıslahına kâfi gelmektedir. Binnetice bu rejimin gayesi, çocuğu nezaret altında tutarak tedricen hayata alıştırmak ve başkaları ile olan tâbii ülfet ve münasebetlerini temin etmektir.

Kanaatimizce tedrici serbestî metodu, çocuk terbiyesi hususunda en mühim bir faktördür. Zamanla ve farkına varmadan çocuk çalışmağa, namuslu bir hayata alışır ve bu cihet mâneviyatına, ahlâkına iyi tesir icra eder. Ayrıca bu sistemde çocuk bir devreden diğerine geçerken daha fazla bir serbestî ve imtiyaza müstahak olacağını, fena bir harekette bulunduğu takdirde bu imtiyazlarının geri alınacağını düşünerek irade ve hareketlerini daima iyiye tevcih ederek binnetice hüsnühal kesbeder ve kati tahliyesi icap ettiği zaman serbestce cemiyete intibak edebilir. Esasen tatbikatta müşahede ettiğimiz veçhile bu sistemde çocuk daima daha ziyade serbestî ve imtiyaza malik olabilmek için çalışmakta ve iyi haller göstermektedir. Her devrede tetkik edilen çocuk evvelki devrelerinden daha ziyade selâha yüz tutmuş görülmektedir. Ayrıca çocuğun para kazanma şevki arttığı gibi bunu sarf şekli muayyen bir kontrola tâbi tutulmakta ve nihayet teraküm eden bir kısım parası tahliyesi esnasında kendisine verilmektedir.

★

Netice

Terbiye müesseselerinde mevcut personelin daima çocuk terbiyesine ve ruhiyatina vâkıf kimselerden teşkili çok lüzumlu olduğu gibi bu personelin seve seve ve kendi arzularile işlerini benimsemeleri iktiza eedr. Müesseselerd terbiyeci, öğretmen, müzakereci olan şahısların gerek nazarî gerek seselerde terbiyeci, öğretmen, müzakereci olan şahısların gerek nazarî gerek vâkıf bulunmaları iktiza eder. Bunlara geniş bir takdir hakkı tanımakla beraber daima adlî kaza organları tarafından kontrol edilmelidir.

Hâkimin kararlarında yardımcıları olan sosyal servis teşkilâtından, daimî ve fahrî delegelerden istifade ettiğini evvelce izah etmiştik. Bunlar tanzim ettikleri anket ve raporlarla hâkimi tenvir ederler. Belçika'da 1949 tarihli kanunla kabul edilen diplomalı delegeler hâkimle daimî bir temas halindedirler. Fahrî delegeler muayyen bir müddet için tâyin olunarak çocuk hakkında tetkikatta bulunurlar. Çocuklara karşı hayırhah bir espri ile muttasıf bulunan fahrî delegelerin çocuk terbiye ve ıslahı hususunda çok büyük rolleri vardır. Zira bunlar aile muhitine samimî hal ve hareketlerile nüfuz etmektedirler. Unutulmamalıdırki cemiyetin umumî ahlâkına yapacağı manevî tesir itibarile, çocuklarının ıslahını düşünen ve cemiyet terbiyesine sahip bulunan ailelerin de bu teşkilâta samimî olarak yardımları, kendileri için yine manevî bir borçtur.

Sosyal servis teşkilâtının anketleri mesul hâkimin alacağı kararlara ve tedbirlere müessir olacaktır. Bu itibarla nazarî ve amelî mulûmatla mücehhez bulunan çocuk hâkiminin bütün bu mütehassıs teşkilâtla yekvücut olarak son derece ahenkli çalışması sayesindedirki, suçlu veya mânen metruk olan çocuk; cemiyetteki hakiki mevkiini almış ve binnetice müstakbel fikrî ve amelî çalışmalarile yine o cemiyetin terakki ve bekasına hizmet etmiş bulunacaktır.

VEKÂLET AKDİ
ve
BÂZI AKİTLERDEN FARKI

Yazan: **M. Zerrin AKGÜN**
Adalet Vekâleti Hukuk İşleri tetkik Hâkimi

Vekâletin tarifi — Hizmet, İstisna, Komisyon, Tellâllık, Havale, Nakliye ve Temsilden farkı — Vekâlette ücret — Akdin teşekkülü — Şümulü — Vekilin yapabileceği hukukî tasarrufların hududu — Vekilin borçları — Talimat dairesinde vekâleti ifâ — Hüsnü suretle ifâ — Vekile terettüp eden ihtimam derecesi — Hesap verme — Vekilin iktisap ettiği hakların müvekkile intikali — Namımüstear dâvaları — Bu husustaki Tevhidi İçtihatı Kararı — Vekilin iflâsı — Müvekkilin borçları — Vekâlet ücretli ise, ücreti ödemek — Vekilin yaptığı masraf ve avansları ödemek — Vekili iltizam ettiği borçtan kurtarmak — Vekilin uğradığı zararı ödemek — Birden ziyade vekillerin mesuliyeti — Vekâletin hitamı — Azil ve İstifa suretiyle — Ölüm, ehliyetsizlik ve iflâs suretile — Hitamın hükümleri — Bu husustaki Temyiz ve Federal Mahkeme Kararları — Bunların tahlil ve Tenkidi — Netice.

I — Konuya Giriş —

Mecellenin 1449 uncu maddesine göre vekâlet; bir kimsenin işini başkasına tefviz etmek ve o işte onu kendi yerine ikame eylemektir. Fransız Medenî Kanununun tarifi de aşağı yukarı böyledir.

1881 tarihli İsviçre Borçlar Kanununun 392 inci maddesi vekâleti (Vekâlet bir akittir ki onu kabul eden vekil, taahhüd ettiği işi müvekkilin arzusu dahilinde idare etmeği iltizam eder) Şeklinde târif etmiştir.

Borçlar Kanunumuzun 386 ıncı maddesi ise, vekâlet mefhumunu tevsi ederek geniş mânada almış ve şöyle târif etmiştir (Vekâlet bir akittir ki onunla vekil, mukavele dairesinde kendisine tahmil olunan işin idaresini veya takabbül ettiği hizmetin ifasını iltizam eyler) (1).

---

(1) Yâni işin idaresi veya hizmetin ifası borcu altına girer.

Şunu kabul icap ederki kanunumuzun bu târifi oldukça karışıktır. Bu hususta eski Temyiz reislerinden sayın Profesör Cevad Abdürrahim Gücün şöyle diyor: (Vekâlet bu maddedeki târife göre çok çapraşık bir akit olmuştur. Hizmet aktini, istisnaı, itibâr mektubunu, komisyonu, vediayı içine alan vekâletin şimdiki târifi — biraz sıkıştırırsak müsteciri mucirin naibi sayabileceğimizden — iycarı da içine alabilecektir. Halbuki her cihetçe mümasili olan temsilciyi bile vekil addetmiyoruz..... Bu târife göre eve gelip beni traş eden berber, dişimi çeken dişçi, hastama bakan doktor ile olan akidlerim vekâlet aktidir. Hakikatta ise bunlar birer hizmettir (2).

Gerçekten, kanunumuz (..... veya takabbül eylediği hizmetin ifasını iltizam eyler) ibaresiyle vekâlet mefhumunu fazlasiyle tevsi etmiş bulunmaktadır. O kadar ki vekâletin taallûk edebileceği fiiller saymakla bitirilemiyecektir. Bununla beraber, kanunumuzun kabul ettiği târif esas tutulduğu takdirde dahi vekâletin diğer akidlerinden bâriz farkları mevcuttur. Bunları tebarüz ettirmek vekâletin mahiyet ve karakterinin anlaşılması bakımından çok faideli olacaktır.

1) Vekâletin hizmet akdinden farkı:

a) Hizmet akdinde, işçi, karşı tarafa maddî bir iş görmeği kabul ve taahhüt etmektedir. Halbuki vekâlette, vekil müvekkili nam ve hesabına maddî bir iş yapmağı taahhüd etmiş değildir. Vekilin yapmağı taahhüt ettiği şey, müvekkili hesabına hukukî tasarruf veya hukukî bir muameleden ibarettir. Meselâ tarlalarımı ekmesi için (A) yı bir ücret mukabili tutsam, bu hizmet akdi olur. böyle yapmayıpta (A) yı, tarlalarımı bu işden anlayan şahıslara ektirmesi ve onların ücretlerini vermesi için tutsam, bu bir vekâlet olur (3).

b) Diğer taraftan Borçlar Kanunumuzun 313 üncü maddesinde tasrih edildiği veçhile, hizmet aktinde işçi karşı tarafa bir ücret mukabili hizmet eder. Bu itibarla mutlaka ücretlidir. Eğer bu hizmet ücretsiz veya karşılıksız olarak yapılıyorsa, bu münasebet hizmet akti olmaz, bir hizmet teberrüü, bir hibe olur. Halbuki vekâlet akti aksine hüküm olmadıkça ücretsizdir. Mukavele veya taamül varsa vekil ücrete müstahak olur (B. K. 386/son). Bu yönden bedelsiz hizmet ve istisnaa vekâlet ahkâmının tatbikıda mümkündür, bu takdirde hizmeti veya taahhüd olunan şeyi yapan kimse iş sahibinden yalnız masrafını isteyebilir, ve iş sahibi de yapılan şeydeki kusurdan dolayı müteahhidi tâmir ve ıslaha icbar edemez (4).

---

(2) Pr. C. A. Gücün, zge, s. 756.

(3) Bu hususta muharririn Ekim 1953 tarihli Adalet Dergisindeki (Hizmet Akdi) adlı yazısına bakınız.

(4) F. H. Demirelli, zge, s. 193.

c) Bundan başka vekâlette kaideten her zaman fesih mümkündür. Yâni müvekkil vekilini, vekil nefsini istediği zaman vekâletten azledebilir (B. K. 396). Hizmet akti ise esasında muayyen veya gayri muayyen bir zaman için taahhüd mahiyetini haizdir (5).

2) Vekâletin istisna akdinden farkı:

Vekâleti istisna aktinden ayıran hattı çizmek daha güçtür. Bununla beraber vekâlet ile istisna arasında da bâriz farklar mevcuttur. Şöyleki: İstisnanın mevzuu bir şey imâlidir. Vekâlette ise, bir işin idaresi, yahut bir hizmetin ifası iltizam edilmektedir (6). Bu hususta dişçi ile hasta arasındaki hukukî münasebetin mahiyeti, istisna ile vekâleti birbirinden tefrika tipik bir misal teşkil etmektedir: Bu iş teknik dişçiliğe ait bir iş ise (kron yapmak, iki diş arasında köprü kurmak gibi) hukukî münasebet bir istisna akti şeklinde tecelli eder. Şayet iş, tıbbî bir tedavi ise, (köklerin tedavisi gibi) mukavele bilâkis bir vekâlet olur (7).

3) Vekâletin komisyondan farkı:

Borçlar Kanunumuzun 416 ıncı maddesi uyarınca, alım — satım işlerinde komisyoncu ücret mukabilinde kendi namına ve âmiri hesabına kıymetli evrak ve menkul eşya alım satımını deruhde eden kimsedir. 430 uncu madde muhtevasınca da, ücret mukabilinde kendi namına bir âmirin hesabı için eşya irsalini taahhüd eden irsalât komisyoncusu veya nakliye acentası da komisyoncu hükmünde bulunmaktadır. Görüldüğü vechile konisyonculuk da bir nevi vekâlettir. Ancak iki noktada vekâletten ayrılmaktadır:

1) Yukarıda da işaret ettiğimiz veçhile vekâlette aslolan meccaniliktir. Komisyonculukta ise, bilâkis, hizmet aktinde olduğu gibi, ücret aktin erkânındandır.

2) Vekil, müvekkiline ait akti, kendi namına yapabileceği gibi, müvekkili namına da yapabilir. Halbuki, komisyoncunun, akti, âmirin hesabına, fakat behemehal kendi namına yapması şarttır. Aksi takdirde komisyonculuk akti vücud bulmaz.

4) Vekâletin tellâllıkdan (simsarlıkdan) farkı:

Borçlar Kanunumuzun 404 üncü maddesi uyarınca, tellâllık bir akittir ki telllâl, ücret mukabilinde bir aktin yapılması imkânını hazırlamağa veya akdin icrasına tavassut etmeğe memur edilir. Görüldüğü vechile telâl-

(5) Alfred Marten, zge, s. 458.
(6) Fick, s. 656, 719 ve müteakip sahifeler — Oser, s. 725
(7) F. M. K. 29/5/1935 — İst. H. F. M. sı, S. II, S. 361.

7442

lık da bir nevi vekâlettir. Bununla beraber iki akit arasında bir kaç noktada fark vardır. Bu farkları şu suretle telhis edebiliriz:

a) Ücretli vekâlette vekil, tevkil olunduğu işi yapmakla ücrete müstahak olduğu halde, tellâl delâlet veya tavassut ettiği akit inikad etmedikçe ücrete nail olamaz. Yâni tellal, o akdin inikadi için nekadar uğraşırsa uğraşsın akit inikad etmedikçe ücret talep edemez (B. K. 405).

b) Diğer taraftan tellâl, âmir namına hiç bir hukukî tasarrufa mezun değildir. Halbuki vekil, müvekkili namına icap eden hukukî tasarrufa mezundur.

5) Vekâletin havaleden farkı:

Vekâlet itimaddan ibarettir. Bu itibarla vekâletin kökü itimada dayanır. Havalenin mahiyetinde ise, itimad mevzuubahis değildir. Bu itibarla ne muhalünleh muhalbihi kabzederken, ne de muhalünaleyh bunu tediye ederken bir vekil derecesinde muhilin menfaatlarına hizmet ve riayetle mükellef değildirler (8). Meselâ itibar mektubunun muhatabı itibar verilen kimsenin iflâsını veya mâli aczini bildiği halde kendisine para vermeyip mektubu gönderen âmirinden yâni müvekkilinden talimat istemeğe mecburdur. Muhalünaleyh ise böyle bir şeyle mükellef değildir (9).

6) Vekâletin nakliye mukavelesinden farkı:

Nakliye müteahhidi, ücret mukabilinde eşya naklini deruhde eden kimsedir ve Borçlar Kanunumuzun 431 inci maddesi uyarınca, kanundaki bu hususa dair hükümler mahfuz olmak üzere, vekâlet kaideleri nakliye mukavalesi için de tatbik olunmak icap eder. Bu itibarla ilk bakışta nakliye mukavelesi bir nevi vekâlet akti olarak tecelli etmektedir (10). Bununla beraber nakliye mukavelesi mahiyeti itibariyle, vekâletten ziyade hizmet ve vedia akitlerine yakındır (11). Bir kere, vekâletin prensip itibariyle ücretsiz olmasına mukabil, nakliyecilik ücretlidir. Ve ücret, aktin erkânındandır. Sonra vekâlette akit konusu bir işin idaresi, bir muamele ifası olduğu halde, nakliyecilikte maddî bir şeyin, elle tutulur bir cismin muayyen bir mahalle sevki mevzuu bahistir. Her ne kadar 386 ıncı madde uyarınca takabbül olunan hizmetin ifasının iltizamı da vekâlet mefhumuna girmekte ve bu zaviyeden nakliye taahhüdü vekâlete yaklaşmakta isede her iki aktin bütün unsurları göz önüne alınarak birer kül halinde mütalâasında aralarındaki farklar açıkca tebarüz etmektedir. Diğer taraftan vekâlet, devletin veya sair bir müessesenin inhisarı altında olmadığı halde, bâzı nakli-

(8) Demirelli, zge, S. 277.
(9) Demirelli, zge, S. 277.
(10) Demirelli, zge, S. 248.
(11) Rossel, zge, No. 792, 793.

743

yat ve meselâ posta nakliyatı posta nizamatına tâbi ve devletin inhisarı altında bulunmaktadır.

7) Vekâletin temsilden farkı:

Mümessil başkası namına bir akit yapan, yahut hükmü doğrudan doğruya başkasına muzaf bir beyan-ı rizada bulunan veya böyle bir beyan-ı rizayı kabul eden kimsedir (12). Umumiyet itibariyle veya ekseriya temsil ile vekâlet akdi yekdiğeriyle terkip olunur, yâni bir arada mevcut olur (13). Filhakika Borçlar Kanunumuzun 388 inci maddesi mucibince vekâlet vekilin takabbül ettiği işin yapılması için icâp eden hukukî tasarrufları ifa salâhiyetini şâmildir. Ancak pek mühüm ve müvekkile ağır mükellefiyetler yükleyebilecek olan hukukî muameleler için hususî selâhiyet lâzımdır k, dâva ikamesi, sulh olma, kambiyo, taahhüdünde bulunma, bir gayrimenkulü temlik veya bir hak ile takyid etme gibi muameleler bu cümledendir. Diğer taraftan İsviçre ve Türk Hukuklarında vekâlet ile temsil biribirine muadil de değildirler. Zira bâzı hallerde temsil vekâletten doğabileceği gibi, bu temsilin vekâletten gayri diğer bir çok mukavele nevilerine de dayanması mümkündür. Bunun gibi vekâlet akdi muhteva bakımından da, bir takım hukukî muamelelerin yapılması cihetinin yanı başında sadece filî ve maddî mahiyet arzeden bir takım hizmet ve çalışmaları ve gayretleri tezammun edebilir. Esas itibariyle vekâlette temsil vardır. Fakat her temsil vekâlet değildir (14).

Mecellede (Temsil) ve (Mümessil) tâbirleri yoktu. Borçlar Kanunumuzdaki temsile mütedair hükümler Mecellede, Vekâlet Kitabındadır. Borçlar Kanunumuz ise, temsil ile vekâleti tefrik etmiş ve her birini ayrı hükümlere tâbi tutmuştur. Bu da çok muvafıktır. Çünkü meselâ bir anonimşirketi temsil eden İdare Meclisi reisinin şirket hükmî şahsiyetini temsilin de, bir Vekâlet akti ile kıyas kabul etmiyecek derecede başkalık vardır. İdare Meclisi reisliğinde faraza vefat ile vakî tebeddülün bir tesiri yokken, vekâlete vekilin ölmesi halinde durum başkadır (15). Buda Vekâlet ile temsil arasınca ki farkı tebarüz ettirmektedir:

II — Vekâlet aktinde ücret:

Vekâletin bünyesinde bedel yoktur. Yâni vekâlet meccanidir. Bu itibarla vekilin ücrete istihkak kesbedebilmesi için mukavele veyahut bu hususta bir taamülün bulunması icap eder. Müşterilerinin işlerini görmek ve

---

(12) Sabri Şakir Ansay, zge, C. I, S. 76.
(13) Pr. Dr. Göktürk — zge, C. I, S. 163.
(14) Pr. C. A. Gücün, zge, S. 244.
(15) Pr. C. A. Gücün, zge, S. 246.

idare etmek meslekleri iktizasından olan kimselere haklı bir ücret verilmesi taamül icabıdır (16). Diğer taraftan ücretin sarahatan tâyin edilmediği hallerde de vekilin hakkaniyet dairesinde bir ecrimisle müstahak bulunduğunu kabul etmek lâzımdır (17).

Eski Roma Hukuku da vekâleti ücretsiz bir akid olarak kabul etmişti. Mecelle de 1467 inci maddesinde (eğer vekâlette ücret şart edilipte vekil dahi ifayı vekâlet eyler ise ücrete müstahak olur. Ve eğer şart edilmeyipde vekil dahi ücret ile hizmet eder makuleden değilse, müteberrî olup ücret isteyemez) kaidesini vazetmişti.

III — Aktin teşekkülü:

Vekâlet akti şekle tâbi akidlerden değildir. Bu itibarla tahriri olması icap etmez. Şifahi icap ve kabul ile de inikad eder. Borçlar Kanunumuzun birinci maddesi uyarınca iki taraf karşılıklı ve birbirine uygun surette rizalarını beyan ettikleri takdirde akit tamam olur. Bu itibarla prensip olarak vekâlet aktinin teşekkülü için tarafların karşılıklı ve birbirine uygun surette rizalarını beyan etmeleri icap eder.

Esas itibariyle hiç bir kimse kendisine herhangi bir akid için yapılan icabı kabul veya reddettiğini bildirmeğe mecbur değildir. Bununla beraber B. K. numuzun 6 ıncı maddesi uyarınca, icâbı idermiyan eden kimse gerek işin hususî mahiyetinden gerek hal ve mevkiin icabından nâşi sarih bir kabule intizar mecburiyetinde olmadığı takdirde, eğer icap münasip bir müddet içinde red olunmamış ise, akda münakid olmuş nazariyle bakılır. B. K. numuzun 387 inci maddesi de, sözü geçen 6 ıncı maddeye mütenazır olarak vekâletin vekil tarafından kabulüne mütaallik bâzı hususî hükümleri ihtiva etmektedir. Şöyleki:

a) Vekilin tevdi edilen işi idare hususunda resmî bir sıfatı varsa,

b) Veya işin icrası mesleğinin icabında ise,

c) Yahut bu gibi işleri kabul edeceğini ilân etmiş ise, vekâlet vekil tarafından derhal red edilmedikce kabul edilmiş sayılır. Meselâ mahalle imami ve muhtarları, noterler, imtiyazlı nakliye şirketleri ve ezcümle şömendifer ve vapur kumpanyaları, gümrük hamalları resmî sıfatı haiz sayılırlar. Bunların vaziyetleri yukarıda geçen (a) fıkrasına mümas bulunmaktadır. Borsacılar, tellâllar, gümrük muamelecileri, diş tabibleri, avukatlar da (b) ve (c) fıkralarına girmektedir.

Şunu işaret etmek icabeder ki, 387 inci maddenin tertibi hukuk tekniğine hiçde uygun değildir. Sayın Martin'in de işaret ettiği vechile, madde-

(16) Alfred Martin, zge, S. 459.
(17) F. H. Demirelli, zge, S. 193.

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA
745

de (işin icrası mesleğinin icabından ise) denildiğine göre, ayrıca (vekilin tevdi edilen işi idare hususunda resmi bir sıfatı varsa) denilmesine luzum yoktu. Burada (işin icrası mesleğinin icabından ise) hali, (..... işi idare hususunda resmi bir sıfatı varsa) halini zait bırakmıştır. Mademki vekilin bir meslek sahibi olması, yapılan teklifi derhal red etmediği takdirde, kabul etmiş sayılmasına kifayet etmektedir, o hal resmî bir sıfatı haiz bulunup bulunmamasına göre iki hal tasavvur etmekte ne faide kalır?.. Sanatını icra eden bir hekim resmi sıfatı haiz olsun veya olmasın ayni mecburiyete tâbidir. Zaten 387 inci maddedeki (vekilin tevdi edilen işi idare hususunda resmî bir sıfatı varsa) ibaresine resmî memurlar giremez. Çünkü resmi memurlar şahısların vekilleri sıfatiyle hareket etmeyip, vazifeleri icabı olarak bâzı muameleler yapmağa mecbur bulunmaktadırlar, bu yönden vazifelerini ifadan imtina edemezler. Meselâ İcra Memuru usulü dairesinde yapılan bir tâkip talebini muameleye koymağa mecburdur (18).

Derhal red edilmemenin müeyyidesi:

Yukarıda (a), (b), (c), fıkraları dahiline giren şahıslar kendilerine yapılan vekâlet teklifini kabul edip etmemekte serbesttirler. Red edebilirler. Ancak bu husustaki reddin (derhal yapılması) icap eder. Derhal red edilmezse, kabul edilmiş sayılacağından 389, 390, 392, 393, ve müteakip maddelerdeki yazılı vecibelerin yerine getirilmesi icap eder. Aksi takdirde vekil borçların ödenmemesine müteallik olan hükümlere tevfikan mes'ul olur.

IV Vekâletin şumulü:

Borçlar kanunumuzun 388/1 inci maddesi uyarınca vekâlet aktinin şumulü mukavele ile sarahatan tesbit edilmemiş ise, taallûk eylediği işin mahiyetine göre tayin edilmek iktiza eder.

a) bu itibarla vekâlet aktinin şumulünü kestirebilmek için evvelâ bu hususta herhangi bir mukavele bulunup bulunmadığını araştırmak icap eder. Eğer böyle bir mukavele mevcut olur ve bu mukavelede vekâlet aktinin şumulü sarahatan tesbit edilmiş bulunursa, mesele yoktur. Bu mukaveleye göre hareket edilmek icap eder.

b) eğer vekâlet aktinin şumulü mukavele ile sarahatan tesbit edilmemiş ise bunu, taallûk eylediği işin mahiyetine göre tâyin etmek icap eder. Ancak sayın Pr. Velidedeoğlu'nun işaret ettiği vechile (taallûk ettiği işin mahiyeti) nin zarurî kıldığı hukukî muamelelerin hududunu tayin meselesi mühimdir (19). Bu hududun tayini hususunda kanun vazıı 388 inci

(18) Martin, zge, S. 460.
(19) Pr. Velidedeoğlu - Esmer, zge, S. 37.

maddenin ikinci fıkrasiyle esaslı bir prensip vaz'etmiş bulunmaktadır. O da şudur: Vekâlet vekilin tekabbül eylediği işin yapılması için icabeden hukukî tasarrufları ifa salâhiyetini şâmildir. Bu itibarla vekil, deruhte ettiği işi başarabilmek için, o işin icabettirdiği hukukî muamelelerde bulunmağa salâhiyetlidir. Meselâ (A) nın (B) ye Üsküdardaki ahşap evini münasip bir fiyatla satması hususunda vekâlet verdiğini kabul edelim. (B) bütün dikkatiyle işe giriştiği halde uygun bir müşteri bulamamış ve bu halin binanın dış duvarlarının badanasının bozuk olmasından neş'et ettiğini anlamıştır. Böyle bir vaziyette (B), (A) ya danışmadan evin dış duvarlarını badana ettirmek salâhiyetini haizdir. Ve (B) bu işi vekâlet akdine istinaden (A) yı temsilen yapmış olduğundan bu muameleden dolayı (A) nın borçlu olduğunu kabul etmek iktiza eder (20).

Burada, sayın Alfred Martin, 388 inci maddenin ikinci fıkrası mucibince vekâletin tazammun ettiği salâhiyetin doğrudan doğruya bir temsil mi, yoksa dolayısiyle bir temsil mi olduğu sualini iradetmektedir. Meselâ yukarıdaki misalimizde (A) vekâlet vazifesini yapabilmek için satılacak evin kırık bulunan camlarını yeniden taktırması icabetse, bu cam muamelesini müvekkili nam ve hesabına mı, yoksa müvekkili hesabına olarak kendi namına mı yapacaktır?...

Oser, tereddüt halinde vekilin ancak dolayısiyle temsil salâhiyetini haiz addolunması fikrindedir.

Martin ise, bu hususta vekilin doğrudan doğruya temsil salâhiyetini haiz imiş gibi hareket edebileceği mütalâasını izhar etmektedir (21). Martin'e göre, vekâletin icabını yerine getirmek müvekkili temsil etmeksizin mümkün olmadığı hallerde, vekilin muamelede bulunduğu üçüncü şahsa karşı şahsan borçlanmayıp müvekkil namına tasarrufta bulunmağa salâhiyeti vardır.

c) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 64. üncü maddesi uyarınca herhangi bir dâvaya müteaddid vekil tâyin olunmuş ise her biri münferiden icrayı vekâlet etmek salâhiyetini haizdir ve hilâfına vukubulan şart hasım indinde muteber değildir. Bu itibarla bir dâva için tâyin edilen müteaddid vekillerden her biri, müvekkili temsil etmektedir. Vekâletnamede bunların müştereken vekâleti ifaya mezun oldukları tasrih edilmiş olsa bile, bu kayıt hasma karşı yazılmamış addolunur. Bu yönden bu vekillerden her biri münferiden mahkemede bulunarak iddia ve müdafaada bulunabilirler. Ve münferiden kendi imzalariyla dilekçe verebilirler ve

(20) Pr. Velidedeğlu - Esmer, adı geçen esere bakınız.
(21) Alfred Martin, zge, S. 462.

hasma tebligat yaptırabilirler, hasım da bu vekillerden yalnız birine icabeden tebligatı yaptırabilir.

Ancak şunu da işaret edelim ki, müştereken ifayı vekâlet edileceğine dair konulan şart, müvekkil ile vekiller arasında muteberdir. Ve vekillerin buna riayet etmeleri icabeder. Bu bakımdan vekillerin, meselâ müdafaa dilekçelerini aralarında istişare ederek birlikde hazırlamaları, içlerinden birinin gayri kanunî düşünce ve hareketini önlemeleri ve meselâ içlerinden birinin bilmiyerek müvekkilleri aleyhine vâkî beyannatını hazır bulundukları celsede derhal tekzip etmeleri icabeder.

Müştereken hareket etmek üzere tâyin edilmiş olan vekiller, münferiden hareket ederlerse müvekkillerine karşı, bu sebeble husule gelen zarar ve ziyandan mes'ul olurlar (22).

V. Temyiz kararları:

Dâvacının teklif ettiği yemini müddeialeyh vekili dâvacıya reddetmiştir. Müddeialeyh vekilinin vekâletnamesinde yemini redde salâhiyeti vardır. Ancak H. U. M. Kanununun 63 üncü maddesinin son fıkrasında yeminin kabul veya reddini beyan için salâhiyet ancak yemin edecek kimse tarafından yemin teklif olunan meseleye ittılâ kesbettikten sonra verilir. Müddeialeyh vekilinin vekâletnamesi tarihi yemin teklifi tarihinden eski olmasına göre yemini redde salâhiyeti yoktur. (Tem. T. D. - 26/1/1939, 207).

Not: Yeni hâdiseler için Devlet dâvalarında feragat ve kabul ve yemin teklif ve reddi ve kabulü hakkında 4353 No. lu kanunun 23 ve 27 ve müteakıp maddelerine bakınız.

Müteaddit vekil ile cereyan eden dâvada hükümden sonra ilâmın vekillerden birisine tebliği kâfidir. Bu vekil hüküm tefhim edildiği celsede hazır bulunmamış olsa bile tebliğ muteberdir. (Tem. M. 4. H. D. — 7/11/1936).

Müddeialeyhin umumî vekili olan K. nın başkasını tevkile selâhiyeti olduğu vekâletnamesinde yazılı olmasına ve Borçlar Kanununun 388 inci maddesi mucibince başkasını tevkile mezun olan K. nın tevkil ettiği kimsenin vekâlet ücretine ait tasarrufları yapmağa mezun ve vekâlet akdi bu gibi tasarruflara dahi şâmil bulunmasına binaen tarafların iddia ve müdafaaları istimâ ve tetkik olunarak neticesine göre muamele yapılmak lâzımgelirken vekilin müvekkili namına ücret mukavelesi yapmağa sarahatan mezun olmadığından bahis ile dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur. (Tem. M. 4. H. D. — 30/12/1940, 3347/2897).

---

(22) Pr. M. R. Belgesay, zge, S. 65.

748

Avukat olmıyan dâvacı Devlet Şûrasında takip ettiği işten dolayı ücret alamayıp, ancak dâvalının emriyle mübayaa ettiği traktör için sarfettiği mesaiye göre takdir edilecek ücreti alabilir. (Tem. M. 3. H. D. — 9/3/1951, 2746).

Dâvalının evini satmak üzre vekil olan dâvacının vekâleti ifa ettikten sonra ücrete istihkakı için komisyoncu olması icabetmeyip bu hususta mahallî taamül tahkik edilerek ona göre karar verilmek iktiza eder. (Tem. M. 4. H. D. — 16/10/1951, 7143/6294).

Vekilin yapabileceği hukukî tasarrufların hududu:

Vekil takabbül eylediği işin yapılması için icabeden hukuki tasarrufları — mukavelede tasrih edilmemiş olsa bile — ifa salâhiyetini haiz olmakla beraber, bu salâhiyet hudutsuz değildir. Müvekkili ilgilendiren bâzı öyle muamele ve tasarruflar vardır ki, vekil bunları hususî bir surette salâhiyetli kılınmadıkça kat'iyen ifa edemez. Kanun vâzıı bunları B. Kanunumuzun 388 inci maddesinin son fıkrasında tahdidî bir surette saymış bulunmaktadır. Onlar da şunlardır:

a) Dâva ikame edememek:

Vekil hususî bir salâhiyeti haiz olmadıkça ikamei dâva edemez. Bu da pek tabiidir. Zira henüz kazanılmak ihtimali uzak olan bir şey hakkında dâva ikame etmek pek tehlikelidir. Aleyhe hüküm sudurunda, bu hüküm kaziyei muhkeme teşkil edeceğinden, bir daha ikamesi caiz olamaz. Açılan bir dâvanın takibinden ise, hasmın muvafakatı olmadıkça sarfınazar edilemez. Bu sebeble, müvekkil tarafından hususî bir salâhiyet verilmedikçe, vekile dâva ikame etmek yetkisi bahşedilmemiştir. Vekil bu salâhiyeti haiz olmadan dâva açacak olursa, husumete ehil olmamak cihetinden açtığı dâvanın reddi icabeder. (B. K. 388/son).

b) Sulh olamamak:

Sulh dâvayı esasından halleden bir muameledir ve sulh veçhile müddeialeyhin mahkûmiyetine ve dâvacının fazla iddiasının da reddine karar verilmek icabeder. Meselâ (A), (B) den bin lira dâva etse ve (B) 500 lira üzerinden sulha tâlip olarak (A) da bu teklifi kabul etse, hâkimin (sulhan kabul edilen beş yüz liranın (B) den alınarak (A) ya verilmesine ve (A) nın bundan fazlaya mâtuf iddiasının reddine) karar vermesi icabeder. Ve bu yolda verilen bir hüküm muhkem kaziye teşkil ederek tarafları bağlar. Bu sebeble vekil hususî bir surette salâhiyetli kılınmadıkça, sulha yetkili bulunmamıştır. (B. K. 388/son ve H. U. M. K. 63 bakınız).

c) Bir gayrimenkulü temlik veya bir hak ile takyid edememek:

Bu iki halde, birer mühim muamele olduğundan ve bir gayrimenkulün

elden çıkmasını veyahut bir hak ile takyid edilmesini müeddi olacağından vekilin bunları yapabilmesi için de hususî bir salâhiyet ile mücehhez olmasına lüzum görülmüştür. Şunu işaret edelim ki vekile muayyen bir gayrimenkulü temlik etmek salâhiyeti verilmiş ise, bu salâhiyet, o gayrimenkulü her hangi bir hak ile takyid etmesine de şâmil olamaz. meselâ satışa salâhiyet veren bir vekâletname ile o gayrimenkul üzerinde ipotek tesis edilemez. Zira kanunda tâdât olunan her muamele için ayrı ayrı veyahut her birisi tasrih edilmek suretiyle vekile hususî bir salâhiyet verilmesi lâzımgelmektedir. (B. K. 388/son)

Bununla beraber, müvekkilin vekile bir gayrimenkulünü temlik için verdiği salâhiyet, o gayrimenkulün tescili muamelesine de şâmildir. Zira tescil başlı başına ve bey aktinden mücerret olarak mevcut olamaz.

Ancak şunu da işaret etmek icabeder ki vekil, bir gayrimenkulün satılmasına salâhiyetli kılınmış ise, bu salâhiyet tescil muamelesine de şâmil olamaz. Zira hukukan alım - satım ile tescil muameleleri bir değildir. Bunlar mahiyet itibariyle başka başka muamelelerdir. Bunlardan birincisi sadece bir borç münasebeti doğurur ve hükümleri Borçlar Kanunumuzda yer almıştır, ikincisi ise mülkiyetin intikali neticesini tevlid eder ve bunun hükümleri de Medenî Kanunumuzda tanzim edilmiştir (23). Bu itibarla müvekkilin vekile verdiği hususî bir salâhiyetle onu yalnız muayyen bir gayrimenkulünü satmağa mezun kıldığı halde ,tescile salâhiyettar kılmaması mümkündür. Bu yönden mevcut vekâletnamede, vekilin, alım - satıma salâhiyetli olduğu tasrih edilerek, tescile salâhiyetli olup olmadığı meskût bırakılmış ise, vekili tescile salâhiyetli addetmemek icabeder (24). Eğer

(23) Pr. H. V. Velidedeoğlu - G. Esmer, zge, S.

(24) Böyle olduğu halde, Tapu Kadastro U. Müd. lüğü teşkilâtlarına gönderdiği 8/5/1929 tarih ve 438 sayılı yazya zeyil bulunan 9/12/1929 tarih ve 468 sayılı umumî bir tahriratla (tescil başlı başına ve satış akdinden mücerred olarak mevcut olamıyacağından, vekâletnamede tescili meneder bir kayıt yoksa, vekilin bu salâhiyeti tasrih edilmemiş olsa bile, satış için verilen salâhiyet ve mezuniyet aynı zamanda tescil salâhiyetini de tazammun edeceğinden bu sarahati ihtiva etmiyen vekâletnamelerin kabulünden imtina edilmemesini) bildirmiştir. Sayın Profesör H. V. Velidedeoğlu ve G. Esmer'in de işaret ettikleri veçhile, meselenin bu suretle hal edilmesi ihtilâfları mucip olabilir. Zira hukukan alım - satım başka, tescil ise yine başka bir muameledir. Birincisi sadece bir borç münasebeti doğurur ve Borçlar Kanununda tanzim edilmiştir. İkincis ise mülkiyetin intikali neticesini doğurur. Bu da Medenî Kanunumuzda tanzim edilmiştir. (Pr. Velidedeoğlu ve Esmer'in — Gayrimenkul Tasarrufları ve Tapu Sicili Tatbikatı adlı eserinin 39 uncu sahifesine bakınız). Bu yönden biz de tatbikatta karışıklıklar tevlit edebilecek olan ve Borçlar ve Medenî Hukukumuzun hükülmerine aykırı bulunan bu tamimî hatalı bulmaktayız.

750

vekâletnamede tescil kelimesi kullanılmıyarak, sadece, vekilin alım - satım ve temlike salâhiyetli olduğu yazılıysa, vekili hem alım - satıma ve hemde tescile yetkili kabul etmek lâzımdır. Zira bir gayrimenkulün temlik edilebilmesi için tescil şarttır.

Hülâsa (Satış salâhiyeti veren bir vekâletname, temlik ve tescil salâhiyetini taazmmun etmezse de, temlik ve tescil salâhiyetini veren bir vekâletname satış salâhiyetini de tazammun eder. Zira temlik ve tescil yapılmadan bir alım - satım yapılması kabili tasavvur ise de bir alım - satım veya diğer bir temliki tasarruf yapılmadan bir tescil yapılması kabili tasavvur değildir. Velidedeoğlu - Esmer — S. 40).

Burada bir meseleye daha temas etmek icabediyor:

Acaba bir gayrimenkuldeki iştirak halinde bulunan bir hisseyi satmağa mezun bulunan vekilin, bu iştirâk halini müşterek mülkiyete çevirmeğe salâhiyeti var mıdır?..

Borçlar Kanununun 388 inci maddesinin ikinci fıkrasında vekâletin, vekilin tekabbül eylediği işin yapılması için icabeden hukukî tasarrufları ifa salâhiyetini şâmil bulunduğu açıkça bildirilmektedir. Maddenin bu mutlak ifadesi karşısında iştirâk halinde tasarruf edilen bir gayrimenkuldeki hissenin âhara temlikine tevkil edilmiş olan kimsenin bu akdin icabettirdiği müşterek mülkiyete çevirmeğe de salâhiyeti bulunacağı şüphesizdir. Nitekim bu nokta Tapu ve Kadastro U. Müdürlüğünün 11/9/1941 gün ve 115-85/1021 sayılı tahriratiyle — Adalet Vekâleti Hukuk İşleri U. Müdürlüğünün mütalâasına dayanılarak — tapu teşkilâtına tamim edilmiş bulunmaktadır.

d) Tahkim ve hibe edememek ve kambiyo taahhüdünde bulunamamak:

Vekil hususî bir salâhiyeti haiz olmadıkça müvekkiline ait bir malı hibe edemez. Bundan başka tahkim de edemez. Müvekkili tarafından sulha mezun kılınması, tahkime de mezuniyeti tazammun etmez. Nitekim tahkime mezuniyet de, sulha mezuniyeti mutazammın değildir.

Bundan başka vekil hususî bir surette mezun kılınmadıkca kambiyo taahhüdünde de bulunamaz. (B. K. 388/son — H. U. M. K. 63).

e) Dâvadan feragat ve dâvayı kabul edememek:

Sarahaten mezuniyet verilmemiş ise vekil, müvekkiline ait her hangi bir dâvadan feragat etmek veya müvekkili aleyhindeki dâvayı kabul et-

751

mek salâhiyetini de haiz değildir. Bu da pek tabiidir. Zira H. U. M. Kanununun 95 inci maddesi uyarınca, feragat ve kabul kat'î bir hükmün hukukî neticelerini hâsıl etmektedir. Bu bakımdan müvekkile ait dâvayı kökünden halleder mahiyettedir. (H. U. M. Kanununun 63 ve 95 inci maddelerine bakınız).

Bu cümleden olmak üzere vekil, sarahaten mezun kılınmadıkça ibrada da bulunamaz.

Bununla beraber vekilin, kendisine mezuniyet verilmiş olsun veya olmasın müvekkili gıyabında vukubulan ikrarı muteberdir. Vekilin muhakeme esnasında müvekkili huzurunda vâkı beyanatı ise, müvekkil tarafından derhal tekzip edilmezse aynen müvekkilden sâdır olmuş addedilir. (H. U. M. K. 69 bakınız) (25).

Temyiz kararı:

Vekilin müvekkili gıyabında ikrarı muteberdir. Bu gibi ahvalde H. U. M. Kanununun 69 uncu maddesinin şümulü yoktur. (Tem. 4. H. D. — Mart 1930 tarihli kararı — İmran Öktem, zge, s. 171).

Vekilin ikrarı müvekkilinin gıyabında sebketmiş olsa bile muteberdir. Bu ikrara müsteniden hüküm verilebilir. Müvekkilin bilâhare bu ikrarı tekzip etmesi ikrarın hükümsüzlüğünü icabettirmez. Usulün 69 uncu maddesi bu gibi ikrara şâmil değildir. (Tem. Hukuk Heyeti Umumiyesi — 1/61938).

Vekâletnamesini gelecek celsede ibraz edeceğini söyleyen ve fakat bu celseye gelmiyen vekilin huzuruyla yapılan muamelelerin Usulün 67 inci maddesi mucibince yapılmamış sayılması icap eder. Bu vekilin ifadesi ikrar sayılarak ona müsteniden hüküm verilemez. (Tem. Ticaret D. 28/12/1940—3142).

Müddeialeyh vekili indelmuhakeme sebkeden mütaaddid ifadelerinde borcu ikrar etmiş olmasına ve gerçi bilâhara yeni vekilin ikrarından sonra mahkemeye celbedilen müddeialeyh borcunu ve mübrez senetlerdeki imzalarını inkâr etmiş ise de vekil mumaileyhin huzuru mahkemede vâkı ikrarı muteber ve gerek vekilin ve gerek müvekkilin bundan rücuu gayri caiz bulunmuştur. (Tem. 4. H. D. — 5/3/1931).

Müddeaaleyh vekili müvekkilinin almış olduğu bin liranın pey akçası olduğunu ikrar ettikten sonra bu ikrarın maddî hataya müstenit ol-

---

(25) Vekil mezun olmadığı bir muameleye müvekkili refakatinde iken teşebbüs edip, müvekkil tarafından menedilmezse bu muamele aynıyla müvekkilden sâdır olmuş gibi muteber olur. Ezcümle müvekkil huzurunda vekilin dâvadan feragat etmesi, sulh olması halinde hüküm böyledir (Belgesay, S. 69).

duğum ileri sürerek bu hususu ispat edeceğini bildirmesine göre bu hususta tetkikat icra edilmek iktiza eder. (Tem. Ticaret D. — 4/6/1933).

c) Mahkûmünbihi kabz ve haczi fek edememek:

Vekilin mahkûmünbihi istîfa edebilmesi, daha evvelce bu hususa mezun kılınmasına veyahut bilâhara kendisine bu husus için mezuniyet verilmesine bağlı bulunmaktadır. Kendisine bu mezuniyet verilmedikçe mahkûmünbihi kabzedemez. Bunun gibi mezun bulunmadıkça hasmın her hangi bir malı üzerine vazedilmiş bulunan haczi de fekkedemez. (H. U. M. K. 63 bakınız).

g) Hasmın yeminini kabul ve hasma reddedememek:

Yemini kabul veya reddetmek doğrudan doğruya müvekkilin zatını ilgilendirmektedir. Müvekkil kendisine teklif olunan yemini kabul ve eda ederse, karşı tarafın iddia ve müdafaası kökünden çürüyecektir. Yeminin kabul ve edası, Allahı işhad ederek, namus ve vicdan üzerine andiçmektir ki pek mühim bir hâdisedir ve doğrudan doğruya müvekkilin ruhî hayatı, vicdanı ile ilgilidir. Bu sebeple vekilin, teklif edilen yemini, müvekkili namına kabul etmesi hususî bir mezuniyete tâbi tutulmuştur. Zira yeminin kabulünden sonra müvekkil mahkemeye gelerek andiçecektir.

Teklif olunan yeminin kabul ve edâ edilmiyerek karşı tarafa reddedilmesi ise, dâva veya müdafaayı ispattan izharı aczi tazammun ettiğinden pek tehlikeli bir şeydir. Bu sebeple vekilin teklif olunan yemini müvekkili namına karşı tarafa reddedebilmesi için de, bu hususa, sarahaten mezun kılınmış olması icabetmektedir. (H. U. M. K. - 63. bakınız) (26).

Vekil, müvekkili namına böyle bir yemin teklifine mâruz kaldığı takdirde bu hususa sarahaten mezun kılınmış olsa bile, keyfiyeti müvekkiline anlattıktan sonra alacağı direktife göre hareket etmesi icabeder. Zira Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 63 üncü maddesinin son fıkrası, yeminin kabulü veya reddini beyan için salâhiyet, ancak yemin edecek kimse tarafından teklif olunan meseleye ıttıla kesbettikten sonra verilebileceğini âmir bulunmaktadır.

Temyiz kararı:

Dâvacının teklif ettiği yemini müddeaaleyh vekili dâvacıya reddetmiştir. Müddeaaleyh vekilinin vekâletnamesinde yemini redde salâhiyeti vardır. Ancak Usulün 63 üncü maddesinin son fıkrasında yeminin kabul veya reddini beyan için salâhiyet ancak yemin edecek kimse tarafından

(26) Yemin hakkında H. U. M. K. nun 337 den 362 ye kadar olan maddelerine bakınız.

yemin teklif olunan meseleye ittıla kesbettikten sonra verilir. Müddeaaleyh vekilinin vekâletnamesi tarihi yemin teklifi tarihinden eski olmasına göre yemini redde salâhiyeti yoktur. (Tem. Ticaret D. 26/1/1939-207).

Vekilin borçları

1 — Talimat dairesinde vekâleti ifa:

Vekilin birinci borcu, müvekkilin sarih olan talimatına muhalif hareket etmemek ve aldığı direktif dairesinde vekâleti ifa etmektir.

a) Vekil, almış olduğu sarih talimata muhalif hareket ettiği takdirde müvekkiline karşı mesul olacağı gibi, vekilin bu talimata aykırı düşen hareketlerinin de resmî dairelerce terviç edilmemesi icabeder. Meselâ (A) nın, (B) ye (Altuntaş köyünde, Pembetaş mevkiindeki hudutları tapuda yazılı yüz dönüm miktarındaki tarlasını asgarî otuz bin liraya satmak üzere) vekâletname verdiğini farzedelim. (B) sözü geçen tarlayı otuz bin liradan daha aşağı bir fiyatla satmak salâhiyetini haiz değildir. Buna rağmen, bu tarlayı daha aşağı bir fiyatla ve meselâ yirmi beş bin liraya satmağa kalktığı takdirde, tapu sicil muhafizinin veya memurunun bu satış muamelesini yapmaktan imtina etmesi icabeder. Aksi takdirde müvekkilin zararından dolayı mesul olur (27). Zira tapu sicil muhafızının veya memurunun istenilen muameleyi yapmadan evvel ibraz edilen vekâletnameyi tetkik ederek bu hususta vekâletin şümulünü ve vekile verilen salâhiyet ve talimatın hudut ve derecesini tesbit etmesi icabeder. Hattâ vekâletnamede sözü geçen tarlanın 1954 senesinin Ekim ayında satılacağı tasrih edildiği takdirde, bu satışın 1953 senesinde, yahut 1954 senesinin diğer aylarında yapılması bile caiz değildir.

b) Bununla beraber vekil, hâl icabına göre mezuniyet istihsaline imkân olmamakla beraber şayet imkân olub da, istizân olunsaydı müvekkilin muvafakat edeceği derkâr bulunan hususlarda, aldığı talimattan inhiraf edebilir. Meselâ (A) nın (B) yi, küçük kızı (H) nın terbiyesiyle meşgul olması için mürebbiye (T) ile bir mukavele yapmak ve (T yi Urfa'ya getirmek üzere İstanbul'a gönderdiğini kabul edelim. İstanbul'a giden (B), (T) nin ahlâk itibariyle biraz düşük olduğunu ve fakat (R) adındaki mürebbiyenin gerek bilgi ve gerek ahlâk itibariyle üstün bir seviyede bulunduğunu müdellelen öğrenmesi üzerine — ortada mürebbiye fıkdanı mevcut olduğunu da nazara alarak — serbest bulunan mürebbiye (R) ile hemen mukavele yaptığı ve mezbureyi Urfa'ya getirdiği farzedilecek olursa, vekil mumaileyhin bu hareketi kanuna aykırı düşmez.

(27) H. V. Velidedeoğlu - Esmer, zge, S. 41.

754

c) Ancak müvekkil tarafından verilen talimat kesin ve kat'î bir mahiyet taşıdığı hallerde, vekilin bundan inhiraf etmesi caiz değildir. Meselâ yukarıda sözü geçen (A) nın, vekili (B) ye, her halde mürebbiye (T) ile mukavele yapması ve aksi takdirde başkasını tercih etmiyerek geri dönmesi yolunda talimat verdiği kabul edilecek olursa, (B) nin, diğer mürebbiye (R) ile de mukavele yapamaması icabeder.

Vekilin talimata muhalefeti halinde, bu muhalefetten faide hâsıl olursa bu faide müvekkile ait olur. Zarar halinde ise, zararı vekilin tazmin etmesi icabeder. Müvekkil vekilin talimata muhalif hareketine icazet verdiği takdirde vekil mesuliyetten berri olur. Çünkü icazeti lâhika vekâleti sabıka hükmündedir. (Rathiabitis mandato dequiparatur) (28).

d) Vekil, müvekkilinden aldığı sarih talimata uygun hareket etmezse (akdî bir kusur) işlemiş olur. Bu takdirde hakkında borçların ifa edilmemesine mütaallik hükümlerin, yâni B. Kanununun 96 ıncı ve mütaakıp maddelerinin uygulanması icabeder (29). Bununla beraber müvekkilin verdiği talimat müphem ise bundan tevellüt edecek mesuliyet vekile yüklenemez (30). Ancak vekil imkân bulunduğu hallerde, müvekkilinden talimat istemeli ve eski talimatı vuzuhlandırmalıdır.

e) Eğer eskiden verilen sarih talimat, şeraitin değişmesi hasebiyle tatbikı imkânsız veyahut zararlı bir hal almışsa bundan da müvekkil haberdar edilmeli ve yeni talimat istenmelidir.

2 — Hüsnü suretle ifa:

Vekilin borçlarından biri de, müvekkile karşı vekâleti iyi bir suretle ifa etmesidir. Vekil bu lâzımeye riayet etmediği takdirde müvekkiline karşı (akdî bir kusur) işlemiş olur ki bundan mesul olur. Borçlar Kanunumuzun 390 ıncı maddesi bu hususta vekilin mesuliyetini, umumî surette işçinin mesuliyetine ait hükümlere tâbi tutmaktadır.

a) Borçlar Kanununun 321 inci maddesi uyarınca işçi taahhüt ettiği şeyi ihtimam ile ifaya mecburdur. Kasıt veya ihmal ve dikkatsizlik ile iş sahibine irâs ettiği zarardan mesuldür. Bu itibarla, vekil de, yüklendiği vekâleti ihtimam ile iyi bir surette başarmalıdır. Burada vekil yüklendiği işin idaresinin) veya (takabbül ettiği hizmetin ifasının) borçlusudur. Bu yönden borçların ifa edilmemesinin neticelerine dair umumî kaidelerin burada da tatbikı kabildir (31). Borçlar Kanununun 96 ıncı maddesi uya-

(28) Demirelli, zge, S. 195.
(29) Alfred Martin, zge, S. 464.
(30) Fuat Hulûsi - Sabri Şakir Ansay, zge, S. 28.
(31) Martin, zge, S. 464.

rınca alacaklı hakkını kısmen veya tamamen istifa edemediği takdirde borçlu kendisine hiç bir kusurun isnad edilemiyeceğini ispat etmedikçe bundan mütevellit zararı tazmine mecbur bulunmaktadır. Bu maddenin vekâlet aktinde de uygulanması icabeder.

b) Vekil müvekkilinden aldığı talimata riayet etmezse veyahut bu talimatı iyi bir surette yerine getirmezse — yukarıda işaret ettiğimiz veçhile — akdî bir kusur işlemiş olur. Ve bu takdirde B. Kanununun 96 ve mütaakıp maddelerine tevfikan (Borçların ifa edilmemesine mütaallik hükümlerin) tatbikı icabeder. Bununla beraber, eğer vekil, müvekkiline bir zarar irâs etmek için fırsattan istifade ederse, buna, (Haksız fiilden mütevellit bir kusur) da karışmış olur. Bu halde de vekil irâs ettiği zarardan mesul olur. Ancak bu nevi kusur ile akdî kusuru tefrik etmenin beyyine noktasından ehemmiyeti vardır. Şöyle ki: Akdî kusurdan mütevellit tazminat taleplerinde, vekil, böyle bir kusur işlemediğini iddia ettiği takdirde bu iddiasını ispatla mükelleftir. Halbuki müvekkil, vekilini, verdiği talimat ve bunun icaplarına riayetsizlikten maada haksız bir fiil ile de itham ederse, bunun doğruluğunu ispat kendisine düşer (32), (33).

Vekile terettüp eden ihtimam derecesi:

a) Vekil, hizmet aktinde işçi ve istisnada müteahhid gibi ağır, hafif her türlü kusurundan mes'uldur (34). Bu itibarla müdebbir ve basiretkârane bir surette hareket etmesi lâzımdır. Bilhassa ihtisas sahibi olan vekillerin (Meselâ bankacı, borsa mübayaacısı, avukat, tabib, noter gibi) yüklendikleri işde en üstün dikkat ve itina ile hareket etmeleri icap eder. Aksi takdirde mesuliyetleri teşdid olunur. Tatbikatta bilhassa noterlerin vasiyetnamelerin tanziminde M. K. nunun gösterdiği eşkâle titiz bir surette riayet etmedikleri ve bu yüzden bâzı mühim vasiyetnamelerin mahkemelerce ibtaline karar verildiği görülmektedir.

Noterlerin kanunî eşkâle tam olarak riayet etmemeleri sebebiyle herhangi bir vasiyetnamenin ibtaline karar verildikte, bunun muhtevasından istifade edemiyen şahısların noter aleyhine tazminat dâvası açabilecekleri şüphesizdir.

b) Bununla beraber vekil, vekâleti ücretsiz olarak yüklenmişse, (Aktî kusur) lardan tevellüd eden tazminat miktarını hâkim tenkis edebilir.

---

(32) Martin, zge, S. 400 - Demirelli, zge, S.

(33) Bu hususta **muahrririn** Ekim 1953 tarihli Adalet Dergisinde çıkan **(Hizmet Akdi)** adlı yazısına bakınız.

(34) Martin — zge, S. 400 - Demirelli.

Federal Mahkeme Kararları :

Bir mimar iş sahibi hesabına bir villa inşasına memur ediliyor, müteahhitler iş bedelini iş sahibinden istiyorlar, iş sahibi ise mimarın temsil salâhiyeti olmadığını def'an dermiyan ediyorsa da kabul edilmiyerek iş sahibi müteahhitlere tediyatta bulunmağa ve mimar da müvekkiline tazminat vermeğe mahkûm ediliyor.

Esbabı mucibe : Umumî olarak iş sahibi ile mimar arasındaki münasebetler vekâlet münasebetleridir. İstisnaen bu münasebetler ya iş akti veya istisna akti şeklinde de tecelli edebilir. Aksine mukavele bulunmadıkca ve bu mukavele üçüncü şahsın ittilaına vazedilmedikce, mimarın salâhiyetleri vekâlet aktinin icrasının icap ettirdiği bilumum hukukî münasebetlere şâmildir, meselâ müteahhitlerle, usta ve amelelerle aktettiği mukaveleler bu cümledendir, maliyet fiyatlarının tâyininde mimar affedilmiyecek bir şekilde hesaplarında yanlış ve muhammen inşaat fiatını pek fazla aşmış ise, bu fiil kendisini mes'ul kılar. (F. M. K.- 28/5/1935 - İst. H. F.M. S. II S. 360).

Dişci ile hasta arasındaki hukukî münasebetin mahiyeti yapılan işe bağlıdır. Bu iş teknik dişciliğe ait bir iş ise (kron koymak, köprü yapmak gibi) hukukî münasebet bir istisna akti şeklinde tecelli eder, şayet iş bir tıbbî tedavi ise (köklerin tedavisi gibi) mukavele bilâkis bir vekâlet olur. Kronları iyice yerleştirmeği ihmal eden dişci gibi, dişlerin dahili vaziyetini iyice tetkik etmeden kron yapan dişçi de mesul olur. (F. M. K. — 29/5/1935 — İst. H. F. M. S. II — S 361).

Sanatını icra ederken kullanmaya mecbur olduğu ilaçların vaziyetini muayene ettirmeği ihmal eden Ebe tazminatı müstelzim bir kusur iktisap etmiş olur. (F. M. K. — 9/7/1935 — İst. H. F. M. S. II — S. 363).

Temyiz Kararları :

Vekilin mücerret müvekkili aleyhine verilen hükmün temyiz müddetini geçirmiş olması tazminatla mesuliyetini mucip olmayıp müddeti içinde temyiz edilmiş olsa idi müvekkili lehine hukukî bir netice istihsal edilip edilemiyeceği anlaşılmak üzere temyiz müddeti geçirilmiş olan hüküm hakkında mahkemece tetkikat yapılarak temyiz müddetinin geçirildiğinden dolayı zarar görüp görmediği araştırılmak ve neticesine göre bir karar verilmek lâzımgelirken mücerret temyiz müddetini geçirmiş olduğundan dolayı müddeaaleyh vekilinin mahkûm edilmesi yolsuzdur. (Tem. M. 4. H. D. 31/5/1943 — 2180/1694).

Müddeaaleyhin çektiği protestoda vekil dâvacı avukat (A) nın deruhte ettiği işi takip etmediğinden ve taahhüdünü yerine getirmediğinden

757

dolayı peşin olarak verilen ücretin istirdadı talep edilmiş olmasına göre işin mahiyeti ve ahvalin icabı nazara alınarak takip hususunda vekilin kendisine atfolunabilecek bir kusur ve ihmali mevcut olup olmadığı ve ücretin geri istenilmesi keyfiyetinin muhik bir sebebe müstenit bulunup bulunmadığı tahkik olunarak neticesine göre karar itâsı icap eder. (Tem. 4. H. D. 18/5/1940 — 1389/1186).

Vekâleti ifa tarzı:

Prensip itibariyle vekil, müekkilünbihi kendisi yapmağa mecburdur. Bu da pek tabiidir. Zira müvekkil, vekilin şahsına, bilgisine, karakterine güvenerek işini ona havale etmişiir. Bu itibarla vekil müekkilünbihi başkasına yaptırırsa akda muhalif hareket etmiş olur. Ve tevkil etmiş olduğu şahsın fiillerinden, kendi yapmış gibi, mes'ul olur. (B. K. 390, 391). Ve meselâ ikinci vekilin işi fena idare etmesinden müvekkile terettüp edecek zararı kendisinin tazmin etmesi lâzımgelir.

Acaba bu gibi hallerde müvekkil ikinci vekilin tasarruflarını red edebilir mi ?....

Mösyö Fik buna müsbet cevap vererek, müvekkilin, ikinci vekilin tasarruflarını red edebileceğini söylüyor.

Sayın Alfred Martin, pek haklı olarak Fik'in mütalâasına iştirak etmiyor. Martin'e göre, vekil müvekkilini temsil salâhiyetini haiz ise, yerine ikame ettiği ikinci vekil salâhiyetini tecavüz etmiş olmadıkca, tasarrufları ayniyle asıl birinci vekilin tasarrufları gibi müvekkil hakkında nâfiz olur. Vekil müvekkilini temsil etmek salâhiyetine malik olmayıp sırf memur edildiği bazı teşebbüsleri başkasına yaptırmış ise, yalnız zarar ve ziyanla muatep olur. Çünkü vekilin ikame ettiği şahsın yaptığı teşebbüslerden müvekkilin müciz olmaması bir faide temin etmez. Bu teşebbüsleri vâki olmamış addettirmek onun elinde değildir (35).

Bununla beraber vekil aşağıda gösterilen hallerde müekkilünbihi başkasına yaptırmak salâhiyetini haizdir. Onlar da şunlardır:

a) Müvekkilin vekili başkasını tevkile mezun kılması:

Müvekkil, vekilini başkasını tevkile mezun kıldığı hallerde, vekil miekkilünbihi başkasına yaptırabilir. Ve bu takdirde tevkil etmiş olduğu şahsın fiillerinden ve işi fena idare etmesinden kendisi mes'ul olmaz. Ancak burada vekil, bu salâhiyetini kullanarak ikinci vekili seçerken ve gerekli talimatı verirken âzami takayyüd ve ihtimam göstermesi icap eder. Yânı vekil, tevkil edeceği şahsın, yükleneceği işe ehliyeti olup olmadığını araş-

(35) Martin, zge, S. 466.

tırmaz, onun bilgi, ahlak ve karakterini tahkik etmeksizin vekâleti devrederse, yahut icap eden talimatın verilmesinde takayyüd ve ihtimam göstermezse, ileride husule gelecek zarardan mes'ul olur.

Demek oluyor ki, bir mes'uliyet ittihamı karşısında birinci vekil tevkil ettiğ şahsın bu işe her bakımdan yeter olduğunu ve mumaileyhe icap eden bütün talimatı verdiğini ve bu tevkil keyfiyetinden icap eden takayyüd ve ihtimamı gösterdiğini isbat etmekle şahsan mes'uliyetten kurtulur. Aksi takdirde mesul olur. Bununla beraber, bu husutaki mesuliyeti, borçlu oldukları işleri başkalarına yaptıranların (B. K. 100) mesuliyetlerinden daha hafif olur (36).

Burada birinci vekil, tevkil ettiği şahsı nazaret etmekle de mükellef değildir.

Burada ikinci vekil ile müvekkil arasındaki hukukî münasebet nedir?..

Bu gibi hallerde müvekkil ile ikinci vekil (yani vekilin vekili) arasında doğrudan doğruya bir rabıta doğmaz. Yalnız iki vekil arasında hukukî bir rabıta doğmuş olur. Meselâ müvekkilin ikinci vekile, ve ikinci vekilin de müvekkile karşı doğrudan doğruya dâva hakları yoktur. Buna mukabil vekilin ikinci vekile karış haiz olduğu bütün dâva haklarını müvekkil de kullanabilir. Vekilin haiz olduğu hakların bu suretle müvekkile geçmesi alacağın kanunî temliki hallerinden birini teşkil eder. Burada vekilin başkasını tevkile hakkı olup olmaması ciheti hüküm üzerinde hiç bir tesiri haiz değildir. Her iki surette de müvekkil 391 inci madde uyarınca asıl vekilin rizası alınmaksızın vukua gelen temlikden istifade etmektedir (37). Meselâ asıl vekilin yerine ikame ettiği şahıs tarafından işin idaresinde vukua getirilen bir kusurdan dolayı o şahıs aleyhine bir dâva hakkı olsa, bu hakkı müvekkil de doğrudan doğruya o şahsa karşı istimal edebilir (38).

b) Vekilin başkasını tevkile hâl icabına göre mecbur olması:

Meselâ ânî olarak hastalanan doktor, hastasını muavini marifetiyle tedavi ettirebilir. Hatta bir operatör, mühim bir manii zuhurunda mühim olmıyan bir ameliyatı muavinine yaptırabilir. Bunun için hastanın kendisini bu hususa mezun kılmasına lüzum yoktur. Bununla beraber şekle tâbi işlerde müvekkilin vekâletnamede, vekilin hal icabına göre başka bir şahsı tevkile mezun olduğunu tasrih etmesi icap eder. Meselâ müvekkili nam ve hesabına muayyen bir gayrimenkulü temlik veya temellük edecek olan vekilin o gün hastalandığını ve müvekkiline pek elverişli olan bu muame-

(36) Martin, zge, S. 467.
(37) Martin, zge, S. 467.
(38) Alfred Martin, zge, S. 467.

lenin hemen yapılması için diğer bir şahsa vekâletname verdiğini kabul edelim. Şimdi, birinci vekile ait vekâletnamede (icabı halinde diğer bir şahsı tevkil edeceği) kaydı yoksa, ikinci vekil, yâni vekilin vekili marifetiyle, alım ve satım işinin yapılması caiz değildir. Tapu idaresi vekilin vekiline ait vekâletname ile sözü geçen muameleyi yapamaz (39).

c) Âdetin, vekilin başkasını kendi yerine ikameye müsait bulunması:

Bu takdirde de vekil, başkasını kendi yerine ikame edebilir. Meselâ bir hastanın tedavisini der'uhde eden doktor, bu hastanın kuvvetlenmesi için yapılması icabeden iğneleri yanında çalışmakta olan hastabakıcıya yaptırabilir.

Yukarıda da işaret ettiğimiz veçhile, vekil, başkasını tevkile, müvekkili tarafından mezun kılınmadığı, yahut hal icabına göre buna mecbur olmadığı veyahut âdet buna müsait bulunmadığı halde bu vazifesini üçüncü bir şahsa havale edecek olursa, bu şahsın her türlü fiil ve hareketlerinden, işi tıpkı kendisi yapmış gibicesine mes'ul olur. Meselâ ikinci vekilin işi fena idare etmesinden müvekkile terettüp edecek zararı kendisinin tazmin etmesi icabeder. Halbuki vekil, başkasını tevkile müvekkil tarafından mezun kılınmış ise, yahut hal icabına göre buna mecbur olmuşsa veyahut başkasını kendi yerine ikameye âdet mevcut ise, asıl vekilin mes'uliyet derecesi daralır. Bu gibi hallerde vekil yalnız tevkil edeceği şahsı seçerken ve ona gerekli talimatı verirken takayyüd ve ihtimam göstermekle mükellef olup, ancak bunları yapmamakla mes'ul olur (40). Bu itibarla bir ihtilaf vukuunda, asıl vekil, tevkil ettiği şahsı seçerken ve ona gerekli talimatı verirken işin mahiyetine göre gereken takayyüd ve ihtimamı gösterdiğini ve seçmiş olduğu şahsın buna ehil olduğunu isbat etmekle mesuliyetten kurtulur.

Vekilin mes'uliyetine müteallik dâvanın müruru zaman müddeti on senedir. Bu müddet vekilin mes'uliyetine esas tutulan muameleyi ikmal ettiği tarihden itibaren hesap olunmak lâzımgelir (41). Yalnız 3499 sayılı avukatlık kanununun 29 uncu maddesi uyarınca vekil ile müvekkil arasında bu kabil akidden doğan zarar ve ziyan iddiaları için beş senelik zaman aşımı cereyan eder.

Temyiz kararı:

Vekilin vekâlet bağıtı ile yapmayı üstüne aldığı işi yapmamak suretiyle müvekkiline verdiği zarardan dolayı aleyhine açılan dâva, akitten

---

(39) H. V. Velidedeoğlu - Esmer, zge, S. 41.
(40) Hüseyin Avni Göktürk, zge, cild 2, S. 518.
(41) F. H. Demirelli, zge, S. 196.

doğan ve Borçlar Kanununun 125 inci maddesinde yazılı bulunan zamanaşımına tâbi ise de sonradan 1/12/1938 tarihinde yürürlüğe giren 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 29 uncu maddesinde vekil ile müvekkil arasında bu kabil akitten doğan zarar ve ziyan iddiaları için beş senelik zamanaşımı tâyin ve kabul edilmiş olmasına ve borçlu aleyhindeki ilamı zaman aşımına uğrattığı tarihden sonra avukatlık kanununu yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzre dâva tarihine kadar aradan beş sene geçmiş bulunmasına göre zaman aşımı bulunduğuna dair verilen ısrar kararı doğrudur (Tem. H. H. U, si — 30/1/1946).

Borçlar Kanunumuzun 391 inci maddesinin son fıkrası uyarınca, ister salâhiyete müstenit olsun, ister salâhiyet harici bulunsun, her iki surette de vekilin kendi yerine ikame ettiği şahsa karşı haiz olduğu bütün hakları müvekkil doğrudan doğruya o şahsa karşı dermiyan etmek hakkını haizdir.

3 — Hesap verme:

Borçlar Kanunumuzun 392 inci maddesi uyarınca, vekil müvekkilin talebi üzerine yapmış olduğu işin hesabını vermeğe ve bu cihetten dolayı her ne nam ile olursa olsun almış olduğu şeyi müvekkile tediyeye ve hatta zimmetinde kalan paranın faizini de vermeğe mecbur bulunmaktadır.

a) Buradaki hesaptan maksat ticarî mânada bir hesap değildir. Vekil müvekkiline ticarî manada anlaşılan bir hesap vermekle mükellef tutulamaz. Vekilden aranan hesap taahhüd ettiği işin icrasında gösterdiği faaliyete müteallik malumattır (42).

b) Hilâfı mukavele edilmemişse avukatın müvekkiline dâva ve muhakemenin bütün teferruat ve tafsilâtını bildirmeğe mecburiyeti yoktur (43). Fakat dâvanın seyri, yaptığı müdafaa ve karşı tarafın iddiası ve ara kararları hakkında izahat vermekle mükelleftir.

c) Vekilin bu hesap verme mükellefiyeti, yalnız işin hitamında değil, iş yapılmakta iken de mevcuddur.

d) Vekil, vekâlet vazifesini yapması için müvekkilinden avans yahut masraf namıyla para almışsa, işin gayesine vusulünde bu paradan arta kalanı da iade ile mükelleftir. Aksi takdirde Borçlar Kanununun 61 inci maddesi mucibince müvekkili aleyhine haksız bir iktisab yapmış olur.

e) Vekil vekâleti icabı üçüncü bir şahıstan da para veyahut sair bir şey almış olabilir. Bunları da derhal müvekkiline teslim etmesi icap eder.

---

(42) Alfred Martin, zge, S. 468.
(43) Demirelli, zge, S. 198.

Prensip itibariyle, vekil, vekil sıfatiyle almış olduğu bir şeyi kendi nezdinde alakoyamaz.

Burada bir mesele ile karşılaşıyoruz:

Acaba vekil müvekkili namına bir muamelede bulunduğu şahıstan almış olduğu herhangi bir bahşiş veya mükâfatı müvekkiline teslim ile mükellefmidir?.

Sayın Alfred Martin bu suali ortaya atmakla beraber, buna müsbet veya menfi bir cevap vermemekde ve (bu bir hüsnüniyet meselesidir) demektedir. Diğer müellifler arasında da bu mesele ihtilâf halindedir (44). Bize göre, vekilinin müvekkilinin zararına olmıyarak almış olduğu bir mukâfatın her hangi bir bahşişin kendine ait olması icabeder.

f) Vekilin iflası halinde müvekkil, vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına iktisap etmiş bulunduğu herhangi bir menkul eşyayı iflâs masasından istihkak dâvası ikame etmek suretiyle istemek hakkını haizdir (45).

g) Vekil zimmetinde kalan paranın faizini de vermeğe mecburdır.

Burada da bir sual ile karşılaşmaktayız : **Faiz hangi tarihten itibaren başlayacaktır ?..**

Mösyö Oser, teehhürün, temerrüdle karıştırılmaması icabettiğini ve vekilin müvekkiline ait bir parayı kendi işinde kullanması teehhürün tahakkuku için kifayet edeceğini ve binaenaleyh böyle bir vaziyette vekilin faiz vermesi icabedeceğini beyan etmektedir (46).

Sayın Oser'in bu düşüncesi Fransız Medeni Kanununun 1996 ıncı maddesine uygun isede, Borçlar Kanunumuzun 392 inci maddesinin ruhuna uygun düşmemektedir. Bu itibarla faizin temerrüd tarihinden itibaren başlayacağını kabul etmek daha muvafık olur (47). Hilafına mukavele olmadıkca, tediye edilecek faiz miktarı yüzde beştir.

Temyiz Kararı :

Hernekadar Borçlar Kanununun 392 inci maddesinde tevkil olundığu iş hakkında müvekkiline hesap vermek mecburiyetinde bulunan vekilin vesaik ve müstenidatının da iraesi mecburiyeti hakkında bir kayıt ve sarahat yoksa da hesap verme mefhumu vesaik ve müstenidat iraesi mülel-

---

(44) Martin, zge, S. 468 - Oser, zge, S. 734 - Fick, zge, S. 750 - Rossel, zge, 433.

(45) Hüseyin Avni Göktürk, zge, S. 519.

(46) Oser, zge, S. 734.

(47) Demirelli, zge, S. 198.

762

lefiyetini de mutazammın ve kanunun laalettayin ve mahiyeti ve kat'iyeti meşkuk bir hesapla iktifa ettiği manasını istidlale gayrı müsaittir. (Tem. 4. Hukuk. D. 30/12/1937, 2572/2813).

Vekilin iktisap ettiği hakların müvekkile intikali:

Borçlar Kanunumuzun 393/1 inci maddesi mucibince müvekkil vekiline karşı olan muhtelif borçlarını ifa edince vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına üçüncü şahıstaki alacağı müvekkilin olur.

a) Bu alacakların müvekkile intikal etmesi hiç bir şekle tâbi değildir. Bu hususta herhangi bir beyan ve rizaya da lüzum yoktur. Kanunun icabıdır. Yalnız bunun için müvekkilin vekile karşı olan borçlarını ifa etmesi lâzımdır.

b) Eğer vekil, menkul bir malı müvekkili namına almışsa, bu malın hakiki zilyedliği müvekkile ait olur. Vekilin o mal üzerindeki yedi fer'i zilyedlik hükmünde kalır. Fakat vekil, müvekkilinin hesabına iktisap ettiği menkul malı kendi namına almış ise mülkiyet ve zilyedlik kendisine ait olur, bu takdirde de mülkiyeti müvekkiline devretmesi icap eder. Bir ihtilâf vukuunda, müvekkilin vekiline karşı ileri süreceği hak, aynî bir hak olmayıp, o malın kendi uhdesine nakıl ve temliki hususunda bir alacak hakkından ibaret bulunur (48).

c) Vekil tarafından alınan şeyin gayrimenkul bulunması halinde, müvekkilin buna malikiyeti ancak tapu siciline tescil ile mümkündür. Bu tescil yapılıncaya kadar müvekkil bu gayrimenkul üzerinde aynî bir hakka malik olamaz. Ancak mülkiyetin kendisine nakledilmesini ve tapuda o suretle tescil olunmasını talep edebilir.

Namı müstear dâvaları:

Bazı hallerde vekil her hangi bir gayrimenkulü, doğrudan doğruya kendi namına satın alarak kendi namına tescil ettirir. Halbuki hakikat halde o gayrimenkulü müvekkili hesabına ve müvekkili için satın almış bulunmaktadır. Ve satın alma bedeli de tamamen müvekkilin kesesinden ödenmiştir. Böyle olduğu halde tapuca malik, vekil, görünmektedir. Bu gibi hallerde vekilin bilahara bu gayrimenkulün mülkiyetini, müvekkil üzerine devir ve tescil ettirmesi icap eder.

Eğer ettirmezse, müvekkil hakkını ne suretle isbat edecektir?...

Hiç şüphe yoktur ki müvekkil bu husustaki iddiasını şahidle isbat edemez. Çünkü tapu sicilinde malik görülen bir şahsın hakiki malik olmadığı isbat edilecektir. Bu itibarla herhalde yazılı delile ihtiyaç vardır. An-

(48) Demirelli, zge, S. 199.

733

cak, bu yazılı delil resmî bir sened mi olmalıdır, yoksa adi bir sened de bu hususu isbata kâfimidir?..

Yüksek Temyiz Mahkemesi birinci hukuk dairesi böyle bir hâdisede namı müstear iddialarının resmî mahiyette senetle isbatı lüzumuna karar vermiş olduğu halde benzeri diğer bir hâdisede bu karara aykırı olarak alelıtlak yazılı delil ile isbatın mümkün olacağını kabul etmişti. Bu sebeple 5/2/1947 tarihinde iş Tevhidi İçtihad Umumî Heyetine havale edilmiş ve sözü geçen heyet üçte ikiyi geçen ekseriyetle (namı müstear dâvalarının resmî ve yazılı delil ile ispatı caiz olduğuna) karar vermiştir. Karar mufassal ve müdelleldir. Ehemmiyetine binaen aynen derc ediyoruz.

Tevhidi İçtihat Kararı:

İhtilafa konu teşkil eden işler gayrimenkul sicilinde yazılı adın vekâlet münasebetiyle müstear isim olduğuna müteallik ise de bu husustaki ihtimaller göz önünde tutularak meselenin daha şümullü bir surette mizakere ve çözülmesi uygun görülmüştür. Şöyleki : 30/3/1329 tarihli emvali gayrimenkulenin tasarrufu hakkındaki kanun ile mahkemelerce dinlenmesi menedilmiş bulunan muvazaa ve namı müstear dâvalarının bu kanundan evvel yürürlükte bulunan eski mevzuat hükümlerine göre dinlenmeleri caiz olduğu gibi Medenî Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da Borçlar Kanununun 18 inci maddesi gereğince muvazaa iddialarının mahkemelerce dinlenmesine bir engel bulunmamış ve ancak emvali gayrimenkulenin tasarrufu hakkında yukarıda sözü geçen kanun zamanında istimaı memnu bulunmuş olan bu kabil dâvaların 30/3/1329 ile 4/10/1926 arasında geçen zaman içinde tekevvün etmiş bulunduğu takdirde Medenî Kanunun mer'iyetinden sonra dinlenip dinlenmiyeceği Birinci ve İkinci Hukuk Dairelerinin birbirine uymayan iki kararıyla uyuşmazlık mevzuu teşkil eylemiş olmasından dolayı 8/5/1941 tarihli Tevhidi İçtihad kararıyla Medenî Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel gayrimenkuller hakkında tesis olunan kayıtlara dair ikame olunacak muvazaa dâvalarının dinlenmiyeceği tesbit edilmişti. Bu kerre kurula sevk olunan ve birleştirilmesi icabeden kararlar arasındaki uyuşmazlık ise Medenî Kanunun yürürlüğe girdikten sonra gayrimenkuller hakkında tesis olunan kayıtlarda namımüstear hâdisesine müteallik bulunmaktadır. Gerçi bugünkü mevzuatımızda namımüstear diye bir tâbir yoktur. Fakat hukukî münasebetlerde namımüstear hâdiselerine her zaman tesadüf edilmekte ve binaenaleyh bunun hukukî mahiyetini ve hükmünü tâyin zarurî bulunmaktadır. Muhtelif sebep ve maksatlarla bir gayrimenkul kaydına hakiki malik yerine başka bir nam ve bir mukavelenamede âkidlerden biri yerine üçüncü

784

bir şahıs ve bir alacak senedinde alacaklı veya borçlu sıfatını haiz olmıyan diğer bir kimsenin gösterilmesi mümkündür. Bu gibi hallerde vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına yaptığı tasarruflarda olduğu gibi hukukî bir durum veya herhangi bir maksatla üçüncü şahıslardan keyfiyeti gizlemek gayesi gözetilebilir. Suiniyetle ve haksız gizlemede ilgililerin haklarını kanun vazı muhtelif hükümlerle teminat altına almış olmakla beraber bu cihet müzakere konusu dışında olduğundan bunun üzerinde durulmağa lüzum görülmemiştir. Sözü geçen ihtimallere göre, böyle bir dâva, gerçekde ya mevcut bir hakka dayanarak bir yedin nakli veya bir hakkın himayesi mahiyetini arzeder. Kurulumuzu en çok müzakere ve münakaşaya sevkeden husus, vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına yaptığı tasarrufda milkiyetin vekile mi ? yoksa müvekkile mi ? sabit olacağı meselesi olmuştur. İlmî bir incelik taşıyan meselenin nazarî esaslarla halli kabil olduğu gibi bu bapta kanunlarımızın sarahatından istiane de mümkün bulunmuştur. Temsil ve vekâlet münasebetinde, milkiyete halefiyet esas olarak kabul edilmiş bir keyfiyet olup halefiyeti tashih maksadıyla ibtidaen milkiyetin vekile sübutu düşünülse bile temsil hükümlerine muhalif olduğundan bunun istikrar ve devamına hükmolunamaz. Ve Borçlar Kanununun 32 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki alacaklar ve borçlar mef'humu milkiyete teşmil edilemez. Nitekim Borçlar Kanununun (müvekkil vekiline karşı muhtelif borçlarını ifa edince vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına üçüncü şahıstaki alacağı müvekkilin olur. Vekilin iflâsı halinde müvekkil, bu hakkını masaya karşı da iddia edebilir. Vekilin iflâsı halinde müvekkil, vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına iktisap eylemiş olduğu menkul eşya hakkında dahi istihkak iddiasında bulunabilir. Vekilin haiz olduğu hapis hakkını, masa dahi haizdir) diye yazılı 393 üncü maddesi bu asla müteferridir. Zikri geçen sebebden dolayı maddedeki menkul eşya kaydını vukuî olarak kabul etmek zarurî görünür. Gerek menkule ve gerek gayrimenkule taallûk etsin namımüstear hâdiselerinde mesele istihkak ve mülkiyet dâvası mahiyetini geçemiyeceğinden ne resmî senet ne de şekil meselesi bahis mevzuu olamaz. Nitekim ötedenberi mahkemeler vâki olan bu kabil ikrarlara müsteniden hüküm vermekte ve mesele de bir şekil meselesi görmemektedirler. Bundan başka meseleyi zati akid ve isimlerde muvazaayı dahi şumulüne alan ve netice itibariyle namımüsteara müncer olan 18 inci madde hükmü çerçevesi dahilinde mütalâa kanunun ruh ve maksadına muvafık olur Bu esasların müzakere ve münakaşasından sonra bir senede karşı dermiyan olunan iddiaların aynı kuvvette senedle isbatı gerekli olup olmaması meselesine temas edilmiş ve Medenî Kanunun 7,29 ve H. U. M. K. nunun 290 ncı maddeleri sarahatından açıkca anlasıldığı üzere kanunlarımız daha ziyade

nazari olan bu düşünceyi kabul etmediğinden bunun üzerinde daha fazla durulmağa da lüzum görülmemiştir. Sonucda oya baş vurularak yukarıdaki sebeplere binaen namımüstear dâvalarının mesmu ve yazılı delil ile isbatı caiz olduğuna üçte ikiyi geçen çoklukla karar verildi. (Tem. M. Tevhidi İçtihat U. H. — 5/2/1947).

Vekilin iflâsı:

a) Vekilin iflâsı halinde müvekkil B. K. nunun 393 üncü maddesinin birinci fıkrasında yazılı bulunan hakkını masaya karşı dermiyan etmek hakkını haizdir. Buna karşılık masanın da müflis vekil makamına kaim olarak vekilin bil'cümle alacakları için müvekkile karşı hapis hakkı bulunmaktadır (49).

b) Yine bunun gibi vekilin iflâsı halinde, müvekkil vekilin kendi namına ve müvekkili hesabına iktisap eylemiş olduğu menkul eşya hakkında dahi istihkak iddiasında bulunmak hakkını haizdir. Burada müvekkil masadaki menkul malı aynen alır ve gayrimenkulün ancak tapuda namına tescili talebinde bulunabilir. Ancak bu hüküm yalnız vekilin iflâsı haline maksur bulunmaktadır. meselâ malın borç için haczedilmiş olması haline teşmil edilemez. (Binaenaleyh vekilin müvekkili hesabına fakat kendi namına iktisap ettiği mal, menkul de olsa, borcu için mahcuz bulunduğu zaman, müvekkil vekilin iflâsına kıyasen bu madde hükmünden istifade edemez. Çünkü bu maddenin tazammun ettiği hüküm istisnaî [illegible] âmdan olup kıyas tarikiyle tevsii gayri caizdir (50).

---

(49) Demirelli, zge, S. 200 - Martin, zge, S. 470.
(50) Demirelli, zge, S. 200.

HAKSIZ FİİLDE CEZA MÜRURUZAMANI

Yazan: **Sıtkı TUNÇER**
Beypazarı Hukuk Hâkimi

I — GİRİŞ:

Borçlar Kanunumuz 60 ıncı maddesinde, haksız fiil dolayısı ile vukubulacak zarar ve ziyan yahut manevî tazminat iddialarını, mutazarrır olan tarafın zarara ve failine ittilâı tarihinden itibaren bir sene ve her halde zararı müstelzim fiilin vukuundan itibaren on senelik müruruzamana tâbi kılmıştır.

Ancak zarar ve ziyan dâvası, Ceza Kanunları mucibince müddeti daha uzun müruruzamana tâbi cezaya müstelzim bir fiilden neşet etmiş olursa şahsî dâvaya da ceza müruruzamanının tatbik edileceği, aynı maddenin ikinci fıkrasında bir istina olarak vaz edilmiş bulunmaktadır.

Haksız fiilin ayrıca Ceza Kanunları mucibince daha uzun müruruzamana tâbi olması halinde, dâvanın ceza müruruzamanına tâbi kılınması, mutazarrırın ceza mahkemesinde hakkını aramağa muktedir bulunduğu müddetçe hukuk mahkemesine gitmekten menedilmesinin hakkaniyet ve mantık kaidelerine aykırı olacağı sebep ve gerekçesine dayanmaktadır.

Türk ve İsviçre müellifleri Borçlar Kanununun 60/2 inci maddesini ittifakla bu sebebe istinat ettirmektedirler. Halbuki İsviçre Federal Mahkemesi 27/4/1932 günlü kararında, şahsî şikâyet veya dâva müddetini geçirdiği için ceza mahkemesince dâvası reddedilmiş mutazarrırın hukuk mahkemesince ceza müruruzamanından istifade edeceğini kabul etmektedir. Bu karara nazaran mutazarrır artık ceza mahkemesine gidemediği halde hukuk mahkemesinde suça ait umumî müruruzaman müddeti içinde hakkını arayabilmektedir (1). Görülüyor ki haksız fiile ceza müruruzamanının tatbiki için gösterilen gerekçe, yani mutazarrırın ceza mahkemesine gidebilme hakkı varken hukuk mahkemesine gitmekten menedilmesinin mantığa aykırı olacağı düşüncesi bu halde kabili tatbik değildir ve mutazarrır ceza mahkemesine artık gidemediği halde ceza müruruzamanından istifa de etmektedir.

---

(1) RO 62 II 282 - Jd T 1927, S. 186.

Haksız fiile ceza müruruzamanının tatbikının bir ceza olduğu da iddia edilmemiştir. Arsebük, Dr. H. Oser, Dr. W. Schönenberger sarahatla bunun bir ceza olmadığını beyan etmektedirler. Türk Ceza Kanunu 104 üncü maddesinde müruruzamanın inkıtaı halinde tekrar cereyana başlayacağını fakat müruruzaman müddetine yarısının ilâvesile baliğ olacağı müddetin asla tecavüz edilemiyeceğini kabul ve tesbit etmiş fakat Temyiz Mahkemesi hukukta ceza müruruzamanının aslının hesab edileceğini ve T. C. K. 104/2 maddesi gereğince yarı müddetin ilâvesi cihetine gidilmiyeceğini içtihad eylemiştir (3. HD. 23/10/1951. 13781/10680). Görülüyor ki hukukta tatbik edilecek ceza müruruzamanı Ceza Kanunu hükümlerine de tâbi değildir.

Haksız fiile ceza müruruzamanının tatbikını bir ceza olarak da mütalâa kabil olmayınca bunu kanunî bir mütearife veya bir kaziye olarak kabul etmekten başka çare kalmamaktadır.

Haksız fiilde alelâde müruruzamanın ıttıla tarihinden itibaren bir sene ve her halde fiilin vukuundan itibaren on sene olduğunu söylemiştik. Daha uzun bir ceza müruruzamanının tatbikı halinde her iki müddet de uzar. Muhterem hocamız M. R. BELGESAY ceza müruruzamanı daha uzun olsa bile 10 senelik nihaî müruruzamanın sabit kalacağını beyan etmektedir (2). Bu görüş mahkeme içtihadları ve diğer müelliflerce teyit edilmemiştir.

5 senelik ceza müruruzamanına tâbi bir fiilden mutazarrır olan kimse ittılâ tarihi ne olursa olsun beş sene müddetle hukuk mahkemesinde dâva ikame edebilir. Bu müddet geçtikten sonra ittılâ müruruzamanı cereyan edinceye kadar ve fiilin vukuundan itibaren on sene müddetle dâva hakkı devam eder (3HD. 23/10/1951. 13781/10680).

II — Fail Hakkında Cezaî Takibat Yapılmışsa:

Bir ceza ve mahkûmiyet ilâmının vücudu hukuk hâkimini bağlar. Bu bağlılık hem fiilin vukuuna hem de hâdisede ceza müruruzamanının tatbikı icap edeceğine dairdir. Ancak ceza hâkiminin zararın miktarına dair takdiri hukuk hâkimini bağlamaz. Bu itibarla hukuk hâkimi, mahkûm olan failin şeriklerine veya malen mesul bulunanlara ait zararı serbestçe takdir eder.

Ceza müruruzamanı ceza mahkemesince hükmolunan ceza miktarına göre değil, suçun tâbi bulunduğu umumî müruruzaman müddetine göre hesap edilir (3).

---

(2) M. R. Blegesay. Borçlar Kanunu şerhi. Cilt I, Fasikül I, S. 160.
(3) Tevhidi İçtihat Kararı. 3/6/1942, No. 15.

768

Ceza mahkemesince müttehaz beraaet kararı mutlak olarak ceza müruruzamanının tatbikına mânidir (4). Hukuk hâkimi artık fiilin ve dâvanın ceza müruruzamanına tâbi olup olmadığını münakaşa edemez. Bu takdirde umumî hukuk müruruzamanı beraet kararı ile başlar (4 HD. 28/3/1952. 2476/1752). Müruruzamanın mebdei beraet kararının katîleştiği tarih değil teîhim veya tebliğ edildiği tarihtir (4HD. 31/5/1951. 5403/4369).

III — Fail hakkında cezaî takibat yaptırılamamışsa:

Haksız fiil aynı zamanda ceza tehdidi altında bulunduğu halde fail hakkında muhtelif sebeplerle ceza takibi yapılmıyabilir.

Temyiz Mahkemesi haksız fiile ceza müruruzamanının tatbikı için, bir ceza takibinin icrasına lüzum bulunmadığını kabul etmektedir (4HD. 2/2/1950. 291/699). Çünkü haksız fiile ceza müruruzamanının tatbikı için fiilin ikaı anında ceza tehdidi altında bulunması kâfidir, dâvanın ikamesi anında fiilin ceza tatbikı tehdidi altında bulunmasına lüzum yoktur (4HD. 31/10/1949, 5642/5611).

A — Suçun Af Kanununa tâbi olması:

Haksız fiile ait cezaî mahiyet ve vasfın bir Af Kanunu ile izale edilmesi halinde mutazarrır hakkında hangi müruruzamanın uygulanacağı hususunda Temyiz 3 üncü ve 4 üncü Hukuk Daireleri Kararları arasında farklar mevcuttur. Dördüncü Daire suç bir Af Kanununa tâbi olarak ceza düşse bile, haksız fiil mesuliyeti bakımından ceza müruruzamanının tatbik edileceğini kabul etmektedir (15/9/1939. 2187/1719 ve 23/1/1942. 500/249). Üçüncü Daire ise Ceza Kanununa tâbi olup affa uğrayan suçlarda bir senelik haksız fiil zamanaşımının başlayacağını ve bunun mebdeinin Af Kanununun meriyete girdiği tarih olduğunu içtihat etmektedir (3HD. 1/10/1951. 12438/9682 ve 23/10/1951. 13781/10680). Yüksek Daire Af Kanunu karşısında hukuk veya ceza müruruzamanlarından hangisinin tatbik edileceğini meskût bırakmakta ve Af Kanunu ile başlayacağını kabul ettiği yeni bir müruruzaman derpiş etmektedir.

Halbuki suç mahiyetinde bir fiille zarara uğratılan kimse, Borçlar Kanununun 60/2 inci maddesi ile daha uzun müddetli ceza müruruzamanından istifade etmekte idi, Af Kanunu ile böylece hukuku ihlâl edilmekte ve vaziyeti güçleştirilmektedir. Bu sebepledir ki Temyiz 4 üncü Hukuk Dairesinin içtihadını daha isabetli telâkki ediyoruz.

B — Failin cezaî ehliyeti bulunmaması:

Fail hakkında yaşından veya sair sebeplerle takibat yapılmıyorsa, zarar hususunda gene ceza müruruzamanı cereyan eder. Hukuk mahkeme-

(4) Federal Mahkeme kararı. RO 62 II S. 156 - Jd T. 1937, S. 94.

sindeki zarar ziyan dâvasında ceza müruruzamanı tatbik olunur (4HD. 30/9/1939. 2431/1863).

Bir Af Kanununun vücudu karşısında veya cezaî ehliyetsizlik dolayısile takibatın yapılmadığı hallerde fiilin cezaî mahiyette olup olmadığını hukuk hâkimi afakî olarak bizzat takdir eder. Fiili cezaî mahiyette kabul ederse ceza müruruzamanını aksi halde hukuk müruruzamanını tatbik eyler.

IV — Failden Başka Kimselerin Zarardan Mesul Bulunmaları Halinde:

Failin iras eylediği zarardan başka kimselerin de kanunen mesul bulundukları ahvalde bunlar hakkında ceza ve hukuk müruruzamanlarından hangisinin tatbik edileceği münakaşalıdır. M. R. Belgesay, E. Arsebük, Dr. H. Oser, W. Schönenberger, A. Martin malen usuller ve mirasçılar hakkında ceza müruruzamanının tatbik edilemiyeceği mütalâasındadır. Rossel malen mesuller hakkında hukuk müruruzamanının, mirasçılar hakkında ise ceza müruruzamanının tatbik edileceği kanaatındadır.

A — İstihdam edenlerin mesuliyeti:

Başkalarını kullananlar bunların iras ettikleri zarardan kanun dairesinde mesuldurlar. Bu mesuliyet Culpe İn Eligendo yani intihapta adam seçmekte kusur, Culpe İn İnstruendo yani talimat vermekte kusur ve Culpe İn Custodiendo yani takayyüt ve nezarette kusur esaslarına dayanmakta ve istihdam edenin kusur derecesi ne olursa olsun müstahdem tarafından sebep olunan zararın tazminine ait kanunî bir mesuliyet hali vasfını taşımaktadır.

Müstahdem tarafından işlenen haksız fiil aynı zamanda cezaî mahiyet de taşısa istihdam edenler sadece hukuk müruruzamanı müddetleri içinde mesuldürler. Sadece fail hakkında kesilen müruruzamanın müteselsil mesul sıfatı ile istihdam edenlere karşı da hüküm ifade edeceği kabul edilmiştir (4HD. 18/2/1944. 612/449).

Bu karar Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesinden ekseriyetle çıkmış muhalefet edenlerin malen mesullerinde ceza müruruzamanına tâbi tutulmaları icap ettiğini şerh ettikleri görülmüştür.

B — Mirasçıların mesuliyeti:

Failin fiili aynı zamanda bir suç teşkil ediyorsa, ölümü üzerine mirasçıları aleyhine mutazarrırın ikame edeceği dâvada ceza müruruzamanı tatbik edilir. Ortada fail hakkında bir ceza mahkemesi ilâmı ve mahkûmiyet mevcut ise hukuk hâkimi doğrudan doğruya ceza müruruzamanını tatbik eder. Eğer dâva ölüm sebebi ile düşmüşse bu takdirde hukuk hâkimi afakî

770

olarak müteveffanın fiilinin cezaî mahiyette olup olmadığını takdir ve karara rapteder, neticesine göre de hukuk veya ceza müruruzamanını tatbik eyler (4HD. 30/9/1939, 2421/1863). (4HD. 1/10/1949. 5642/5611).

İstihdam edenlerin mesuliyetini hukuk müruruzamanı içinde mütalâa eden Temyiz Mahkemesinin mirasçılar hakkında ceza müruruzamanını uygulaması sebebi anlaşılamamaktadır. Yukarıda da söylediğimiz gibi ROSSEL hariç birçok Türk ve İsviçre müellifleri mirascıların da malen mesuller gibi hukuk müruruzamanına tâbi tutulması icap edeceğini beyan etmektedirler.

C — Aaile reisinin mesuliyeti:

Medenî Kanunun 320 inci maddesi gereğince aile reisi riyaseti altında bulunan küçük, mahcur ve akıl hastasının yaptığı zarardan mesuldür. Dr. A. Egger bunun kusursuz bir mesuliyet olduğunu beyan etmektedir (5). Temyiz Mahkemesi de aynı kanaattadır ve dikkatsızlıkla ormanı yakan çocuğun fiilinden mutlak olarak babasını mesul addetmiştir (Hukuk umumî Heyeti 14/1/1953. 3/164 - 20). Curti - Forrer de kaide olarak zararın vukuu ile aile reisinin mesul olacağını kabul etmektedir.

Aile reisinin mesuliyeti bu bakımdan haksız fiil müruruzamana tâbi tutulmamak icap eder. Her ne kadar bu mesuliyet netice itibarı ile bir nezaret kusurundan tevellüt etmekte ise de Borçlar Hukukundan ziyade Medenî Hukuku ve bu meyanda aile hukukunu ilgilendirmektedir. Bu sebepledir ki, zarara sebeb olan fiil cezaî mahiyette de olsa Borçlar Kanununun 60. ncı maddesinin değil, umumi dâva müruruzamanını irac eyleyen Borçlar Kanununun 125 inci maddesinin yani 10 senelik müruruzamanın tatbikı icap edeceği mütalâasındayız.

D — Memurun fiilinden Devletin mesuliyeti:

Memurun fiili ile ika ettiği zarardan Devletin mesuliyeti, bu mesuliyetin hukukî esası, dâvanın mahiyet ve vasfı hakkında son zamanlara kadar tatbikatta mütenakız mütalâa ve kararlara rastlanıyordu. Temyiz Mahkemesi bile memurun fiilinden dolayı Devletin istihdam edenler gibi mesul olacağını kabul etmiş Uyuşmazlık Mahkemesinden de resmî otomobillerin sebep oldukları kazalara mütaallik tazminat dâvalarının umumî hükümler dairesinde adliye mahkemelerinde rüyet olunacağına dair kararlar çıkmıştır. Fakat artık mevzu durulmaya istikrar bulmaya başlamıştır. Bugün memurun şahsî kusuru ile sebep olduğu zarardan, kanunlarda sarahat bulunmadıkça Devletin mesul tutulmıyacağı noktasından hareket edilmektedir.

Filvâkı Uyuşmazlık Mahkemesi 8/12 sayılı kararında (icra kasasına depo edilen teminat parasını zimmetine geçiren icra memurunun fiilin-

den Devletin sorumlu olduğunu, çünkü İcra ve İflâs Kanununun 6 ıncı maddesinde bu mesuliyetin, hizmet kusurundan mücerret ve mutlak olarak kabul edilmiş bulunduğunu, bu sebeple dâvanın rüyetinin de adlî mahkemelere ait bulunduğunu) beyan ve kabul etmektedir. Buradaki mesuliyetin esası Borçlar Kanununun 55 inci maddesine müstenit olduğundan memura izafeten Devlet zararın kefili durumundadır.

Buna mukabil 30/4/1953 günlü kararında Uyuşmazlık Mahkemesi üçüncü şahıslara ait parayı zimmetine geçiren mahkeme başkâtibinin fiilini hizmet kusuru mahiyetinde mütalâa ederek dâvanın adalet mahkemelerinin vazifesi dışında olduğuna karar vermiştir. Çünkü İcra ve İflâs Kanununun 6 ıncı maddesinde mevcut ve mutlak mesuliyet başkâtip için mevcut değildir (5).

Görülüyor ki son olarak teessüs etmeye başlayan içtihada nazaran memurun fiili ile ika ettiği zarardan Devletin mesul olabilmesi için kanunlarda sarahatla ika edilen zarardan mutlak olarak Devletin mesul bulunduğu cihetinin tasrih edilmiş olması lâzımdır. Bu takdirde zararın kefili sıfatı ile Devlet malen mesul durumundadır. Memurun fiili bir suç teşkil etse bile Devlet hakkında Borçlar Kanununun 60/2 inci maddesinde yazılı ceza müruzamanı uygulanamaz.

Memurun fiilinden mütevellit zarardan Devletin mesul bulunacağına dair kanunlarda bir sarahat yoksa bu takdirde Devletin mesuliyeti düşünülemez.

Bir hizmet kusuru iddia ediliyorsa dâva idarî mahiyettedir ve Danıştay Kanununun 32/1 inci maddesinde yazılı 90 günlük müddete tâbidir.

Memurlar efrada karşı ika eyledikleri haksız fiillerden mütevellit zararlardan mutazarrırlara karşı Borçlar Kanununun 60 ıncı maddesine göre ve umumî hükümler dairesinde mesuldürler (Tev. İç. 16/6/1943. 3 - 23).

BİBLİYOGRAFYA

Curti - Forrer : Medenî Kanun şerhi
Rossel - Mentha : Borçlar Kanunu şerhi
Dr. A. Egger : Medenî Kanun şerhi
Dr. Oser - Dr. Schönenberger : Borçlar Kanunu şerhi
A. Martin : Borçlar Kanunu şerhi - Umumî nazariyeler
E. Arsebük : Borçlar Hukuku - Umumî esaslar
Kâmil Tepeci : Borçlar Kanunu - Notlu ve izahlı

(5) Kemal Galip Balkar, Adalet Dergisi, Eylûl 1953, S. 992.

N. Arvas - N. Volkan : Temyiz Kararlarına göre kanunlarımızın tatbikı

Fritz Funk : Borçlar Kanunu şerhi

F. Öztürk - S. Kazancı : Borçlar Kanunu ve borç hükmü taşıyan hususî kanunlar C ı

F. H. Saymen : Türk İçtihatlar külliyatı 1950/1 - 2. 1951/1

TEMYİZ MAHKEMESİ KARARLARI

FEDERAL MAHKEME KARARLARI

ADALET DERGİLERİ

BİBLİYOGRAFYA

Binlerce isabetli kararı ve (Medenî Kanunumuza göre hak ve borçlarımız) (Hukuk Mahkemesinde hak nasıl müdafaa edilir), (Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve İçtihadlar), (Bina sahibinin hak ve borçları), (İştirâk halinde Mülkiyet) adlı eserleriyle temeyyüz etmiş bulunan, Temyiz Mahkemesi Reislerinden **Sayın İmran Öktem'in** (Temyiz Mahkemesi 7 inci Hukuk Dairesi Emsal Kararları ve Usul hakkında bir kaç söz) adlı yeni bir eseri intişar mevkiine çıkmış bulunuyor.

Büyük çapta 176 sahifeden ibaret bulunan eserde evvelâ kıymetli müellifin ön sözü gelmekte ve bunu mütaakiben İdarî Kaza ve bununla alâkalı bulunan dâvalar, Uyuşmazlık Mahkemesi incelendikten sonra (Adalet Mahkemeleri) ne geçilmekte ve (Hususî Adalet Mahkemeleri) başlığı altında kadastro ve gezici kadastro mahkemeleri, gezici mahkemeler, iş mahkemeleri, hakem marifetiyle halli lâzım gelen hukuk dâvaları hakkında kıymetli izahat verilmektedir.

Bundan sonra, sulh ve asliye mahkemeleriyle Temyiz Mahkemesinin vazife ve teşkilâtına geçilerek, kurulması düşünülen istinaf mahkemelerine lüzum olup olmadığına da temas edilmektedir .

Bilâhara, salâhiyet, dâva ve husumete ehliyet, maddî vakaların tesbiti, deliller ve ezcümle isbat külfetinin hangi tarafa ait olduğu, karine, isbat külfetinin karşı tarafa yükletilmesi, resmî sened ve resmî sicile ve mâruf ve meşhur vakalara dayanılması, hakka müessir olan ihtilâflı vaka ve hâdiselerin ne suretle isbat edileceği, ikrar, dâvayı kabul, muhkem kaziye şahadet, ehlivukuf, keşif ve muayene ve yemin ve hususî isbat vasıtaları konularına geçilmekte ve bunu tâkiben (Hüküm) meselesi ele alınarak mahkeme ilâmında bulunması icap eden vasıflar etraflı bir şekilde incelenmektedir.

Eserin ikinci kısmı ise, Temyiz Mahkemesi 7 inci Hukuk Dairesinin emsal kararlarına hasredilmiş ve birinci bölümde mahkemelerin vazifelerine ait muhtelif konuda on yedi karardan sonra, merci tâyini, hâkimin reddi, dâvaların tevhit ve tefrikı, dâvaya ve husumete ehliyet, deliller, hüküm, mahkeme masrafları, temyiz ve iadeyi muhakemeye dair emsal kararlar tarih ve No. ları gösterilmek suretiyle zikredilmiştir.

İkinci bölümde Medenî Kanuna ait kararlar ele alınmış, miras hukuku ve aynî haklara mütedair Temyiz Kararları gösterilmiştir.

Üçüncü bölümde, kitabın konusuyla ilgili, Borçlar Kanununa ait kararlar tâdad edilmiş ve dördüncü bölümde de iskân, orman işleriyle 474 sayılı Elviyei Selâse Kanunu, yüzellilik listeye dâhil şahıslara irsen intikal eden gayrimenkuller, etabli şahıslar ve siyasî partilerin emvali ile ilgili Temyiz Kararları sıralanmıştır.

Beşinci bölümde 2613 sayılı Kadastro ve Tahrir Kanunu ile alâkalı kararlar, ve altıncı bölümde 5602 sayılı Tapulama Kanunu ile ilgili kararlar ele alınmış ve bilhassa Tapulama Kanununa göre vazife, salâhiyet, usulü muhakeme, dâvaya ehliyet, delillerin tahkik ve tesbiti, tescil şartları, imâr, ihya, tapulamada 2510 sayılı kanunun tatbikı, tahsise dayanan tapularda mikdar fazlası, hudud meseleleri, orman, hüküm muhtevası, vekâlet ücreti, ilamların tebliği ve kanun yollarına ait elliden fazla karar derc edilmiştir.

Yedinci bölüme ise, zilyedlik ile alakalı kararlar ve sekizinci bölüme de gayrimenkul tescilini ilgilendiren kararlar alınmıştır.

Eserin bütün hukuk müntesiplerine ve bilhassa gayrimenkul dâvalarını rüyet eden hâkimler ile bu sahada dâva kabul eden avukatlar ve Tapu Kadastro Teşkilâtı için pek istifadeli olduğu şüphesizdir. Bilhassa eserin sonuna ilâve olunan alfabetik ve sistematik fihrist, aranılan herhangi bir Temyiz kararını bulmak hususunda son derece kolaylık sağlamaktadır.

Hukuk kütüphanemize hayatî bir sahada kıymetli ve tatbikî bir eser daha kazandıran kıymetli müellifi hürmetle tebrik eder ve bu hizmetinden dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

M. Zerrin AKGÜN

Sadık Perinçek - Cahit Özden.
Türk Ceza Kanunu ve Buna Ait Seçilmiş Temyiz Mahkemesi Kararları.
Ankara: 1953, Desen Matbaası, Sahife: 870, Fiyatı: 12,5 Lira.

Temyiz Mahkemesi C. Başmüddeiumumi Muavinlerinden Sadık Perinçek ile Cahit Özden'in 1950 yılında neşrettikleri ve tatbikatta sağladığı büyük fayda ve kolaylık bakımından pek kısa zamanda mevcudu kalmıyan ve bu güne kadar daima aranan «Türk Ceza Kanunu» nu bu günkü şekline göre yeni baştan tertip ve tanzim etmek suretile 2 inci defa bastırmışlardır.

775

Kanun ilk tabından bugüne kadar esaslı denecek şekilde tadil edilmiş bulunduğundan ve Temyiz Mahkemesi bazı İçtihatları da değişmiş ve Kanunun değişen maddeleri ve mütenevvi hâdiseler karşısında yeni kararlar verilmiş olmasından ikinci taba hakikaten büyük ihtiyaç vardı. Kanunun yeni değişiklikler ve yeni kararlarla geciktirilmeden neşrolunması tatbiki değerini muhafaza etmesine sebep olmuştur.

İkinci baskı birincisinden her bakımdan mütekâmil vâsıftadır. Kanunun bu ikinci hazırlanışında Temyiz Mahkemesinin son yıllarda çıkan bütün kararları bir bir gözden geçirilmiş, neticeleri takip edilmiş, emsal olabilecekleri alınmış ve dairelerin birbirlerinden farklı müstakar içtihatları daha geniş mikyasta maddeler altında kararlarda konmak suretile notlarla belirtilmiştir.

Bunlardan başka birinci tabı üzerine yapılan irşat ve tenkitlerde nazara alınarak bazı ilâvelerle boşluklar doldurulmuş ve Yeni Harçlar Kanununun cezayı ilgilendiren maddeleri içtihadlariyle birlikte ilâve edilmiştir.

Kitap; Temyiz Mahkemesi C. Başmüddeiumumliğinden emekli sayın Kâzım Berker'in «Önsöz» yazılariyle başlamaktadır.

Değerli hukukçumuzun da işaret buyurdukları üzere kitabın tertibinde takip olunan metod sayesinde aranılan mevzu kolaylıkla bulunabilmekte, bu suretle vakit kayıbına mahal kalmamaktadır.

Temyiz Mahkemesi Kararlarının da alâkalı maddelerin altına itinalı olarak konulması ve sıhhatli bir şekilde hulâsa edilmiş olması eseri bir kat daha kıymetlendirmektedir.

Yine «Önsöz» de belirtildiğine göre hukuk sahasında olduğu gibi ceza sahasında da Temyiz Mahkemesinin faaliyetleri gelişmekte ve gittikçe bariz bir seyir takip etmektedir. Bu seyrin istikameti hakkında doğru ve esaslı bir fikir edinebilmek bütün ilgililer ve bilhassa Adalet cihazı için de büyük bir ihtiyaçdır. Bu ihtiyacı kısmen karşılıyabilmek ise Türk Ceza Kanununun uygulanış tarzlarını gösteren Temyiz Mahkemesi İçtihatlarını kolaylıkla elde edip inceleyebilmeğe bağlıdır.

İşte bu lüzum ve zarureti hisseden Müellifler Adlî Hareketlerin seyrini muntazaman takip ederek Kanunlarımızın uygulanışı ve öğretimiyle uğraşan hukukçuların önüne bir çok ihtiyaçları karşılayabilecek bu ciddî ve mevsuk eseri koymağa muvaffak olmuşlardır.

«Önsöz» yazılarından sonra «Kısaltmalar» listesi ve «Türk Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren Kanunlar» Sıra cetveli gelmektedir.

Bundan sonra «Takibi Adalet Vekâletinin İznine Bağlı Suçlar (Türk Ceza Kanunu Madde: 160, 173)»; «Takibi Adalet Vekâletinin Takibine

776

bağlı Haller»; «Şahsî dâva yolula takibi mümkün şikâyete bağlı Suçlar (Ceza M. Usulü K. madde: 344)»; «Takibi şikâyete bağlı bulunmakla beraber Kamu Dâvasının açılmasını icap ettiren Suçlar» gösterilmiştir.

Daha sonra Son Tadillerile Kanun metni - İlgili Temyiz Mahkemesi İçtihat; Ceza Umumî Heyeti ve Daire Kararları; Notlar; İlâvelerle metin kısmı gelmektedir.

Eserin son kısmına Meriyet Kanunu; Son defa çıkan 6123 sayılı Kanun; Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar Kanunu; Adalet Vekâleti Tamimleri ve pek mükemmel bir şekilde tanzim olunan Alfabetik Arama Cetveli ilâve edilmiştir.

Münderecatı itibarile ilk tabından daha verimli ve faydalı görülen büyük eserin hazırlanması için verdikleri emek ve meslektaşlarına yaptıkları yerinde hizmetten dolayı Müellifleri hararetle tebrik ederiz.

Eser sahiplerinden istenebilecektir.

Lütfi Eren: Tatbikı Miras Hukuku Külliyatı.

Malatya Bozkurt Matbaası: 1953, Sahife: 200, Fiyatı: 5 lira.

Malatya Hâkim Namzedi Lütfi Eren Miras Hukukundan doğan bütün ihtilâf ve dâvaları en ince ihtimallerile tetkik eden Ahkâmı Feraiz ve Eski Meselelerde Uygulanan Kaidelerin basit ve Geniş İzahını ve bu Kaidelere tevfikan halli icap eden en güç meseleleri metne müracaata hacet bırakmadan dakikasında çözen ve pratik bir şekilde tertip ve tanzimolunan özet (masa) cetvelini ve alâkalı Temyiz Mahkemesi Karar ve İçtihatlarıla Tamim ve Mütalâaları ihtiva eden «Tatbikı Miras Hukuku Külliyatı» adile faydalı bir eser neşretmiştir.

Eser Türk Miras Hukukunu tamamile içerisine almaktadır. Muhtevası iki kısma ayrılmıştır. Medenî Miras Hukukunu ihtiva eden **I inci Kısımda:** Medenî Kanunun mirasa müteallik hükümleri, İlmî İçtihatlar, Temyiz Mahkemesi Kararları Alâkalı Tamim ve Mütalâalara istinaden mufassal bir surette izah olunmuştur. Bu arada Temyiz Mahkemesinin muhtelif defalar nakız olunan Kararların muhtevası olan 300 zü mütecaviz husus esere alınmıştır.

Ekseri eserlerde olduğu üzere Bir Kanun Maddesi alınarak bu madde altına alâkalı bir veya müteaddit Temyiz Mahkemesi Kararı derc etmek suretile hükümlerin izahı usulü tam ve müsbet bir netice vermemekte ve dolayısile Kanun Maddelerini mücerret durumundan kurtarmağa kâfi gelmemekte olması hususları müellif tarafından da nazara alındığından Mi-

ras Müesseselerinin bir kül halinde tetkik ve izahında daha büyük fayda mülâhaza olunmuştur.

Eserin hazırlanmasında daha ziyade tatbikı esaslar gözönünde tutulmuş, mevzu pratik, basit ve en kısa yoldan izah olunmuş ve mahkemelerin vazife ve salâhiyetleri, Miras Hükümlerinin tâyini, tenkis hesaplarının yapılması, Kanunî intifa hakkının muhtevası ve hükümleri, mirasa müteallik bütün dâvalar ilâve edilmiştir.

II inci Kısımda: Eski meselelerde tatbik edilen Hükümler ve Kaideler; tatbikı ehemmiyeti kalmıyan müesseler ve mevzuu ağırlaştıran Arapça ıstılahlar çıkarıldıktan sonra en basit ve gerek pratik şekilde tanzim edilmiştir. Bu suretle Müellifin «Önsöz» yazısında da belirttiği üzere bir bilmece, çözülmesi ve öğrenilmesi çok zor olan muğlak bir problem addedilen feraiz ahkâmı iki üç gece mesaisile öğrenilecek bir mevzu haline getirilmiş bulunmaktadır.

Eski kaidelerin izahında günlük bütün mesele ve ihtimaller nazara alınmış; bu kaideler bol misallerle izah edilmiş ve son kısma neticeleri belirtilmiş problemler eklenmiştir.

Ayrıca terekede mirasçıların hisselerini tâyin için gözünüde bulundurulması icap eden eski ve yeni bütün kaideler özet halinde pek mükemmel ve pratik surette hazırlanmış olan bir cetvele derc edilmiş, bu suretle hisselerin tâyini zımnında meslektaşlar bütün kitabı tetkik zahmetinden kurtarılmıştır.

Müellif Kanunun boşluğunu hissettiği kısımlarda kendi fikir ve mütalâalarını sarahatle belirtmiştir. Diğer hususları tamamile salâhiyetli hukukçularımızın eser ve makalelerinden almıştır.

Uzun ve yorucu bir mesai ile vücuda getirilen eser, tatbikatta büyük istifade sağlayacaktır.

Müellifi arakadaşlarına örnek olacak başarılı çalışması ile Hukuk Kütüphanelerimize kazandırdığı kıymetli eserinden dolayı tebrik ederiz.

Eser, müellifinden istenebilecektir.

★

Emsal Sosyal Sigorta İçtihatları.

Toplayan, Tertipleyen ve Neşredenler : **Orhan Başarı — Muin Küley;**

İstanbul İsmail Akgün Matbaası : 1953, Sahife : 148, Fiyatı : 3 lira.

İstanbul Avukatlarından Muin Küley ile İşçi Sigortaları Kurumu Avukatı Orhan Başarı taraflarından, İşçi Sigortalarını ilgilendiren Devlet

Şûrası, Temyiz ve Uyuşmazlık Mahkemesinin Emsal Teşkil Edecek Kararları derlenerek toplu bir halde neşrolunmuştur.

1946 ilâ. 1951 yıllarında kabul olunan ve tatbik mevkiine konulan İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları; Analık, İhtiyarlık Sigortası Kanunları İşçileri, çalışma şartlarından doğan çeşitli risklere karşı teminat altına almış sosyal hayatımızda da mühim bir yer kazanmıştır.

Sayın Müelliflerin «Önsöz» yazılarında işaret ettiklerine göre Memleketimiz için pek yeni sayılan bu mevzuatın tatbik edilmeğe başlanmasından itibaren bazı eksiklikleri ve boşlukları görülmüş ve zaman zaman yeni hükümler ilâvesi veya kazaî İçtihatlarla bunların doldurulması temin olunmuştur. Bu bakımlardan halen yürürlükte bulunan Sigorta Kanunlarının tatbikından doğan ihtilâflara ait Mahkeme İçtihatlarının neşri gerek Hukukçular; gerek kanunu yürütme mevkiindeki İdareciler; Gerekse alelıtlâk Kanun ile ilgili bulunanlar tarafından memnuniyetle karşılanacaktır.

Bu mevzua ait Kararlar Dergi ve Kitaplarda yayınlamış ise de esere seçilerek alınan emsal mahiyetindeki 103 kararın toplu bir şekilde el altında bulunmak üzere kitap haline getirilmesi pek yerinde olmuştur.

Eserde daha evvelki tarihlerde meriyete girmiş bulunan mevzuata müteallik kararlara daha çok yer verilmiştir. İhtiyarlık ve Hastalık sigortalarına ait kanunların yürürlükleri yeni başlamış olması sebebile ihtilâf mevzuları henuz doğmakta ise de her iki Kanunda da 4772 sayılı Kanuna atıflar yapıldığından toplananlar arasında İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortasına ait içtihatların mühim bir kısmı diğer sigorta kollarını da ilgilendirmektedir. Bu irtibatı göstermek ve okuyucular kolaylık temini için tam bir şekilde hazırlanan bir fihrist eserin baştarafına konulmuştur.

Bundan başka eser 3008 sayılı İş Kanunu ve neticeleri itibarile Sigorta mevzuatının tatbikını ilgilendiren bazı Devlet Şûrası Kararları ve bu Mevzuatı tatbik mevkiinde bulunan İşçi Sigortaları Kurumunun Hukukî Mahiyetini izah eden İçtihatları da alınmıştır.

Eserin ihtiva ettiği 103 Karar beş bölüme ayrılmıştır:

I inci Bölümde: İşçi Sigortaları ile olan ihtilâflarda vazifeli kaza merkezlerini gösteren;

II inci Bölümde: 4772 Sayılı Kanunu (İş Kazalarıyla, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası Kanunu) ilgilendiren;

III üncü Bölümde: İşçi Sigortalarının pirim alacaklarının tahsili için yaptığı icra takipleri ve iflâs Dairesi;

IV üncü Bölümde: İş Kanunu dolayısiyle İşçi Sigortalarını İlgilendiren Umumî mahiyetteki Devlet Şûrası ve Temyiz Mahkemesi;

V inci Bölümde: İş Mevzuatı ve İş Mahkemeleri ile ilgili müteferrik Emsal Kararları bulunmaktadır.

Eser Sosyal Sigorta Mevzuatını Tatbik edenlere büyük fayda sağlayacaktır.

Müellifleri kıymetli eserlerinden dolayı tebrik ederiz.

Kitap, İstanbul Cağaloğlu Türkocağı Cad. No. 7, Kat: 1 adresinden tedarik edilebilecektir.

★

Ankara Barosu Dergisi:

Yıl: 1953, Sayı: 4, Fiyatı: 100 Krş.

Ankara Barosunca iki ayda bir neşrolunan «Ankara Barosu Dergisi»nin 1953 yılı 4 üncü Sayısı şu münderecatı ihtiva etmektedir:

Doktrin:

Prof. Dr. Faruk Erem - Dr. Hakkı Demirel: 6123 S. Kanunla değişen Türk Ceza K. İnfaza Müteallik Hükümleri; Kemal Galip Balkar: Hizmet Kusuru - Şahsî kusur mehumlarını ayıran kıstaslar; Hikmet Mamıkoğlu: Hâkim - Avukat Münasebeti; Turan R. Anlı: Şuf'a Hakkı ve Şuf'a dâvası üzerinde bir inceleme;

Temyiz Mahkemesi Kararları:

«Tahsili Emval Kanununa tevfikan yapılan cebrî ihalelerin fesih ve iptali» (T. İ. U. H.); «İktisabî Zamanaşımının kt'ı ve tatili» (H. U. H.) Not: Rahmi Magat: «Hazinece irad kaydedilen Paralar (Tic: D.) Not: Mithat Gülcü; «Avukatlık Ücreti» (Tic: D.) Not: Nejad Sav;

Devlet Şûrası Kararları:

«Mükellefiyet ve Mükellefiyet şekli müstakillen dâva Mevzuu Olamaz» (T. İ. K.): «Hazinece tevdi edilen Vekâlet Ücretlerinin Vergisi (T. İ. K.); «Hizmet Kusuru Sebebiyle Tazminat (5. D.) Not: Mehmet Nomer; » 2155 Sayılı Kanundan doğan izalei şüyu dâvası - 6. D.) Not: Dr. Ali Bozer;

Federal Mahkeme Kararları:

«Boşanma» Çeviren: B. N. E.;

Mevzuat:

I Haziran - 31 Temmuz 1953 Tarihleri arasında yayınlanan Kanunlar;

780

Kronik:

Meslek Haberleri; Yarım Asır Evvelki Adlî Olaylar: Derleyen: Dr. Zahit Çandarlı; Temyiz Mahkemesinin Yeni Veçhesi; Bibliyografya: Derleyen: Atilâ Sav; Kayıplarımız...

Tatbikatta Yargıtay Kararları.

Yıl: 1953, Sayı: 54, Fiyatı: 50 Krş.

İstanbul Posta Kutusu 588 adresinde her ayın onbeşinde Temyiz Mahkemesinin Ticaret - Hukuk - İcra İflâs Dairelerinin seçilmiş Kararlarıla tatbikatta hukukçulara yol göstermek maksadile neşrolunan Derginin 15 Ekim 1953 Tarihli nüshası aşağıda özetlerini işaret ettiğimiz Kararları ve Ticaret Kanunu ilâve formasını muhtevi bulunmaktadır.

Tevhidi İçtihat Kararlar:

«Tahliyeyi temin etmek için gayrimenkul hissesinin satışı, suiniyet»; «Gayrimenkulün haricen satışı, bedelin istirdadı, hapis hakkı, şahitle ispatı»; «Tapu sicile göre iktisap, muteber olmaması;.

Ticaret Dairesi Kararları:

«Hususî Şirketteki Şerikin Tazminat isteyebilmesi, ihtarname lüzumu»; Gayrimenkul şayihissedarının yaptığı kira akdi, aktin muteberiyet ve ademi muteberiyeti iddiası; «Ödünç para verme işlerinde faiz, meviduatları faizleri»; «Açık imza üzerine doldurulan senet, akitlerin serbestisi»; «Ticarî unvanı haiz kooperatif, kefalet akdi, muteber olmaması».

Hukuk ve İcra İflâs Daireleri Kararları:

«Manevî tazminat, kusurun mevcudiyeti, ağırlığı, tahrik»; «Reşid olmayon kimsenin velisine husumet»; «Kefilin faizden mesuliyeti nizamî faiz»; «Gayrimenkul rehni hükmü, vefaen ferağ, müruru zaman cereyan etmemesi»; «Âmme hizmetine tahsis edilen paranın haciz edilmemesi».

Kâzım Dereli

781

Temyiz Kararları

HUKUK BÖLÜMÜ

Medenî Kanun hükümlerine göre gayrimenkule tasarruf etmek makkı hakiki şahıslarla usulen teşekkül etmiş cemiyet ve şirketler gibi hükmî şahıslara münhasır olup tatbikat K. 43 üncü maddesi M. Kanuna aykırı hükümleri ilga etmiş bulundugundan Türkiye kanunları gereğince tanınmayan Kapusin tarikatı namına tapuda kayıtlı gayrimenkulün bu tarikat mensubu bir rahibin tevkil etmiş olduğu diğer bir rahip tarafından tasarrufu muteber değildir.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 2/4 — Karar : 28

İdaresiz ve sahipsiz kalan Kadıköy Yoğurtçu Park 82 sayılı gayrimenkulün idaresi için mahkemece Medenî Kanunun 377 inci maddesine tevfikan kayyım tâyin edilmiş olan Baha Akel ve Muzaffer Tuncalp'ın vazifelerine nihayet verilmesi talebile Pergotiye vekili avukat Ferit Rassam tarafından açılan dâvanın yapılan yargılaması sonunda: Kayyımlar marifetiyle idaresine karar verilen gayrimenkul tapuda Kapusin milkiyeti adına kayıtlı bulunmakta ise de; Türkiyede gayrimenkule tasarruf etmek hakkı kanunu Medenî mucibince hakikî şahıslarla usul ve kanun dairesinde teşekkül eden cemiyetler ve şirketler gibi hükmî şahıslara ait olup merkezi Roma'da bulunan Kapusin tarikatının hükmî şahsiyeti haiz olduğu ve Türkiyede şube açmağa ve sair surette tasarruf ve faaliyette bulunmağa Türk Hükûmeti tarafından mezun kılındığı veyahut Kapusin Mektebinin Türk Hükümeti Kanunları ile tanınmış Türkiyede mevcut bir müessese olduğu hakkında hiç bir vesika ibraz edilmemiş olmasına ve gerçi bir iradei Seniyenin mevcudiyeti anlaşılmakta ise de; Medenî Kanunun sureti mer'iyeti hakkındaki Kanunun 43 üncü maddesi mucibince kanunu Medeniye muhalif bulunan hükümler mülga bulunmasına ve muterizin Türkiye'de Hükümetçe tanınmış hakkı tasarrufu bulunan mümessili de mevcut olmamasına ve hulâsa Kanunu Medeninin 377 inci maddesinde yazılı vasıflar ihraz etmiş olan gayrimenkulün hakikî mutasarrıfı bulununcaya kadar maliki meçhulü lehine idaresi icabetmesine ve bu günkü haliyle hazinenin de gayrimenkul ile alâkası mevcut bulunmamasına binaen dâvacının talebinin reddine dair Kadıköy Sulh H. Mah. den verilen 8/2/1952 tarih ve 951/448 sayılı hükmün

Temyizen tetkiki dâvacı tarafından talebedilmesine mebni Temyiz İkinci Hukuk Dairesince; Tapu kaydiyle dosyada mevcut Defterdarlık; Dışişleri, Maliye ve Adalet Vekâletlerinin yazıları mündericatlarına nazaran gayrimenkulün sahibi malûm ve muayyen olup mücerret tasarruf salâhiyetini haiz bulunmaması sahipsiz ve idaresiz mallardan addiyle tetbirin devamını müstelzim olmadığı ve Kapusin Mektebini temsile yetkili olup olmadığı hususu ise tasfiyede ait olduğu mercilerce nazara alınması lâzımgelen hususattan bulunmadığı halde yazılı mütalâa ile talebin reddine karar verilmesi yolsuz bulunduğundan dolayı Bozularak mahalline iade kılınmakla; Yeniden yapılan muhakeme sonunda: Evvelce verilen hüküm usul ve kanuna uygun bulunmuş olduğundan ve saireden bahsile ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Dâvacı Pergotie vekili avukat Ferit Rassam.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesice bittetkik; Israrı mutazammın olan son hüküm müddeninde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okundıktanu sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Türkiyede gayrimenkule tasarruf etmek hakkı Medenî Kanun hükümleri mucibince hakikî şahıslarla usul ve kanun dairesinde teşekkül eden cemiyet ve şirket gibi hükmî şahıslara tanınmış ve Medenî Kanunun sureti mer'iyet ve şekli tatbikı hakkındaki kanunun 43 üncü maddesi mucibince Medenî Kanuna muhalif bulunan hükümler mülga olup, mahkemece idaresi kayyıma tevdi edilmiş bulunan dâva konusu gayrimenkulün tapuda; Türk Kanunları gereğince tanınmıyan, hüviyeti ve şahsiyeti belli olmıyan kapusin Tarikatı namına kayıtlı olması bunun ayni tarikata mensup Romadaki diğer rahip tarafından tevkil edilen dâvacı Rahip tarafından tasarruf ve idaresi için kanunî bir sebep teşkil eylememiş ve Lozan Ahidnamesi gereğince tanzim kılınan ikamet mukavelesine ekli Türk Murahhas Heyeti Reisinin İngiltere; Fransa ve İtalya Murahhas Heyetleri Reislerine hitabeden mektuplarında da bu görüşü cerh ve nakzeder mahiyette bir taahhüt mevcut olmadığı gibi; dosyadaki Adalet, Dışişleri ve Maliye Vekilllerile Defterdarlık yazıları da gayrimenkulü idare hususunda dâvacı Rahibe hukukî ehliyet tanınmasını gerektiren belgelerden mâdût bulunmamış olmasına göre yerinde görülmiyen temyiz itirazlarının reddile usul ve kanuna uygun ve mucip sebeplere müstenit bulunan ısrar kararının ONANMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (450) kuruş

783

temyiz ilâmı Harcının temyiz edenden alınmasına 6/5/1953 Tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Harçlar Kanununun 72 inci maddesinde değerinden noksan bedelle satıldığı anlaşılan gayrimenkullere, malî kaza mercilerince rafiç bedel takdir edileceği tasrih edilip âmme intizamından olan vazife meselesine mütallik kanun hükümleri makabline şâmil olduğundan evvelce ikame edilmiş bu kabil dâvaların vazifesizlik noktasından reddne karar verilmesi icabeder.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 4/52 — Karar : 59

Maliye Hazinesi ile Ahmet oğlu Şerif Çınar, Muhittin Çınar, Bedri Tüzün ve müdahil Şükrü Zeren aralarında mütekevvin alacak dâvasına dair Mecitözü asliye hukuk mahkemesinden verilen 28/2/1950 Tarih ve 215 sayılı hüküm temyizen tetkiki dâvalılar tarafından talebedilmesine mebni Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesince; Dâvalılar tarafından ferağ harcından gizlenen satış bedelinin binbeş yüz lira olduğu dâvalı Şerif ve Muhittin tarafından ikrar edilmiş ise de; alıcıların işbu ikrarı satıcı Bedriye sarî bulunmamış olduğu halde dâvalılardan Bedri hakkında delillerin neden ibaret olduğu araştırılmaksızın ve şahit sıfatında bulunan Şükrünün üçüncü şahıs mevkiinde gösterilerek bunun müdafaaya makrun beyanatının Bedri aleyhine delil kabuliyle yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz olduğundan bahisle bozularak mahalline iade kılınmakla; yeniden yapılan muhakeme sonunda: Bazı sebep ve mütalâalarla evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Dâvalı Bedri Tüzün.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesince bittetkik; ısrarı mutazammın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

Sonradan yürürlüğe giren 5887 sayılı Harçlar Kanununun 72 inci maddesinde (..... Mal daireleri aşağı bedelle yapıldığına muttali oldukları satış muamelelerine mevzu olan gayrimenkuller hakkında rayiç bedel takdiri yaptırırlar; rayiç bedel takdiri vergi Usul Kanununda yazılı takdir komisyonları tarafından yapılır). Denilmekle aşağı bedelle yapıldığı anlaşılan gayrimenkuller satışlarında yapılacak işlemler için malî kaza mercileri vazifeli kılınmış ve henüz kesinleşmemiş işler hakkında istisnai bir hüküm

mevcut bulunmadıkça âmme intizamından olan vazife meselesine mütaallik kanun hükümlerinin makabline şümulü bulunmuş ve kesinleşmemiş işler hakkında adalet mahkemelerinin vazifelerinin devam edeceğine dair 5887 sayılı kanunda bir kayıt da bulunmamış olmasına göre, dâvanın vazife noktasından reddine karar verilmek üzere hükmün Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429 uncu maddesine tevfikan BOZULMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1520) kuruş Temyiz ilâmı harcının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 13/5/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Medenî Kanuna göre tesisi kabil olmahıp eskidenberi devam eden gedik gibi aynı haklar gayrimenkulün inhidamı veya sahibi tarafından hedmi suretiyle muntafi olduktan sonra yeniden tesis edilmez ve buna dair olan 4/6/1947 gün ve 17 sayılı tevhidi içtihat kararı kendiliğinden münhedim olanlar gibi sahibi tarafından hedmedilenlere de şâmldir.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas: 1/48 — Karar: 66

DÂVA: Dâvacılar vekili 26 parsel numaralı arsa örfü belde gediklerinden olup murisleri Fethiye'den kendilerine intikal ettiği, üzerindeki bina yıkılarak ankazı kaldırılmış olduğu ve dâvalının müddeabih üzerinde hiç bir hakkı kalmadığı halde bina yapmak istediğinden zilyedliğin ref'i ve tapu kaydından gedik kaydının terkini ve tam intifalı milkiyet olarak namlarına tesciline karar verilmesini talebetmiştir.

HÜKÜM: Tafsilâtı zabıtname ve ilâmında yazılı olduğu üzere; zemini örfü belde gediğinden olan arsa üzerindeki dükkân tamamiyle harap olarak dâvalı tarafından metrûk bir hale getirilmemiş ve daha iyi bir bina yapmak maksadiyle mevcut bina yıktırılarak ve belediyeden de bir miktar arsa alarak mükemmel bir bina yaptırılmış olduğu keşfen anlaşılmış olduğundan dâvanın reddine dair verilen hüküm Temyiz Birinci Hukuk Dairesince; dâva konusu yer örfü belde gediklerinden olup bu nevi gediklerin arsa üzerinde hakkı kararı varsa da; Medenî Kanunun meriyet ve şekli tatbikı hakkındaki kanunun 39 uncu maddesi hükmüne tâbi olması zarurî bulunmuş olup Medenî K. nun 707,720 inci maddeleri hükümlerine nazaran gedik mevzuu binanın her hangi bir sebeple muntafi ve münhedim olması halinde bulundukları mahallin müstahlâs olarak sahibine avdet etmesi iktiza ettiği adı geçen kanun maddeleri hükümleri ve 4/6/1947 tarihli İçtihadları Birleştirme Heyeti Kararı icabından bulunduğuna ve hâdisede gedik mevzuu dükkânın tamamen yıkılmış bulunduğu bilirkişi raporlarından anlaşıldığına göre dâvanın kabulü gerekli iken yazılı düşüncelerle dâvanın reddine

karar verilmesi yolsuz olduğundan bahsile bozularak mahalline iade kılınmakla; yeniden yapılan muhakeme sonunda: Bazı sebep ve mütalâalarla evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN VE DURUŞMA İSTİYEN: Dâvacılar vekili avukat Şükrü Dinçer.

TEMYİZ KARARI

Duruşma icrası için tâyin olunan 29/Nisan/1953 tarihine müsait çarşamba günü muayyen zamanda mümeyyiz dâvacılar vekili avukat Şükrü Dinçer ve alyhine temyiz olunan dâvalı vekili avukat Tevfik Çay gelerek hazır olup temyiz müddeti hakkında mümeyyezünaleyh vekilinin bir diyeceği olmadığı sorularak ve temyiz dilekçesinin müddeti zarfında verilip kaydedildiği bittetkik anlaşılmakla Hukuk Heyeti Umumiyesince hazır bulunan taraflar vekillerinin şifahi izahları dinlendikten sonra vaktin darlığından dolayı işin tetkik edilerek karara bağlanmasının başka bir güne talikı tensip kılınmıştı.

Bugün Hukuk Heyeti Umumiyesince dosyada mevcut kâğıtlar okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Medenî Kanunun sureti meriyet ve şekli tatbikı hakkındaki kanunun 39 uncu maddesinde, bu kanunun gayrimenkul sicillerine dair olan kaidelerine göre tesisleri artık kabil olmıyan ayni hakların tescil edilmeyip sadece ve lüzumu derecesinde işaret olunmakla iktifa olunacağı ve mezkûr hakların her hangi bir sebeple müntafi olmasından sonra artık yeniden tesis edilemiyeceği açıkça tasrih edilmiş ve hâdisede tamamen yıkıldığı anlaşılan örfü belde gediği dükkânın da bu madde hükmüne tâbi tutulması zaruri bulunmuş ve Medenî Kanunun 707 ve 720 inci maddeleri hükümlerine nazaran örfü belde gediği ile paftosun külliyen muntafi ve münhedim olması halinde bulundukları mahallerin müstahlâs olarak sahiplerine avdet edeceği 4/6/1947 tarih ve 17 sayılı Tevhidi İçtihad Kararı icabından bulunmuş ve dâva konusu örfü belde gediği dükkânının kendiliğinden yıkılması ile gedik sahibi tarafından yıktırılması arasında tefrik yapmağa kanun hükümleri müsait bulunmamış olmasına göre özel daire ilâmından belirtilen bozma sebepleri vârit ve bu ilâm hükmüne uyulmak lâzım iken aksine yazılı bazı düşüncelerle ve dükkânın kendiliğinden yıkılmayıp, yıkdırıldıktan sonra yerine yeniden bir bina yaptırıldığından bahisle evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuz bulunduğundan son hükmün dahi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429 uncu maddesine tevfikan BOZULMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1480) kuruş temyiz ilâmı

harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 6/5/1953 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Müşterek arsa üzerine diter hissedarın muvafakatiyle bina yapan hissedar, bu binayı iyi niyetle yamış olduğundan bina kıymeti arsadan fazla olduğu takdirde M. K. 650 nci maddesine dayanarak muhik tazminat mukabilinde bina ile beraber arsayı namına tescil ettirebilir.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 1/152 — Karar : 78

DÂVA : Aksaray'da, İmeley mahallesinde, Tiryaki Hasan Paşa Sokağında eski 32 yeni 52 numaralı evin mebni bulunduğu arsanın yarısı müvekkili Marikaya ve yarısı da erkek kardeşi Dimitriye ait olup 337 senesinde sarraf Dimitriden müştereken istikraz ettikleri 500 lira mukabilinde mumaileyhe vefaen ferağ ettikten sonra kardeşinin muvaffakatına binaen mezkûr arsa üzerinde müvekkili tarafından bina inşa edilmiş ve Maliye Hazinesince Dimitriye ait nısıf arsa hissesinin metrûk addile millî Emlâk idaresine devredilerek nısıf arsa ve üzerindeki bina satılığa çıkarılmış olduğundan Dimitriden metrûk addedilen yarı arsa üzerindeki binaya Hazinenin vâkı müdahalesinin menile Millî Emlâk İdaresince takdir edilmiş olan 352 lira mukabilinde müvekkiline temliki ve bu paradan ipotek borcu ödenerek ipotek kaydının tapu sicillinden kaldırılmasına karar verilmesi isteğinden ibarettir.

HÜKÜM : Tafsilâtı zabıtname ve ilâmında yazılı olduğu üzere; arsanın dâvacı ile Dimitri arasında müşterek olup müşterek arsa üzerine dâvacı tarafından bina yapılmış olmasından dolayı arsa ve binanın tamamının dâvacı namına tesçili lâzım gelmiyeceğinden dâvacının izalei şuyu talebinde muhtar olmak üzere tesçil talebinin reddine dair verilen hüküm Temyiz Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesince; dâvacı kardeşi Dimitri ile yarı yarıya malik bulundukları arsa üzerinde Dimitrinin rıza ve muvafakatını aldıktan sonra kendi malzemesile dâva konusu binayı inşa ettiğini beyan ve bu itibarla Medenî Kanunun 650 inci maddesindeki şartlara dayanarak muhik tazminat mukabili arsa ile birlikte namına tesçilini talep etmiş olduğuna göre bu iddiasının isbatı zımnında kendisinden delilleri sorulmak ve varsa dinlenip hasıl olacak kanaata göre bir karar verilmek gerekirken mücerret arsanın müşterek mülk olduğundan bahisle dâvanın reddine karar verilmesi yolsuz olduğundan bahsile bozularak mahalline iade kılınmakla yeniden yapılan muhakeme neticesinde : Bazı sebep ve düşüncelerle ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Marika Çavuşoğlu vekili avukat Tahsin Yesari.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesince bittetkik; ısrarı mutazammın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

Dâvacı kardeşi ile yarı yarıya müşterek bulunduğu arsa üzerine kardeşinin muvafakat ve rızasını almak suretile ve hüsnüniyetle bina inşa ettiğini ve bu binanın kıymeti arsanın kıymetinden açıkca fazla olduğunu ileri sürerek arsanın bina ile birlikte ve muhik tazminat mukabilinde namına tesciline karar verilmesini istemiş ve dâvacının hissedarının muvafakat ve rızasına istinat eden bu iddiasının tahakkuku halinde Medenî Kanunun 650 inci maddesinin dâvacı lehine tatbikı muktazi bulunmuş olmasına göre özel daire ilâmında belirtilen bazma sebepleri vârit ve bu ilâm hükmüne uyulmak lâzım iken aksine yazılı bazı düşüncelerle ve mücerret hissedarlar arasında Medenî Kanunun 650 inci maddesinin tatbik edilmiyeceğinden bahsile evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuz bulunduğundan son hükmün dahi H. U. Muhakemeleri Kanunun 429 uncu maddesine tevfikan BOZULMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1330) kuruş temyiz ilâmı harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 20/5/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Şoför vasıtasiyle işletilen otobüsün ika ettiği zarardan dolayı otobüs sahibi hakkında cezaî mesuliyet bahis konusu olamıyacağından dâvanın sabit olamaması halinde otobüs sahibine yemin tevcihi icabeder.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 3/83 — Karar : 82

DÂVA : Dâvalının sahibi bulunduğu 3140 sayılı otobüs dikkatsizlik ve tedbirsizlik neticesi 1643 S. Numaralı genel ışık lâmbasına çarparak 165 lira 34 kuruşluk hasara sebebiyet vermiş olduğundan işbu paranın dâvalıdan tahsili istemine dairdir.

HÜKÜM : Tafsilâtı zabıtname ve ilâmında yazılı olduğu üzere; sabit olmıyan dâvanın reddine dair verilen hüküm Temyiz Mahkemesi Üçüncü Hukuk Dairesince; iddia edilen hasar sırasında hasarı yapan otobüsün sadece numarası tesbit edilerek şoförün kim olduğu anlaşılmamasına ve şahit ifadelerinin takdiri hâkime ait bulunmasına göre diğer itirazlar yerinde değilse de; dâvalının zararı bizim otobüslerimiz yapmadı - şeklindeki seb-

keden ifadesine göre kendisinin mütaaddit otobüsleri bulunduğu anlaşılmasına ve bunların şoförler vasıtasile sevk ve idare edilmeleri tâbii ve bu sebeple dâvalıya cezaî mesuliyetin teveccüh etmiyeceğinin ve bu itibarla kendisine yemin tevcihi imkânının kabulü de gerekli olacağına göre bu cihetler göz önüne alınarak lâzım gelen incelemelerin yapılması ve dâvalının otobüslerinin bizzat kendisi tarafından değil de şoförler vasıtasile idare edildiğinin tahakkuku halinde kendisine yemin tevcihi ve sonucu dairesinde işin karara bağlanması lâzım gelirken bu cihet düşünülmeksizin hâdisenin cezaî mahiyetinden ve dâvalıya yemin tevcihine imkân bulunmadığından bahsile yazılı şekilde hüküm verilmesi yolsuz olduğundan bahsile bozularak mahalline iade kılınmakla; yeniden yapılan muhakeme neticesinde: Bazı sebep ve mütalâalarla ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Elektrik ve Tünel İş. Müd. Vekili avukat Dündar Akünal.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesince bittetkik; ısrara mutazammın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Zarara sebebiyet veren otobüsün bizzat dâvalı tarafından sevkedilmemesi halinde kendisine cezaî mesuliyet terettüp etmiyeceğinden otobüsün şoför vasıtasile sevkedildiği anlaşıldığı takdirde dâvalıya yemin tevcihine kanunî bir mâni bulunmadığı hususuna işaret eden Özel Daire bozma ilâmına uyulmak lâzım gelirken aksine yazılı bazı düşüncelerle evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuz bulunduğundan son hükmün dahi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429 ncu maddesine tevfikan BOZULMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1100) kuruş temyiz ilâmı harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 3/6/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Ereğli kömür havzası dahilindeki arazinin eşhas namına tapuya raptedilemeyeceği hakkındaki 1326 tarihli tezkerenin M. K. 639 uncu madde karşısında mer'i olduğuna dair olan 10/6/1953 gün ve 6 sayılı tevhidi içtihat kararına göre bu kabil arazi hakkındaki tescil dâvalarının reddine karar verilmek icabeder.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas: 5/40 — Karar: 94

DÂVA: Yer ve sınırları dâva dilekçesinde yazılı 1000 metre kare miktarında 100 lira değerindeki yerin 25 seneden beri imar ve ihya ile içinde bir çok meyva ağaçları yetiştirmek suretiyle nizasız ve fasılasız iyi

789

niyele malik sıfatiyle tasarrufu altında bulundurmuş olduğundan bahsile işbu yerin adına tesciline karar verilmesi dâvacı tarafından istenilmiş 3 üncü şahıs hazine tarafından da tescili istenilen yerin Ereğli kömür maden leri havzası içinde olup tescili istenemeyeceği beyaniyle dâvaya müdahalesinin kabulüne karar verilmesi istenilmiştir.

HÜKÜM: Tescili istenilen yerin 33 seneden beri dâvacının malik sıfatiyle nizasız ve fasılasız zilyedliği altında bulunmakda olduğu anlaşılmış ve Medenî Kanunun 639 uncu maddesinin âmir hükmüne ve kömür havzası dahilindeki arazinin şahsî mülkiyetine geçmiyeceğine dair olan Şûrayı Devlet Kararının halen meri olmaması lâzım geleceğine göre müdahil hazine vekilinin bu husustaki savunması yerinde bulunmamış olmasına mebni dâva konusu gayrimenkulün dâvacı adına tesciline dair verilen hüküm Temyiz Beşinci Hukuk Dairesince; dâvaya katılan hazine vekili savunmasında nizalı yerin Ereğli madenleri havzası içinde bulunduğunu ve 17/Ocak/1326 tarihli tezkereye ilişik Şûrayı Devlet Kararı ile bu gibi yerlerin yeniden tapuya bağlanması men edildiğini ileri sürmüş bahsi geçen tezkere ile Ereğli madenleri havzası dahilinde bu tarihden sonra tarla açmak zımnında şahıslara senet verilmesi menedilmiş ve şu suretle bu mıntaka dahilinde ve tezkerede yazılı şekilde gayrimenkullerin şahıs mülkiyetine geçmesi ve bunlar üzerinde malik sıfatiyle zilyedlik tesisi imkânsız bulunmuş olduğuna göre o yönden inceleme yapılarak dâvacının 33 seneden beri zilyed bulunduğu gayrimenkulün Ereğli kömür havzası sınırları içinde bulunup bulunmadığı ve bahsi geçen karar dairesinde zamanaşımı ile iktisap edilebilecek gayrimenkullerden olup olmadığı ve dâvacıya ait zilyetliğin bu memnuniyet karşısında malik sıfatı ile olduğunun kabulüne imkân bulunup bulunmadığı düşünülmek gerekirken Medenî Kanunun 639 uncu maddesi karşısında 326 tarihli tezkerenin meriyeti kabul edilemediğinden bahsile yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz olduğu beyaniyle bozulmuş olmakla yeniden yapılan muhakeme sonunda bazı sebep ve düşüncelerle evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Dâvalı Hazine vekili avukat Ayten Samancıoğlu.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesince tetkik edilerek ısrarı mutazammın son hükmün müddeti içinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

Dâvacının tescilini istediği yerin kömür havzası içinde bulunduğu keşif zabıt varakası münderecatından anlaşılmış ve 1326 tarihine kadar hakkı karar ile iktisap edilmemiş bulunan Havza dahilindeki arazinin şahıs-

lar namına tapuya raptedilmiyeceği aynı tarihli teskerei samiyede yazılı olup havza dahilindeki araziyi âmme hukuku sahasına ithal eden ve idarî bir tasarruftan ibaret bulunan bu teskerei samiye hükmünün halen meri ve muteber bulunduğu 10/6/1953 tarih ve 6 numaralı Tevhidi İçtihad Kararı ile de teyit edilmiş bulunmasına göre Özel Daire ilâmında belirtilen bozma sebebi vârit ve bu ilâm hükmüne uyulmak lâzım gelirken aksine yazılı bazı düşüncelerle ve 1326 tarihli teskerei semiye hükmünün, Medenî Kanun muvacehesinde hukukî kıymeti bulunmadığından bahsile evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuz bulunduğundan son hükmün dahi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429 uncu maddesine tevfikan BOZULMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1175) kuruş Temyiz ilâmı harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 17/6/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Kömür havzasındaki arazinin eşhas namına tapuya raptedilemeyeceği hakkındaki teskerei samiyenin neşri tarihi olan 1326 yılından on sene evvelinden beri tasarruf edilen arazi tapulanamamakla beraber hakkı kararla doğmuş bulunan iktisaplar mahfuz bulunmuştur.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 5/63 — Karar : 95

DÂVA : Karaelmas mahallesi kokansu mevkii mezbaha Devrek şösesi cıvarında kâin sınırları belli 3 dönüm miktarında ve 1500 lira değerindeki Devlet arazisine dâvalının haksız olarak müdahale etmekte bulunduğundan bahsile müdahalenin önlenmesine ağaç ve binadan ibaret muhtesatın kal'ine 1/6/1945 gününden itibaren yılda 20 lira hesabile ecrimisil takdirine karar verilmesi istenilmiştir .

HÜKÜM : Dâva konusu yerin Delibalta adı ile anılan Nazif tarafından tasarruf olunurken umumî harp içinde haricen dâva olunanın murisi Uzun Ali'ye satılarak ölümü tarihine kadarUzun Ali ve ölümünden sonra ve halen dahi mirasçıları tarafından tasarruf edilegelmekte olduğu anlaşılmış ve Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı gereğince tapusuz gayrimenkullerin harici satışı zilyetlik devri mahiyetinde olup bu itibarla dâvalının dâva konusu arazi üzerinden kanunî iktisap hakkına i.iraz edilebilmek imkânı kalmamış olmasına mebni dâvanın reddine dair verilen hüküm Temyiz Mahkemesi Beşinci Hukuk Dairesince; Yargılama tutanağına göre kömür havzası içinde bulunan nizalı yerin 326 tarihli Danıştay Kararı gereğince artık tapuya tescili istenemeyip eski ve yeni mevzuat dairesinde ancak tazminat istenebileceği halde bu cihet göz önünde bulundurulmıya-

791

rak yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz bulunduğundan dolayı bozularak mahalline iade kılınmakla yeniden yapılan muhakeme neticesinde evvelce verilen hüküm usûl ve kanuna uygun olduğundan bahsile ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Hazine avukatı Orhan Erkal.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Heyeti Umumiyesince; ısrarı mutazammın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

Dâvacı Hazine vekili dâvasında imalât sahası içinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan araziye dâva edilenin müdahalesinin men'ine ve muhtesatın kal'ine karar verilmesini istemiş ise de; dâvaya konu olan yerin 1326 tarihli tezkerei samiyenin neşrinden on yıl evvelden beri dâva edilenlerle onların bayileri elinde bulunduğu anlaşılmış ve halen meri ve muteber olan tezkerei samiye havza dahilinde bulunan arazinin şahıslar namına tapulanmasını menetmekle beraber neşri tarihine kadar hakkı karar ile doğmuş bulunan iktisapları mahfuz bulundurmuş olmasına göre yerinde görülmiyen temyiz itirazlarının reddile usul ve kanuna uygun bulunan ısrar kararının ONANMASINA ve aşağıda müfredatı yazılı (1317) kuruş Temyiz ilâmı harcının temyiz edenden alınmasına 17/6/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Aynı davanın diğer mahkemede derdest olduğu hususu itirazatı ibtidaiyeden olup mahkeme bunu resen nazara alamayacağı gibi böyle bir halde davanın reddine karar verilmesi doğru olmayıp davanın ikame edilmemiş sayılmasına karar verilmek iktiza eder.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas : 1345 — Karar : 937

Raife ve Azize Eti taraflarından Hasan Özcan aleyhine açılan ve murisleri İsmail Ertem tarafından dâvalı aleyhine açılan 725 liranın tahsili hakkında Bulancak asliye hukuk mahkemesinde alacak dâvası ikame edilmiş ve dâvanın ceryanı sırasında murislerinin ölümü hesabiyle dâva müracaata kalarak takipten kaldırılmış olduğundan 725 liranın tahsili istemine mütadair bulunan dâvanın yapılan yargılaması sonunda ayni husus hakkında Bulancak asliye hukuk mahkemesine dâva açılmış ve ayrı ayrı iki mahkemeye dâva açılması kanunen caiz bulunmamış olduğundan dâ-

vanın bu yönden reddine dair Bulancak sulh hukuk yargıçlığından verilen 5/11/1952 günlü ve 951 - 362/453 sayılı hükmün Temyizen incelenmesi dâvacılar vekili Aziz Kara İbrahim tarafından istenilmekle bittetkik; Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Aynı dâvanın asliye mahkemesinde ikame edilip müracaata bırakıldığı ve bu itibarla asliye mahkemesinde bu dâvanın derdest bulunduğu anlaşılmakta ise de Usulün 187 inci maddesi uyarınca ikame olunan dâvanın diğer mahkemede derdest bulunduğu iddiası iptidaî itirazlardan olup resen nazara alınması caiz olmadığı halde bu cihetten zuhul edilmesi yolsuz olduğu gibi yine aynı kanunun 194 üncü maddesi uyarınca aynı dâvanın diğer mahkemede derdest bulunduğuna dair iptidaî itirazın kabulü halinde dâvanın ikame edilmemiş addine karar verilmek gerekli iken bu husus göz önünde tutulmayarak dâvanın reddine karar verilmesi de yolsuz ve bozma dileği bu bakımlardan yerinde olduğundan hükmün bu sebeplerden BOZULMASINA ve aşağıda yazılı 340 kuruş harç ve damga pulunun haksız çıkacaktan alınmasına 31/1/1952 tarihinde oybirliğile karar verildi.

Davalı savunmasında davacının gerekli ihtimamı göstermeyerek ve tedavi yaptırmayarak zararın tevessüüne sebep olduğunu ileri sürmüş ve tabip raporunda buna dair bir sarahat bulunmamış olduğuna göre B. K. 44 üncü M. madde hükmü gözönünde bulundurularak bu cihetin tahkiki icabeder.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas: 1124 — Karar: 953

Mehmet Görenek vekili avukat Ali Özdikmenli tarafından Şükrü İper aleyhine açılan ve dâvalı tabanca ile müvekkilinin gözüne vurarak yaradığından işinden kaldığı 129 gün için yevmiye 6 liradan 774 lira ile tedavi ve mualece bedeli ki ceman 929 lira 85 kuruşun tahsili istemine müteddair bulunan dâvanın yapılan yargılaması sonunda: Dâvacının 4 ay 8 gün işinden kaldığı ceza dosyası ve tutanak kâğıdı ve rapor mündericatile tahakkuk etmiş olup bilirkişi ifade ve beyanlarına göre dâvacının günlük normal kazancı yedişer lira olduğu anlaşılmış ise de dâvacı 6 lira talep etmiş olduğundan bilhesap dâvacının 768 lira zararı ile otel masrafı ve ilâç ve reçete parası olmak üzere sarfedilen 41 lira 15 kuruş ki ceman 809 lira 15 kuruşun dâvalıdan tahsiliyle dâvacıya verilmesine dair Kastamonu

sulh hukuk yargıçlığından verilen 10-12-1951 günlü ve 950-866/951-1092 sayılı hükmün Temyizen incelenmesi dâvalı vekili tarafından istenilmekle bittetkik: Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü.

TEMYİZ KARARI

Temyiz edilen hükmün dayandığı gerekçelere ve yargılama safhalarına göre diğer temyiz itirazları yerinde değilse de, dâvalı savunmasında dâvacının gerekli ihtimamı göstermeyerek ve tedavi yaptırmayarak zararın tezayüdüne sebep olduğunu ileri sürmüş ve Ankara Nümune Hastanesi tarafından verilen 5/4/1950 tarihli raporda Cumhuriyet savcılığının bu konuda vâkı sorusuna bir cevap verilmemiş olmasına göre Borçlar Kanununun 44 üncü maddesi hükmü göz önünde tutularak bu cihetin araştırılması gerekli iken zuhûl edilmesi yolsuz olduğu gibi dâvacı ceza mahkemesine verdiği 8/5/1950 tarihli dilekçe ile yevmiye 5 liradan 97 günlük muattal kaldığı günlere ait ücreti istediği halde bu talep nazara alınmayarak yevmiye 6 liradan 128 günlük ücrete hükmedilmesi ve evrak içinde bulunan ve vaka tarihinden evvelki bir tarihi taşıyan 25/5/1946 tarihli reçetenin olayla ilgisi olmıyacağı düşünülmeksizin bu reçeteye ait 280 kuruş ilâç parasına hükmedilmesi de yolsuz ve bozma dileği bu bakımlardan yerinde olduğundan hükmün bu sebeplerden BOZULMASINA ve aşağıda yazılı 290 kuruş harç ve damga pulunun haksız çıkacaktan alınmasına 31/1/1952 tarihinde oybirliğile karar verildi.

Umuma mahsus dere suyu ile denize kereste nakli, herkesin hakkı olup bir kimse kereste attıktan sonra diğerinin kereste atması caiz olmadığı yolundaki teamüle muhalefet mutlak olarak mesuliyeti istilzam edecek bir haksız fiil mahiyetinde telâkki edilemez. Olayda davalının attığı kereste davacının kerestesiyle karışarak ve kısmen denize kaçarak vaki zarardan sorumlu olması için davacının attığı kereste miktarı lâyık hadde olduğu halde davalı tarafından ilâve edilen kereste sebebiyle zararın vaki olduğunun sübutu icabeder.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas: 1542 — Karar: 1119

Dursun Ali Keler tarafından Maksut Temiz aleyhine açılan ve iyidere ırmağı ile denize kereste ve odun indirmekte iken dâvalı 22 metre kalası kendisine ait kerestelerine katmış ve bu suretle birbirleriyle karışan kerestelerin tahliyesi zorlaşmış ve bu gecikme dolayısiyle ve dere suyunun da fazlalaşması neticesi keresteler denize kaçırılmış olup bunların toplanma-

sı için 500 liralık bir zarar mevcut bulunmuş olduğundan bu zararın tazminen tahsili istemine mütedair bulunan dâvanın yapılan yargılaması sonunda: Tafsilâtı hüküm yerinde yazılı olduğu üzere, dâvalının haksız fiili ile dâvacıya ait keresteleri denize kaçırmak suretiyle 200 liralık zarar yaptığı şahadetle sabit olduğundan 200 lira zararın dâvalıdan tahsiline ve ziyade isteminin reddine dair Rize sulh hukuk yargıçlığından verilen 21/12/1951 günlü ve 951 - 228/600 sayılı hükmün Temyizen incelenmesi dâvalı Maksut Temiz tarafından istenilmekle bittetkik: Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü:

Dâvacının iddiası, dâvalının haksız fiili sebebiyle duçar oldugu zararın tazmini talebinden ibaretiir. Bu vaziyette dâvalının haksız bir fiil ika ettiğinin ve ika olunan zararın da bu fiil ile rabıtası bulunduğunun dâvacı tarafından ispat olunması iktiza eder. Kerestelerin nakledildiği dere umuma mahsus bir sudur. Herkesin buradan istifadeye selâhiyeti vardır. Bir kimse dereye kereste attıktan sonra diğerinin kereste atması caiz olmadığı yolundaki teamüle muhalefet mutlak olarak dâvalının mesul olmasını istilzam edecek bir haksız fiil mahiyetinde telâkki edilemez. Olayda dâvalının sorumlu olması için dâvacının attığı kereste miktarı lâyık hadde olduğu halde dâvalı tarafından ilâve edilen keresteler sebebiyle zararın vâkı olduğunun sübutu icabeder. Mahkemece bu cihetin lâyikiyle tahkik edilmesi icabederken bu husus araştırılmadan noksan tetkikata müsteniden dâvanın kabulü yolsuz ve Temyiz itirazları bu bakımdan yerinde görüldüğünden kabuliyle yazılı sebepten dolayı hükmün BOZULMASINA ve aşağıda yazılı 400 kuruş harç ve damga pulunun haksız çıkacaktan alınmasına 4/2/1952 tarihinde oybirliğile karar verildi.

Usulün 409 uncu maddesi mucibince müracaata kalan dava dosyalarının altı ay geçmekle muameleden kaldırılması sırf yeni harca tabi olması noktasından olup yoksa umumi zaman aşımı müddeti geçmedikçe baki olduğundan her ne zaman yerilenirse davaya kaldığı yerden devam olunur. Yenilenme dilekçesinde miktarın noksan yazılmasının bir kıymeti yoktur.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas: 1617 — Karar: 1171

Tarım Bakanlığına izafetle Hazine tarafından Zeyyat Renda ve Cihat Renda aleyhlerine açılan ve dâvalıardan Zeyyat Renda Ankara Yüksek Zi-

raat Fakültesinden 1944 senesinde mezun olduktan sonra 8 sene mecburi hizmeti ifa etmeden istifa ederek ayrılmış olduğundan hizmet süresine göre tahakkuk ettirilen 902 lira 29 kuruş için hakkında hüküm istihsal edilmiş ise de 67 lira değerinde bir takım elbise ile 16 lira değerinde bir çift ayakkabı dahil edilmediğinden bunların bedeli olan 83 liranın % 9 faizile birlikte kefili bulunan diğer dâvalı ile birlikte tahsili istemine müteddir bulunan dâvanın yapılan yargılaması sonunda: Tafsilâtı hüküm yerinde yazılı olduğu üzere, dâvalılardan Cihad hakkındaki dâva atiye bırakıldığından bu hususta bir karar ittihazına mahâl olmadığına ve bir takım elbise bedeli olan 67 lira 16 kuruşun tahakkuk tarihinden itibaren 5841 sayılı kanun gereğince 1/1/1952 tarihine kadar taahhüt gereğince % 9 ve bu tarihten sonra % 7 faizle birlikte dâvalı Zeyyat'tan tahsiline ve dâvacının müracaata bırakarak ihya etmemiş bulunduğu bir çift ayakkabı bedeli olan 16 lira hakkında dâva açmakta muhtariyetine dair Ankara ikinci sulh hukuk yargıçlığından verilen 18/12/1951 günlü ve 950 - 1332/951 - 1091 sayılı hükmün Temyizen incelenmesi dâvacı Hazine vekili avukat Nazif Aka tarafından istenilmekle bittetkik: Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Bidayette dâva 83 lira üzerinden açıldığı halde bilâhare takip edilnediğinden 6 aylık müddet geçtikten sonra verilen yenileme arzuhalinde 67 lira 16 kuruş talepte bulunulmuş ve dâvacı vekili bunun sehve müstenit olduğunu beyanla mütebaki harcı da yatırmağa amade bulunduğunu bildirmiş ve fakat mahkemece harcın itmamına müsaade olunmamıştır. Usulün 409 uncu maddesi mucibince 6 ay takipsiz kalan dâvalarda kanun yalnız bir harç mükellefiyeti ihdas ve bunu da yenilemek istiyen taraf tahmil etmiştir. Bir dâvanın 6 ay takipsiz kalması açılmamış sayılmasını nucip olmaz. Ne gibi hallerde bir dâvanın açılmamış sayılacağını kanun asrih etmiştir. 409 uncu madde ise böyle bir hükmü ihtiva etmemektedir. Bir dâva umumî müruruzaman müddeti geçmedikçe baki kalır. Yenileme ilk dâva arzuhalini hükümden iskat etmez. Dâva ilk istidanın kaydolunduğu zaman açılmıştır. Tevsi ve tebdil hususu ilk istidaya göre tetkik olunur. Biraenaleyh Usulün 409 uncu maddesine isabetsiz mâna verilerek harcın itinamına imkân verilmemesi yolsuz ve Temyiz itirazları yerinde görüldüğünden kabuliyle yazılı sebepten dolayı hükmün (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı 600 kuruş harç ve damga pulunun haksız çıkacaktan alınmasına 5/2/1952 tarihinde oybirliğile karar verildi.

796

Tapuda satış bedeli elli bin lira gösterilen gayrimenkulün 80 bin liraya satılıp 30 bin liranın ketmedilmiş olduğu hususunun tesbitine karar verilmesi dâvasının mahiyeti, ketmedilen satış bedelinin tesbitinden ibaret olup avukatlık ücret tarifesinde bu kabil dâvalara hümedilecek vekâlet ücretinin tasrih edilmemiş olduğu nazara alınarak vekilin masruf mesaisine ve dâvanın mahiyetine göre vekâlet ücretinin mahkemece takdiri iktiza ederken nisbi tarife hükümlerinin tatbiki yoluna gidilmesi yolsuzdur.

Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesi

Esas: 2602 — Karar: 1918

Maliye Hazinesine izafetle Maliye Muhakemât Müdürlüğü Vekili avukat Kadrı Gürsan tarafından Halil Bektaş vekili avukat Hakkı Nezihi Savran ve Aliye Kütay aleyhlerine açılan ve gayrimenkul satış bedelinden 30 bin liranın ketim edildiği hususunun tesbitine karar verilmesi istemine mütedair bulunan dâvanın sabit olmadığıdan reddine ve dâvalı vekili için hesap edilen 1066 lira vekâlet ücretinin dâvacıdan alınmasına dair İstanbul Asliye 6 ıncı Hukuk Hâkimliğiden verilen 19/12/1952 tarih ve 1253 sayılı hükmün süresi içinde temyizen tetkiki dâvacı Hazine namına vekili avukat Kadri Gürsan tarafından istenilmiş olmakla dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Mahkemece tarafların ikame ettikleri tanıkların beyanları ve bilirkişi tarafından verilen rapor incelenmiş ve deliller takdir edilerek dâva konusuna taallûk eden gayrimenkulün tapuda gösterilmiş olan 50 bin lira bedel mukabilinde satılıp iddia veçhile 80 bin liraya satılmadığına kanaat getirilmiş ve delilleri takdiri de Hâkime ait bulunmuş olmasına ve olayda dâvalılara resen yemin yaptırılmasında bir yolsuzluk bulunmamasına ve temyiz olunan hükmün dayandığı gerekçelerle dâva evrakı müdericatına göre, Mümeyyiz Hazinenin diğer temyiz itirazları yerinde değilsede; Dâvanın mahiyeti ketim edilen satış bedelinin tesbiti talebinden ibaret olup Avukatlık ücreti tarifensinde bu kabil dâvalarda hüküm edilecek vekâlet ücretinin tasrih edilmemiş olduğu nazara alınarak dâvalılar vekilinin masruf mesaisine ve dâvanın mahiyetine göre vekâlet ücretinin mahkemece takdir edilmesi iktiza ederken nisbi tarife hükümlerinin uygulanarak yazılı şekilde 1066 lira vekâlet ücretinin dâvacıdan tahsiline karar verilmesi yolsuz, usul ve kanuna muhalif ve Mümeyyiz Hazinenin bu hususa müteallik temyiz itirazı yerinde görüldüğünden kabulile hükmün bu sebepten (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı temyiz giderinin ileride haksız çıkacak tarafdan alınmasına 20/4/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Zamanaşımı dâva devam ettiği müddetce iki tarafın mahkemeye mütaallik her muamelesinden ve hâkimin her emir ve hükmünden itibaren ceryana başlayacağı B. K. 136 ıncı maddesi hükmü iktizasından olup bozma ilâmı Temyizden gelip kaleme havale edildiği 20/2/1942 tarihi ile Temyiz ilâmının taraflara tebliği için gereken harç ve masrafların kaleme yatırıldığı 13/12/1951 tarihi arasında on yıllık zaman aşımı geçmediği halde bu muamelelerin zaman aşımını kesmiyeceğine karar verilmesi yolsuzdur.

Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesi
Esas : 3379 — Karar : 2511

DÂVA: Hazinece bilmüzayede beş bin lira bedel mukabilinde dâvalıların murisi uhdesine ihale olunan bir kıt'a bağın ihale bedelinden dâvalıların murisi ancak 1948 lirasını verip mütabakisini vermediğinden ihalei vakıa fesh edilerek ikinci defa yapılan müzayede de, mezkûr bağa talip çıkmamış olduğundan bahsile hazinenin zararı olan 3502 liranın tahsili talebinden ibarettir.

KARAR: Tafsilâtı ilâmında yazılı olduğu üzere; bozma kararına uyularak yapılan muhakemesi sonunda: Bozma ilâmı 20/2/1942 tarihinde mahkemeye gelip başkitabete tevdi edildiği halde 10 sene dâvacı hazine tarafından harcı verilüp yenileme yapılmadığından ve bilahere yapılmış isede, bu hal zamanaşımını kesmiyeceğinden dâvanın zamanaşımı noktasından reddine karar verildiğine dairdir.

TEMYİZ EDEN : Dâvacı Hazine namına vekili Sami Dedeoğlu.

TEMYİZ KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup icabı müzakere olundu.

Zamanaşımı, dâvanın devam ettiği müddetçe iki tarafın muhakemeye müteallik her muamelesinden ve hâkimin her emir ve hükmünden itibaren cereyana başlıyacağı Borçlar Kanununun 136 ıncı maddesi hükmü iktizasından olup bozma ilâmının temyizden geldiği ve kaleme havale edildiği 20/7/1942 tarihi ile hazine vekilinin temyiz ilâmının taraflara tebliği için muktazi harç ve masrafları kaleme yatırdığı 13/12/1951 tarihi arasında 10 yıllık zaman aşımı geçmediği halde bu yoldaki muamelenin müruruzamanı kesemiyeceğinden bahsile yazılı şekilde dâvanın müruru zamandan reddi cihetine gidilmesi yolsuz ve usul ve kanuna muhalif olduğundan dâvacı vekilinin yerinde olan temyiz itirazlarının kabulile hükmün BOZULMASINA ve aşağıda yazılı temyiz giderinin ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 20/5/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

Mirasçıların talebi üzerine tutulan tereke defterine alacaklı hazine tarafından vaktiyle kaydettirilmiş olan alacak, İngiltereden getirilmiş malzeme bedeli diye kaydettirilmiş olup olayda ise mirasçılardan murislerinin işgal etmiş olduğu hazineye ait arsa ecrimisli dâva edilmekte olduğundan M. K. 569 uncu maddesine tevfikan dâvanın reddine dair verilen karar doğrudur.

Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesi

Esas : 3487 — Karar : 2617

DÂVA : Müvekkili Hazineye ait arsayı dâvalıların murisi 1/1/945 tarihinden beri işgal etmiş olduğundan bahsile ecrimisillerin terkini hakkındaki kanun dolayısile ancak 1/1/1945 tarihinden 2/3/1949 tarihine kadar tahakkuk eden 2341 lira 37 kuruşun faiz, masarifi muhakeme ve vekâlet ücretile birlikte dâvalılardan tahsili talebinden ibarettir.

KARAR : Tafsilâtı ilâmında yazılı olduğu üzere; dâvaya mevzu olan ecrimisil alacağının tereke defterine kayıt edilmemiş olduğu anlaşılmış olduğundan dâvanın reddine karar verildiğine dairdir.

TEMYİZ EDEN : Dâvacı Hazine namına vekili Avukat Muzaffer Güral.

TEMYİZ KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup gereği düşünüldü :

Dâvacı hazinenin evvelce tereke defterine kayıt ettirdiği alacak İngiltereden getirilmiş olan malzeme bedeli 92 bin liraya taallûk edip dâva mevzuuna taallûk eden ecrimisil hakkında hazinece tereke defterine bir alacak kayıt ettirilmediği Sulh Hâkimliğinin cevabî yazısı ve dosya içinde bulunan sözü geçen 92 bin liranın kaydı talebini tazammın eden 9/4/1945 tarihli dilekçe mündericatile anlaşılmış olmasına ve Medenî Kanunun 569 uncu maddesi hükmünce alacaklarını vaktile yazdırmayan alacaklılar mirasçıyı ne şahsen ve ne de terekeye izafeten takip edemeyeceklerine nazaran, Dâvanın reddi yolunda ittihaz olunan karar usul ve knuna uygun görülmekle temyiz itirazlarının reddile hükmün TASDİKİNA ve aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edenden alınmasına 5/6/953 tarihinde ittifakla karar verildi.

799

Dâvacının, idarece ek vazifesinin tam karşılığı olarak bordroya konulup kendisine verilmiş olan ek vazife parasını hiç ses çıkarmaksızın yıllarca almış bulunması fazla hakkından vazgeçme mahiyetinde sayılacağından buna dair ikame etmiş olduğu davanın reddi doğrudur.

Temyiz Ticaret Dairesi

Esas : 52/4551 — Karar : 1746

DÂVA : Dâvacı vekili, müvekkili dâvalı idarede yüksek mühendis olarak çalışmakta olup 3656 sayılı kanunun 18. ve 4620 sayılı kanunun 5. nci maddesi gereğince 1/Ocak/1945 tarihinden itibaren ek bir görevle istihdam edilmiş ve verilmesi lâzımgelen istihkakı 7500 lira verilmemekte olduğundan bu paranın faiz ve vekâlet ücretiyle beraber tahsilini istemiştir.

HÜKÜM : Dâvalı idare ücret miktarının 2/3 nisbet dahilinde kalmak üzere serbestçe tâyininde 3656 ve 4620 sayılı ve sair idareye ait hususi kanunlarla Borçlar Kanununun hükümlerine bir aykırılık olmaması ve dâvacı ihtirazi bir kayıt dermeyan etmeksizin ücretlerini devamlı bir şekilde almak suretiyle ziyadeye taallûk eden hakkından feragat etmiş sayılması sebebiyle varid görülmeyen dâvanın reddine ve 366 lira vekâlet ücretinin dâvacıdan tahsiline karar verildiğini natıktır.

Temyiz eden ve mürafaa isteyen : Nurettin Zoroğlu vekili Avukat Turan Taner.

TEMYİZ KARARI

Temyiz eden vekilinin talebi üzerine mürafaa için tâyin edilmiş olan günde temyiz eden adına vekili avukat Turgut Genya ve karşı taraf adına vekili Avukat Muammer Baykal gelip temyiz müddeti hakkında karşı taraf vekilinin bir diyeceği olmadığı ve temyiz dilekçesinin müddeti içinde verildiği anlaşıldıktan ve vekiller dinlendikten sonra vaktin darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması başka bir güne bırakılmıştı. Bu kere temyiz edilen ilâm ve dosyadaki kâğıtlar okunarak işin gereği hakkında görüşülüp düşünüldü :

1 — Dâva dilekçesinde anılan vakıalara hangi kanun hükmünü tatbik edeceğini tâyin hakkının usulün 76. ncı maddesi uyarınca kanunları resen tatbik ile mükellef olan mahkemeye ait bulunmasına, mahkemenin kendiliğinden yapamıyacağı işin usulün 75 inci maddesi hükmünce taraflardan birisinin ileri sürmediği bir neticei talebi veya bir vakıayı dâvaya ilâve etmekten ibaret bulunmasına ve usulün 76. nci ve 75 inci maddeleri hükmünün ancak bu şekilde anlaşılması lâzımgelmesine, dâvacının iddialarından taraflar arasınd bir hizmet münsebeti olduğu anla-

şılınca mahkemenin bu münasebetin tâbi olduğu hukukî nehci resen tâyin etmesi lâzımgelmesine göre taraflar arasındaki münasebetin mahiyetçe akdî bir münasebet olduğunu mahkemenin kabul etmesi usule uygun olduğu gibi Demiryolları teşkilâtına ait 1042 sayılı kanunun 16.ncı maddesi hükmünce kanuna da uygundur.

2 — 3656 sayılı kanunun 18.nci maddesi hükmünün herhangi bir tefsire yer bırakmıyacak derecede açık olmasına ve ücreti istenilen vazifenin esas vazife olmayıp esas işi bulunan ve bu işin ücretini alan bir kimsenin yapmakta olduğu ek vazifeden ibaret bulunmasına ve Borçlar Kanununun borçların sona ermesine ait faslındaki hükümlerin tahdidî olarak sevkedilmiş bulunmamasına, dâvacının hakkından feragat etmesini yasak eden bir kanun hükmü bulunmamasına göre dâvacının idarece ek vazifenin tam karşılığı olarak borduroya konulup dâvacıya verilmiş bulunan ek vazife parasını hiç ses çıkarmadan yıllarca almış bulunmasının fazla hakdan vaz geçme mahiyetinde sayılması, kanuna ve iş hayatındaki telâkkilere ve âdetlere tamamiyle uygundur ve bu cehete ait temyiz itirazları yersizdir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle dâvacının bu cihetlere ait temyiz itirazlarının reddiyle kanuna ve usule uygun bulunan hükmün TASDİKINA ve aşağıda yazılı 1180 kuruş temyiz masrafının temyiz edenden alınmasına 3/4/1953 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Ortaklıkla ziraat yapan borçlunun ziraat âlet ve vasıtalarının hacizden istisnası lâzım gelirse de haczolunan traktörün müstakillen ziraat maksadiyle mi yoksa bedeni faaliyetin inzimamı suretiyle menfaat ve gelir temini için sermayeye müstenit iktisadi bir teşebbüs için mi borçlu tarafından satın alındığı ve bu maksatlardan hangisinin galip olduğu cihetinin tahkiki icabeder.

Temyiz İcra İflâs Dairesi
Esas : 353 — Karar : 753

Ailesi efradının idare ve maişetini ortakcılık suretile temin ettiği anlaşılan borçluya ait traktöre konulan haczin icra ve iflâs kanununun 82/4 üncü maddesine tevfikan kaldırılmasına karar verildiği beyanından ibarettir.

TEMYİZ EDEN : Alacaklı Banka vekili Avukat Orhan Sunar.

TEMYİZ KARARI

Temyiz dilekçesinin süresi içinde verilip kaydedildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki bütün kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

İcra ve İflâs Kanununun 82 inci maddesinin 4 sayılı bendinde açıkça gösterildiği veçhile ziraat âlât ve vasıtalarının hacizden istisnası lâzımgelmiş ve borçlunun ortaklıkla ziraat yaptığı da ibraz olunan vesikadan ve tarafların beyanlarından anlaşılmış ise de haczolunan Traktörün müstakillen ziraat maksadile mi yoksa bedeni faaliyetin inzımamı suretile menfaat ve gelir temini için sermayeye müstenid iktisadî bir teşebbüs için mi borçlu tarafından satın alındığı ve bu teşebbüste zikrolunan maksad ve gayelerin hangisinin galip olduğu lâyikile tetkik ve bu husus usulü dairesinde seçilecek bilirkişi marifetile tesbit olunduktan sonra takdir hakkı kullanılarak işin karara bağlanması lâzımgelirken mercice noksan tetkikata müsteniden yazılı olduğu üzere karar verilmesinde kanunî isabet olmadığından ve alacaklı Ziraat Bankası vekilinin bozma dileği bu itibarla yerinde görüldüğünden temyiz olunan kararın bu sebepten İcra ve İflâs Kanununun 366 ve H. U. M. Kanununun 428 inci maddeleri gereğince (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı masrafın ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 3/2/1953 trihinde ittifakla karar verildi.

Temyiz Kararları

CEZA BÖLÜMÜ

Bilirkişi yakalanan eşyanın kaçak eşyadan olup olmadığının bilinemeyeceğini belirtmiş ise de maznunların taksi otomobiline bindikleri mahal halî ve hududa çok yakın bir yer olduğu gibi cenup hudutlarındaki kaçakçılık mevzuunun çoğu müstamel giyim eşyalarından ibaret bulunmasına istinaden yakalanan eşyanın kaçak olduğuna dair olan israr kararı yerindedir.

Temyiz Ceza Umumî Heyeti
Esas : 5/45 — Karar : 43

Toplu bir halde gümrük resmine tâbi eşya kaçakçılığından maznun ve mevkuf Hacı Özer, Salman Öksüz ve Ali Çıldır'ın yapılan duruşmaları sonunda:1918 sayılı kanunun 25/3,27/son ve T. C. K. nun 56 ve 69 uncu maddeleri gereğince bunlardan Hacı Özer'in dokuz ay hapis, (4709) lira bir kuruş ağır para, Salmanın yedi ay, onbeş gün hapis (1892) lira 82 kurş ağır para ve Ali Çıldırın tevhit edilen 950/135 Numaralı dosyada mahkûmiyetlerine karar verilmiş olan suç ortakları Halil oğlu Mehmet ve Bekir oğlu Bilâl ile 19/10/1950 Tarihinde ve yine yukarda adları geçen Hacı Özer ve Salman Öksüz ile birlikte 27/5/1952 Tarihinde toplu bir halde işlediği kaçakçılık fiillerinden dolayı içtimaen ve neticeten onbeş ay hapis ve (3927) lira (79) kuruş ağır para cezalarile tecziyelerine; Ali Çıldır'a hükmedilen (3927) lira (79) kuruş ağır para cezasından dolayı suç ortakları Mehmet ve Bilâl ile kendisi hakkında teselsül hükümlerinin tatbikına; Ali Çıldırın mezkûr Kaçakçılık Kanununun 40/3 üncü maddesi iktizasınca altı ay müddetle Seyitgazi ilçesine sürgün edilmesine, ağır para cezalarını ödemekte acizleri tahakkuk ettiği takdirde bunlardan Salmanın yaşından dolayı para cezasının altıda birinin tenzili suretile her üç maznunun ayrıca üçer sene hapsedilmelerine ve suç mevzuu kaçak eşyanın müsaderesine dair Kırıkhan Asliye Ceza Mahkemesinden verilen hüküm maznunların vaki temyiz taleplerine binaen Temyiz Beşinci Ceza Dairesince tetkik olunarak; maznunların sübuta ilişen temyiz itirazları yerinde olmadığından reddine ve ancak; Maznunlardan Hacı Özer'de tutulan eşyadan bir adet müstamel pantalon ve Ali Çıldırda tutulan eşyadan iki çift ipek çorap ve Salman Öksüz'ün eşyası içinde bulunan ipek kadife mensucatın

kaçak olup olmadığını bilmediğini bilirkişinin beyan etmiş olmasına göre ihtisas sahibi kimselerden seçilecek diğer bilirkişilere tetkik ve kaçak olup olmadıklarının kesin surette tesbit ettirilmesi gerekirken eksik soruşturma üzerine kaçak olduğunun kabuliyle ağır para cezasının eşyanın tümü üzerinden düzenlenen listedeki tahakkuk miktarları esas tutulmak suretile fazla ağır para cezası tâyini yolsuz görüldüğünden bahsile bozularak yerine iade edilmekle yeniden yapılan duruşma sonunda: Bilirkişinin maznunlardan yakalanan eşyanın bir kısmının kaçak olup olmadığının bilinemiyeceği yolundaki mütalâası kabule değer mahiyette görülmemiş ve maznunların eşyanın yakalandığı taksi otomobiline bindikleri mahâl halî ve hududa çok yakın bir yer olduğu gibi; emsali müteaddit kaçakçılık işlerinde görüldüğü üzere cenup hudutlarında vukua gelen kaçakçılık suçlarının çoğunun mevzuunun müstamel (ceket, palto, pantolon ve yelek) gibi giyim eşyası teşkil etmesine ve maznunlarda yakalanan eşyanın taşınış şekli; yakalanışı ve maznunların duruşmada müşehede olunan hâl ve tavırlarile tahassül eden içtimaî durumlarına göre sözü geçen eşyaların da kaçak olduğu kanaatına varılmış olduğundan ve sairden bahsile eski hükümde ısrarı mutazammın mezkûr mahkemeden ahiren verilen 2/3/1953 Tarihli hükmün dahi temyizen tetkiki maznun Ali Çıldır ile Hacı Özer taraflarından müddetinde verilen istidalarla talebedilmesine ve şartı da yerine getirilmiş bulunmasına mebni dâva evrakı C. Baş Müddeiumumiliğinin; Maznun Hacı Özer ve Ali Çıldırın eşyaları arasında çıkan çorap ve eski pantolonun kaçak olup olmadığının kesin olarak tespiti lüzumuna dokunan bozmaya uyulması ve neticeye göre bir karar ittihazı gerekli iken yazılı şekilde ısrar kararı verilmesi yolsuz görüldüğünden hükmün bozulması talebini havi 12/5/1953 Tarihli tebliğnamesile Birinci Reislik Dairesine gönderilmekle; Ceza Heyeti Umumiyesince okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Dosya mündericatına ve hükmün dayandığı mucip sebeplere ve mahalli mahkemesinin kanaat ve takdirine göre maznunlardan Hacı Özer ve Ali Çıldır'ın yerinde görülmiyen temyiz itirazlarının ve bozma istiyen tebliğnamedeki mütalâanın reddile kanuna uygun ve gerekçeleri yerinde olan ısrar hükmünün TASDİKINA ve Temyiz depo paralarının haziney irat kaydına ve harçlar Kanununun 13,20 ve 25 inci maddelerile (I) sayılı tarifenin 42, 48 inci sıralarına göre (27) lira harçla (188) lira 36 kuruş nisbî tastik harcının maznun Hacı Özerden, 45 lira harçla her iki suçundan hükmedilen para cezaları nisbî harcı yekûnu (243) lira 38 kuruş nis-

bî tasdik harcının da maznun Ali Çıldırdan tahsiline 6/7/1953 Tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Evlendikleri halde henüz nüfusa tescil edilmemiş oldukları tarafların ifadelerinden anlaşılması halinde keyfiyetin muhtardan tahkiki icabederken nüfus cevabına istinaden mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.

Temyiz Ceza Umumî Heyeti
Esas : 4/127 — Karar : 127

Reşit olmayan Meliha Altunu evlenmek maksadiyle, rızasiyle yanında alakoymaktan maznun Ömer Dumanın yapılan duruşması sonunda: Türk Ceza Kanununun 430/2, 433 üncü maddelerine tevfikan üç ay hapsine dair Gümüşhacıköy Asliye Ceza Mahkemesinden verilen 18/7/1952 tarihli hüküm maznunun vaki temyiz talebine binaen Temyiz Dördüncü Ceza Dairesince tetkik olunarak; Tarafların evlendikleri ve ancak daha nüfusa tescil edilmediği beyanlarından anlaşılmasına göre mahalli köy muhtarlığından da bu hususun araştırılmaması yolsuz görüldüğünden bahsile bozularak mahalline iade edilmekle: Eski hükümde ısrarı muzammın mezkûr mahkemeden ahiren verilen 3/4/1953 tarihli hükmün dahi temyizen tetkiki üst Amasya C. Müddeiumumisiyle maznun tarafından müddetinde verilen istidalarla istenilemesine ve fakirlik ilmühaberi ita kılınmış olmasına mebni dâva evrakı C. Baş Müddeiumumiliğinin; Suçlunun beyanına göre evlenmenin sicillen tevsikından sonra dâvanın tecili yerine yazılı şekilde eski kararda ısrar edilmesi yolsuz görüldüğünden bahsile hükmün bozulması talebini havi 27/5/1953 tarihli tebliğnamesiyle Birinci Reislik Dairesine gönderilmekle ceza heyeti umumiyesince okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Mağdure ile maznunun ısrar kararından önce 14/10/1952 tarihinde evlenmiş oldukları Temyiz evrakına bağlı nüfus kaydından anlaşılmasına ve evliliğin kanunî duruma tesiri derecesinin mahallince tetkik ve karara bağlanması icabedeceğine ve maznunun ve C. Müddeiumumisinin itirazları bu bakımdan ve netice itibariyle varit bulunduğuna göre mezkûr ısrar hükmünün tebliğnamedeki mütalâa veçhile BOZULMASINA ve Harçlar Kanununun (I) sayılı tarifesinin 61 inci sırasına göre (10) lira bozma harcının ileride haksız çıktığı takdirde maznundan alınmasına ve kanunî gereği yapılmak üzere mahalline gönderilmesi için evrakın C. Baş Müddeiumumiliğine tevdiine 6/7/1953 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Çalındığı kabul olunan koyunun çoban nezareti altında otlatılan hayvanlardan olmasına göre 491 inci maddenin ilk fıkrası yerine ikinci fıkrasının 6 ıncı bendinin tatbiki yolsuzdur.

Temyiz Birinci Ceza Dairesi
Esas : 2235 — Karar : 2090

Geceleyin köy cıvarında gecelemek üzere yatırılmış olan ve çobanların muhafazasında bulunan sürüden Miho Özdemire ait bir Koçu ve aynı gecenin sabahına doğru Hacı Öztuncun evi önünde açıkta bağlı bulunan bir baş kısrağını müştereken çalmaktan ve kısmen silâhlı olarak yukarıda adı geçen Hacı Öztuncun Şalşepiğini keza müştereken gasp etmekten maznun Derviş oğlu Ahmet Özlü ve Hüseyin oğlu Hindi diğer adı Musa Özlü ve Hüseyin oğlu Osman Özlünün yapılan muhakemeleri sonunda fiillerinin sübutuna ve haklarında takdirî tahfif sebebinin kabulüne ve çalınan Kısrağın hafif ve Koçun pek hafif kıymette olduklarının anlaşılmasına mebni Ceza Kanununun 64/1. 495, 497, 59, 525, 491/1, 6, 522, 55/3, 68, 69, 70, 31, inci maddelerine tevfikan Ahmet Özlü ile Musa Özlünün dörder sene dokuzar ay ağır hapislerine ve dörder sene sekizer ay hidematı âmmeden memnuiyetlerine ve dörder sene onar ay onar gün Emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmalarına ve Osman Özlünün iki sene 14 gün ağır hapsine dair Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 13/3/1953 tarihli hükmün Cumhuriyet Müddeiumumiliği ile maznunlar tarafından temyizen tetkiki istenilmiş ve maznunlar canibinden para depo edilmiş olduğundan dâva evrakı maznunların duruşma istekli lâyihaları ile birlikte Cumhuriyet Baş Müddeiumumiliği Yüksek makamından 26/5/-1953 tarihli tebliğname ile Temyiz Mahkemesi Birici Ceza dairesine gönderilmekle okundu.

Sanıkların kanunî müddeti içinde vukubulmamış olan duruşma taleplerinin reddine karar verildikten sonra gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

TEMYİZ KARARI

Yapılan duruşmaya, toplanan delillere, gösterilen gerekçelere ve mahkemenin takdirine göre C. Müddeiumumisinin diğer itirazları yerinde değilse de, mağdur Hacı Öztuncun vaka akabinde zaptedilen ifadesinden kendisini soyanın yalnız Ahmet olduğu yazılı bulunmasına göre Musa ve Osmanın soygunculuğa iştirak ettiklerine ait kesin delillerin gösterilmemesi ve çalındığı kabul olunan koyununun çobanın nezareti altında otlatılan hayvanlardan olmasına göre 491 inci maddenin ilk fıkrası yerine ikinci fıkrasının 6 ıncı bendinin tatbiki yolsuz ve temyiz iti-

razları ve tebliğnamede yazılı mütalâa bu sebeplerle yerinde olduğundan hükmün Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 321 inci maddesi gereğince BOZULMASINA ve on lira bozma harcının ileride haksız çıktıkları takdirde maznunlardan alınmasına ve depo paralarının geri verilmesine ve evrakın yerine gönderilmesine bozmada ittifak, sebeplerinde ekseriyetle 16/6/1953 Tarihinde karar verildi.

Pusu mahalli olarak kabul edilen yerin sanık tarafından hazırlandığına ve mağdurun vak'a tarihinde oradan geçeceğini sanığın bildiğine dair olan kesin deliller gösterilmeksizin suçun taammütle işlendiğine hükmedilmesi yolsuzdur.

Temyiz Birinci Ceza Dairesi

Esas : 1395 — Karar : 2133

Kanunî tahfif sebebinin vücudiyle birlikte Ahmet Yaşarı geçeceği yerde pusu kurmak suretile taammüden öldürmekten sanık Bekir oğlu Mustafa (diğer adı Mesto) Yılmaz'ın T. Ceza K. nun 450/4, 51/1, 31, 33, üncü maddeleri gereğince yirmidört sene ağır hapsine ve müebbeden âmme hizmetlerinden memnuiyetine ve cezası müddetince mahcuriyeti kanuniye halinde bulundurulmasına ve ikibin lira manevî tazminatın sanıktan alınarak müdahile verilmesine dair Gaziantep ağır ceza Mahkemesinden verilen 11/2/1953 tarihli hüküm resen tetkike tabi olmakla beraber duruşmalı olarak temyizen incelenmesi sanık tarafından da istenilmiş olduğundan dâva evrakı C. Baş Müddeiumumiliği yüksek makamından 19/3/1953 tarihli tebliğname ile Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesine gönderilmekle Ceza M. U. K. nun 318 inci maddesi gereğince 1953 senesi Haziran ayının 12 inci cuma duruşma günü tâyin kılınmış ve tutuk bulunan sanık ile vekiline usulen duruşma gününün bildirilmesi için davetiye yazılmıştı.

O gün hâkimler heyeti dairei mahsusada toplandı. C. Baş Müddeiumumi muavinlerinden Remzi Balkanlı ve dosyada mevcut vekâletnamesine müsteniden gelen sanık Mustafa Yılmaz vekili avukat Turgut Göle hazır oldukları halde celse açıldı.

Sanığın temyiz ve duruşma isteğinin müddetinde olduğu ve hükmün resen de temyize tabi bulunduğu anlaşılmakla C. Baş Müddeiumumi muavini ile sanık vekilinin muvafık görülen istekleri veçhile duruşmalı tetkikat icrasına ittifakla karar verilerek tefhim edildikten sonra işin izahına dair olan raportör Aza K. Akyol imzalı rapor okundu.

Raportör Aza K. Akyol: Rapora ilâve edilecek başka bir cihet olnadığını söyledi.

Sanık vekili: Dosyadaki lâyihayı tavzihan müdafaada bulunarak hükmün bozulmasını istedi.

C. Baş. Müddeiumumi muavini: Tebliğnamede yazılı olduğu üzere; hükmün tastikını istedi.

Son sözü sorulan sanık vekili: Müdafaasına ilâve edilecek başka bir sözü olmadığını söylemekle duruşmanın bittiği ve vaktin darlığına mebnî işin müzakeresile karar ittihaz ve tefhimin 19/6/1953 cuma günine bırakılması kararlaştırıldığı anlatıldı.

Ahiren 16/6/1953 tarihinde hâkimler heyeti dairei mahsusada toplandı bütün dâva evrakı okunup iş anlaşıldıktan sonra gereği konuşuldu ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

TEMYİZ KARARI

Pusu mahalli olarak kabul edilen yerin sanık tarafından hazırlandığına ve sanığın mağdurun vak'a tarihinde oradan geçeceğini bildiğine dair olan kesin deliller izah edilmeksizin suçun taammütle işlendiğinin kabulü,

Yolsuz ve temyiz itirazları ve müdafiin duruşmadaki savunması bu sebeple yerinde görüldüğünden tebliğnamede yazılı mütalâanın reddine ve hükmün Ceza M. U. K. nun 307, 308, 321 inci maddeleri gereğince bozulmasına ve evrakın yerine gönderilmesine 16/6/1953 tarihinde eseriyetle karar verildi.

16/6/1953 tarihinde ittihaz olunan işbu karar C. Baş. Müddeiumumi muavini Baha Ülkücünün huzurunda ve sanık vekilinin gıyabında 19/ 1953 tarihinde usulen tefhim edildi.

Köpeğe atılan taşın mağdura isabetiyle vuku bulan yaralamada sanığın mağdura karşı müessir fiil kasdı olmadığı halde 456/4 üncü maddenin tatbik edilmesi yolsuzdur.

Temyiz Birinci Ceza Dairesi
Esas : 1321 — Karar : 2137

Bir fiil ile kanunun muhtelif ahkâmını ihlâl etmek suretile Hasanı kasden öldürmekten ve kızı Saadeti yaralamaktan maznun Ali oğlu Kâzım Arslan ve Pamuğu dövmekten ve ölümle neticelenen kavgaya dahil olmaktan maznun Yakup kızı Güller Altuntaş ve adı geçen Hasanın Gür-

Uzun evine girerek mesken masuniyetini ihlâlden maznun Şevki kızı Ayşe Uzun ve Ahmet kızı Gülsüm Arslan ve yukarda adı geçen Güller Altuntaş ve ölümle neticelenen kavgaya karışmaktan ve kavganın hudusuna sebebi asli olmaktan başkaca maznun yukarda adları yazılı Ayşe Uzun ve Gülsüm Arslanın yapılan muhakemeleri sonunda: Fiillerinin sübutuna mebni bunlardan Kâzım Arslanın on sekiz sene ağır hapsine ve hakkında T. Ceza K. nun 31, 33 üncü maddelerinin tatbikına ve ikibin lira manevî tazminatın kendisinden alınarak müdahil maktulün karısı Pamuk ile kızı Saadete yarı yarıya verilmesine ve Güller Altuntaş'ın iki ay yirmi gün ve Ayşe Uzun ile Gülsüm Arslanın ikeşer ay hapislerine dair Trabzon ağır ceza Mahkemesinden verilen 27/11/1952 tarihli hükmün maznunlar ile C. Müddeiumumiliği taraflarından temyizen tetkiki istenilmesine ve maznunlar yokluk kâğıdı ita eylemelerine ve Kâzım Arslan duruşma dahi talep etmesine ve hakkındaki hüküm resen de tetkika tâbi bulunmuş olmasına binaen dâva evrakı C. Baş. Müddeiumumiliği yüksek makamından 18/3/1953 tarihli tebliğname ile Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesine gönderilmekle Ceza M. U. K. nun 318 inci maddesi gereğince 1953 senesi Haziran ayının 12 inci cuma duruşma günü tâyin kılınmış ve mevkuf bulunan maznun Kâzım Arslan ile vekillerine usulen tebliğat ifası için davetiye yazılmıştı.

O gün hâkimler heyeti dairei mahsusada toplandı. C. Baş. Müddeiumumi muavinlerinden Remzi Balkanlı ve dosyada mevcut vekâletnamesine müsteniden gelen maznun Kâzım Arslan vekili avukat Rauf Sevin hazır oldukları halde celse açıldı.

C. Müddeiumumisinin temyiz istidasının müddetinden sonra kaydettirilmiş olduğu ve maznunların temyiz ve bunlardan Kâzım Arslanın duruşma isteklerinin müddetinde bulunduğu ve Kâzıma ait hükmün resen de temyize tâbi bulunduğu ve maznunlar tarafından kanunî şartın da ifa edildiği anlaşılmakla C. Müddeiumumisinin temyiz talebi hakkında bilâhara karar ittihaz edilmek üzere Kâzım Arslan hakkında duruşmalı ve diğer maznunlar hakkında duruşmasız tetkikat icrasına ittifakla karar verilerek tefhim edildikten sonra işin izahına dair olan raportör Âza K. Akyol imzalı rapor okundu.

Raportör Âza K. Akyol: Rapora ilâve edilecek başka bir cihet olmadığını söyledi.

Maznun Kâzım Arslan vekili: Dosyadaki lâyihanın müvekkiline ait kısmını tavzihan müdafaada bulunarak hükmün bozulmasını istedi.

C. Baş. Müddeiumumi muavini: Tebliğnamede yazılı olduğu üzere; hükmün tastikını talep etti.

Son sözü sorulan maznun Kâzım Arslan vekili: Müdafaasına ilâve edilecek başka bir sözü olmadığını söylemekle duruşmanın bittiği ve vaktin

darlığına mebni işin müzakeresiyle karar ittihaz ve tefhiminin 19/6/953 cuma gününe bırakılması kararlaştırıldığı tefhim edildi.

Ahiren 16/6/1953 tarihinde hâkimler heyeti dairei mahsusada toplandı. Bütün dâva evrakı okundu.

C. Müddeiumumisinin temyiz dilekçesi kanunî müddetinde verimemiş olduğundan reddine karar verildikten sonra sanıkların temyizlerine hasren yapılan tetkikat sonunda gereği konuşuldu ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

TEMYİZ KARARI

Duruşmada toplanan deliller mahkemece tahlil ve münakaşa edilerek öldürme suçunun sanık Kâzım Arslan tarafından işlendiği ve diğer sanıklar Gülsüm ve Ayşenin ölümle biten kavgaya dahil ve bu kavganın hudusuna sebep oldukları ve maktul Hasanın evine rıza hilâfına girerek mesken nasuniyetini ihlâl eyledikleri kabul ve suçların vasıfları tâyin ve hâdisede sanıklar lehine cezayı azaltıcı sebep bulunmadığı gerekçeleri gösterilerek takdir edilmiş olmasına göre temyiz itirazları ile sanık Kâzım vekilnin duruşmada ileri sürdüğü savunma yerinde görülmediğinden reddile usû ve kanuna uygun ve takdir ve kanaata müstenit bulunan hükmün bu sanıklara ait kısmının tebliğnamede istenilediği gibi tastikına ve Gülsüm ile Ayşe'den altışar lira tastik harcı alınmasına,

Diğer sanık Güller Altuntaşa gelince:

Şahit Hüseyin Ergülün şehadetine ve mağdurların ifadelerine ve mahkemenin kabul suretine göre sanık Güllerin, mağdur Pamuk Arlanın arkasından giden köpeğe attığı taşın bu mağdurun başına isabet eylediği anlaşılmasına göre sanığın mağdura karşı müessir fiil kastı bulunmadığı düşünülmeksizin sanık Güllere ayrıca 456/4 üncü madde ile de ceza tâyin olunması,

Yolsuz ve sanık Güller Altuntaşın temyiz itirazları ancak bu itibarla varit bulunduğundan tebliğnamedeki tastik talebinin reddile bu sanığa ait hükmün bu sebepten Ceza M. U. K. nun 321 inci maddesine tevfikan bozulmasına ve on lira bozma harcının ilerde haksız çıktığı takdirde nazanın Güllerden alınmasına ve evrakın mahalline iadesine 16/6/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

16/6/1953 tarihinde ittihaz olunan işbu karar C. Baş. Müddeiumumi muavini Baha Ülkücünün huzurunda ve sanık vekilinin gıyabında 19/6/1953 tarihinde usulen tefhim edildi.

Silâhla tehdit suretiyle on lira para ve bir adet çakı bıçağını yağma suçunda 500 lira manevi tazminat hükmedilmesi kanuni mesnedinin gösterilmemesi yolsuzdur.

Temyiz Birinci Ceza Dairesi
Esas : 2410 — Karar : 2185

Abdullah Bıgayı geceleyin bostanında bulunduğu sırada silâhla tehdit ederek on lira parasile bir adet çakı bıçağını yağma etmekten maznun Davut oğlu Osman Ünlü ve Süleyman oğlu Ahmet Demirkıran ve Hasan oğlu İsmail Tamyerli'nin yapılan muhakemeleri sonunda : Fiillerinin sübutuna ve haklarında takdirî tahfif sebebinin kabulüne mebni T. C. K. nun 495 inci maddesi delâletile 497, 59, 525 ini maddelerine tevfikan dörder sene sekizer ay ağır hapislerine ve cezalarına muadil müddetle emmiyeti umumiye nezareti altında bulundurulmalarına ve haklarında 31 inci maddenin tatbikına ve beşyüz lira manevî tazminatın her üç maznundan alınarak müdahil Abdullah Bigaya verilmesine dair Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 25/4/1953 tarihli hükmün temyizen tetkiki maznunlar tarafından istenilmiş ve yokluk kâğıdı verilmiş olduğundan dâva evrakı C. Baş Müddeiumumiliği yüksek makamından 5/6/1953 tarihli tebliğname ile temyiz mahkemesi birinci ceza dairesine gönderilmekle okunup iş anlaşıldıktan sonra gereği konuşuldu ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

TEMYİZ KARARI

Subutu kabul edilen suçun mahiyeti bakımından hükmedilen manevi tazminatın kanunî mesnedinin gösterilmemesi,

Yolsuz ve temyiz itirazları bu sebeple varit görüldüğünden tebliğnamede yazılı tastik talebinin reddine ve hükmün Ceza M. U. K. nun 321 inci maddesi gereğince BOZULMASINA ve on lira bozma harcının ileride haksız çıktıkları takdirde maznunlardan alınmasına ve evrakın yerine iadesine ittifakla ve başka sebep ilâvesine mahal olmadığına ekseriyetle 24/6/1953 tarihinde karar verildi.

Sanığın hücum ve tecavüzünü devam ettirerek mağdurda müteaddit yaralar açması hususunun taktiren cezayı artırma sebebi olacağının düşünülmemesi yolsuzdur.

— — —

Temyiz Birinci Ceza Dairesi
Esas : 2500 — Karar : 2200

Bıçak taşımak suçundan evvelce kendisini mahkûm etmesinden dolayı muğber olduğu Hâkim İbrahim Yüceeri kasten öldürmeğe tam dere-

cede teşebbüsten sanık Bekir oğlu Ali Eralin yapılan muhakemesi sonunda; sanığın öldürmek kastile olmaksızın İbrahim Yüceeri delici âletle muhtelif yerlerinden adiyen yaraladığının subutuna mebni T. C. K. nun 456/1, 457 inci maddelerine tevfikan bir ay beş gün hapsine ve sanığa kabahat nevinden olan eyleminden verilen ve kesinleşmiş olan cezasından dolayı usulün 403 üncü maddesi mucibince infaz sırasında içtima kaidesinin tatbiki lüzumuna ve sanığın suçu müdahilin sıfat ve hizmeti sebebile işlemediği kanaatına varıldığından zikri geçen kanunun 273 üncü maddesinin uygulanmasına mahal olmadığına dair Kırşehir ağır ceza mahkemesinden verilen 9/6/1952 tarihli hükmün para depo edilmek suretile şartı yerine getirilen müdahil İbrahim Yüceerin temyizine binaen temyiz mahkemesi birinci ceza dairesince bittetkik: Suçlu, hâkimin evvelce kendisini bıçak taşımaktan mahkûm etmesinden mütehassil infialler müteessiren suçu işlemesi ve kahvede oturmakta olan hâkime birden bire hücüm eylemesi itibarile Ceza K. nun 271 inci maddesinin ve mağdura hücumunun bila inkita devam etmesinin 275 ve 457 inci maddelerinin tatbikını ve yaraların taaddüt eylemesinin cezanın teşdidini mucip olacağının göz önünde tutulmaması noktasından bozularak evrakın yerine iade edilmesi üzerine yapılan duruşmada: 275 ve 457 inci maddelerin tatbikini icap ettireceği fıkrasının ve mühürfekkine ait olan 275 inci maddenin yazılmasında daktilo hatası olmak ihtimali mevcut bulunduğundan evvel emirde temyiz ilâmının tavzih ettirilmesi için dosyanın C. Müddeiumumiliğine tevdiine mütedair mezkûr mahkemeden sadır olan 2/6/1953 tarihli kararı havi dâva dosyası C. Baş Müddeiumumiliği yüksek makamından 17/6/1953 tarih ve 953/527 sayılı yazı ile tekrar daireye gönderilmekle okundu ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

TEMYİZ KARARI

İlâmda herne kadar 275 ve 457 inci maddelerin tatbik edilmemiş olmasının yolsuzluğuna işaret edilmiş ise de bunun bir daktilo hatasından ileri geldiği anlaşıldığından daire kararının düzeltilmesine ve tavziine ve suçlunun mağdur hâkimin kendisine evvelce bir suçtan dolayı malkûmiyet kararı vermesinden yaraladığına ve hâdisede başkaca bir sebep olmadığına göre cezasının 271 inci madde ile arttırılmaması ve hücum ve tecavüzünü devam ettirerek mağdurda müteaddit yaralar açması hususunun takdiren cezasını tezyide sebep olacağının düşünülmemesi.

Yolsuz olduğundan hükmün ceza muhakemeleri usulü K. nun 321 inci maddesi gereğince BOZULMASINA ve müdahilin depo parasının geri ve

rilmesine ve evrakın yerine gönderilmesine 25/6/1953 tarihinde ittifakla karar verildi.

İddianamede her iki suç ayrı ayrı tavsif edilerek dâva açılmış ve esas hakkındaki iddiada 69 uncu maddeye istinat edilmesine karşı sanığın müdafaası alınmış olduğuna göre şekil bakımından 258 inci maddenin zabıtnameye işaret edilmemiş olması bozmayı gerektirecek mahiyette bulunmamıştır.

Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi
Esas : 7486 — Karar : 6785

Hedef başlıklı ve Sametçiğime Yıldırım telgraf başlıklı yazılarla Müstehcen neşriyatta bulunmak ve hedef başlıklı yazıda ayrıca Halim Alanyalıyı da tahkir etmekten sanık Hücum Gazetesi Sahip ve Yazı İşleri Müdürü Nihat Baykoçun yapılan duruşma sonunda: Hedef başlıklı yazının hem dâvacı Halim Alanyalıyı tahkir ve hem de müstehcen neşriyat suçunu teşkil ettiği ve işlenen bir fiil ile iki suç işlenmiş olduğu nazara alınarak T. C. K. nun 427 cü maddesi delâletiyle 426, 79, 69, cü maddeleri gereğince bir ay yirmi gün hapis ve 150 lira ağır para cezalariyle mahkûmiyetine ve hüküm hülasasının yeni asır gazetesinde neşrine ve 50 lira tazminat ile 34 lira avukatlık ücretinin sanıktan alınarak dâvacı Halim Alanyalıya verilmesine ve cezanın teciline dair İzmir Toplu Asliye Ceza Mahkemesinden verilen 28/11/1952 günlü hüküm sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine dâva dosyası C. Baş. Müddeiumumiliğinden kabul bakımından 79 cü madde gereğince neşren hakaretten mahkûmiyet kararı verilmemesi aleyhe bozma sebebi sayılmıyarak iddianame ile her iki yazının müstehcen neşriyat mahiyetinde ve bir suç olarak kabuliyle dâva açılmış olmasına göre 258 ci madde ile savunma hakkı verilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi ve tatbike göre müdahil sıfatını almamış olan dâvacıya tazminat hüküm edilmesinin (yolsuzluğundan bahis) ile bozma isteyen tebliğname ile daireye verilmesi üzerine incelenerek hükümden sonra müdahil Halim Alanyalı tarafından verilerek daireye gönderilen feragat dilekçesi hakkında evvelemirde bir karar verilmek için dosyanın tetkiksiz mahalline iadesi üzerine müdahil Halim Alanyalının dâvasından feragatına mebni 489 cü madde uyarınca hakaretten dolayı dâvanın düşürülmesine karar verildikten sonra gönderilen dâva dosyası tekrar daireye verilmiş olmakla icabı müzakere olundu :

TEMYİZ KARARI

Müdahil tarafından hükümden sonra vuku bulan feragat üzerine ahiren dâvanın düşmesine karar verilmiş olmasına ve iddianamede her iki

suç ayrı ayrı tavsif edilerek dâva açılmış ve esas hakkındaki iddia ve mütalâada 69 uncu maddeye istinat edilerek buna karşı müdafaası sorulan sanık ve müdafiinin istedikleri mehil üzerine talik olunan oturumda müdafaları da serdedilmiş olduğuna göre şekil bakımından usulün 258 inci maddesinin zabıtnameye işaret edilmemiş olması bozmayı gerektirecek mahiyette bulunmadığı cihetle tebliğnamedeki mütalâalar nazara alınmamıştır, ancak:

I — Mağdur Alanyalı hakkındaki dâvanın mevzuunu teşkil eden (hedef) başlıklı yazı mündericatının vuzuhsuzluğu ve mübayeneti bakımından müstehceniyeti haiz olmaktan ziyade hakareti tazammun edebileceği teemmül edilmeksizin yazılı maddelerle ceza tâyini.

Bozmayı gerektirmiş ve itirazlar bu bakımdan yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebeple bozulmasına, depo parasının geri verilmesine ve on lira bozma harcının haksız çıkacaktan alınmasına 18/6/1953 de ittifakla karar verildi.

T.C.K. nun 482 ci madde hükmünü müstelzim olan basın dâvasına C.M.U. liğince iştirak edilmemiş olması itibariyle basın K. 36 ve C. M. U. K. 350 ve müteakıp maddeleri hükmü karşısında şahsi dâvaya ne suretle el konulduğu açıklanmaksızın duruşma yapılarak mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.

Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi
Esas : 6823 — Karar : 6784

Şevket Bilgin ile Ali Haydara defatla neşren hakarette bulunmaktan sanık Hücum Gazetesi sahibi ve muharriri Nihat Baykoçun yapılan duruşma sonunda: T. C. Kanununun 482/4, 80, 59, 69, 76, 89, uncu maddeleri gereğince üç ay yirmi altı gün hapis ve 466 lira altmış kuruş ağır para cezalarile mahkûmiyetine ve elli lira manevî tazminatla seksen dört lira vekâlet ücretinin sanıktan alınarak dâvacı Ali Haydara verilmesine dair İzmir basın toplu asliye ceza hâkimliğinden verilen 10/4/1953 günlü hükmün temziyen incelenmesi sanık tarafından süresinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı bozma isteyen tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı müzakere olundu:

TEMYİZ KARARI

I — 482 inci madde hükmünü müstelzim olan dâvaya C. Müddeiumumiliğince iştirak edilmemis olması itibarile basın kanununun 36 ıncı ve ceza muhakemeleri usulü kanununun 350 ve müteakıp maddeleri hük-

824

mü karşısında şahsı dâvaya ne suretle el konulduğu açıklanmaksızın duruşma yapılarak yazılı şekilde neticelendirilmesi.

Yolsuz olduğundan sair cihetlerin incelenmesine yer olmaksızın hükmün bu sebeple BOZULMASINA, depo parasının geri verilmesine ve on lira bozma harcının haksız çıkacaktan alınmasına 18/6/1953 de ittifakla karar verildi.

Köyün orta malı olan harman yerine tecavüz suretile yapılan samanlığı yıkan köy muhtar ve ihtiyar heyetinin hareketi M.K. 894 cü maddesi hükümleri dairesinde suç teşkil etmez.

Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi
Esas : 5076 — Karar : 1/2237

Köy orta malı olup harman yeri ittihaz olunan yere samanlık yapmak isteyen Muharremin bu yeri yapmasına mani olmak ve çatılan kaçak direkleri sökmek suretile görevlerini kötüye kullanmaktan sanık köy muhtarı Hasan Can ile üye Adem Çoban, Sait Ateş, Musa Ay, İsmail Acar, köy korucusu Necip Ozan, köy Kâhyası Yusuf Cinin yapılan duruşmaları sonunda beraetlerine dair Karamürsel Asliye Ceza Hâkimliğinden verilen 3/2/1953 günlü hükmün temyizen incelenmesi müdahil tarafından süresinde istida ve şartı ifa edilerek evrakı C. Baş Müddeiumumiliğinden; mağdurun köy mer'asına tecavüz eylediği kabul edilse dahi merciinden karar istihsal edilerek tecavüzün meni cihetine gidebilmek icap ederken inşaatı hotbehot yıkmaya kalkışan maznunların beraetlerine karar verilmesinin yolsuzluğundan bahsile bozma isteyen tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı müzakere olundu:

TEMYİZ KARARI

Tecavüz olunan yer köyün hükmî şahsiyetine ait bulunmasına ve mahkemenin de istinat ettiği medenî kanunun 394 üncü maddesi hükmüne ve esasen tecavüz edildiği iddia olunan direkler ormana ait kaçak emvalden olup zabtı lâzım gelen eşyadan bulunmasına ve orman idaresince de bu hususta takibata tevessül edilmiş olduğuna göre itiraz ve tebliğnamedeki mütalâa yerinde olmadığından reddile hükmün (TASDİKINA) ve depo parasının irat kaydına 23/6/1953 de ittifakla karar verildi.

815

ADALET DERGİSİ

1953 Yılı

1 — 12 sayıları arama cetvellerinin bulundukları yerleri gösterir

Genel Fihrist

Makaleler

		Sahife
1 —	Yazı başlıklarına göre alfabetik arama cetveli	1475
2 —	Yazı sahiplerinin adlarına göre alfabetik arama cetveli	1480
3 —	Yazı konularına göre alfabetik arama cetveli	1484

Mevzuat ve olaylar

4 —	Bibliyografya	1492
5 —	Nutuklar	1499
6 —	Tamimler, tebliğler	1499

TEMYİZ MAHKEMESİ KARARLARI

Hukuk Kararları

7 —	Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Umumî Heyeti Hukuk kararları	1500
8 —	Temyiz Mahkemesi Hukuk Umumî Heyeti kararları	1501
9 —	Temyiz Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesi kararları	1516
10 —	Temyiz Mahkemesi İkinci Hukuk Dairesi kararları	1518
11 —	Temyiz Mahkemesi Üçüncü Hukuk Dairesi kararları	1525
12 —	Temyiz Mahkemesi Dördüncü Hukuk Dairesi kararları	1536
13 —	Temyiz Mahkemesi Beşinci Hukuk Dairesi kararları	1545
14 —	Temyiz Mahkemesi Altıncı Hukuk Dairesi kararları	1548
15 —	Temyiz Mahkemesi Yedinci Hukuk Dairesi kararları	1549
16 —	Temyiz Mahkemesi Ticaret Dairesi kararları	1550
17 —	Temyiz Mahkemesi İcra ve İflâs Dairesi kararları	1556

817

Sahife

TEMYİZ MAHKEMESİ KARARLARI

Ceza Kararları

18 — Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Umumî Heyeti ceza kararları 1562
19 — Temyiz Mahkemesi Ceza Umumî Heyeti kararları 1563
20 — Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi kararları 1573
21 — Temyiz Mahkemesi İkinci Ceza Dairesi kararları 1586
22 — Temyiz Mahkemesi Üçüncü Ceza Dairesi kararları 1587
23 — Temyiz Mahkemesi Dördüncü Ceza Dairesi kararları 1589
24 — Temyiz Mahkemesi Beşinci Ceza Dairesi kararları 1602

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

25 — Uyuşmazlık Mahkemesi kararları 1606

828

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan yazıların başlıklarına göre Alfabetik Arama Cetveli

A	Sayı	Sahife
1 — «Adlî Tıp Bakımından Silâh» Yazan: Dr. Lütfü TUNCAY	11	1322
2 — «Adlî Tıp bakımından yazı fizyolojisi ve Grafolojisi» Yazan: Hayrettin ARPINAR	11	1288
3 — «Akdî mükellefiyetlerin ifa edilmemesi, akdin ihlâli ve neticeleri» Yazan: Dr. Âdil İZVEREN	10	1180
4 — «Alman Ticaret Hukukunun halihazır vaziyetine dair» Tercüme eden: Dr. Şevket ÖZGÜR	4	347
5 — «6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu üzerinde bir tetkik» Yazan: Tevfik Fikret EĞİLMEZ	10	1193
6 — «Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması» Yazan: Dr. Müfit BİRSEN	6	615
7 — «Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması» Yazan: Müfit BİRSEN	7	734
B		
1 — «Belçika'da çocukların himayesi» Yazan: Dr. Zühtü TARHAN	12	1381
2 — «5677sayılı Af Kanununun 2 inci maddesinin (G) bendi ve Temyiz Ceza Umumî Heyetinin bu husustaki içtihadı» Yazan: Ömer KÖNÜ	3	273
3 — «1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi» Tercüme eden: Salih Sıtkı KARABEL	8	844
4 — «1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi» Tercüme eden: Salih Sıtkı KARABEL	9	996
5 — «Bir defa daha hizmet kusuru ve şahsî kusur» Yazan: Kemal Galip BALKAR	9	991

829

C	Sayı	Sahife
1 — «Cezada kanun yolları» Yazan: Ahmet ERDOĞDU	3	276
2 — «Cezada yaş meselesi üezrinde bazı düşünce ve temenniler» Yazan: Sırrı UZUNHASANOĞLU	8	877
D		
1 — «Daire Mülkiyeti Kanunu» Tercüme eden: Dr. Âdil İZVEREN	6	594
2 — «Daire Mülkiyeti Kanunu» Tercüme eden: Dr. Âdil İZVEREN	7	721
E		
1 — «Evlilik birliğinin sıyaneti» Yazan: Muhsin TUĞSAVUL	1	28
F		
1 — «Fiilden doğan mesuliyetler» Yazan: Kemal Galip BALKAR	4	361
2 — «Fransa'da çocuk suçluluğu» Yazan: Dr. Zühtü TARHAN	11	1251
G		
1 — «Gayrimenkul rehni (Umumî hükümler)» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	7	688
2 — «Gayrimenkul satış va'di ve gayrimenkul bey'inde hasar» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	5	445
H		
1 — «Haksız fiilde Ceza müruruzamanı» Yazan: Sıtkı TUNÇER	12	1423
2 — «Hayat sigortası ve nevileri» Yazan: Yakım BAHAR	1	83

820

	Sayı	Sahife
3 — «Hazine aleyhindeki tescil dâvaları v etescil dâvalarında husumet» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	6	573
4 — «Hizmet akdi» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	10	1108
5 — «Hukukun tatbikı ve tefsiri» Yazan: M. Hilmi ÖZARPAT	6	608

İ

1 — «İcra inkâr tazminatı» Yazan: Ali KARACA	4	374
2 — «İngiltere'de Cezaevleri ve Okul Cezaevi Müesseleri memurları» Tercüme eden: Salih Sıtkı KARABEL	5	466
3 — «İstisna akdi» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	9	959
4 — «İşçinin ihtimam mükellefiyeti» Yazan: Âdil İZVEREN	11	1308
5 — «İtalyan Cumhuriyeti Anayasası» Tercüme eden: Dr. A. Pulat GÖZÜBÜYÜK	10	1108

K

1 — Kanunların Teşkilâtı Esasiye Kanununa uygunluğunun kazaî murakabesi» Yazan: Hasan Halis SUNGUR	7	751

M

1 — «Medenî Kanunda değiştirilmesi gereken bir müessese ve sebepleri» Yazan: Ali Naci ALP	8	890
1 — «Menkul bey'inde hasar» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	3	251

871

	Sayı	Sahife
2 — «Mera Hukuku» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	1	3
3 — «Muvazaa akitleri ve tatbikatı» Yazan: Ahmet Ziya KAYAOĞLU	1	91
4 — «Muvazaa akitleri ve tatbikatı, Temyiz İçtihatlariyle mütalâası» Yazan: Ahmet Ziya KAYAOĞLU	2	160
N		
1 — «Nafaka dâvaları ve uygulama» Yazan: Fikret ÜYEGİL	2	204
Ö		
1 — «Ölüm cezası» Yazan: Sıtkı TUNÇER	3	264
2 — «Ölünceye kadar bakma akdi» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	8	821
P		
1 — «(Prabation) müessesesinde yeni inkişaflara doğru» Yazan: Dr. Reşat D. TESAL	7	678
2 — «(Prabation) müessesesinde yeni inkişaflara doğru» Yazan: Dr. Reşat D. TESAL	8	809
3 — «(Prabation) rejimi hakkında rapor» Yazan: Hakkı UMA	6	565
S		
1 — «Sağır ve dilsizlerin adlî tıp cephesi» Yazan: Dr. Hayrettin DALOKAY	9	1029
2 — «Sulh Hâkimlerinin Ceza Kararnameleri» Yazan: Abdullah GÜNER	10	1198

822

T

	Sayı	Sahife
1 — «Tapu kaydı ve müruruzaman» Yazan: Sıtkı TUNÇER	7	709
2 — «Tapulu gayrimenkullerin taşınmaz malların haricen alım ve satımı» Yazan: Şükrü ERDOĞAN	7	744
3 — «Tapusuz gayrimenkullerde haricen satış tescili» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	2	149
4 — «Tapusuz gayrimenkullered zilyedlik dâvaları» Yazan: Âsım YILMAZ	5	472
5 — «T. C. Kanununun ve Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun tadili lüzumlu hükümleri» Yazan: Fahrettin KIYAK	1	75
6 — «Teşkilâtı Esasiye Kanununda Ceza Prensipleri» Yazan: Arif T. PAYASLIOĞLU	2	175

V

1 — «Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri hukukî hüküm ve neticeleri» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	1	51
2 — «Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukuki hüküm ve neticeleri» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	2	183
3 — «Vekâlet akdi ve bazı akitlerden farkı» Yazan: M. Zerrin AKGÜN	12	1396

Y

1 — «Yaşamaya cazip kılan bütün şeylerden mahrum olan ıztırap verici anormal bir hayat (Yaşayan ölü)» Tercüme eden: Salih Sıtkı KARABEL	6	587
2 — «Yeni Arazi Teşekkülü» Yazan: Sıtkı TUNÇER	1	68

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan yazıların yazan veya çeviren adlarına göre Alfabetik Arama Cetveli

A

		Şayı	Sahife
	A. PULAT GÖZÜBÜYÜK (Dr.)		
1 —	«İtalyan Cumhuriyeti Anayasası»	10	1108
	ABDULLAH GÜNER		
1 —	«Sulh hâkimlerinin ceza kararnameleri»	10	1198
	ÂDİL İZVEREN (Dr.)		
1 —	«Daire Mülkiyeti Kanunu»	6	594
2 —	«Daire Mülkiyeti Kanunu»	7	721
3 —	«Akdî mükellefiyetlerin ifa edilmemesi, akdin ihlâli ve neticeleri»	10	1180
4 —	«İşçinin ihtimam mükellefiyeti»	11	1308
	AHMET ERDOĞDU		
1 —	«Cezada kanun yolları»	3	276
	AHMET ZİYA KAYAĞLU		
1 —	«Muvazaa akitleri ve tatbikatı»	1	91
2 —	«Muvazaa akitleri ve tatbikatı»	2	160
	ALİ KARACA		
1 —	«İcra inkâr tazminatı»	4	374
	ALİ NACİ ALP		
1 —	«Medenî Kanununda değiştirilmesi gereken bir müessese ve sebepleri»	8	890
	ARİF T. BAYASLIOĞLU		
1 —	«Teşkilâtı Esasiye Kanununda ceza prensipleri»	2	175
	ÂSIM YILMAZ		
1 —	«Tapusuz gayrimenkullerde zilyedlik dâvaları»	5	472

F

	FAHRETTİN KIYAK		
1 —	«T. C. Kanununun tadili lüzumlu hükümleri»	1	75
	FİKRET ÜYEGİL		
1 —	«Nafaka dâvaları ve uygulama»	2	204

		Sayı	Sahife
	H		
	HAKKI UMA		
1 —	«Prapation rejimi hakkında rapor»	6	565
	HASAN HÂLİS SUNGUR		
1 —	«Kanunların Teşkilâtı 5sasiye Kanununa uygunluğunun kazaî murakabesi»	7	751
	HAYRETTİN ARPINAR (Dr.)		
1 —	«Adlî Tıp bakımından yazı filyolojisi ve grafolojisi»	11	1288
	HAYRETTİN DALOKAY (Dr.)		
1 —	«Sağır ve dilsizlerin Adlî Tıp cephesi»	9	1029
	K		
	KEMAL GALİP BALKAR		
1 —	«Fiilden doğan mesuliyetler»	4	361
2 —	«Bir defa daha hizmet kusuru ve şahsî kusur»	9	991
	L		
	LÜTFİ TUNCAY (Dr.)		
1 —	«Adlî Tıp bakımından silâh»	11	1322
	M		
	M. HİLMİ ÖZARPAT		
1—	«Hukukun tatbikı ve tefsiri»	6	608
	MUHSİN TUĞSAVUL		
1 —	«Evlilik birliğinin siyaneti»	1	28
	MÜFİT BİRSEN		
1 —	«Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması»	6	618
2 —	«Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması»	7	734
	M. ZEKİ AKIN		
1 —	«Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukuku hüküm ve neticeleri»	1	51
2 —	«Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukukî hüküm ve neticeleri»	2	183

		Sayı	Sahife
3 —	«Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukukî hüküm ve neticeleri»	2	113

M. ZERRİN AKGÜN

1 —	«Mera hukuku»	1	3
2 —	«Tapusuz gayrimenkullerde haricen satış tescili»	2	149
3 —	«Menkul bey'inde hasar»	3	251
4 —	« Gayrimenkulsatış va'dı ve gayrimenkul bey)inde hasar»	5	445
5 —	«Hazine aleyhindeki tescil dâvaları ve tescil dâvalarında rapor»	6	573
6 —	«Gayrimenkul rehni (umumî hükümler)»	7	688
7 —	«Ölünceye kadar bakma akdi»	8	821
8 —	«İstisna akdi»	9	959
9 —	«Hizmet akdi»	10	1138
10 —	«Vekâlet akdi ve bazı akitlerden farkı»	12	1396

Ö

ÖMER KÖNÜ

1 —	«5677 Sayılı Af K. nun 2 inci maddesinin G bendi ve Temyiz Ceza Umumî Heyetinin bu husustaki İçtihadı»	3	273

R

REŞAT D. TESAL (Dr.)

1 —	«(Prabation) Müessesesinde yeni inkişaflara doğru»	7	678
2 —	«(Prabation) Müessesesinde yeni inkişaflara doğru»	8	809

S

SALİH SITKI KARABEL

1 —	«İngiltere'de Cezaevleri ve Okul Cezaevi veya Müessesesi memurları»	5	466
2 —	«Yaşamayı cazip kılan bütün şeylerden mahrum olan ıztırap verici anormal bir hayat (Yaşayan ölü)»	6	587
3 —	«1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi»	8	844
4 —	«1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi»	9	996

816

		Sayı	Sahife
	SIRRI UZUNHASANOĞLU		
1 —	«Cezada yaş meselesi üzerinde bazı düşünce ve temenniler»	8	877
	SITKI TUNÇER		
1 —	«Yeni Arazi Teşekkülü»	1	68
2 —	«Ölüm cezası»	3	264
3 —	«Tapu kaydı ve müruruzaman»	7	709
4 —	«Haksız fiilde ceza müruruzamanı»	12	1423
	Ş		
	ŞEVKET ÖZGÜR (Dr.)		
1 —	«Alman Ticaret Hukukunun halihazır vaziyetine dair»	4	347
	ŞÜKRÜ ERDOĞAN ULU		
1 —	«Tapulu gayrimenkullerin (Taşınmaz malların haricen alım ve satımı»	7	744
	T		
	TEVFİK FİKRET EĞİLMEZ		
1 —	«6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu üzerinde bir tetkik»	10	1193
	Y		
	YAKIM BAHAR		
1 —	«Hayat Sigortası ve nevileri»	1	83
	Z		
	ZÜHTÜ TARHAN (Dr.)		
1 —	«Fransa da çocuk suçluluğu»	11	1251
2 —	«Belçika'da çocukların himayesi»	12	1381

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde yazıların konularına göre Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
AF KANNU		
1 — ÖMER KÖNÜ: «5677 sayılı Af Kanununun 2 inci maddesinin (G) bendi ve Temyiz Ceza Umumî Heyetinin bu husustaki içtihadı»	3	273
AİLE HUKUKU		
Bak: «Evlilik birliğinin sıyanetî»		
AKDİN İHLÂLİ		
1 — Dr. ÂDDİL İZVEREN: «Akdî mükellefiyetlerin ifa edilmemesi, akdin ihlâli ve neticeleri»	10	1180
AKİT TİPLERİ		
Bak: «Muvazaa akdi, Hizmet akdi, İstisna akdi, Ölünceye kadar bakma akdi, Vekâlet akdi»		
ÂMME DÂVASI		
1 — MÜFİT BİRSEN: «Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması»	6	615
2 — MÜFİT BİRSEN: «Âmme dâvasının hazırlanması ve açılması»	7	734
ANAYASA		
Bak: «İtalyan Anayasası, Teşkilâtı Esasiye»		
APARTMAN MÜLKİYETİ		
Bak: «Kat mülkiyeti»		
ARAZİ TEŞEKKÜLÜ		
1 — SITKI TUNÇER: «Yeni arazi teşekkülü»	1	68
B		
BEYAZ ZEHİR		
1 — SALİH SITKI KARABEL: «Yaşamayı cazip kılan bütün şeylerden mahrum olan ıztırap verici anormal bir hayat (Yaşayan ölü)»	6	587

	Sayı	Sahife
C		
CEZAEVLERİ - İNGİLTERE'DE		
1 — SALİH SITKI KARABEL: «İnigltere de Cezaevleri ve okul cezaevi veya müesseseleri memurları»	5	466
2 — SALİH SITKI KARABEL: 1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi»	8	844
3 — SALİH SITKI KARABEL: «1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi»	9	996
CEZA HUKUKUNDA KANUN YOLLARI		
1 — AHMET ERDOĞDU: «Cezada kanun yolları»	3	276
CEZA KANUNUNUN TADİLÂTI		
Bak: «Türk Ceza Kanununun tadilâtı»		
CEZA KARARNAMESİ		
Bak: «Sulh Hâkiminin Ceza Kararnamesi»		
CEZALARIN TATBİKI		
1 — SIRRI UZUNHASANOĞLU: «Cezada yaş meselesi üzerinde bazı düşünce ve temenniler»	8	877
CEZA YARGILAMA USULÜ KANUNUNUN TADİLÂTI		
1 — FAHRETTİN KIYAK: T. C. Kanununun ve Ceza Yargılama Usulü Kanununun tadili lüzumlu hükümler»	1	75
Ç		
ÇOCUKLARIN HİMAYESİ		
1 — Dr ZÜHTÜ TARHAN: «Belçika'da çocukların himayesi»	12	1381
ÇOCUK SUÇLULUĞU		
1 — Dr. ZÜHTÜ TARHAN: «Fransa da çocuk suçluluğu»	11	1251
D		
DAİRE MÜLKİYETİ		
Bak: «Kat mülkiyeti»		
DİLSİZLER:		
Bak: «Sağır ve dilsizler»		

829

		Sayı	Sahife
	E		
	EVLİLİK BİRLİĞİNİN SIYANETİ		
1 —	MUHSİN TUĞSAVUL: «Evlilik birliğinin sıyaneti»	1	28
	F		
	FİİLDEN DOĞAN MESULİYET		
1 —	KEMAL GALİP BALKAR: «Fiilden doğan mesuliyet»	4	361
2 —	KEMAL GALİP BALKAR: «Bir defa daha hizmet kusuru ve şahsî kusur»	9	991
	G		
	GAYRİMENKUL MÜLKİYETİ		
	Bak: «Arazi teşekkülü» «Kat mülkiyeti» «Tapusuz gayrimenkuller» «Zilyedlik»		
	GAYRİMENKUL REHNİ		
1 —	M. ZERRİN AKGÜN: «Gayrimenkul rehni. Umumî hükümler	7	688
	GAYRİMENKUL SATIŞI		
1 —	ŞÜKRÜ ERDOĞAN: «Tapulu gayrimenkullerin (taşınsız malların) haricen alım ve satımı»	7	744
	GAYRİMENKUL SATIŞ VÂDİ		
	Bak: «Hasar»		
	GAYRİMENKUL TESCİL DÂVALARI		
1 —	M. ZERRİN AKGÜN: «Hazine aleyhindeki tescil dâvaları ve tescil dâvalarında husumet»	6	573
	GRAFOLOJİ		
1 —	Dr. HAYRETTİN ARPINA: «Adlî Tıp bakımından yazı fizyolojisi ve grafolojisi»	11	1288
	H		
	HAKSIZ FİİL		
	Bak: «Müruruzaman - Haksız Fiil»		
	HASAR		
1 —	M. ZERRİN AKGÜN: «Menkul bey'inde hasar»	3	251

880

	Sayı	Sahife
2 — M. ZERRİN AKGÜN: «Gayrimenkul satış vâdi ve gayrimenkul bey'inde hasar»	5	445
HAYAT SİGORTASI		
1 — YAKIM BAHAR: «Hayat sigortası ve nevileri»	1	83
HİZMET AKDİ		
1 — M. ZERRİN AKGÜN: «Hizmet akdi»	10	1138
Bak: «Fiilden doğan mesuliyet»		
İ		
İCRA TAZMİNATI		
1 — ALİ KARACA: «İcra inkâr tazminatı»	4	374
İDAM		
1 — SITKI TUNÇER: «Ölüm cezası»	3	264
İDARÎ DÂVA		
Bak: «Fiilden doğan mesuliyet»		
İPOTEK		
Bak: «Gayrimenkul rehni»		
İSTİSNA AKDİ		
1 — M. ZERRİN AKGÜN: «İstisna akdi»	9	959
İŞÇİNİN MESULİYETİ		
1 — Dr. ADİL İZVEREN: «İşçinin ihtimam mükellefiyeti»	11	1308
İTALYAN ANAYASASI		
1 — Dr. A. PULAT GÖZÜBÜYÜK: «İtalyan Cumhuriyeti anayasası»	10	1108
K		
KAMU DÂVASI		
Bak: «Âmme dâvası»		
KANUNLARIN TEŞKİLÂTI ESASİYEYE UYGUNLUĞU		
1 — HASAN HALİS SUNGUR: «Kanunların Teşkilâtı Esasiye Kanununa uygunluğunun kazai mürakabesi»	7	751

881

		Sayı	Sahife
	KANUN YOLLARI		
	Bak: «Ceza hukukunda kanun yolları»		
	KAT MÜLKİYETİ		
1 —	Dr. ADDİL İZVEREN: «Daire Mülkiyeti Kanunu»	6	594
2 —	Dr. ADİL İZVEREN: «Daire Mülkiyeti Kanunu»	7	721
	KÖY YOLLARI		
	Bak: «Mera»		
	M		
	MEMURUN FİİLİ		
	Bak: «Fiilden doğan mesuliyet»		
	MERA		
1 —	M. ZERRİN AKGÜN: «Mera hukuku»	1	3
	MESULİYET		
	Bak: «Fiilden doğan mesuliyet»		
	MİRASÇILIK		
1 —	ALİ NACİ ALP: «Medenî Kanunda değiştirilmesi gereken bir müessese ve sebepleri»	8	890
	MUVAZAA AKDİ		
1 —	AHMET ZİYA KAYAOĞLU: «Muvazaa akdi ve tatbikatı»	1	91
2 —	AHMET ZİYA KAYAOĞLU: «Muvazaa akdi ve tatbikatı»	2	160
	MÜRURUZRMRAN — HAKSIZ FİİL		
1 —	SITKI TUNÇER: «Haksız fiilde ceza müruruzamanı»	12	1423
	N		
	NAFAKA		
1 —	FİKRET ÜYEGİL: «Nafaka dâvaları ve uygulama»	2	204
	Ö		
	ÖLÜM CEZASI		
	Bak: «İdam»		
	ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA AKDİ		
1 —	M. ZERRİN AKGÜN: «Ölünceye kadar bakma akdi»	8	821

832

	Sayı	Sahife
P		
PROBATİON		
1 — Dr. HAKKI UMA: «Probation rejimi hakkında rapor»	6	565
2 — Dr. REŞAT TESAL: «Probation müessesesinde yeni inkişaflara doğru»	7	678
3 — Dr. REŞAT TESAL: «Probation müessesesinde yeni inkişaflara doğru»	8	809
R		
REHİN		
Bak: «Gayrimenkul rehni»		
S		
SAĞIR VE DİLSİZLER		
1 — Dr. HAYRETTİN DALOKAY: «Sağır ve dilsizlerin Tıp cephesi»	9	1029
SİGORTA		
Bak: «Hayat sigortası»		
SİLÂH		
1 — Dr. LÜTFİ TUNCAY: «Adlî tıp bakımından silâh»	11	1322
SUÇLUNUN YAŞI		
Bak: «Cezanın tatbiki»		
SULH HÂKİMİNİN CEZA KARARNAMESİ		
1 — ABDULLAH GÜNER: «Sulh hâkiminin ceza kararnameleri»	10	1198
Ş		
ŞAHSİ KUSUR		
Bak: «Fiilden doğan mesuliyet»		
T		
TAPU KAYDI		
1 — SITKI TUNÇER: «Tapu kaydı ve müruruzaman»	7	709
TAPUSUZ GAYRİMENKULLER		
Bak: «Zilyedlik»		

	Sayı	Sahife
TAPUSUZ GAYRİMENKULLER - HARİCEN SATIŞ - TESCİL		
1 — M. ZERRİN AKGÜN: «Tapusuz gayrimenkullerde haricen satış, tescil»	2	149
TRAFİK		
1 — TEVFİK FİKRET EĞİLMEZ: «6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu üzerinde bir tetkik»	10	1193
TAZMİNAT		
Bak: «İcra tazminatı»		
TESİS		
Bak: «Vakıf - Tesis»		
TEŞKİLÂTI ESASİYE		
1 — ARİF T. PAYASLIOĞLU: «Teşkilâtı Esasiye Kanununda ceza prensipleri»	2	175
2 — HASAN HALİS SUNGUR: «Kanunların Teşkilâtı Esasiye Kanununa uygunluğunun kazaî murakabesi»	7	751
TİCARET HUKUKU - ALMANYA		
1 — Dr. ŞEVKET ÖZGÜR: «Alman Ticaret Hukukunun hali hazır vaziyetine dair»	4	347
TÜRK CEZA KANUNUNUN TADİLÂTI		
1 — FAHRETTİN KIYAK: «T. C. Kanununun ve Ceza Yargılama Usulü Kanununun tadili lüzumlu hükümleri»	1	75
U		
UYUŞTURUCU MADDELER		
Bak: «Beyaz zehir»		
V		
VAKIF - TESİS		
1 — M. ZEKİ AKIN: «Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukukî hüküm ve neticeleri»	1	51
2 — M. ZEKİ AKIN: «Vakıf ve tesis müesseselerinin genel olarak bünyeleri, hukukî hüküm ve neticeleri»	2	181

834

	Sayı	Sahife
VEKÂLET AKDİ		
1 — M. ZERRİN AKGÜN: «Vekâlet akdi ve bazı akitlerden farkı»	12	1396
Y		
YAZI FİZYOLOJİSİ		
Bak: «Grafoloji»		
Z		
ZİLYEDLİK		
1 — ASIM YILMAZ: «Tapusuz gayrimenkullerde zilyedyedlik dâvaları»	5	472

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan Bibliyografya

	Sayı	Sahife
A		
1 — «Adlî Tıp 1 inci cilt, ikinci bası 1953» Prof. Dr. Behçet Tahsin KAMAY	8	910
2 — «Adlî tıp dersleri» Dr. Hüseyin Cahit ÖZEN	8	917
3 — «Âmme Hukuku ve Devlet Nazariyeleri» Prof. Dr. Yavuz ABADAN	4	385
4 — «Anayasa Hukuku» Sadık TÜZEL	1	109
5 — «Ankara Barosu Dergisi, yıl: 1953, sayı: 2»	8	917
6 — «Ankara Barosu Dergisi, yıl: 1953, sayı: 3»	9	1060
7 — «Ankara Barosu Dergisi, yıl: 1953, sayı: 4»	12	1436
8 — «Aynî haklar şerhi» Talât ALDAĞ	8	916
B		
1 — «1949 tarihli İngiliz Cezaevi Nizamnamesi» Salih Sıtkı KARABEL	11	1332
2 — «1879 tarihli Cezaevi Disiplin Kanunu mehaz ittihaz olunarak vücuda getirilmiş olan 1950 tarihli Cezaevi Nizamnamesi» Salih Sıtkı KARABEL	9	1056
3 — «Bizde gayrimenkule tecavüzün def'i ve zilyedlik» Sadık ARTUKMAŞ	4	386
C		
1 — «Ceza Hukuku» Prof. Sulhi DÖNMEZER	7	758
Ç		
1 — «Çiftçiyi Topraklandırma Sistemimiz ve 27 Mart 1950 de yapılan mühim değişiklikler» İsmet GÜLÜMSER	8	916

D	Sayı	Sahife
1 — «Danıştay Kararları Dergisi, yıl: 1952, sayı: 50, 51, 52, 53»	3	304
2 — «Danıştay Kararları Dergisi Yıl: 15-16 Sayı: 54-57»	9	1060
3 — «Demokrasiler ve Demokrasimiz» A. Rerif GÜR	6	629
4 — «Devlet Şûrası İçtihadı Birleştirme Kararları» A. Şeref HOCAOĞLU	5	497
E		
1 — «Ek, Tadil Zeyil ve İlâveleriyle Cumhuriyet Mevzuat ve Külliyatını bulma rehberi» Cahit ÇULHA	2	220
5 — «Emsal Sosyal Sigorta İçtihatları» Orhan BAŞARI - Muin KÜLEY	12	1434
3 — «En son değişikliklere göre İçtihat, Not ve Mütalâaları havi Askerî Ceza Kanunu ve ilgili Mevzuat» Askerî Ad. Hâkim Rıza TUNÇ - Şefik ÇAPANOĞLU İbrahim AKMANER	7	765
4 — «Evli Kadınların Kocaları Menfaatine Üçüncü Şahıslarla yaptıkları Hukukî Muameleler ve Türk Yargıtayı ile İsviçre Federal Mahkemesinin Bu husustaki İçtihatları» M. Kemal OĞUZMAN	8	917
G		
1 — «Gayrimenkul Dâvaları - Vakıflar - Miras» Lütfü DALAMANLI	4	382
2 — «Gayrimenkul Hükümleri ve Tatbikatı Fevzi ÖZİN	10	1208
3 — «Gayrimenkullere Dair Yargıtay Kararları Analizi 1950 - 1951. II» Ord. Prof. Mustafa Reşit BELGESAY	1	111

837

	Sayı	Sahife
4 — «Gayrimenkuller üzerinde hapis Hakkı Dermeyan edilebilirmi» Doçent Dr. Zahit İMRE	8	916
5 — «Gayrimenkul Mülkiyetine Tecavüz ederek kendi levazımile başkasının arsasına veya başkasının levazımile kendi arsasına inşaat yapmak ve komşu arsasına tecavüz eden inşaat» Dr. Nurettin GÜRSEL	6	625
6 — «Gümrük vergisinden Başka Gümrüklerde alınan sair Vergi ve Resimler; İdarî ve Kazaî Tatbikatı» Asaf OYTUN - Faik SONAY	9	1055
H		
1 — «Hacizden mütevellit İstihkak Dâvaları» Dr. Salâhattin Sulhi TEKİNAY	6	626
2 — «Hapis Cezasının İnfazına ve Sair Hususlara Dair 21 Aralık 1945 Tarihli İsveç Kanunu Salih Sıtkı KARABEL	9	1057
3 — «Harçlar Kanunu - Noterlik Kanunu - Noter Yardım Sandığı Nizamnamesi» Yâsin CAMBOLAT	8	916
4 — «Hava Hukuku» Prof. Mazhar Nedim GÖKNİL	9	916
5 — «Hukuk İçtihatlar Dergisi Yıl : I Sayı : 6	3	305
6 — «Hukuk İçtihatlar Dergisi Yıl : 2 Sayı II	11	1340
7 — «Hukukta sözlü Yargılama Uslü» Ömer KÖPRÜLÜ	8	916
8 — «Hukuku İslâmiye ve Istılâhatı» Fıkniye KAMUSU Ömer Nasubi BİLMEM	5	494
9 — «Hürriyet ve suç» Prof. Faruk EREM	7	758

838

İ

	Sayı	Sahife
1 — «İdare Dergisi Sayı : 219»	2	222
2 — «İdare Dergisi Sayı : 220»	6	631
3 — «İdare Dergisi Sayı : 221»	8	918
4 — «İdare Dergisi Yıl : 24 Sayı : 222»	9	1058
5 — İdare Dergisi Yıl : 24 Sayı : 223»	10	1211
6 — «İdare Hukukunun Umumî Esasları Cilt. I, II, III» Ord. Prof. Dr. Sıddık Sami ONAR	3	381
7 — «İnsan Hakları (Kanunilik Yolu ile korunması)» Doçent Bahri SAVCI	9	1054
8 — «İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası» Yıl : 1953 Cilt. XVIII. Sayı : 3-4	9	1058
9 — «İş Âkdinin feshi ve kıdem Tazminatı» Turgut SIZMAZOĞLU	6	627

M

1 — «Medenî Hukuk Pratik Çalışmaları : Borçlar Hukuku» Prof. Dr. Ferit H. SAYMEN, Doçent Dr. Halit Kemal ELBİR, Âsistan M. Kemal OĞUZMAN	5	491
2 — «Medenî Kanunun başlangıç Faslı Üzerinden Etüd» Ord. Prof. Mustafa Reşit BELGESAY	1	107
3 — «Medenî Kanunumuzun 25 inci Yıl dönümü münasetile Eski Aile Hukukumuza bir nazar» Ord. Prof. Sabri Şakir ANSAY	10	1207
4 — «Mera Hukuku Mera, Yaylak ve Kışlaklar Üzerindeki Kaynak ve Akar Sular» M. Zerrin AKGÜN	6	624
5 — «Meriyetteki Osmanlı Mevzuatı» Kadrettin OĞUZALICI	11	1335
6 — Misalli, Şerhli ve İzahlı Yeni Kira Kanunu (Millî Koruma Kanununun Tâdili Hakkında Kanun» Avukat Reşit ÜLKER	8	915

	Sayı	Sahife
7 — «Mufassal Belediye İstimlâk Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, Danıştay ve Temyiz İçtihatları» Avukat Kemal DEMİROĞLU	5	492
8 — «Müşterek Emniyet Proplemi» Prof. Mesut ASLAN	8	916
N		
1 — «Noterlik Mevzuatı ve Tatbikatı» Dr. Nurettin GÜRSEL ve İsmail Hakkı SUNAL	3	301
P		
1 — «Pozitivist Doktrinlere göre Cezaî Mesuliyetin Felsefî ve Hukukî Temeli» A. Pulat GÖZÜBÜYÜK	6	623
S		
1 — «Suçun ve Suçlunun Taaddüdü ve Cürme İştirak» Prof. Vehbi YEKEBAŞ; Yıl: 1952 Sahife 148	2	218
T		
1 — «Tapu ve Kadosro Külliyatı, Muamelât ve izahatı Fikri GÜRZÜMAR	7	76[illegible]
2 — «Tatbikatta Türk Kanunu Medenisi ve İlgili Hususî Kanunlar Senai OLGAÇ	5	49[illegible]
3 — «Tatbikatta Yargıtay Kararları Yıl: IV Sayı: 41»	2	22[illegible]
4 — «Tatbikatta Temyiz kararları, Yıl: IV, Sayı: 43»	1	11[illegible]
5 — «Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Yıl: IV, Sayı: 45»	3	30[illegible]
6 — «Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Yıl: IV, Sayı: 46»	4	38[illegible]
7 — «Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Sayı: 47»	6	63[illegible]

840

		Sayı	Sahife
8 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Sayı: 48»	6	632
9 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Sayı: 49»	7	767
10 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Sayı: 50»	8	917
11 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 51»	9	1057
12 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Yıl: 1953, Sayı: 52»	10	1210
13 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Sayı: 53»	11	1339
14 —	«Tatbikatta Temyiz Kararları Dergisi, Yıl: 1953, Sayı: 54»	12	1437
15 —	«Tatbikî Miras Hukuku Külliyatı» Lütfü EREN	12	1439
16 —	«Tebaanın Yabancı Memleketlerde Diplomatik Himayesi» Doçent Dr. Suat BİLGE	8	913
17 —	«Temyiz Kararlarına göre Kanunlarımızın Tatbikatı» Hukuk - Ceza Necati VOLKAN - Necmettin AVRAS	4	383
18 —	«Kemyiz Kararlarına göre Tahliye Dâvaları» Naim TEZMEN	10	1210
19 —	«Temyiz Mahkemesi Hukuk Genel Kurulu Emsal Kararları 1946 - 1953 ve İçtihadı Birleştirme Kararları1948 - 1953» Lütfü ÖMERBAŞ - Sacit Çetindaş	11	1333
20 —	«Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Kararları Hukuk ve Ceza kısmı 1952»	9	1057
21 —	«Temyiz Mahkemesi 7 inci Hukuk Dairesi Emsal Kararları ve usul hakkında bir kaç söz» İmran ÖKTEM	12	1430
22 —	«Ticarî Bey'i, III üncü bası, 1953» Prof. Dr. Halil ARSLANLI	8	911
23 —	«Türk Ceza Kanunu ve buna ait seçilmiş Temyiz Mahkemesi kararları, II. bası» Sadık PERİNÇEK - Cahit ÖZDEN	12	1431

	Sayı	Sahife
23 — «Türk Ceza Kanunu ile bütün cezaî mevzuata göre nazariyat ve tatbikat bakımından iştirak ve içtimaî hükümleri Sırrı UZUNHASANOĞLU	1	108
24 — «Türk Devletler Hususî Hukuku Etüdleri (Etudes de Droit International Prive Turc)» Dr. Şakir BERKİ	1	108
25 — «Türk Devletler Hususî Hukuku Etüdleri No. 2» Dr. Şakir BERKİ	8	914
26 — «Türk İçtihatlar Külliyatı 1951» Prof. Dr. Ferit SAYMEN, Dr. Sahir ERMAN, Dr. Kemla ELBİR	7	759
27 — «Türkiye Cumuhuriyeti Mer'î Kanunları, Cilt: I - VI» Tertip, tanzim ve neşredenler: Selâmi DİNÇER, Ahmet ERDOĞDU, Sadi KAZANCI, Hayri MUMCUOĞLU, Dr. Şevket ÖZGÜR, Fahrettin ÖZTÜRK, Cevat SELÇUK	11	1328
28 — «Türkiye Makaleler Bibliyografyası 1952	7	766
29 — «Türk Kanunu Medenisi Şerhi 3 üncü kitap Miras 4. bası» Ord. Prof. Mustafa Reşit BELGESAY	1	105
U		
30 — «Umumî Hukuk Tarihi Dersleri» Prof. Dr. Recai OKAN	8	917
Y		
1 — «Temyiz Kararları Ceza Bölümü, 1952, sahife: 168»	6	630
2 — «Temyiz Kararları Hukuk Bölümü, 1952, sahife: 231»	6	630
3 — «Yeni Hukuk ve İçtihatlar Mecmuası, sayı: 42 - 43» Naim TEZMEN	7	767
Z		
4 — «Zürih Şerhi: Aile Hukuku 3 üncü kısım Vesayet» Dr. Egger'den çeviren Vol ÇERNİS	2	217

882

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan Nutuklar

	Sayı	Sahife
1 — «Hâkim namzetliğini bitiren ve Adalet cihazında vazife alan 102 hâkim namzedine Adalet Vekili Osman Şevki Çiçekdağ'ın hitabesi»	4	345
2 — «Staj müddetini bitiren 144 hâkim namzedinin kur'a çekmeleri münasebetiyle Adalet Vekili Osman Şevki Çiçekdağ'ın yaptığı konuşma»	7	675
3 — «Hâkim namzetliğini bitiren ve Adalet cihazında vazife alan 141 hâkim namzedine Adalet Vekili Osman Şevki Çiçekdağ'ın hitabesi»	12	1377
4 — «Temyiz Mahkemesi Birinci Reisi Bedri Köker'in 1953 - 1954 Adalet yılını açış nutku»	10	1103

1953 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan Tamimler

1 — «Türk Ceza Kanununun 163 üncü maddesi hakkında»	6	1

843

YARGITAY İÇTİHADI BİRLEŞTİRME KARARLARI

HUKUK BÖLÜMÜ

Sayı Sahife

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

İ

İHALENİN FESHİ - SALÂHİYETİ MAHKEME.

1 — Tahsili Emval Kanununa tevfikan yapılan cebrî ihalenin feshi ve iptalinden dolayı hukuku muhtel olan alıcılar tarafından devlet aleyhine tazminat dâvaları rüyet ve tetkik Devlet Şûrasına aittir. 9 102

Tarihi: 24/6/1953

Sayı: Esas : 14
Karar : 6

M

MİRASIN TAKSİMİ - MİRASÇILAR ARASINDA SÖZLEŞME.

1 — Mirasa dâhil gayrimenkullerin taksimi hakkında mirasçılar arasında yapılacak sözleşmenin muteber olabilmesi için yalnız yazılı olması kâfi olup, bu akdin ayrıca tapu memuru huzurunda resmî senede bağlanması mecburî değildir. 4 39

Tarihi: 10/12/1952

Sayı: Esas : 2
Karar : 4

MÜDAHALENİN MEN'İ - MÜDAHALENİN KIYMETİ.

1 — Arsaya müdahalenin men'iyle beraber arsa üzerindeki binanın yıktırılması dâvasında vazifenin her ikisinin kıymeti yekûnu üzerinden tâyini gerekir. 7 78

Tarihi: 4/3/1953

Sayı: Esas : 2
Karar : 2

Ö

Sayı Sahife

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA AKDİ - SALÂHİYETİ MERCİ.

1 — Ölünceye kadar bakma akdi ve görüp gözetme şartiyle vâkı temlikini mutazammın mukavelenameleri tanzime sulh hâkimleriyle noterler ve tapu sicil muhafız veya memurları salâhiyetlidir. 4 393

Tarihi: 10/12/1952

Sayı: Esas : 4
Karar : 5

TEMYİZ MAHKEMESİ HUKUK UMUMİ HEYETİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

A

AKİDDEN DOĞAN BORÇLAR - HİLE - MÜRURUZAMAN.

1 — Hile ve iğfal ile satışta bir yıllık dâva müddeti hileye ıttıla tarihinden başlasa da satış tarihinden on senenin müruruzamandan sonra aynın iadesi istenmiyeceği. 3 309

Tarihi: 30/5/1951

Sayı: Esas : 1/244
Karar : 100

AVUKATLIK ÜCRETİ.

Bak: Vekâlet ücreti.

B

BOŞANMA DÂVASI - KARININ AYRI MESKEN İTTİHAZI.

1 — Boşanma dâvasının devamı müddetince karının kocadan ayrı yaşamaya hakkı vardır. 4 400

Tarihi: 19/7/1952

Sayı: Esas : 2/120
Karar : 82

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA

845

Sayı Sahife

BOZMA İLÂMINA UYULMASINDA RÜCU CAİZ DEĞİLDİR.

1 — Bozma ilâmına uyulmasına dair verilen kararlardan rücu caiz değildir.

Uyulan bozma ilâmı dairesinde işlem yapılarak neticesine göre karar verilmek icabederken evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuzdur. 6 634

Tarihi: 7/1/1953

Sayı: Esas : 135/4
Karar : 1

D

DÂVA HAKKI.

Bak: Husumet
İştirak halinde mülkiyet - Şeriklerin dâva hakkı.
Müşterek gayrimenkulün kiralanması - Hissedarları dâva hakkı.

DÂVA MÜDDETİ - MÜRURUZAMAN.

1 — Ayrıca dâva ikamesinde muhtar olmak üzere reddine karar verilip dâvalı tarafından temyiz olunan dâvalarda müruruzamanı, Temyizce tasdikı tarihinden itibaren işlemeye başlar, Temyiz tasdik ilâmının dâvacı tarafından kendisine tebliğe lüzum yoktur. 4 397

Tarihi: 19/7/1952

Sayı: Esas : 7/102
Karar : 87

DÂVA VEKÂLETİ.

Gezici arazi kadastro mahkemesinin vazife gördükleri köylerde baroda mukayyet avukat veya üç dâva vekili bulunmadığına göre tarafların dileidkleri kimseleri vekil tâyin etmelerine kanunî bir mâni yoktur. 10 1212

Tarihi: 15/4/1953

Sayı: Esas : 19-15
Karar : 12

886

Sayı Sahife

E

ECRİMİSİL.

Bak : Haksız işgal - Ecrimisil - Müruruzaman.

EV REİSLİİ - KÜÇÜĞÜN İKA ETTİĞİ ZARAR.

1 — Ev reisinin nezareti altında bulunan küçüğün mûtat veçhile ve ahvalin icabettiği dikkatle nezaret ettiği ispat etmedikçe yaptığı zarardan ev sahibinin mesul olması icabeder. Küçüğün yaktığı ateşin ormana sirayeti kâfi derecede nezaret altında bulundurulmadığına delil teşkil eder. 6 636

Tarihi : 14/1/1953

Sayı : Esas : 164-20
Karar : 13

F

FERAĞ.

Bak : Tapulu tarlanın ferağı.
Trampa - Tarlanın dâvacıya ferağı - Hapis hakkı

FUZULİ İŞGAL.

Bak : Haksız işgal.

G

GAYRİMENKUL SATIŞI.

Bak : Rayiç bedel takdiri - Vazife.

GAYRİMENKUL SATIŞI - BEDELE MUKABİL HAPİS HAKKI.

1 — Haricen satın alınan gayrimenkul bedeline mukabil hapis hakkı yalnız bedeli almış olan bayie karşı dermeyan edilebilir bir hak olduğundan bu gayrimenkulü tapuca teferruğ etmiş olan şahsa karşı dermeyan edilemez, parayı verdiği kimseden aranmakta muhtar olmak üzere gayrimenkulün tapu sahibine teslimi icabeder. 5 504

Tarihi : 4/2/1953

Sayı : Esas : 1/152-14
Karar : 11

887

Sayı Sahife

GAYRİMENKUL SATIŞ SENEDİ.

Bak: Müdahalenin men'i - Gayrimenkul satış senedi - Senet bedeli.

GYARİMENKUL TASARRUFU.

1 — Medenî Kanun hükümlerine göre gayrimenkule tasarruf etmek hakkı hakiki şahıslarla usulen teşekkül etmiş cemiyet ve şirketler gibi hükmî şahıslara münhasır olup Tatbikat K. 43 üncü maddesi Medenî Kanuna aykırı hükümleri ilga etmiş bulunduğundan Türkiye kanunları gereğince tanınmayan Kapunin tarikatı namına tapuda kayıtlı gayrimenkulün bu tarikat mensubu bir rahibin tevkil etmiş olduğu diğer bir rahip tarafından tasarrufu muteber değildir. 12 1438

Tarihi: 5/6/1953

Sayı: Esas: 2/4
Karar: 28

GEDİKLER.

1 — Medenî Kanuna göre tesisi kabil olmayıp eskiden beri devam eden gedik gibi aynî haklar gayrimenkulün inhidama veya sahibi tarafından hedmi suretiyle muntafi olduktan sonra yeniden tesis edilmez ve buna dair olan 4/6/1947 gün ve 17 sayılı Tevhidi İçtihat kararı kendiliğinden münhedim olanlar gibi sahibi tarafından hedmedilenlere de şâmildir. 12 1441

Tarihi: 5/6/1953

Sayı: Esas: 1/48
Karar: 66

H

HAYVANLAR TARAFINDAN İKA EDİLEN ZARAR.

1 — Dâvacıların, idarî makamların men kararını dinlemeksizin meraya ektikleri arpa mahsulüne hayvanlar tarafından ika edilen zararı istemeğe hakları yoktur. 5 503

Tarihi: 11/12/1953

Sayı: Esas: 3/180-33
Karar: 32

	Sayı	Sahife
HAKSIZ İŞGAL - ECRİMİSİL - MÜRURUZAMAN.		
1 — Haksız işgalden mütevellit ecrimisil dâvalarının beş senelik zamanaşımına tâbi olduğu hakkındaki Tevhidi İçtihat kararı, kendisinden sonraki tarihli her hangi bir Tevhidi İçtihat kararı ile tadile uğramamıştır.	6	635
Tarihi: 7/1/1953		
Sayı: Esas : 4/103-4 Karar : 1		
HÂLİ ARAZİNİN İHYASI.		
Bak: Zilyedlik - Hâli arazinin ihyası - Tescil.		
HAPİS HAKKI.		
1 — Yalnız kendi bâyiine karşı ileri sürebileceği mahdut bir hapis hakkı mahiyetindedir.	9	1069
Tarihi: 18/3/1953		
Sayı: Esas : 5/166 Karar : 58		
HAPİS HAKKI.		
Bak: Trampa - Tarlanın dâvacıya ferağı - Hapis hakkı. Gayrimenkul satışı - Bedele mukabil hapis hakkı.		
HİLE.		
Bak: Akitten doğan borçlar - Hile müruruzamanı.		
HUSUMET.		
1 — Husumet meselesi, ne zaman dermeyan edileceği kanunla tâyin ve tahdit edilmiş bir iptidaî itiraz yahut mahkemece nazara alınması dâvalı tarafından ileri sürülmesine mütevakkıf bir defi mahiyetinde olmayıp dâvanın her safhasında taraflarca dermeyanı mümkün ve mahkemece vukuf kesbedildiği takdirde resen nazara alınması zarurî bir hukukî vaziyetten ibarettir.	9	1070
Tarihi: 25/3/1953		
Sayı: Essa : 4/147-30 Karar : 35		

	Sayı	Sahife

HÜSNÜNİYET - MÜŞTEREK ARSADA BİNA.

1 — Müşterek arsa üzerine diğer hissedarın muvafakatiyle bina yapan hissedar, bu binayı iyi niyetle yapmış olduğundan bina kıymeti arsadan fazla olduğu takdirde M. K. nun 650 nci maddesine dayanarak muhik tazminat mukabilinde bina ile beraber arsayı namına tescil ettirebilir. 12 1443

Tarihi: 20/5/1953

Sayı: Esas : 1/152
Karar : 78

I

ISLAH.

Bak: Şuf'a bedeli muvazaa iddiası - Islah talebi.

İ

İKTİSABİ MÜRURUZAMAN.

1 — Dâvacıların 329 yılında vefat eden murisleri üzerinde kayıtlı gayrimenkul dâvalının 25 - 30 yıl fâsılasız tasarrufunda olup M. K. 639/2. madde şartları tahakkuk etmiş olduğuna göre dâvacıların 1948 yılında yaptıkları tapu intikal muamelesinin kanunî kıymeti yoktur. 8 920

Tarihi: 11/3/1953

Sayı: Esas : 1/26
Karar : 34

2 — Dâvalının 320 yılında vefat eden babası adına tapuda kayıtlı gayrimenkulün dâvacılara 1934 yılında haricen satışı muteber olmadığı gibi babasının vefatı tarihi olan 320 yılında satış tarihi olan 934 yılına kadar süren dâvalının zilyedliği sebebiyle iktisap ettiği haklardan dâvacıların ancak üçüncü şahıslara karşı istifade etmeleri mümkün olup bu hakları fariğlerine veya onun haleflerine tevcih etmeleri mümkün bulunmadığından ve 934 yılında başlayan kendi izlyedlikleri de 20 seneyi doldurmadığından olayda zamanaşımı da tahakkuk etmemiştir. 10 1215

Tarihi: 29/4/1953

Sayı: Esas : 1/116
Karar : 65

850

	Sayı	Sahife
İPTAL DÂVASI.		
Bak : Veraset ilâmının iptali.		
İSPAT.		
Bak : Şahitle ispat memnuiyeti.		
İŞTİRAK HALİNDE MÜLKİYET - ŞERİKLERİN DÂVA HAKKI.		
1 — İİştirak halindeki maliklerin hepsi tarafından dâva açıldıktan sonra bir kısım şeriklerin dâvayı takip etmemesi diğerlerinin dâvayı yürütmesine mâni değildir. Tarihi : 24/12/1952 Sayı : Esas : 135 Karar : 168	5	506
K		
KANUNLARIN TEŞKİLÂTI ESASİYEYE UYGUNLUĞU.		
1 — Anayasanın 103 üncü maddesinde hiç bir kanunun Anayasaya aykırı olmıyacağı yazılı ise de; kanunların Anayasaya aykırı olup olmadığının tetkikına mahkemelerin görevli olduğuna dair ne Anayasada ve ne de diğer kanunlarda bir hükmün mevcut olmadığı gibi Anayasanın 53 üncü maddesine muvazi olarak vazedilip mahkemelerin görevini gösteren kanunlarda dahi mahkemeler için böyle bir görev tâyin edilmemiş, görevi belirten böyle bir kanun bulunmadıkça kayıtsız ve şartsız millî hâkimiyeti temsil etmekte olan Millet Meclisinin çıkardığı kanunların Anayasaya muhalefetinin tetkikı hakkının mahkemelere ait olduğu, her hangi suretle kabule şâyan görülmemiş, bundan başka idarî karar ve tasarrufların tetkikı bile kanunla Devlet Şûrasına verilmiş ve Anayasanın 52 inci maddesi tüzüklerin Anayasaya aykırı olduğu iddiası halinde bunun Millet Meclisince tetkikı esasını kabul etmiş olması da kanunların Anayasaya aykırı olup olmadığının mahkemlerce tetkik edilemiyeceğine bir delil teşkil etmiş olduğundan buna muhalif olan ısrar kararı bozulmuştur. Tarihi : 3/12/1952 Sayı : Esas : 4/209/96 Karar : 140	4	395

851

Sayı Sahife

KARININ AYRI MESKEN İTTİHAZI.

Bak: Boşanma dâvası - Karının ayrı mesken ittihazı.

KEFALET.

1 — Noter senedindeki (Müteselsil borçlu sıfatiyle taahhüt ve tekeffül ederim) ibaresi, kefalet hükmünü taazmmun eder. 11 1341

Tarihi: 1/7/1953

Sayı: Esas: 3/258-88
Karar: 87

M

MECBURÎ HİZMET.

1 — Mecburî hizmete tâbi olan dâvalı, evvelce tâyin edilmiş olduğu Osmancık'taki vazifeyi sıhhî durumu dolayısiyle kabul etmemiş uygun bir yere tâyin edilecek yerde aleyhine tazminat dâvası açılmış olduğuna göre dâvalının bu dâva reddedilip kesinleşmiş olduğuna göre dâvalının mecburî hizmet mükellefiyeti ortadan kalkmış olduğundan aleyhindeki tazminat dâvasının reddine dair olan hüküm kesinleştikten sonra tâyin edilmiş olduğu Kayserideki vazifeyi kabul etmediğinden dolayı tazminat ile mahkûm edilmesi yolsuzdur. 5 513

Tarihi: 17/12/1952

Sayı: Esas: 19
Karar: 148

MENKUL REHNİ.

1 — Merhun üzerinde malik sıfatiyle bahis mevzuu olamıyacağından dâvalının kendisine rehin suretiyle tevdi edilen menkulü zamanaşımı ile iktisabı mümkün olamıyacağından dâvacının her zaman borcunu ödeyecek merhunu istirdada hakkı vardır. 5 501

Tarihi: 18/2/1953

Sayı: Sayı: 3/186-37
Karar: 36

852

Sayı Sahife

MÜDAHALENİN MEN'İ - GAYRİMENKUL SATIŞ SENEDİ.

1 — Tek taraflı tanzim edilmiş olan gayrimenkul satış senedi bey'i va'di mahiyetinde olmadığından senedin bedelsiz olduğu hakkındaki iddiasını ispat edemiyen dâvacı, senet bedelini ödemek suretiyle gayrimenklue vâkı müdahalenin men'ini istiyebilir. 8 923

Tarihi: 11/3/1953

Sayı: Esas : 5/54
Karar : 51

MÜDAHALENİN MEN'İ - TAPU KAYDI.

Dâvacının tapusu sabit hudutları ihtiva etmediğine ve mahkemece tapunun taallûk ettiği yerin tapudaki hadlere kadar uzamayıp bu hadlerin ihata ettiği sahanın ortasında kaldığı kabul edildiğine göre tapu senedinde yazılı ölçü nazara alınarak bu miktarı karşılayan araziye vâkı müdahalenin men'ine karar verilmesi icabeder. 5 500

Tarihi: 28/1/1953

Sayı: Esas : 5/134-16
Karar : 28

MÜRURUZAMAN.

Bak: Akitten doğan borçlar - Hile - Müruruzaman.
Dâva müddeti - Müruruzaman.
Haksız işgal - Ecrimisil - Mürruuzaman.
İktisabî müruruzaman.

MÜŞTEREK GAYRİMENKULÜN KİRALANMASI.

1 — Müşterek gayrimenkulün adet ve hisse itibariyle haiz olmıyan dâvacı tamamını dâvalıya kiralamış ve diğer hissedarlar ses çıkarmamak suretiyle buna muvafakat etmiş olmalarına ve akdi yaparken dâvacının mümessil sıfatiyle hareketi dâvalı tarafından istidlâl edildiği de iddia edilmediğine göre bu suretle akdi yapmış olan dâvacı akdin feshini isteyebilir. Diğer hissedarların feshe muvafakat etmedikleri hakkındaki iddiasını dâvalının kendisi ispat etmekle mükellef tutulmalıdır. Diğer hissedarların mu-

Sayı Sahife

vafakat ettiğini ispat külfetinin dâvacıya tahmili yolsuzdur. 5 511

Tarihi: 3/12/1952

Sayı: Esas : 267
Karar : 175

MÜTESELSİL BORÇ.

Bak: Kefalet.

N

NAFAKA - KARDEŞ NAFAKASI.

1 — Nafaka takdirinde iki tarafın gelir ve malî kudreti göz nöünde bulundurularak dâvalının müzayakaya düşmesine sebep olmıyacak bir miktar nafakanın takdiri icabettiği. 3 307

Tarihi: 7/3/1951

Sayı: Esas : 5/121
Karar : 7

NAFAKANIN TEZYİDİ.

1 — Evvelce hükmedilip tezyidi istenilen nafakanın, maaşa yapılan zam nisbetinde tezyidi icabedip maaşa yirmi lira zammedilmesine mukabil otuz liralık nafakanın bir misli artırılması adl ve nasafet kaidelerine aykırı bulunduğu. 3 312

Tarihi: 27/12/1950

Sayı: Esas : 2/142
Karar : 98

R

RAYİÇ BEDEL TAKDİRİ - VAZİFE.

1 — Harçlar Kanununun 72 inci maddesinde değerinden noksan bedelle satıldığı anlaşılan gayrimenkullere, malî kaza mercilerince rayiç bedel takdir edileceği tasrih edilip âmme intizamından olan vazife meselesine müteallik kanun hükümleri makabline şâmil olduğundan evvel-

854

	Sayı	Sahife
ce ikame edilmiş bu kabil dâvaların vazifesizlik noktasından reddine karar verilmesi icabeder.	12	1440

Tarihi: 13/5/1953
Sayı: Esas : 4/52
Karar : 59

REHİN.

Bak: Menkul rehni.

Ş

ŞAHİTLE İSPAT MEMNUİYETİ.

1 — Dâvalı, dâva edilen alacak senede müstenit olup borcunu ödeyecek senedi dâvacı tarafından kendisine iade edildiğini beyan ile kendisindeki senedi ibraz etmiş, dâvacı da yerine resmî senet almak üzere âdi senedini dâvalıya iade etmiş olduğunu bildirdiğine göre alacaklı tarafından senedin borçluya iadesiyle borç sâkıt olmuş sayılacağından dâvanın reddine karar verilmek icabederken, tarafların iddia ve savunmaları hâdisede şahit istimaını tecviz eder mahiyette bulunmadığı halde şahit dinleyerek alacağın tahsiline karar verilmesi yolsuzdur. 6 639

Tarihi: 28/1/1953
Sayı: Esas : 20
Karar : 12

ŞUF'A BEDELİ - MUVAZAA İDDİASI - ISLAH TALEBİ.

1 — Dâvacı tapu kaydına istinaden şuf'a bedelini 1200 lira üzerinden açtığı dâvayı ıslah ile şuf'a bedelinin 800 lira olup 1200 lira gösterilmesi muvazaadan ibaret olduğu iddiasında bulunmuş ise de dâvalı ıslah tarihinden evvel verdiği dilekçede dâvayı aynen kabul ettiğini bildirip bu kabul üzerine mahkemece yapılacak başka işlem kalmadığından dâvanın sona ermesi lâzım gelmiş, dâvanın bu suretle fiilen sona ermesinden sonra ıslah talebinin kabulü caiz bulunmamıştır.

Tarihi: 4/2/1953
Sayı: Esas : 1/141-7
Karar : 8

Sayı Sahife

ŞUF'A HAKKI.

1 — Meşfu hissenin birinci satışında müşterisi aleyhine şuf'a hakkının kullanılması, sonraki satışlarında da şuf'a hakkının sukutuna sebep olmayıp hissedarlık sıfatı baki kaldıkça şerikin ikinci veya üçüncü satışlarda şuf'a hakkını istimal edebileceği. 3 311

Tarihi: 20/6/1951

Sayı: Esas : 1/158
Karar : 108

T

TABANCANIN GASBI - MÜSADEREYE TÂBİ SİLÂH.

1 — Taraflar arasındaki kavgada dâvalının dâvacıdan gasbetmiş olduğu tabancanın tazmini dâvasında, dâvacının dâva konusu olan tabancanın gasbedilmiş olmasından bir zarara uğramış olup olmadığının tesbiti için tabancanın suçta kullanılıp kullanılmadığı veya memnu silâhlardan olup olmadığının tahkikiyle eğer suçta kullanılmış ise veya memnu silâhlardan bulunmuş ise zaten müsadereye tâbi olup dâvacının bundan bir zararı olmadığından dâvanın reddine karar verilmesi, tabanca, suçta kullanılmadığı gibi memnu silâhlardan da bulunmaması hasebiyle müsadereye tâbi değilse tazminine hükmedilmesi icabeder. 6 637

Tarihi: 14/1/1953

Sayı: Esas : 3/268
Karar : 19

TAHLİYE DÂVASI.

Kirada oturan mülk sahiplerine tanınan tahliye istemek hakkı mutlak olduğundan ayrıca çocuğunun sıhhî durumunu tahkika lüzum yoktur. 5 514

Tarihi: 24/12/1952

Sayı: Esas : 288
Karar : 171

856

	Sayı	Sahife
TAPULU TARLANIN FERAĞI.		
Haricen yapılmış mukaveleye istinaden yarıya olarak üzerinde ağaç yetiştirilen tapulu tarlanın sahibi tarafından başkasına ferağı halinde müşteri tarlayı üzerindeki ağaçlarla birlikte ve tapu kaydına istinaden satın almış olduğundan ağaç sahibinin sarfettiği emekten dolayı müşteriden bir şey istemeğe hakkı olmayıp kendisinin mukavele yapmış olduğu eski mal sahibi aleyhine tazminat dâvası açabilir.	5	505
Tarihi: 17/12/1952		
Sayı: Esas: 1/206/62 Karar: 159		
TAPU TESCİLİ.		
1 — Ereğli Kömür Havzası dâhilindeki arazinin eşhas namına tapuya raptedilemiyeceği hakkındaki 326 tarihli tezkerenin M. K. nun 639 uncu madde karşısında mer'î olduğuna dair olan 10/6/1953 gün ve 6 sayılı Tevhidi İçtihat kararına göre bu kabil arazi hakkındaki tescil dâvalarının reddine karar verilmesi icabeder.	12	1445
Tarihi: 17/6/1953		
Sayı: Esas: 5/40 Karar: 94		
2 — Kömür havzasındaki arazinin eşhas namına tapuya raptedilemiyeceği hakkındaki tezkerei samiyenin neşri tarihi olan 1326 yılından on sene evvelindenberi tasarruf edilen arazi tapulanamamakla beraber hakkı kararla doğmuş bulunan iktisaplar mahfuz bulunmuştur.	12	1447
Tarihi: 17/6/1953		
Sayı: Esas: 5/63 Karra: 95		
TEŞKİLÂTI ESASİYE.		
Bak: Kanunların Anayasaya uygunluğu.		
TRAMPA.		
1 — Haricen trampa edilmiş olan tarlanın dâvacıya ferağı halinde tapu kaydına istinaden teferruğ edilmiş ol-		

857

Sayı Sahife

duğuna göre kendisine karşı hapis hakkı mevzuubahis olmayıp dâvalı kendi tarlasını trampa ettiği şahıstan dâva edebilir. 5 508

Tarihi: 17/12/1952
Sayı: Esas : 113
Karar : 121

V

VASİYETNAME TANZİMİ.

1 — Okuması, yazması olmıyan kimsenin vasiyetname münderecatına vâkıf olduğunun kabul edilebilmesi için vasiyetnamenin kanunda yazılı şekil ve merasime tamamen uygun olarak tanzim edilmiş olması icabeder. Resmî memur yerine vasiyeti infaza memur olan şahsın okuduğu vasiyetname muteber değildir. 5 509

Tarihi: 31/12/1952
Sayı: Esas : 134
Karar : 121

VEKÂLET ÜCRETİ.

1 — Bir dâva münasebetiyle iki taraf vekillerinin ücret ve masraf iddialarının miktarı her neye baliğ olursa olsun Usulün 15 inci maddesi gereğince o dâvaya bakan mahkemede göülür.

Tarih: 15/4/1953
Sayı: Esas : 5/190
Karar : 65

VERASET İLÂMININ İPTALİ.

1 — Veraset ilâmın iptali dâvasında dâvacının evvelâhir irae edip tetkik ettirdiği delillerden başka delilleri varsa onların da tetkik edilerek tebeyyün edecek hale ve tahassül edecek kanaate göre karar verilmesi icap eder.

Tarihi: 7/2/1951 3 306
Sayı: Esas : 2/168
Karar : 16

858

Y

Sayı Sahife

YEMİN — MALÎ MESULİYET.

1 — Şoför vasıtasiyle işletilen otobüsün ika ettiği zarardan dolayı otobüs sahibi hakkında cezaî mesuliyet bahis konusu olmıyacağından dâvanın sabit olamaması halinde otobüs sahibine yemin tevcihi icap eder.

Tarihi: 3/6/1953 — 12 — 1444

Sayı: Esas : 3/83
Karar : 82

Z

ZİLYEDLİK — HÂLİ ARAZİNİN İHYASI.

1 — Hazineye ait hâli araziyi ihya ettiğinden bahisle tescil isteminin ifası, idarî mercilere aittir.

Tarihi: 7/1/1953 — 5 — 516

Sayı: Esas : 3
Karar : 1

ZİLYEDLİK — KADASTRO TAHRİRİNDE TESCİL.

1 — Tapuda kayıtlı olmayıp kadastro tahririnde belediye namına tescil edilen mahalli, itiraz edilmeksizin katîleşmiş olan bu sicil kaydına istinaden belediyeden satın alan ve kötü niyet sahibi olduğu iddia edilmiyen kimsenin iktisabı muteberdir. Esasen tapu da kayıtlı olmayıp kadastro tahririnde tescil edilmiş olması buna mâni teşkil etmez.

Tarihi: 5/12/1951 — 1 — 115

Sayı: Esas : 1/189
Karar : 95

ZİLYETLİK — SUİNİYETİN İSPATI.

1 — Gayrimenkul mülkiyeti taraflar arasında ihtilâflı bulunduğu müddetçe zilyed bulunan ve dâvacıyı intifadan menetmiş olan dâvalıların mücerret müdahalelerinin men'ine karar verilmiş olması kötü niyetle zilyed olduklarının kabulü için kâfi olmayıp bu cihetin ayrıca tesbiti icabeder.

Tarihi: 15/4/1953 — 10 — 1213

Sayı: Esas : 4/40
Karar : 44

TEMYİZ MAHKEMESİ BİRİNCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

Sayı Sahife

G

GAYRİ MENKULÜN TEMLİKİ.

1 — Mahkemeden tarafları ilzam eder mahiyette bir hüküm sâdır olmadıkça, gayrimenkule mütaallik sulhun temlikî tasarrufu mutazmmın bir akit olması hasebiyle iptal ve feshi istenilebilir.

Tarihi: 26/2/1953 7 769

Sayı: Esas : 582
Karar : 704

İ

İKTİSABİ MÜRURUZAMAN — HAZİNE ADINA KAYITLI MAHAL.

1 — Nizalı mahal tapuda hazine adına kayıtlı oldukça zamanaşımı bakımından iktisap edilemez ve hazinenin tapusu hukukî kıymetini kaybeylemiş sayılamaz.

Tarihi: 13/9/1952 4 401

Sayı: Esas : 1746
Karar : 3434

İSKÂN KANUNUNA GÖRE TEVZİ EDİLEN ARAZİ.

1 — 2510 sayılı kanuna göre iskân suretiyle temlik edilmiş olan yerler hakkında sahipleri tarafından ikame edilecek dâvalarda bir senelik müddet ve temlik edilenlerle hazinenin hasım gösterilmesi lüzumu köy mer'alalarından ayrılarak bu kanuna göre köy halkının ihtiyacından fazla diye tevzi edilen kısmın yetkili makam tarafından mer'anın halk ihtiyacından fazla olduğu takdir edilerek fazla kısmı tevzi edilmiş ise dâvanın reddi, aksi takdirde dâvanın görülmesi icabedeceği.

Tarihi: 2/4/1951 1 17

Sayı: Esas : 8655
Karar : 1741

Sayı Sahife

O

ORMAN TAHDİT MAZBATASI — MÜDDETİNDE İTİRAZ — TAPNUN İPTALİ.

1 — Usulen ilân olunan orman tahdit mazbatasına karşı müddetinde itiraz edilmemiş olduğuna göre Orman İdaresi aleyhine açılmış olan müdahalenin men'i dâvasının reddi doğru ise de orman mefhumuna giren bu kabîl tapulu yerin bedelleri sahiplerine ödenmesi icabettiği halde bu cihet nazara alınmaksızın mukabil dâva dairesinde tapunun iptaline karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 27/12/1953 7 770

Sayı : Esas : 1234
Karar : 752

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA AKDİ.

1 — Mülkiyet ve mülkiyetten başka aynî haklara müteallik resmî senetlerin tapu memurları tarafından yapılacağına dair olan Tapu Kanununun 26 ıncı maddesi, ölünceye kadar bakma mukavelesinin tanzimi şeklinde aranması lâzım gelen şartların mevcudiyetini ortadan kaldırır bir kaydı ihtiva etmemesine mebni bu akit tapu memuru canibinden tanzim edilse dahi miras mukavelesi şeklinde yapıldığı ve bu suretle kanunen meşrut şekle riayet edildiğinin tahkik ve ispatı icabeder.

Tarihi : 27/9/1952 4 402

Sayı : Esas : 1952/6101
Karar : 3638

TEMYİZ MAHKEMESİ İKİNCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

A

	Sayı	Sahife
AİLE BİRLİĞİNİN SİYANETİ — NAFAKANIN TEZYİDİ.		
1 — Aile birliğinin sinayetine mâtuf tedbir taleplerinde salâhiyetin bahis konusu olamıyacağı,		
2 — Nafakanın tezyidi hakkındaki hükmün temyizce bozulmuş olan evvelki karar tarihinden değil, bozmaya uyularak ittihaz edilen son karar tarihinden muteber olduğu.		
Tarihi: 23/1/1951 Sayı: Esas: 327 Karar: 595	2	223
ALACAK DÂVASI — İNTİFA HAKKI.		
1 — İddia olunan emval ve eşyadan aynen mevcut olanlarla müstehlek olanları tahkik ve tesbit olunarak aynen mevcut olanların satılarak bedellerinden ve istihlâk edilmiş olanların da kıymetlerinden dâvacıların dörtte bir mülkiyet hisselerinin kendilerine verilmesi ve yarı bedellerini de mülkiyeti dâvacılara ait olmak üzere mukabilinde dâvacılardan intifa hakkı sahibinin elinde bırakılmasına karar verilmesi icabeder.		
Tarihi: 21/11/1952 Sayı: Esas: 6698 Karar: 5663	6	644

B

BABALIK DÂVASI.		
1 — Kanunun neşrinden evvel birleşip o tarihten üçyüz gün içinde karı koca gibi yaşamadan husule gelen çocuğun nesep dâvasına karşı dâvalı tebliğata rağmen mahkemeye gelip bir itirazda bulunmamış olduğundan nesebin dâvalıya izafeten tashihinde bir yolsuzluk yoktur.		
Tarihi: 27/3/1953 Sayı: Esas: 1778 Karar: 1651	7	772

842

	Sayı	Sahife
BÂTIL EVLENME.		
1 — 340 senesinde eski esaslar dairesinde evlenip o vakitten beri karı koca olarak yaşadığı halde evlenmelerinin nüfusa kayıtlı bulunmamasından bilistifade ikinci defa evlenen kocanın bu ikinci nikâhının butlanına hükmedilmesi doğrudur.		
Tarihi: 16/1/1951 Sayı: Esas: 8418 Karar: 385	3	313
BOŞANMA — AYRILIK MÜDDETİ — EVLENMEDEN MEMNUİYET MÜDDETİ.		
1 — Ayrılığa hüküm verildikten ve ayrılık müddeti geçtikten sonra ikame edilen dâva üzerine verilen boşanma kararında ayrılık müddetinin memnuiyet müddetine mahsubu icabeder.		
Tarihi: 22/4/1952 Sayı: Esas: 2728 Karar: 2461	4	403
BOŞANMA DÂVASI — KOCANIN VEFATI — KARININ MİRASÇILIĞI.		
1 — Boşanma kararının kesinleşmesinden evvel kocanın vefatiyle boşanma hükmü mürtefi olup karı mirasçı olduğu halde hilâfına hüküm verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi: 3/7/1953 Sayı: Esas: 3710 Karar: 3337	10	1217
BOŞANMA DÂVASI — SALÂHİYET İTİRAZI.		
1 — Dâvacının boşanma dâvasını ikame ettiği mahalde memur olarak ikamet ettiğine göre tarafların nüfusta kayıtlı oldukları yer tahkik edilerek salâhiyet itirazı hakkında ona göre bir karar verilmek icabeder.		
Tarihi: 5/12/1952 Sayı: Esas: 6973 Karar: 5937	6	648

863

Sayı Sahife

BOŞANMA SEBEPLERİ.

1 — Kocanın, evlilik hayatiyle telifi kabil olmayacak surette başka bir kadınla alâka ve münasebet tesis etmesinin, karısı ile arasındaki geçimsizliğe daha ziyade kendisinin sebebiyet verdiğine delil sayılmasında bir yolsuzluk yoktur.

Tarihi: 2/12/1952 6 646
Sayı: Esas : 6997
Karar : 5881

2 — Dâvalı karıya doğum neticesi ârız olan hastalık boşanma sebebi teşkil etmez.

Tarihi: 27/3/1953 7 772
Sayı: Esas : 1765
Karar : 1635

3 — Dâvalı karının çocuk doğurmaması, boşanma sebebi teşkil etmez.

Tarihi: 11/12/1952 7 773
Sayı: Esas : 7177
Karar : 6047

C

CEBRÎ MÜZAYEDE.

Cebrî müzayede ile vukubulan satışlarda mücerret ihale ile mülkiyet müşteriye intikal ederse de müşteri bu suretle namına ihale ettirdiği gayrimenkul hissesini tapuca namına tescil ettirmedikçe o gayrimenkuldeki şüyuun izalesini dâva edemez.

Tarihi: 12/4/1951 2 224
Sayı: Esas : 2440
Karar : 2779

E

EVLENMEDEN MEMNUİYET MÜDDETİ.

Bak: «Boşanma — Ayrılık müddeti — Evlenmeden memnuiyet müddeti»

EVLENMENİN BUTLANI.

Bak: «Bâtıl evlenme»

874

Sayı Sahife

D

DELLÂLLIK ÜCRETİ.

Dellâllık ücreti, tavassut teklifi üzerine dellâlın yaptığ ıhazırlık veya icra eylediği tavassut akdin icrasiyle neticelendiği takdirde dellâla verilmek icabeder. Müşterinin tavassut teklifi olmaksızın mal sahibinin teklifi üzerine dellâlın yaptığı tavassut neticesinde akit vuku bulmuş ise müşteri dellâllık ücreti vermekle mükellef tutulamaz.

Tarihi: 9/10/1952 6 641
Sayı: Esas : 4429
Karar : 4307

H

HİBE — RÜCU ŞARTI.

Rücu şartiyle vuku bulan hibeler, ölüme bağlı tasarruflar gibi tenkise tâbidir.

Tarihi: 25/4/1952 4 405
Sayı: Esas : 2856
Karar : 2545

İ

İKTİSABÎ ZAMANAŞIMI.

1 — Yirmi seneyi mütecaviz bir zamandan beri mirasçılardan bir kısmının tasarrufunda bulunan tapusuz gayrimenkulün iktisabî zamanaşımına istinaden bunlar namına tescili icabeder.

Tarihi: 29/4/1952 4 405
Sayı: Esas : 2879
Karar : 2632

2 — Tapuda tarafların müşterek mürisleri namına kayıtlı evin zilyedi bulunan dâvaltya muteber bir taksim neticesinde tahsis edilmiş olduğu ispat edilmediği gibi M. K. tatbikı tarihinden itibaren yirmi senede geçmemiş olduğundan iktisabî zamanaşımı da tahakkuk etmemiştir.

Tarihi: 3/7/1953 10 1217
Sayı: Esas : 3921
Karar : 3364

Sayı Sahife

İZALEİ ŞÜYU.

1 — Müşterek gayrimenkulün altıda beş hissesinin kimlere ait olduğu tahkik, tesbit ve tapuya tescil edilmeksizin altında bir hissesinin satılarak şüyuun izalesine kaverilemsi doğru değildir.

Tarihi: 16/1/1951 3 313

Sayı: Esas : 7455
Karar : 375

K

KARI, KOCA ARASINDA CEBRÎ İCRA.

1 — Karı ve koca evlenmenin devamı müddetince, yekdiğeri aleyhine, cebrî icra talebinde bulunmayacaklarına göre, karının kocadaki alacağını temin için kocanın bankadaki alacağına, karının cebrî icra talebinde bulunabileceği zamana kadar devam etmek üzere, haciz vazına karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 18/11/1952 6 643

Sayı: Esas : 6680
Karar : 5600

M

MAHFUZ HİSSELİ MİRASÇILIK.

Bak: «Ölünceye kadar bakma akdi — Mahfuz hisseli mirasçılık»

MÜŞTEREK MÜLKİYET.

Bak: «İzalei şüyu»

MÜŞTEREK MÜLKİYET — ZARURİ VE FAYDALI MASRAFLAR.

1 — Müşterek gayrimenkulün tescil masrafı, zarurî ve faideli masraflardan olduğundan bu masrafı yapan şerikin hissesine isabet eden miktarı onlardan dâvaya hakkı vardır.

Tarihi: 4/12/1952 6 647

Sayı: Esas : 7047
Karar : 5922

Sayı Sahife

N

NAFAKA.

Bak : «Tedbir nafakası»

«Aile birliğinin sinayeti — Nafakanın tezyidi»

NESEP.

Bak : «Babalık dâvası»

Ö

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA AKDİ — MAHFUZ HİSSELİ MİRASÇILIK.

1 — Ölünciye kadar bakma akdi, mahfuz hisse kaidelerini bertaraf etmek maksadiyle yapıldığı iddia ve usulen ispat edilmedikçe mücerret bakma şartı tenkisi icabetmez.

Tarihi : 5/12/1952 6 647

Sayı : Esas : 7108
Karar : 5935

2 — Mahfuz hisse kaidelerini bertaraf etmek maksadiyle yapıldığı sabit olan ölünceye kadar bakma akdinde, tasarruf nisabı, terekenin vefat günündeki haline göre hesap edileceğinden M. K. 454 üncü maddesi hükümleri dairesinde müteveffanın menkul ve gayrimenkul bilcümle terekesi ve akit tarihinden vefat tarihine kadar olan bakma ve cenaze masrafları tesbit edilerek borç ve masraflar çıktıktan sonra tasarruf nisabı tâyin ve dâvacıların tasarruf harici terekeden hisselerine düşen miktar mahfuz hisselerinden tenzil edilmek icabeder.

Tarihi : 3/7/1953 10 1218

Sayı : Esas : 3323
Karar : 3367

T

TEDBİR NAFAKASI — BOŞANMA DÂVASI.

1 — Karının ikame ettiği boşanma dâvasında tedbir nafakası istenmeyip kocanın mukabil olarak ikame ettiği ihtar dâvasına karşı verilen cevap dilekçesinde tedbir nafakası istenmiş olduğuna göre boşanmaya ve ihtar dâva-

Sayı Sahife

sının reddine dair verilen hükümde takdir edilen tedbir nafakasının boşanma dâvasının ikamesi tarihinden itibar edilmeyip ihtar dâvası tarihinden itibaren hükmedilmesi icabeder.

Tarihi : 30/1/1951 1 118

Sayı : Esas : 8906
Karar : 798

2 — Boşanma dâvasında koca tarafından karının eve dönmesi için ihtar kararı alınıp bu karar da kesinleşmiş ise tedbir nafakasının dâva tarihinden ihtar kararının kesinleştiği tarihe kadar hükmedilmesi icabeder. Mutlak olarak dâva tarihinden itibaren hükmedilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 10/4/1952 4 404

Sayı : Esas : 2553
Karar : 2184

V

VASİYET.

1 — Lehine tenkise tâbi vasiyet yapılmış olan dâvalı tercih hakkını kullanmadığına göre dâvacı tasarruf nısabı miktarını nakden dâvalıya ödeyecek vasiyet edilen gayrimenkulü namına tescil ettirir.

Tarihi : 18/11/1952 6 642

Sayı : Esas : 5776
Karar : 5596

VEKÂLET ÜCRETİ.

1 — Dâvacı vekilinin, dâva dilekçesinde meskût bırakıp lâyiha teatisi sırasında vekâlet ücreti dâvayı tevsi mahiyetinde olmadığından hilâfına mütalâa beyaniyle vekâlet ücreti talebinin reddine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 27/11/1952 6 645

Sayı : Esas : 6775
Karar : 5596

TEMYİZ MAHKEMESİ ÜÇÜNCÜ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
AKDİN SIHHAT ŞARTLARI.		
1 — Dâvalının evlenme çağında olmıyan kızını dâvacıya nikâhsız olarak vermek maksadiyle dâvacıdan aldığı paraların istirdadı dâva edilemez. Tarihi: Sayı: Esas: 7488 Karar: 4940	3	315
AKDİN FOSHİ.		
Bak: Kira akdinin feshi - Sarhoşluk.		
AKDİN ŞEKLE RİAYETSİZLİKLE BUTLANI.		
Bak: Gayrimenkul satışı - Şekle riayetsizlik - Tazminat.		
AVUKATLIK ÜCRETİ.		
Bak: Vekâlet ücreti.		
B		
BORÇ OLMIYAN ŞEYİN TEDİYESİ.		
1 — B. K. nun 62 inci maddesine göre ahlâkî bir vazifeyi ifa için verilen şeyin istirdadına cevaz olmadığından dâvacının dâvalı askerde iken ve evlenirken yardım olarak yaptığı sarfiyatın tahsilini dâvaya hakkı yoktur. Tarihi: 25/1/1952 Sayı: Esas: 1059 Karar: 745	9	1073
Ç		
ÇİFTÇİ MALLARININ KORUNMASI - ZARARIN İSPATI.		
1 — 4081 sayılı kanunun 26 ıncı maddesinin 3 üncü fıkrasında yazılı itirazın, evrak üzerinde değil, muhakemeten tetkiki gerekmektedir. Tarihi: 24/8/1953 Sayı: Esas: 4490 Karar: 3084	7	773

	Sayı	Sahife

D

DÂVA EHLİYETİ.

Reşit olmadan evvel dâva açmış olan dâvacının devamı sırasında reşit olması, dâvasının reddini istilzam etmez. 10 1219

Tarihi : 25/1/1952

Sayı : Esas : 1099
Karar : 782

DÂVANIN MÜKERRER AÇILMASI.

Aynı dâvanın diğer mahkemede derdest olduğu hususu itirazatı iptiadiyeden olup mahkeme bunu resen nazara alamıyacağı gibi böyle bir halde dâvanın reddine karar verilmesi doğru olmayıp dâvanın ikame edilmemiş sayılmasına karar verilmek iktiza eder. 12 1448

Tarihi : 31/1/1952

Sayı : Esas : 1345
Karar : 937

DÂVANIN YENİLENMESİ.

Usulün 409 uncu maddesi mucibince müracaata kalan dâva dosyalarının altı ay geçmekle muameleden kaldırılması sırf yeni harca tâbi olması noktasından olup yoksa umumî zamanaşımı müddeti geçmedikçe baki olduğundan her ne zaman yenilenirse dâvaya kaldığı yerden devam olunur. Yenilenme dilekçesinde miktarın noksan yazılmasının bir kıymeti yoktur. 12 1451

Tarihi : 5/2/1953

Sayı : Esas : 1617
Karar : 1171

E

ESKİ HALE GETİRME TALEBİ - KİRACININ BORÇLARI.

1 — Aleyhine kanun yollarına müracaat imkânı bunan hükümlerden dolayı eski hale getirme talebinde bulunulamıyacağı gibi bu hususta diğer tarafın muvafakati dahi hâkime salâhiyet vermez.

2 — Müstecirin kainpeder ve kainvalidesini mecura alıp birlikte oturmaları sözleşmede hilâfına bir şart olma-

870

	Sayı	Sahife
dıkça, B. Kanununun 256 ıncı maddesi hükümlerine muhalefet teşkil etmez.	2	225
Tarihi: 7/5/1951		
Sayı: Esas: 7839 Karar: 5207		

F

FAİZ.

Bak: Haksız fiil - Kanunî faiz.

G

GAYRİMENKUL SATIŞI - AKDİN SIHHATİ.

1 — Noter senedi ile satılan gayrimenkulün bir kısmı tapuda kayıtlı olup bir kısmı tapusuz olduğu takdirde, satılan gayrimenkul anlaşması mucibince bir kül teşkil ediyorsa hepsi hakkında akit bâtıl olup bir kül teşkil etmediği takdirde tapusuz kısım hakkındaki akit muteber ve tapulu olanlar hakkındaki bâtıl olduğundan yalnız bunlara ait olan bedelin istirdadına hükmedilmek icabeder.	11	1344
Tarihi: 4/2/1952		
Sayı: Esas: 1560 Karar: 289		

GAYRİMENKUL SATIŞI - AKİDDEN RÜCU.

1 — Tapuda kayıtlı olmıyan gayrimenkulün zilyedi tarafından haricen satılarak alıcıya fiilen teslim ile akit tamam olacağından alıcının tek taraflı arzusu ile gayrimenkulü iade ederek verdiği bedeli istirdada salâhiyeti yoktur.	11	1342
Tarihi: 31/1/1952		
Sayı: Esas: 1169 Karar: 984		

GAYRİMENKUL SATIŞI - SATICININ HASILAT ÜZERİNDEKİ HAKKI.

1 — Tapuda kayıtlı olan gayrimenuklü haricen satın alan dâvalının bu gayrimenkulün hasılatında bir hakkı olamıyacağından gayrimenkulü teferruğ suretiyle iktisap

Sayı Sahife

eden dâvacı, hasılatı kısmen kaldırmış olan dâvalıdan bunu istirdada hakkı vardır. 11 1341

Tarihi : 5/2/1952
Sayı : Esas : 1643
Karar : 1168

GAYRİMENKUL SATIŞI - ŞEKLE RİAYETSİZLİK - TAZMİNAT.

1 — Tapulu gayrimenkulün haricen satılış mutlak surette bâtıl olup bâtıl bir akdin ifa edilmemesi yüzünden dâvacının bu uğurda yaptığı masrafı tazminat olarak istemeğe hakkı yoktur. 9 1071

Tarihi : 26/1/1952
Sayı : Esas : 1003
Karar : 637

GIYAP.

1 — Dâvalının gıyap kararının tebliğine rağmen mahkemeye gelmemiş olması vâkıaları ikrar ve kabul ettiğini tazammun etmez. 8 925

Tarihi : 28/5/1953
Sayı : Esas : 5368
Karar : 3722

H

HAKSIZ FİİL - KANUNÎ FAİZ.

1 — Haksız fiillerde faiz akde müstenit olmayıp kanuna müstenit olduğundan zararın husule geldiği tarihten itibaren faiz yürütülmesi icabeder. 10 1221

Tarihi : 29/1/1952
Sayı : Esas : 936
Karar : 932

HAKSIZ FİİL - UMUMA AİT DERE SUYU İLE KERESTE NAKLİ.

1 — Umuma mahsus dere suyu ile denize kereste nakli, herkesin hakkı olup bir kimse kereste attıktan sonra diğerinin kereste atması caiz olmadığı yolundaki teamüle

872

Sayı Sahife

muhalefet mutlak olarak mesuliyeti istilzam edecek bir haksız fiil mahiyetinde telâkki edilemez. Olayda dâvalının attığı kereste dâvacının kerestesiyle karışarak ve kısmen denize kaçarak vâkı zarardan sorumlu olmasi için dâvacının attığı kereste miktarı lâyık hadde olduğu halde dâvalı tarafından ilâve edilen kereste sebebiyle zararın vâkı olduğunun sübutu icabeder. 12 1450

Tarihi: 4/2/1952

Sayı: Esas : 1542
Karar : 1119

HAKSIZ FİİL - ZARARIN BİLİRKİŞİYE TESBİT ETTİRİLMESİ.

1 — Dâvalı tarafından itlâf edilen merkebin kıymeti şahitler tarafından tesbit ettirilmeyip merkebin vasfı şahitlere tâyin ettirildikten sonra o vasfa göre kıymetinin, usulen verilecek bitaraf bilirkişi vasıtasiyle tesbiti icabeder. 5 520

Tarihi: 8/1/1952

Sayı: Esas : 334
Karar : 200

HAKSIZ MAL İKTİSABI - MEMURUN FİİLİ - TAZMİNAT - MÜRURUZAMAN.

1 — Hazineden haksız olarak tedavi parası alan memur aleyhine ikame edilen tazminat dâvası memurun haksız fiilinden neş'et ettiğinden 16/6/1934 gün ve 23 sayılı İçtihadı Birleştirme kararı dairesinde bir senelik zamanaşımına tâbidir. 5 518

Tarihi: 8/1/1952

Sayı: Esas : 241
Karar : 195

HAYVAN ÖLDÜRME.

Bak: Haksız fiil - Zararın bilirkişiye tesbit ettirilmesi.

Sayı Sahife

İ

İSPAT - YEMİN.

1 — Dâvacı dâvasını ispat edemediği gibi dâvalıya yemin vermekten de istinkâf ettikten sonra dâvalı resen dâvacıya yemin teklif edip o da kabul ve eda ettiği takdirde dâvanın sabit addedilmesi doğrudur. 10 1220

Tarihi: 28/1/1952
Sayı: Esas : 1324
Karar : 804

İSPAT.

Bak: Şahitle ispat memnuiyeti.

İSTİMLÂK - İSTİMLÂK KARARI VE BEDELİ.

1 — Belediyece istimlâk olunan gayrimenkul mülkiyetinin iktisabı, istimlâk kararından değil, istimlâk bedelinin tesviyesi tarihinden itibar olunur. 2 227

Tarihi: 10/5/1951
Sayı: Esas : 7785
Karar : 5280

İSTİMLÂK KARARI OLMADAN YATIRILAN BİNA - DÂVA MERCİİ.

1 — İstimlâk kararı olmadan Belediye Encümeni kararı ile yıktırılmış olan binadan dolayı meydana gelen uyuşmazlığın halli idarî kazaya tâbidir. Dâvacının iddia ettiği zararın tam kaza yolu ile tazmini dâvası Danıştaya aittir. 11 1347

Tarihi: 7/2/1952
Sayı: Esas : 1711
Karar : 1210

İŞÇİNİN KUSURU - İŞVERENİN MESULİYETİ.

1 — Dâvacı işveren sıfatiyle o işin ifası için muktazi bütün tedbirleri alıp çalışma vasıta ve imkânlarını hazırladıktan sonra işteki kusurundan dolayı dâvalı müstehdemin mesul olması icabeder. İşinde bir kusur olmadıkça dâvalının kendisine bir muavin tefrik etmemesi kusur telâkki edilemez. 5 521

Tarihi: 4/1/1952
Sayı: Esas : 124
Karar : 98

874

Sayı Sahife

K

KANUNA VE ÂDAPA AYKIRI AKİD.

Bak : Akdin sıhhat şartları.

KEFALET.

Bak : Müteselsil borçlu - Müteselsil kefil.

KİRA AKDİNİN FESHİ - İHBAR MÜKELLEFİYETİ.

1 — Mecurun gayri sıhhî olup hastalığa sebebiyet verdiği sabit ise müstecir ihbar ederek kira akdini feshedebilir. 2 226

Tarihi : 7/5/1951

Sayı : Esas : 7697
Karar : 5209

KİRA AKDİNİN FESHİ - SARHOŞLUK.

1 — Kiracının ihtara rağmen her akşam sarhoş gelerek mahalle halkını iz'aç etmesi, ev dahilinde oturanlara karşı ifa ile mükellef olduğu vazifeleri ihlâl mahiyetinde olduğundan B. K. 261/1 inci madde mucibince akdin feshini mucip olabilir. 11 1343

Tarihi : 1/2/1952

Sayı : Esas : 1509
Karar : 1058

KİRACININ BORÇLARI.

1 — Kiracının, mücerret ötedenberi kirayı geç vermeyi itiyat edinmesi, peşin ödeme şartının, mucirin muvafakatı olmadan tebeddülünü istilzam edemiyeceğinden kira bedelinin ayın beşinde peşin olarak ödemesinin akit icaplarından olduğu ispat edildiği takdirde Şubat ve Mart ayları için dâvacının yaptığı iki haklı ihtar göz önünde tutularak dâvanın kabulü gerekli iekn zuhül edilmesi yolsuzdur. 5 521

Tarihi : 7/1/1952

Sayı : Esas : 47
Karar : 146

Sayı Sahife

KİRACININ BORÇLARI.

Bak : Eski hale getirme talebi - Kiracının borçları.

M

MÜRURUZAMAN.

Bak : Haksız mal iktisabı - Memurun fiili - Tazminat - Müruruzaman.

MÜSTAHDEMİN KUSURU.

Bak : İşçinin kusuru.

MÜŞTEREK MÜLKİYET - HİSSEDARIN İNTİA HAKKININ SELBİ - TAZMİNAT.

1 — Dâvacının müşterek gayrimenkuldeki hissesinden intifaına dâvalının mâni olduğu tesbit edilerek tazminata mahkûm olduktan sonra birlikte intifa etmek üzere dâvacıya müracaat ve teklifte bulunmadıkça mütaakıp seneler için ayrıca intifadan menettiğinin ispatına lüzum olmaksızın tazminat ile mahkûm edilmesinde yolsuzluk yoktur. 5 524

Tarihi : 7/1/1952
Sayı : Esas : 151
Karar : 143

MÜTEMMİM CÜZ.

1 — Bir tarlaya ekilen tohum tarlanın mütemmim cüzü olduğundan mülkiyeti de gayrimenkulün sahibine aittir. Tohum başkası tarafından ekilmiş olsa dahi tarla sahibi ile aralarında bir anlaşma olmadıkça mahsul gayrimenkul sahibinin malı olur. Bu hususta iyi veya fena niyet aranmaz. Ancak tohum eken iyi niyet sahibi ise idrak olunan mahsul için sarfettiği zarurî ve faydalı masrafları, iyi niyet sahibi değilse yalnız zarurî masrafı isteyebilir. 11 135

Tarihi : 5/2/1952
Sayı : Esas : 1594
Karar : 1164

MÜTESELSİL BORÇLU - MÜTESELSİL KEFİL.

1 — Köy Enstitüsünde okumayı taahhüt eden borçlunun verdiği tahhüt senedini müteselsil borçlu sıfatiyle im-

876

Sayı Sahife

za eden dâvalı kefil sıfatiyle sorumlu tutulamaz, müteselsil borçlu müteselsil kefil ayrı ayrı müesseselerdir. Müteselsil borçlu esas borçlu olan hizmetin ifasını borçlu olduğu halde müteselsil kefil hizmetin ifa edilmemesinden mütevellit tazminatı borçludur. Kefaletin yazılı şekle tâbi olması kanunun âmir hükümlerinden olduğundan bu hususta iradenin tefsirine de cevaz yoktur. 9 1072

Tarihi : 22/1/1952

Sayı : Esas : 592
Karar : 666

N

NİŞANIN BOZULMASI - HEDİYELERİN İSTİRDADI.

1 — Nişanın bozulmasında kusurlu olan tarafın da verdiği nişan hediyelerini istirdada hakkı vardır. 1 122

Tarihi : 25/9/1951

Sayı : Esas : 12385
Karar : 9484

R

RÜŞT YAŞI.

Bak : Dâva ehliyeti.

S

SARHOŞLUK.

Bak : Kira akdinin feshi - Sarhoşluk.

SUİNİYETLİ ZİLYEDLİK - TAZMİNAT.

1 — Mal sahibinin mesruk malı, iyi niyetle iktisabetmiş olsa dahi, zilyedinden beş sene içinde istirdada salâhiyeti vardır. Malın hırsızlık olduğunun zilyede ihbarı o zamana kaadr hüsnü niyetle cereyan etmiş olan bir zilyedliğin suiniyete kalbederek zilyedin o şeyi sahibine iade etmekle beraber haksız olarak alıkoymuş olmasından mütevellit zararı da tanzim etmesi icabeder. 5 519

Tarihi : 8/1/1951

Sayı : Esas : 117
Karar : 199

877

Sayı Sahife

Ş

ŞAHİTLE İSPAT MEMNUİYETİ - DÂVALININ MUVAVAFAKATİ.

Yüz liranın tahsili hakkındaki dâvasını şahitle ispat edeceğini söyleyen dâvacıya karşı dâvalının şahitle ispata muvafakat ettiğine göre dâvacının şahitleri dinlenerek hâsıl olacak kanaate göre bir karar verilmek icabederken mahkemenin, re'sen şahit dinlenemiyeceğinden bahisle dâvalıya yemin verdirilerek dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur. 3 517

Tarihi: 8/1/1952

Sayı: Esas : 200
Karar : 194

ŞEKLE RİAYETSİZLİK.

Bak: Gayrimenkul satışı - Şekle riayetsizlik - Tazminat.

T

TAHLİYE TALEBİ - MECURUN TAMİRİ.

Mecurun tamire muhtaç olması halinde mal sahibi müstecirin hakkına halel gelmemek şartiyle muvakkaten tahliyesini isteyebilir. 1 120

Tarihi: 25/9/1951

Sayı: Esas : 12764
Karar : 9472

TAPULU GAYRİMENKULÜN İKTİSABI.

Tapuda müseccel gayrimenkul hissesinin iktisabı ancak tapu memuru huzurunda yapılmış satış akdiyle mümkündür. Gayrimenkulün tamamının kendisine satılmış olduğundan bahsile tapudaki 1/5 kaydının o suretle tashih edilerek namına tescili hakkında ikame edilen dâvanın reddine karar verilmek icabeder. 6 649

Tarihi: 10/1/1952

Sayı: Esas : 300
Karar : 249

878

Sayı Sahife

TAZMİNAT - DÂVACININ TEDAVİDE KUSURU.

Dâvalı savunmasınad dâvacının gerekli ihtimamı göstermiyerek ve tedavi yaptırmıyarak zararın tevessüüne sebep olduğunu ileri sürmüş ve tabip raporunda buna dair bir sarahat bulunmamış olduğuna göre B. K. 44 üncü madde hükmü göz önünde bulundurularak bu cihetin tahkiki icabeder. 12 1449

Tarihi: 31/1/1952

Sayı: Esas : 1124
Karar : 953

TAZMİNAT DÂVASI - SORGU YARGICININ KUSURU - VAZİFELİ MAHKEME.

1 — Şahıs kusuru ileri sürülerek sorgu yargı hakkında açılan tazminat dâvasının rü'yeti Adalet Mahkemelerinin vazifesi cümlesindendir. 2 228

Tarihi: 29/11/1952

Sayı: Esas : 10439
Karar : 8183

TAZMİNAT.

Bak: Haksız mal iktisabı - Memurun fiili - Tazminat - Müruruzaman Müşterek mülkiyet - Hissedarın intiaf hakkının selbi - Tazminat Suiniyetli zilyetlik tazminat.

V

VEKÂLET ÜCRETİ.

1 — Vekâlet ücretine müteallik Dâvalar usulün 15 inci Maddesinin şümulü dışındadır. 1 119

Tarihi: 7/11/1952

Sayı: Esas : 10656
Karar : 7489

2 — Avukat olmayan dâvacının Devlet Şûrasında takip ettiği işten dolayı ücret alamayıp ancak dâvalının

879

	Sayı	Sahife
emriyle mübayaa ettiği traktör için sarfettiği mesaiye takdir edilecek ücreti alabileceği.	3	314
Tarihi :		
Sayı : Esas : 5144 Karar : 2746		
3 — Vekâlet ücretinin tarifedeki asgari ücretin üç misline kadar tezyidi caizdir.	5	522
Tarihi : 7/1/1952		
Sayı : Esas : 171 Karar : 145		

Z

ZİLYETLİK - TABİÎ SEMERENİN TOPLANMASINDA MESULİYET.

1 — Bir gayrimenkulün mahsullerini topladığından dolayı bir kimsenin mesul olabilmesi için M. K. 908 inci maddesi mucibince o yere suiniyetle zilyed bulunması lâzımdır. Bu itibarla dâvalının mülkiyet iddiasının neticelenmesi ve zilyedlik vaziyetinin tahkiki icabeder	8	924
Tarihi : 18/1/1952		
Sayı : Esas : 730 Karar : 526		

TEMYİZ MAHKEMESİ DÖRDÜNCÜ HUKUK DAİRESİ KARARLARI.

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cedveli

A

AKDİN SIHHAT ŞARTLARI.

Bak : Hata.

B

BASIN.

Bak : Haksız fiil - Basın

	Sayı	Sahife
BİNA SAHİBİNİN MESULİYETİ.		
1 — Zarara sebep olan binanın fena yapılmasından veya muhafaza ve bakımındaki kusurdan doğan zararlardan bina sahibi mutlak surette mesuldür.	8	926
Tarihi: 29/1/1953		
Sayı: Esas: 619 Karar: 366		
H		
HAKSIZ FİİL - BASIN - MÜTESELSİL MESULİYET.		
1 — Gazetedeki hakikat hilafı neşriyat, gazete sahibi, şirket mesul müdürü, o kısmı idare eden muharrir ve ihbarı yapan kimsenin birlikte işlemiş oldukları haksız fiil olup husule gelen zarardan hepsinin müteselsilen mesul olmaları.	8	930
Tarihi: 9/3/1953		
Sayı: Esas: 473 Karar: 1093		
HATA.		
1 — Satış için dâvacıya gösterilmiş olan tarladan başkasının ferağı dolayısiyle bedelinin istirdadı dâvasında ferağı yapılmış olan gayrimenkul tapu kaydının dâvalı namına tashihi suretiyle bedelin istirdadına karar verilmek icabederken dâvalının iadei ferağ yaptırmakta muhtar olmak üzere bedelin istirdadına karar verilmesi yolsuzdur.	9	1075
Tarihi: 21/3/1953		
Sayı: Esas: 1564 Karar: 1313		
HAZİNENİN MESULİYETİ.		
Bak: Mahkeme başkatibinin zimmeti İcra memurunun zimmeti.		
İ		
İCRA MEMURUNUN ZİMMETİ - HAZİNENİN RÜCU HAKKI.		
1 — Zimmetine para geçiren icra memuru ile hazine arasında müteselsil mesuliyet olmayıp İcra ve İflâs Kanu-		

Sayı Sahife

nunun 6 ıncı maddesi hükmünce hazine ödediği miktarın tamamı üzerinden asıl mesullere rücu hakkını haiz olduğu halde dâva edilen paranın icra memuru ile hazineden müteselsilen tahsiline karar verilmesi yolsuzdur. 11 1353

Tarihi : 26/5/1953
Sayı : Esas : 3269
Karar : 2469

İCRA TAZMİNATI.

1 — İcra takibine karşı inkâr edilen alacağın mahkemece tahsiline hükmedilmesi halinde icra tazminatı lâzım gelip gelmiyeceğinin re'sen hâkim tarafından nazara alınmasını menedici kanunî bir hüküm mevcut değildir. 8 927

Tarihi : 29/1/1953
Sayı : Esas : 467
Karar : 371

İDARÎ TASARRUF - SALÂHİYETSİZLİK - TAZMİNAT DÂVASI.

1 — Belediye Reisinin emriyle yıktırılan binadan müteveilit tazminat dâvasında böyle bir emrin verilmesi Belediye Reisliğinin yetkisi dâhilinde veya komisyon kararına bağlı olup olmadığı ve komisyonnu kararı bulunup bulunmadığı tahkik edilerek ona göre karar verilmek icabederken bu cihetler tahkik edilmeksizin idarî tasarruftan bahsile vazife noktasından dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur. 8 932

Tarihi : 10/3/1953
Sayı : Esas : 1478
Karar : 1101

İKTİSABÎ MÜRURUZAMAN DERMEYANI.

1 — İktisabî zamanaşımı hakkında mahkemede bir defide bulunulmamış olduğuna göre bu cihetin temyizen tetkikına mesağ yoktur. 6 650

Tarihi : 23/1/1953.
Sayı : Esas : 575
Karar : 285

882

	Sayı	Sahife
İSTİMLÂK.		
1 — İstimlâk kararnamesine tevfikan istimlâk edilip 1/12/1928 tarihli fıkra hükmüne göre yüzde yirmi fazlasıyle bedeli bankaya yatırılmış olan çiftliğin bu tarihten itibaren tasarruf hakkı istimlâk eden idareye ait ise de bu tarihten evvel işgal edilen müddetten zamanaşımına uğraramamış olan senelerin ecrimisili mal sahibine aittir.	11	1351
Tarihi : 18/5/1953		
Sayı : Esas : 1516 / Karar : 2356		
İSTİMLÂK KARARI OLMADAN YOLA KALBEDİLEN ARSA.		
1 — İstimlâk kararı olmaksızın belediyece yola kalbedilmiş olan arsa bedelinin tahsili dâvasında arsanın tapuda dâvacı namına kayıtlı olduğuna göre bedelinin belediyeden tahsiline hükmedilmesi veya zararı varsa tazminat dâvası ikame etmekte muhtar olmak üzere bu dâvanın reddine karar verilmek icabeder.	11	1350
Tarihi : 15/5/1953		
Sayı : Esas : 3086 / Karar : 2285		
İŞÇİ SİGORTALARI PRİMLERİNİN TAHSİLİ - DÂVA MÜDDETİ.		
1 — Dâvacı İşçi Sigortaları İdaresinin dâvalı işyeri sahibi aleyhine ödenmeyen sigorta primlerinin tahsili hakkında ikame ettiği dâva iş kazalariyle meslek hastalıkları ve analık sigortası hakkındaki kanunun 70 nci maddesi şümulü haricinde bulunduğu halde bu maddeki üç senelik sukutu hak müddeti geçmiş olduğundan bahsile dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur.	11	1348
Tarihi : 16/4/1953		
Sayı : Esas : 2390 / Karar : 2006		
İŞ KAZASI.		
Bak : Ölüme sebebiyet.		

883

K

Sayı Sahife

KEFALET.

Bak : Mecburi Hizmet.

KEFALET - BORÇLUNUN YAŞ BAKIMINDAN EHLİYETSİZLİĞİ.

1 — Kefaletnamede borçlunun yaşı tesrih edilmiş, bu suretle taahhüt tarihinde yaş bakımından ehliyetsizliğine kefil muttali bulunmuş olduğu halde masrafların ödenmesini kefil sıfatıyle taahhüt etmiş olmakla bu kefalet Borçlar Kanununun 485 nci maddesi hükmünce muteberdır. 11 1349

Tarihi : 21/4/1953

Sayı : Esas : 2587
Karar : 1917

KEFAET SIHHAT ŞARTLARI.

Dâvalı kefil olduğu şahsın İngiltere'deki tahsil masrafına kefil olup dâvacı Vekâlet ise İngiltere'ye değil Amerika'ya göndermiş olduğu halde kefaletnamenin Amerika'da yapılan masrafa teşmil edilerek o yolda karar verilmesi yolsuzdur. 8 928

Tarihi : 30/1/1953

Sayı : Esas : 49
Karar : 408

KİRALANMIŞ ARAZİNİN SATIŞI - KÂRDAN MAHRUMİYET.

1 — Dâvacının kiralamış olduğu araziyi satın alan dâvalı tarafından işgal edilerek kârdan mahrumiyetine sebebiyet verilmiş olduğundan bahisle ikame edilen tazminat dâvasında dâvalı dâvacının kiracılık sıfatını inkâr etmiş, kira akdi tapuya tescil edilmemiş, noterden de tasdikli olmadığından üçüncü şahıs mevkiindeki dâvalıya müessir bulunmadığı kira akdinin şahitle ispatı da caiz görülmemiş olduğundan hâdisede B. K. 276 ncı maddesinin tatbik yeri olmadığı halde buna istinaden tazminata hükmedilmesi yolsuzdur. 11 1354

Tarihi : 29/3/1953

Sayı : Esas : 1606
Karar : 2490

884

Sayı Sahife

M

MAHKEME BAŞKÂTİBİNİN ZMMETİ - HAZİNENİN MESULİYETİ.

1 — Mahkeme başkâtibine tevdi olunan fertlere ait paralar hakkında Hazinenin zımnî tekeffülü mevcut olduğundan, kendilerine rücu etmek üzere bu kabil memurların zimmetinden Hazine sorumludur. 4 407

Tarihi : 8/11/1952

Sayı : Esas : 6576
Karar : 4916

MECBURİ HİZMET - KEFALET.

1 — Polis Enstitüsünde parasız yatılı olarak okuyup komser muavini tâyin edildikten sonra vazifesini terkettiğinden dolayı meslekten çıkarılan dâvalı, Reşit iken babasının vermiş olduğu taahhüt senediyle ilzam olunamazsa da Memurin Kanununun 64 üncü maddesi gereğince mektep masrafını ödemesi icabettiğinden dâvanın reddine dair verilen karar yolsuzdur. 8 931

Tarihi : 10/3/1953

Sayı : Esas : 1511
Karar : 1092

MEMURUN İŞTEN ÇIKARILMASI.

Bak : Muhtar seçilenin işten çıkarılması - Tazminat dâvası.

MESULİYET.

Bak : Bina sahibinin mesuliyeti.

MUHTAR SEÇİLENİN İŞTEN ÇIKARILMASI — TAZMİNAT DÂVASI.

1 — Dâvalı kaymakamın muvakkaten askere alınan muhtarın yerine yeniden muhtar seçimini mevzuata muhalif görerek yeni muhtar seçilen dâvacıyı işten çıkartmasından ibaret olan muamelesi Danıştayca iptal edilmiş ise de dâvalının bu hareketi evvelce seçilen bir muhtar varken yeniden muhtar seçimi yapılmasının doğru olmayacağı kanaatine vararak eski hali iade suretiyle ve ka-

885

Sayı Sahife

nunun verdiği tasarruf salâhiyetini ifa sadedinde yapılbir muamele olup kanunun açık sarahati hilâfına şahsî garaz ve husumete müsteniden hareket ettiği de iddia ve ispat edilmemiş olduğundan mücerret Danıştay Kararına istinaden tazminat ile mahkûmiyete karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 21/5/1953 11 1352

Sayı : Esas : 3081
Karar : 2357

MÜRURUZAMAN KAT'I.

1 — Tesbiti delâil talebiyle mahkemeye müracaat zarara ve fiiline ıttılâı ispat ettiği halde müruruzamanı kateden sebeplerden değildir.

Tarihi : 8 929

Sayı : Esas : 816
Karar : 628

2 — Zamanaşımı dâva devam ettiği müddetce iki tarafın muhakemeye mütaallik her muamelesinden ve hâkimin her emir ve hükmünden itibaren ceryana başlayacağı B. K. 136 ıncı maddesi hükmü iktizasından olup bozma ilâmı Temyizden gelip kaleme havale edildiği 29/2/1942 tarihi ile Temyiz ilâmının taraflara tebliği için gereken harç ve masrafların kaleme yatırıldığı 13/12/1951 tarihi arasında on yıllık zamanaşımı geçmediği halde bu muameleler zamanaşımını kesmiyeceğine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 29/5/1953

Sayı : Esas : 3379
Karar : 2511

MÜTESELSİL MESULİYET.

1 — Dâvalı mal sahipleri kazanın vuku bulmaması için hal ve maslahatın gerektirdiği bütün dikkat ve itinada bulunduklarını yahut dikkat ve itinada bulunmuş olsalar bile zararın vukuuna mâni olamıyacaklarını iddia ve ispat yoluna gitmemiş olduklarından şoförlerinin hizmetini ifa

886

	Sayı	Sahife
sırasında ika ettikleri zarardan mesul tutulmaları iktiza eder.		
Tarihi: 31/3/1953 Sayı: Esas: 788 Karar: 1530	10	1222

MÜTASELSİL MESULİYET.

Bak: Haksız fiil — Basın — Müteselsil mesuliyet.

Ö

ÖLÜME SEBEBİYET — İŞÇİ SİGORTASI — SEBEP OLANA RÜCU.

Dâvalının komyonunu devirmek suretiyle taş naklinde çalıştırırken ölümüne sebebiyet verdiği işçinin ailesine dâvacı Sigorta Kurumu tarafından ödenmiş olan tazminatın rücu suretiyle dâvalıdan tahsili dâvasında ölenin müterafık kusuru olup olmadığının tahikk ve tetkikına iş kazaları Sigortası Kanunu hükümleri müsait olmadığı gibi bu kabil rücu dâvalarında umumî hükümlerin tatbikı da gerekli görülmemiştir.

Tarihi: 31/10/1952 Sayı: Esas: 6170 Karar: 4793	4	406

ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA AKDİ.

Ölünceye kadar bakma sözleşmesinde borçlunun şarta âdemi riayetinden dolayı sözleşmenin feshini istemek hakkı alacaklıya ait olup alacaklının hayatta iken kullanmadığı bu hak vefatından sonra mirasçılarına intikal etmez.

Tarihi: 23/3/1953 Sayı: Esas: 1867 Karar: 1319	9	1076

T

TAZMİNAT.

Bak: Muhtar seçilenin işten çıkarılması — Tazminat dâvası.

887

Sayı Sahife

TEREKE — DEFTERE KAYDEDİLMEYEN ALACAK.

Mirasçıların talebi üzerine tutlan tereke defterine alacaklı hazine tarafından vaktiyle kaydettirilmiş olan alacak, İngiltere'den getirilmiş malzeme bedeli diye kaydettirilmiş olup olayda ise mirasçılardan mürislerinin işgal etmiş olduğu hazineye ait arsa ecrimisli dâva edilmekte olduğundan M. K. 569 uncu maddesine tevfikan dâvanın reddine dair verilen karar doğrudur.

Tarihi : 5/6/1953 12 1455

Sayı : Esas : 3487
Karar : 2617

V

VEKÂLET ÜCRETİ.

Taraflar arasındaki vekâlet ücreti mukavelenamesi haricinde mahkeme ve icraca takdir edilecek vekâlet ücretinin de vekile ait olacağına dair şifahî taahhüdün, Avukatlık Kanununun 128 inci maddesi hükmünce muteber olmayacağı.

Tarihi : 10/3/1951 1 122

Sayı : Esas : 1962
Karar : 1835

Tapuda satış bedeli elli bin lira gösterilen gayrimenkulün 80 bin liraya satılıp 30 bin liranın ketmedilmiş olduğu hususununun tesbitine karar verilmesi dâvasının mahiyeti, ketmedilen satış bedelinin tesbitinden ibaret olup avukatlık ücret tarifesinde bu kabil dâvalarda hükmedilecek vekâlet ücretinin tasrih edilmemiş olduğu nazara alınarak vekilin masruf mesaisine ve dâvanın mahiyetine göre vekâlet ücretin mahkemece takdiri iktiza ederken nispî tarife hükümlerinin tatbikı yoluna gidilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 20/4/1953 12 1453

Sayı : Esas : 2602
Karar : 1918

888

Sayı Sahife

Z

ZİMMET.

Bak : İcra memurunun zimmeti.
Mahkeme başkâtibinin zimmeti.

TEMYİZ MAHKEMESİ BEŞİNCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

A

AİLE MAHREMİYETİNİN İHLÂLİ.

Bak : Hakkın suiistimali.

G

GAYRİMENKUL SATIŞ VÂDİ.

1 — Toprak tevzi komisyonunca verilen gayrimenkulün on sene müddetle satılmıyacağı kanun hükümleri iktizasından olduğu cihetle bunlar hakkındaki satış vâadi sözleşmesinin muteber olmıyacağı.

Tarihi : 1/12/1950 2 229
Sayı : Esas : 3916
Karar : 1584

H

HAKKIN SUİSTİMALİ — AİLE MAHREMİYETİNİN İHLÂLİ.

1 — Komşusunun aile mahremiyetini ihlâl eder mahiyette açılan pençerenin kapatılması,

Tarihi : 17/10/1950 3 316
Sayı : Esas : 3749
Karar : 3352

HAKSIZ FİİL — KARI KOCA GİBİ YAŞAMAK — TAZMİNAT.

1 — Karı koca gibi yaşamak üzere bir erkeğin yanına giden ve iki sene onunla yaşayan kadın erkek tara-

	Sayı	Sahife
fından koğulduğundan dolayı Borçlar Kanununun 41 inci maddesine dayanarak tazminat isteyemez.		
Tarihi: 19/2/1952	4	408
Sayı: Esas: 1195 Karar: 716		

HİZMET AKDİ — MÜRURUZAMAN.

1 — Hizmet akdinden mütevellit münasebetler B. K. nun 60 ıncı maddesindeki bir senelik haksız fiil zamanaşımına tâbi olmayıp on senelik âdi zamanaşımına tâbi bulunduğu.

Tarihi: 23/11/1950	3	318
Sayı: Esas: 55 Karar: 1506		

İ

İKTİSABİ ZAMANAŞIMI.

1 — Bir gayrimenkul 20 sene önce ölen muris üzerinde kayıtlı olsa bile mirasçılar arasında ve hâkim huzurunda yapılan rızai taksim tapuya tescil edilmedikçe o gayrimenkul olağanüstü zamanaşımı ile başkaları tarafından iktisap olunabilir.

Tarihi: 15/2/1952	4	410
Sayı: Esas: 6305 Karar: 677		

İSPAT.

1 — Teklif edilen yemin karşı tarafça henüz kabul edilmeden yemin teklif eden tarafın iddiasını şahitle ispat edeceği yolundaki beyanatının kabuliyle gösterdiği tanıkların dinlenmesinde bir kanunsuzluk olmadığı.

Tarihi: 21/10/1950	3	316
Sayı: Esas: 3755 Karar: 3407		

2 — Haricen satılan gayrimenkullerin istirdadı taleplerinde müşterinin hapis hakkı bakımından, ödemiş ol-

Sayı Sahife

duğu satış bedeli hakkında şahit dinlenmesine cevaz vardır.

Tarihi: 30/12/1952 5 525

Sayı: Esas : 3129
Karar : 4715

İSTİMLÂK.

Bak: Köy ihtiyar heyetinin istimlâk muameleleri.

K

KARI KOCA GİBİ YAŞAMAK.

Bak: Haksız fiil - Karı koca gibi yaşamak.

KÖY İHTİYAR HEYETİNİN İSTİMLÂK MUAMELESİ — İTİRAZ.

1 — Köy namına ihtiyar heyetlerince yapılan istimlâk muamelelerine ve bedele karşı kaza idare heyetlerine itiraz olunabilir. Bu kabil dâvaların görülmesi adlî kazanın vazifesinden hariçtir.

Tarihi: 5 927

Sayı: Esas : 7026
Karar : 4520

M

MÜRURUZAMAN.

Bak: Hizmet akdi - Müruruzaman.

Ş

ŞUF'A HAKKI.

1 — Bir gayrimenkulün şâyi hisselerini aynı tarihte ve aynı muamele ile satın alanlar birbirlerine karşı şuf'a hakkını ileri süremezler.

Tarihi: 18/2/1952 4 409

Sayı: Esas : 6311
Karar : 684

T

TAPU KAYDI TASHİHİ.

1 — Bir gayrimenkulün tapuda kayıtlı yüz ölçümü-

Sayı Sahife

nün tashihi dâvalarında bitişik gayrimenkul sahiplerinin de mahallinde dinlenmesi lâzımdır.

Tarihi : 19/12/1952 5 526

Sayı : Esas : 4070
Karar : 4458

TEMYİZ MAHKEMESİ ALTINCI HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cetveli

Ş

ŞAHİTLE İSPAT MEMNUİYETİ.

Satış bedeli beşbin lira olan meşfu hissenin satışından evvel şefiin şuf'a hakkından feragat, beşbin lira kıymetinde bir tasarruf olduğundan şahitle ispatı caiz olmayıp yazılı delil ile ispatı iktiza eder.

Tarihi : 7 774

Sayı : Esas : 2333
Karar : 2000

T

TAHLİYE DÂVASI.

Biriken kiraların otuz gün içinde ödenmesi için icraen yapılan tebligata karşı müddetinde itiraz edilmez veya borç ödenmezse alacaklı icra tetkik merciine müracaatla tahliye kararı alabileceği gibi ödeme emrine istinaden mahkemeye de dâva açarak tahliye kararı istihsal edebilmekte muhtar olduğundan mahkemenin vazife noktasından dâvanın reddine karar vermesi yolsuzdur.

Tarihi : 16/1/1953 7 775

Sayı : Esas : 998
Karar : 280

Y

YOL FAZLASI BEDELİ.

Dâvalı tarafından belediyeye ödenmek üzere yol fazlası bedelinin takdiri isteğiyle müracaatta bulunulduğu

892

	Sayı	Sahife
iddia edildiği halde bu müracaatın vâkı olup olmadığı ve belediyece ne muamele yapıldığı tahkik edilmeksizin esasa karar verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi: 27/1/1953 Sayı: Esas: 1594 Karar: 536	7	776

TEMYİZ MAHKEMESİ YEDİNCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cetveli

K

KARAR TASHİHİ.

Gezici arazi kadastro mahkemeleri kararlarının bozulması veya onanmasını mutazammın Temyiz ilâmlarına karşı karar tashihi yoluna gidilebilir.		
Tarihi: 8/1/1953 Sayı: Esas: 8816 Karar: 112	3	320

M

MİRASTAN MAHRUMİYET.

1064 sayılı kanuna tâbi eşhas 3527 sayılı kanun ile Af edilmişlerse miras hakkında mahrumiyet gibi 1064 sayılı kanun hükmünden doğan hukukî neticeler mahfuz tutulmuştur.		
Tarihi: 13/11/1952 Sayı: Esas: 7472 Karar: 4241	4	412

T

TAPU KAYDININ İPTALİ.

5602 sayılı kanunun uygulanmasında tesbite esas olan tapunun hukukî kıymeti kalmadığı iddia edilmiş ise bu iddia incelenmelidir.		
Tapunun iptali istenmedi diye itiraz reddedilemez.		
Tarihi: 17/11/1952 Sayı: Esas: 4824 Karar: 4278	4	41?

Sayı Sahife

TAPULAMA — İTİRAZLARIN İNCELENMESİ.

5602 sayılı kanun uyarınca itirazlı işler hakkında gezici hâkim tarafından inceleme yapıldığı sırada ayrıca bir itiraz vâkı olursa süresinde olup olmadığına bakılmaksızın bu itirazın da tetkikı lâzımdır.

Tarihi: 20/12/1952 3 319

Sayı: Esas : 4958
Karar : 4857

TAPU TESCİLİ.

Hukukî kıymeti kalmıyan 1291 tarihli kaydın mevcudiyetine rağmen ve bu kayıt iptal edilmeksizin dahi 639/2 ye tevfikan tescil kararı verilebilir.

Tarihi: 8/11/1952 4 411

Sayı: Esas : 3701
Karar : 2197

TEMYİZ MAHKEMESİ TİCARET DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cetveli

A

ALACAĞIN TEMLİKİ.

1 — Tarafların müşterek kamyonlarını tâmir için dâvalının üçüncü şahıstan istikraz etmiş olduğu para, alacağı temlik suretiyle ödenmiş ve dâvalının istikraz etmiş olduğu parayı temin için dâvacının dâvalıya vermiş olduğu noter senedinin mevzuu kalmamış olduğu halde bu senede istinaden yapılan icra takibine karşı dâvacının itirazı mercice mahkemeye müracaat hakkı mahfuz kalmak üzere reddedilmiş olduğuna göre mahkemece, icra takibine halel gelmemek şartiyle dâvanın esasına bakılmak icabederken hâdiseye taallûku olmayan T. İçtihat Kararından bahsile borç ödendikten sonra istirdat dâvası açmak üzere dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 2/6/1952 4 414

Sayı: Esas : 2052
Karar : 2896

894

Sayı Sahife

ANALIK SİGORTASI.

1 — Analık tazminatında hesap edilecek çalışma günlerine pazar ve resmî bayram tatil günlerini de ilâve etmek icap eder.

Analık tazminatı işçinin son aldığı para üzerinden hesap edilmeyip doğumdan evvele rastlayan 3 takvim ayı içinde işçinin elde ettiği preme esas olan kazanç toplamının yirmi altıda biri olarak hesap edilmesi icabeder.

Tarihi: 23/3/1953 — 11 — 1357
Sayı: Esas: 1209 / Karar: 1509

F

FERAGAT — SES ÇIKARMADAN ALINAN PARA.

Dâvacının, idarece ek vazifesinin tam karşılığı olarak bordroya konulup kendisine verilmiş olan ek vazife parasını hiç ses çıkarmaksızın yıllarca almış bulunması fazla hakkından vaz geçme mahiyetinde sayılacağından buna dair ikame etmiş olduğu dâvanın reddi doğrudur.

Tarihi: 3/4/1953 — 12 — 1456
Sayı: Esas: 4551 / Karar: 1746

H

HATA — TARAFLARIN TACİRLİK SIFATI — MÜRURUZAMAN.

1 — Dâvalı tâcirin deniz motörü olarak dâvacı çiftçiye sattığı malın kara motörü çıkmasından dolayı akdin feshi hakkındaki dâvada, iki taraf tâcir olmadığından dolayı Ticaret Kanunu hükümleri tatbik edilmeyip Borçlar K. 207 inci maddesi hükmünün tatbikı icabeder.

2 — Deniz ve kara motörleri arasındaki fark malın esasına mı yoksa vasfına mı taallûk ettiği cihetleri tahkik edilerek vasfa taallûku halinde ayıp sebebiyle tekeffül hükümlerinin tatbikı, malın esasına taallûk edip deniz ve ka-

895

Sayı Sahife

ra motörleri başka şeyler ise akdin yerine getirilmemesine ait hükümlerin tatbikı icabeder.

Tarihi: 17/11/1952 6 655

Sayı: Esas : 3316
Karar : 5022

HUSUSÎ ŞİRKET.

1 — Hususî ortaklıkta şirketi idare eden ortak, hesap vermediği takdirde elindeki müşterek malların yedi adle verilmesini meneden kanunî bir hüküm yoktur.

2 — Taraflar arasında hususî ortaklığın mevcudiyeti tanıkların beyanı, dâva edilen eşyanın müşterek olduğuna dair tarafların imzasını taşıyan vesika ve sair karinelerle sabit görülebilir.

3 — Şirketin idare ettiği pastahanedeki eşyanın bir kısmı vergi borcundan dolayı satıldığı takdirde mütebaki eşya üzerinde ortakların mülkiyet hakkı ve pastahane üzerinde Millî Korunma Kanununa göre kiracılık hakkının mahfuz bulunduğu.

Tarihi: 23/2/1951 2 230

Sayı: Esas : 144
Karar : 1083

Dâvalı, dâvacı ile aralarında hususi şirket olduğunu ve şirketi kendisinin idare ettiğini kabul ettiğine göre evvelemirde dâvalının vesaike müstenit hesap vermeye mecbur tutulması ve hesap vermekten imtinaı halinde tarafların şirkete vazettikleri sermaye miktarı taraflara ispat ettirilerek şirketin devamı müddeti ve muamelenin mahiyeti nazara alınmak suretiyle husule gelecek kârın neden ibaret olabileceği ehlivukuftan tahkik ve ona göre dâvacının hissesine isabet eden miktarın tesbitiyle hüküm altına alınması icabeder.

Tarihi: 17/11/1952 6 657

Sayı: Esas : 4415
Karar : 5028

Sayı Sahife

3 — Şirketi idare eden şerikin T. K. 526 ıncı maddesi mucibince diğer şeriklere vermesi icabeden hesabı vermekten imtinaı halinde şirkete konulan sermaye, şirketin müddeti, görülen işin mahiyeti ve miktarı ve taahhüt mukavelesi nazara alınarak bu işte ne miktar kâr edilebileceğinin ehlivukuf vasıtasiyle tahkik ve tesbit olunarak neticesine göre bir karar verilmek icabederken müşterek iş sonunda hesap görülmemiş olduğundan kâr tesbit olunamadığı beyaniyle dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 16/2/1953 9 1077

Sayı: Esas : 4356
Karar : 849

İ

İSTİSNA AKDİ — DÂVA MERCİİ.

1 — Dâvacının ifa ettiği taahhüt işinden dâvacıdan alacağı olan arpayı dâvalı, dellâliye resmidir diye kendiliğinden belediyeye vermiş olmasından mütahaddis ihtilâf dâvacı ile belediye arasında dellâliye resmine mâtuf bir dâva olmayıp dâvacı ile dâvalı arasında istisna akdinden neş'et etmiş bir alacak dâvası olduğundan bakılması idarî merciine ait olmayıp adalet makamlarına aittir.

Tarihi: 22/9/1952 5 528

Sayı: Esas : 2685
Karar : 3991

İSTİSNA AKDİ — MÜRURUZAMAN.

1 — Kitap; defter cildi ve evrak tabı gibi işlerin, sanatkârların işleri cümlesinden sayılarak beş senelik zamanaşımına tâbi tutulması doğru olmayıp istisna akdi mahiyetinde on senelik zamanaşımına tâbidir.

Tarihi: 25/9/1952 5 529

Sayı: Esas : 3849
Karar : 4041

İŞÇİNİN HAFTA TATİLİ MESAİ ZAMLARI.

1 — İşin, koordinasyon kararı ile hafta tatilinden istisna edilmesi, işçinin haftada 48 saatlik mesai haricinde

	Sayı	Sahife

hafta tatili gününde yaptığı fazla mesaiden dolayı kanunen müstahak olduğu zamanlarından mahrumiyetini icabettirmez.

Tarihi: 16/3/1953 — 11 — 1356

Sayı: Esas : 1575 / Karar : 1358

İŞKİNİN KIDEM TAZMİNATI.

1 — İşçinin eceliyle vefatı halinde mirasçılarına kıdem tazminatı verileceğine dair kanun da açık bir hüküm yoksa da İş Kanununun 13/6 ıncı maddesinin B. C. D. fıkralarında mücbir sebep dolayısiyle ihtar şartına riayet edilmeksizin iş akdinin feshi halinde işçiye tazminat verileceği yazılı olup ölüm halinde ise iş akdinin ihbarsız feshini gerektirir mücbir sebeplerden olduğundan mirasçılarına kıdem tazminatı verilmesi icabeder.

Tarihi: 6/4/1953 — 11 — 1359

Sayı: Esas : 1952 / Karar : 1814

İŞ KAZASI — TAZMİNAT.

1 — İş kazasına uğrayan işçinin İşçi Sigortaları Kurumundan tazminat alması, haklı olduğu her türlü zararlarını iş verenden veya vekilinden araya bilmesine mâni olmayacağından bu yüzden dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 6/10/1952 — 5 — 651

Sayı: Esas : 2829 / Karar : 4251

İŞ KAZASI - TAZMİNAT - MÜRURUZAMAN.

1 — İşçinin iş kazasına uğradığı işyeri iş kanununa tâbi olsun veya olmasın, işverene karşı açacağı tazminat dâvaları İş Kanununda ayrı bir hüküm olmadığından B. K. 332 nci maddesi hükmünce halledilmek icap eder. İşçinin kazaya uğraamsı işverenin kusuru neticesi olsa bile haksız fiille akde aykırı hareketten dolayı tazminat dâvası tahakkuk etmiş olduğundan dâvacının akid

	Sayı	Sahife
hükümlerinden sarih bir surette ferağatı olmadıkça dâvanın akdi mahiyette tazminat dâvası olarak tavsifi uygun olacağından hâdisede haksız fiil zamanaşımının tatbiki doğru olmayıp 10 yıllık akdî tazminat zamanaşımının tatbiki gerekir.	11	1358
Tarihi : 2/4/1953 Sayı : Esas : 1811 Karar : 1720		
İŞ MAHKEMELERİNDE GIYAP KARARI.		
1 — Şifahî muhakeme usulüne tâbi olan iş mahkemelerinde davetiye tebliğ edildiği halde gelmeyen tarafa gıyap kararı tebliğ edilmeksızın gıyabında duruşmaya devam olunması yolsuz olup umumiyetle şifahî muhakeme usulüne tâbi olan sulh dâvalarında olduğu gibi iş mahkemelerinde de gelmeyen tarafa usulen gıyap kararı tebliği icabeder.	11	1361
Tarihi : 20/4/1953 Sayı : Esas : 2746 Karar : 2093		
M		
MECBURİ HİZMET - MÜRURUZAMAN.		
Dâvacı idare hesabına ihtisasını yapan dâvalının taahhüt ettiği hizmeti ifa etmemesinden mütevellit tazminat dâvası, haksız fiilden değil, akdî münasebetten neşet ettiği cihetle bir senelik değil, on senelik adi zamanaşımına tâbidir.	4	415
Tarihi : 2/6/1952 Sayı : Esas : 2034 Karar : 2902		
MÜRURUZAMAN.		
Bak : İstisna akdî		
Mecburi hizmet - Müruruzaman		
Ş		
ŞİRKETLER.		
Bak : Hususî Şirket		
Tasviye halinde ortaklık.		

Sayı Sahife

T

TASFİYE HALİNDE ORTAKLIK - HÜKMİ ŞAHSİYETİN DEVAMI.

Tasfiye halinde bulunan ortaklığın tasfiye hitamına kadar hükmi şahsiyeti devam edeceğinden aleyhine dâva ikamesi ve tasfiye memuru huzuru ile dâvanın görülmesi caiz olup dâvacının tasfiye memuruna müracaatta muhtar olmak üzere dâvanın reddine karar verilmesi yolsuzdur. 5 521

Tarihi : 20/5/1952

Sayı : Esas : 51/4924
Karar : 4036

ZARAR İKAI.

1 — Antimuvanın gemiye yüklenmesi sırasında mal sahibinin borcu malın cinsini doğru olarak bildirmekten ibarettir. Antimuvanın gemide şeker hamulesine karışıp zehirli olmasından dolayı şekerin istimali kabul olmamasından husule gelen zarardan antimuvan sahibinin sorumlu olması icabetmez.

2 — Islâh, iki taraf arasındaki dâvanın usulî muamelesine mâtuf olabilir. Dâvalının tebdili suretiyle ıslâh caiz değildir. 6 652

Tarihi : 7/11/1952

Sayı : Esas : 51/5851
Karar : 4845

TEMYİZ MAHKEMESİ İCRA VE İFLÂS DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göe)
Alfabetik Arama Cedveli.

A

AKDİN SIHHAT ŞARTLARI.

1 — Evlenmek maksadiyle başlık olarak kız tarafından verilen altınların, evlenmek mümkün olmadığından istirdadı hakkındaki dâva mesmu olamaz. 5 511

Tarihi : 21/11/1952

Sayı : Esas : 6889
Karar : 5040

900

Sayı Sahife

G

GAYRİMENKUL SATIŞI.

1 — İcaren ihale edilip tapuca müşterisi namına tescil edilen gayrimenkulü asıl sahibinden haricen satın alıp üzerine ebniye yaptığından bahisle üçüncü şahıs tarafından ikame edilen dâvanın tetkikı icra tetkik mercii görevinden hariçtir. 2 233

Tarihi : 2/3/1951
Sayı : Esas : 1030
Karar : 1224

H

HACİZ - ZİRAAT VE VASITALARI.

1 — Ortaklıkla ziraat yapan borçlunun ziraat âlet ve vasıtalarının hacizden istisnası lâzım gelirse de haczolunan traktörün müstakillen ziraat maksadiyle yoksa bedeni faaliyetin inzimamı suretiyle menfaat ve gelir temini için sermayeye müstenit bulunduğu iktisadi bir teşebbüs için mi borçlu tarafından satın alındığı ve bu maksatlardan hangisinin galip olduğu cihetinin tahkiki icap eder. 12 1457

Tarihi : 3/2/1953
Sayı : Esas : 353
Karar : 753

HACZİ CAİZ OLMAYAN VESAİT.

1 — Borç için haczi caiz olmıyan alât ve vesait küçük sanat ve meslek erbabından olan borçluların bedenî faaliyetleri inzimam etmek suretiyle sanat ve mesleklerini idameye ve ailelerinin geçimini temine yarayan alât ve vesaitten ibaret olup sermayeye müstenit iktisadi teşebbüslerle meydana getirilen iş yerlerindeki alât ve vesaite şumulü yoktur. 8 939

Tarihi : 2/2/1953
Sayı : Esas : 437
Karar : 719

İ

İCRA TAKİBİ - MÜRURUZAMAN.

1 — Dâvacı tarafından evvelce haciz istenildikten sonra borçlunun haczedilecek malı bulunmadığı tesbit edi-

Sayı Sahife

lerek evrakı muameleden kaldırılmış ve dosya üzerindeki son muameleyi takiben bir sene içinde haciz istenmemiş ise haciz istemek hakkı düşeceğinden tekrar borçluya tebliği icabettiğinden bu muamele yapılmaksızın borçlunun tezayüdeden malları hakkında beyanda bulunmak mecburiyeti yoktur. Bu suretle haczini isteyemeceği malın gösterilmemesinden dolayı borçlunun mahkûmiyetini istemeğe dâvacının hakkı yoktur. 8 935

Tarihi : 8/11/1952

Sayı : Esas : 399
Karar : 4631

İHALENİN FESHİ - İHALENİN TECEZZİ ETMEMESİ.

1 — Hissedarlardan birisinin, ihalenin feshi hakkındaki şikâyeti reddedilip temyizden tasdik edilmek suretiyle kesinleştikten sonra diğer hissedarların şikâyeti üzerine mercice ihalenin feshine karar verildiği takdirde ihale muamelesinin tecezzisi kabil olmayacağından evvelce şikâyeti reddedilmiş olan hissedarın istisnasiyle feshin ona şümulü olmadığına karar verilmesi yolsuzdur. 5 532

Tarihi : 3/11/1952

Sayı : Esas : 4144
Karar : 4488

K

KAZANCINI AİLEYE HASREDEN ÇOCUK - HACİZ.

1 — Borçlunun mücerret baba ile birlikte oturmaması ve kazancını aileye hasretmesi haczedilmiş olan emval hakkında baba tarafından açılan istihkak dâvasının reddine sebep olmayıp babasınında bir alacağı varsa üçüncü şahıs olarak takibi icabeder. 1 123

Tarihi : 30/3/1951

Sayı : Esas : 1650
Karar : 1766

KİRACININ KİRACISI.

Bak : Tahliye.

902

Sayı Sahife

N

NAFAKA ŞARTLARINA RİAYETSİZLİK.

1 — Nafaka şartlarına riayetsizlik suçu sabit olan sanığın cezasının tecili hakkındaki talebi tetkik olunarak bir karar verilmek icabederken tecil talebinin reddine karar verilmesi yolsuzdur. 4 416

Tarihi : 20/10/1952
Sayı : 8sas : 3992
Karar : 4209

2 — İtirazın ref'ine dair olan merci kararı, sanığın kendisine tebliğ edilmiş olmadıkça mal beyanında bulunmamak suçu tekevvün edemiyeceğinden mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. 5 531

Tarihi : 20/10/1952
Sayı : 8sas : 4161
Karar : 4219

Ş

ŞÜYUUN İZALESİ - İHALENİN FESHİ.

1 — Şüyuun izalesi suretiyle satılıp müşterisi namına tapuya tescil edilen şâyi hissesi mahcuz gayrimenkule ait satış ilân sureti ikametgâhı belli olan haciz sahibine tebliğ edilmemiş olduğundan dolayı ihalenin feshi için şikâyet vukuunda şikâyet müddetinin ihale tarihinden başlayıp müddeti geçmiş olduğundan ve tapuya tescilden sonra ihalenin feshi talebi mesmu olmıyacağından bahsile şikâyetin reddine karar verilmesi doğru olmayıp hüviyet ve ikametgâhı belli şikâyetçiye tebliğ edilmemiş olması ihalenin feshini gerektirir. 4 417

Tarihi : 17/10/1952
Sayı : Esas : 3946
Karar : 4169

T

TAHLİYE - KARAR İNFAZININ ORTADAN KALKMASI

1 — Tahliye ilâmı katılaştıktan sonra kira bedelinin alınmasına devam olunması, gayri muayyen bir müddet için

	Sayı	Sahife
akdin yenilendiğine delâlet etmesi bakımından tahliye ilâmının infaza kabiliyetini ortadan kaldırır.	8	936

Tarihi : 16/12/1952
Sayı : Esas : 5130
Karar : 5421

TAHLİYE - KİRA BEDELİNİN ÖDENMEMESİ.

1 — Kiracı tarafından ödenmeyen kira bedelinin tahsili ve mecurun tahliyesi hakkındaki takibe karşı vukubulan itiraz üzerine icra tetkik merciince itirazın muvakkaten ref'ine karar verildiği takdirde mecurun tahliyesine de birlikte karar verilmek icabetmeyip İcra ve İflâs Kanunun 269 uncu maddesi hükmünce bu karar kesinleştikten sonra kira borçlu tarafından ödenmediği takdirde tahliye kararı verilmesi iktiza eder.	2	235

Tarihi : 19/3/1951
Sayı : Esas : 1417
Karar : 1515

TAHLİYE - KİRACININ KİRACISI.

1 — Tahliyesinde karar verilen mecuru işgal etmekte olan üçüncü şahıs, takibin istinat ettiği konturato tarihinden evvelki bir zamandan beri orada oturduğu tesbit edilmedikçe yahut birinci kiracı mecuru tamamen veya kısmen başkasına devir ve icar etmek yetkisini haiz olmadıkça, İcra ve İflâs Kanununun 276 ıncı maddesinin tatbik yeri olmayıp birinci kiracıya tebaan mecurdan tahliyesi icabeder.	2	234

Tarihi : 8/3/1951
Sayı : Esas : 1217
Karar : 1312

V

VERGİ BORCUNDAN MAHCUZ GAYRİMENKULÜN TESCİLİ.

1 — Vergi borcundan dolayı mahcuz bulunan gayrimenkulün vergi borcu ödenmedikçe, kesinleşmiş olâma müsteniden alacaklı namına tescili caiz olmadığı halde mercice vergi hakkı ve haciz baki kalmak üzere alacaklı şikâ-

	Sayı	Sahife
yetçi adına tescili suretiyle icra muamelesinin düzeltilmesine karar verilmesi yolsuzdur.	11	1362

Tarihi : 19/2/1953
Sayı : Esas : 885
Karar : 1117

Y

YEMİN - DÂVALI HAZİNEYE YEMİN TEKLİFİ.

1 — Maliye Hazinesinin haczetmiş olduğu eşya hakkında istihkak iddiasında bulunan dâvacı, dâvalı hazineye kat'i yemin teklif edebilir. Hazinenin hükmî şahsiyeti haiz olması yemin ile ilzamına mâni değildir.	8	937

Tarihi : 16/12/1952
Sayı : Esas : 5115
Karar : 5453

TEMYİZ MAHKEMESİ TEVHİDİ İÇTİHAT UMUMÎ HEYETİ CEZA KARARARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cedveli.

	Sayı	Sahie
C		
CEZANIN TECİLİ.		
1 — Tecilden istifade edebilmek için mahkûmiyetin bulunmaması veya hukukî neticeleriyle birlikte ortadan kalkmış olması iktiza ettiğinden, mahkûmiyetin tekerrüre esas teşkil etmiyecek surette eski olması takdirinde dahi tecil hükmü verilemez. Tarihi: 10/12/1952 Sayı: Esas: 7 Karar: 3	4	419
K		
KAÇAKÇILIK - NAKİL VASITASININ MÜSADERESİ.		
1 — Kaçakçılık suçlarında nakil vasıtası başkasına ait olsa hadi müsadereye tâbidir. Tarihi: 5/4/1950 Sayı: Esas: 21 Karar: 7	5	534
KALPAZANLIK - ALTIN SİKKENİN TAKLİDİ.		
1 — Altun sikkenin kanunen tedavülden kaldırıldığı hakkında kanunî bir hüküm bulunmamasına ve iktisadî sebepler dolayısiyle zaman zaman fiatında farklar hasıl olması, tedavül kabiliyetini ve millî para olmak vasfını kaybettiğine delâlet etmiyeceğine nazaran altun sikkeyi taklit edenler hakkında T. C. K. 316 ıncı maddesinin tatbiki icap eder. Tarihi: 1/4/1953 Sayı: Esas: 9 Karar: 4	9	1079

Sayı Sahife

P

PARA CEZALARI -

1 — 5435 sayılı kanunun 2 inci maddesile inzibati mahiyette dahi olsa kanun ve nizamlarda mevcut ve her neviden para cezaları misil artırmasına tâbidir. 6 659

Tarihi : 4/3/1953

Sayı : Esas : 6
Karar : 1

TEMYİZ MAHKEMESİ CEZA UMUMÎ HEYETİ KARARLARI.

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cedveli.

A

ADLÎ TATİL - MÜSTACEL OLMAYAN İŞLER.

Müstacel olmıyan işlerin adlî tatilde bakılarak karara bağlanması yolsuzdur. 10 1229

Tarihi : 226/1953

Sayı : Esas : 2/60
Karar : 64

AF KANUNU.

Bak : Haksız fiil - Af Kanunu - Suçun devamı.

ALENEN HAYASIZCE VAZ'I HAREKET.

Maznunların cadde üzerinde öpüşmelerine inhisar eden fiil ve hareketlerinde 419 uncu madde unsurları mevcut değildir. 10 1232

Tarihi : 29/6/1953

Sayı : Esas : 2/72
Karar : 71

ASARIATİKA NİZAMNAMESİNE MUHALİF HAREKET.

Jandarma Kumutanının erlere emir vererek eski eserlere ait duvarlardan kerpiç toplattırmak suretiyle âsârıatika

	Sayı	Sahife
Nizamnamesine muhalif harekette bulunma dâvasının rüyet mercii umumî mahkemelerdir.	11	1361
Tarihi : 13/7/1953		
Sayı : Esas : 77 / Karar : 77		

B

BASIN SUÇLARI - TEKZİPTEN İCTİNAP.

Posta ile gönderilen ve üzerinde gönderenin vazıh adresi yazılı bulunan tekzip ve tavzih mektubunu (kabul etmiyorum) şerhiyle müvezzie iade etmek alelâde posta ile gelen mektubu almamaktan ibaret olmayıp gönderilen tekzip ve tavzih mektubunu dercetmemek suçunu teşkil eder.	8	941
Tarihi : 16/2/1953		
Sayı : Esas : 4/104-2 / Karar : 28		

BELEDİYE KANUNUNA MUHALEFET.

Bak : Hakkı tehlikeye maruz bırakmak.

C

CEZANIN TAKDİRİ - TEŞDİT SEBEBİ.

1 — Maznunun, duruşma safhatından anlaşılan geçmişteki hali ve toplanan deliller teşdit sebebi olacak mahiyette ise karar mahallinde bu cihet esbabı mucibe olarak gösterilmeksizin (takdiren) kaydiyle aşağı hadden fazla ceza hükmedilmesinde yolsuzluk yoktur.	7	781
Tarihi : 9/3/1953		
Sayı : Esas : 1/53 / Karar : 31		

CEZANIN TENZİLİ.

1 — Maznunun ilk duruşmasında henüz iade etmemiş olduğu malı mahkeme bitmeden evvel iade etmesi cezadan tenzilât yapılmasına sebez olmaz.	7	790
Tarihi : 23/3/1953		
Sayı : Esas : 4/59 / Karar : 51		

Sayı Sahife

CÜRME İŞTİRAK.

1 — T. C. Kanunundaki birkaç tâbirinin ikiden fazlayı gösterdiği içtihatla takarrür edip 193/2 inci maddedeki (birçok kimseler) tâbirinin ise (birkaç) tâbirinden daha fazlayı ifade ettiği aşikâr olduğundan (birçok) tâbiri ile üçten fazla kimse kasdedilmiştir. 8 941

Tarihi : 27/4/1953
Sayı : Esas : 75
Karar : 69

D

DÂVANIN NAKLİ - KARARA SALÂHİYETLİ MERCİ.

1— Âmmenin emniyeti bakımından dâvanın naklini istemek sâlahiyeti munhasıran Adalet Vekiline aittir. Buna karar verecek merci dâvanın görüldüğü mahaldeki emniyet ve asayiş durumunu tetkik ve tahkika salâhiyetli olmayıp bu salâhiyeti kanun Adalet Vekiline vermiştir. Dâvanın nakline karar verecek merci takdir hakkını ancak dâvanın ancak dâvanın nakledileceği mahal hakkında ullanabilir. 8 942

Tarihi : 4/5/1953
Sayı : Esas : 88
Karar : 59

DÂVAYA MÜDAHALE.

1 — Müdahale dilekçesinde şahsî hak talebinde bulunması şart olmayıp maznunların tecziyeleri isteğiyle iktifa da edilebilir. 10 1231

Tarihi : 22/6/1953
Sayı : Esas : 4/106
Karar : 199

DÂVAYA MÜDAHALE.

Bak : Müdahilin temyiz isteği.

DİN HÜRRİYETİ ALEYHİNE İŞLENEN CÜRÜM.

Bak : Laikliğe aykırı hareket.

E

EDEBE MUHALİF HAREKET.

1 — Kadının eteklerini sıvayıp bacakları görünür bir halde ata binerek arkasına dostunu alarak sarhoşluğu

	Sayı	Sahife
fark edilecek şekilde kahvehanenin önünden geçmesi rezalet çıkarma vasfını teşkil eder.	10	1224
Tarihi: 1/6/1953		
Sayı: Esas: 100 Karar: 93		

F

FİRARA SEBEBİYET - ASKERÎ ŞAHISLAR - MERCİ TÂYİNİ.

1 — Muhafazaları altındaki kaçakçıların firarına sebebiyet veren gümrük muhafaza erlerinin muhakemesi, suç Askeri Ceza Kanununun 144 üncü maddesine temas ettiğinden, terhislerinden sonra dahi askeri mahkemeye aittir.	7	787
Tarihi: 23/3/1953		
Sayı: Esas: 17 Karar: 22		

G

GAYRİMENKUL TECAVÜZÜN MEN'İ - ŞİKÂYETE BAĞLI SUÇ.

1 — Gayrimenkule tecavüzün men'i hakkındaki kanunun şumulüne giren suçların takibi şikâyete bağlı değildir.	7	799
Tarihi: 13/3/1953		
Sayı: Esas: 4/55 Karar: 26		

H

HAKARET.

1 — Kaymakama vekâlet eden jandarma kumandanına, vazifesi sırasında hakarette bulunan askerlik şube reisi hakkındaki ceza dâvasına bakmak askerî mahkemeye ait olmayıp Adalet Mahkemelerine aittir. Jandarma kumandanının aslî vazifesi askerlik olup iki asker arasındaki hakaret dâvasına askerî mahkemenin bakacağı yolundaki düşünce vârit değildir.	7	786
Tarihi: 23/3/1953		
Sayı: Esas: 12 Karar: 21		

Sayı Sahife

HAKSIZ FİİL - AF KANUNU - SUÇUN DEVAMI.

1 — İcaren sahibine teslim edilen gayrimenkulün tekrar zabıt zabıt ve işgali suçu Af Kanununun yürülüğe girmesinden sonra da devam etmesi halinde, cebren kız kaçırma suçunda olduğu gibi âharın hakkına dokunan fiil, aslî heyetiyle ve tecezzi etmez bir bütün halinde temadi ettiğine göre Af Kanununun tatbikı doğru değildir. 5 540

Tarihi: 16/2/1953

Sayı: Esas : 26
Karar : 30

HAKLI TEHLİKEYE MARUZ BIRAKMAK - BELEDİYE KANUNUNA MUHALEFET.

1 — Baca kurumlarını temizlettirmede gösterilen dikkatsızlık neticesi kurumların tutuşarak yangın tehlikesi göstermesi kurumları temizletmemekten ibaret belediye Kanununa muhalif hareket olmayıp halkı tehlikeye mâruz bırakacak kabahat cümlesinden olduğundan mahkemece ittihaz edilen vazifesizlik kararı yolsuzdur. 7 782

Tarihi: 9/3/1953

Sayı: Esas : 47
Karar : 38

HAYATI TEHLİKEYE KOYMAK SUÇU.

1 — T. C. Kanununun 456/2 nci maddesindeki hayatı tehlikeye koymak suçu, mağdurun o andaki hastalığı ve hayatının mutlak bir surette ölümle karşı karşıya bulunması halinden ibaret olup bu cihet raporda vazıh olarak tesbit edilmiş ve vucuttaki kırıklığın eski hale getirilmesi, bu maddede işten kalma müddeti olarak tahdit edilen yirmi günden fazla bir zamana ihtiyaç göstereceği tabii olduğuna göre bu cihetleri tesbit için ayrıca kat'i rapora ihtiyaç yoktur. 11 1364

Tarihi: 6/7/1953

Sayı: Esas : 1/63
Karra : 52

921

Sayı Sahife

I

IRZA GEÇMEYE TEŞEBBÜS - KAÇIRMA - TEHDİT - MÜESSİR FİİL.

1 — Zorla kaçırılan kızın cebren ırzına geçilmesine teşebbüs edilip bıçakla hastalığı mucip olmıyacak derecede göksünden yaraladıktan sonra suçlu kendi ihtiyariyle vazgeçip mağduru serbest bırakmış olması halinde, mevsuf tehdit fiili hakkında bir iddia ve delil mevcut olmadığı halde bu hususta yaralama kâfi delil telâkki edilerek yaralanmadan ayrı mevsuf tehditten de mahkûmiyet yoluna gidilmesi yolsuzdur. 5 537

Tarihi: 26/1/1953

Sayı: Esas: 5/87-6
Karar: 952/3027

ISRAR KARARI.

1 — Duruşma esnasında tetkik edilmeyen ve temyizen hüküm bozulduktan sonra dosyaya ilâve edildiği mahkeme reisinin imzalı meşruhatı ile anlaşılan bir kısım evrakın daha evvel verilen hükme mesnet teşkil edemiyeceği derkâr bulunduğu halde bu evraka istinat suretiyle ısrar kararı verilmesi yolsuzdur. 7 784

Tarihi: 9/3/1953

Sayı: Esas: 1/48
Karar: 38

İ

İKRAR - MAZNUNUN TAZYİK.

1 — Karakola gelen C. M. Umumi Muavini huzurunda ikrarda bulunan maznun ertesi günü sevkedildiği sulh mahkemesinde inkârda bulunarak karakoldaki ikrarının C. M. U. Muavini gelmezden evvel tazyik edilip o korku ile muavin huzurunda ikrarda bulunmuş olması bu ikrara istinadedilerek mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. 7 785

Tarihi: 2/3/1953

Sayı: Esas: 1-106125
Karar: 26

K

	Sayı	Sahife
KAÇAKÇILIK - BİLİRKİŞİ.		
1 — Bilirkişi yakalanan eşyanın kaçak eşyadan olup olmadığının bilinemeyeceğini belirtmiş ise de maznunların taksi otomobiline bindikleri mahal hali ve hududa çok yakın bir yer olduğu gibi cenup hudutlarındaki kaçakçılık mevzuunun çoğu müstamel giyim eşyalarından ibaret bulunmasına istinaden yakalanan eşyanın kaçak olduğuna dair olan ısrar kararı yerindedir.	12	1459
Tarihi : 6/7/1953		
Sayı : Esas : 5/45		
Karar : 43		
KANUNLARIN NEŞİR VE İLANI.		
Hayvan hırsızlığının men'i hakkındaki 5617 sayılı kanunun meriyete dair olan maddesinde (ilân hususunda 1322 sayılı kanunun II inci maddesi uygulanır) denilmesine göre bu kanunun yalnız neşri kâfi olmayıp ayrıca ilân yapılmış olması icabeder.	4	421
Tarihi : 29/12/1952		
Sayı : Esas : 21127		
Karar : 158		
KIZ KADIN KAÇIRMA - EVLENMENİN SÜBUTU.		
Evlendikleri halde henüz nüfusa tescil edilmemiş oldukları tarafların ifadelerinden anlaşılması halinde keyfiyetin muhtardan tahkikı icap ederken nüfus cevabına istinaden mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.	12	1461
Tarihi : 6/7/1953		
Sayı : Esas : 4/127		
Karar : 127		
KIZ KADIN KAÇIRMA - SUÇUN TEKEMMÜLÜ.		
Kaçırılan kız, köyün emniyet sahası dışına çıkafrılmakla kaçırma suçu tekemmül etmiş olur. Bundan sonra mağdurun kaçıranların elinden kurtulması, tekemmül etmiş olan kaçırma suçunu teşebbüs derecesine indiremez.	7	788
Tarihi : 23/3/1953		
Sayı : Esas : 5/24		
Karar : 26		

Sayı Sahife

KIZ KADIN KAÇIRMA.

Bak : Irza geçmeye teşebbüs.

KIZLIK BOZMA.

Evlenme vaadiyle kızlık bozma suçunda, sanık evli olsa bile, fikren inkişaf etmemiş olan mağdureyi iğfal zımmında söylediği sözler kanunda yazılı suç unsurlarının tamamını ihtiva eder. (423) üncü madde ile mahkûmiyet kararı bu itibarla kanuna uygundur. 4 423

Tarihi : 22/12/1952
Sayı : Esas : 4/253
Karar : 267

KÖY OKULLARI ENSTİTÜLERİ KANUNUNA MUHALEFET - MÜRURUZAMAN.

1 — İki defa para cezasına mahkûm olduğu halde velisi bulunduğu çocuğunu okula göndermiyen suçlunun cezası 4274 sayılı kanunun 16/6 ıncı maddesine göre bir haftadan bir aya kadar hafif hapis olduğundan altı aylık zamanaşımına tâbi olup bu müddet zarfından mahkûmiyet kararı verilmiş ise de temyiz tetkikatı sırasında tarihinden itibaren altı ay geçmiş olmakla zamanaşımı tahakkuk etmiş olur. 5 539

Tarihi : 9/2/1953
Sayı : Esas : 3/8
Karar : 2/10336

L

LAİKLİĞE AYKIRI HAREKET.

1 — Lâyikliğe aykırı olarak bazı temel nizamları din esaslarına uydurmak amaciyle dini hissiyatı âlet ittihaz ederek propaganda ve telkinde bulunma fiili bütün unsurlariyle tekevvün eylediği halde beraet kararı verilmesi yolsuzdur. 6 661

Tarihi : 10/10/1952
Sayı : Esas : 1/73
Karar : 76

Sayı Sahife

M

MÜDAHALE.

Bak : Dâvaya müdahale.

MÜDAHİLİLİN TEMYİZ İSTEĞİ.

1 — Dergimizin 1952 senesi II inci sayısının (1385) inci sahifesinde neşrolunan Temyiz Dördüncü Ceza Dairesince müttehaz (Esas : 2296-Karar : 2218) sayılı kararda (müşteki, mağdur veya her hangi bir nam ile duruşmada bulunmağa müsaade edilmenin Temyiz hakkı veremiyeceği) yolunda evvelce daire tarafından ittihaz olunan karara karşı C. Başmüddeiumumiliği tarafından 1/3/1951 tarih ve 952/211 sayı ile vâkı düzeltme talebine binaen yeniden yapılan inceleme sonunda (ölen Necmi ile müdahele isteğinde bulunan Dursun arasında kanunî veya hukukî hiç bir bağ bulunmaması sebebiyle Usulün 365 inci maddesindeki suçtan zarar gören unsuru gayri mevcut bulunduğundan düzeltme isteminin reddine karar verildiği görülmekte idi.

Bu karara C. Başmuddeiumumiliğince 22/3/1952 tarih ve 952/67 sayı ile vâki itiraz üzerine Temyiz Ceza Umumî Heyetince ittihaz olunan 31/3/1952 tarih ve 94/72 sayılı kararı da aşağıya dercediyoruz. 3 322

Tarihi : 31/3/1952

Sayı : Esas : 94
Karar : 72

MÜESSİR FİİL - KÖY KORUCUSUNUN ADLİ VAZİFESİ.

1 — Köy korucusunun çiftçi mallarını karuma işine taallûk eden vazifesi sırasında işlediği döğme suçu, adlî vazifesi ile ilgili bir suç olmadığından, idare heyeti kararı olmadıkça dâvaya bakılması yolsuzdur. 7 780

Tarihi : 16/2/1953

Sayı : Esas : 4/47
Karar : 45

MÜESSİR FİİL - SİLÂH.

1 — Makasın tecavüz ve müdafaada kullanılması mütad olması itibariyle silâhtan sayılmıyacağı düşünül-

	Sayı	Sahife
meksizin 457 inci maddenin tatbikı yolsuzdur.	10	1230

Tarihi : 22/6/1953
Sayı : Esas : 4/105
Karar : 118

MÜESSİR FİİL.

Bak : Irza geçmeye teşebbüs - Kaçırma - Tehdit - Müessir fiil.

O

ORMAN EMVALININ ALIM VE SATIMI.

1 — Orman emvalının alım ve satımı şekle tâbi olup nakliyesiz ve damgasız emvalını satın alıp inşaatında kullanmak kaçak olduğunu bilerek satın almak suçunu teşkil eder. Bunun için ayrıca delil aramaya lüzum yoktur. 10 1225

Tarihi : 8/6/1953
Sayı : Esas : 3/27
Karar : 28

Ö

ÖLÜME SEBEBİYET - ASKERÎ ŞAHSIN KULLANDIĞI VASITA.

1 — Motorlu vasıta kullanmaya salâhiyetli olmıyan subayın keyfi olarak kullandığı vasıtayı çarparak bir sivilin ölümüne sebebiyet vermesi suçuna ait dâvanın bakılması asliye ceza mahkemesinin vazifesi cümlesindendir. 10 1226

Tarihi : 8/6/1953
Sayı : Esas : 53
Karar : 53

S

SARKINTILIK.

Sanığın kendisine dâvet mektubu yazan kadının bahçesine girip penceresine hitaben (Aç ben geldim) diye seslenmesinde sarkıntılık suç unsurları yoktur. 10 1227

Tarihi : 8/6/1953
Sayı : Esas : 106
Karar : 4/123

Sayı Sahife

SUÇ UNSURU - SİLÂH.

Baltanın yüz tarafı kuvvetli ve kesici aletlerden bulunsa dahi kanunun suç unsuru olarak kabul ettiği silâhlardan bulunmaması itibarile teşhir edildiğinden bahsile 466 ıncı maddeye göre ceza tâyini yolsuzdur. 9 1083

Tarihi : 18/5/1953
Sayı : Esas : 2/51
Karar : 52

Ş

ŞİKÂYETE BAĞLI SUÇ.

Bak : Gayrimenkule Tecavüzün men'i.

TEMYİZ MAHKEMESİ BİRİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cedveli.

A

ADAM ÖLDÜRME.

Maznun ile maktül arasındaki mesafenin ve bu mesafeye göre suç âleti av tüfeğinin tesir derecesinin ve tüfekte boşalan gözün ne vakit doldurulduğunun araştırılması lâzımdır. 3 327

Tarihi : 3/12/1952
Sayı : Esas : 2178
Karar : 2253

2 — Her iki maktulün aynı sebep ve saik altında öldürülmüş olduğuna göre sanık hakkında 450 inci maddenin beşinci bendinin tatbikına mâni sebepler izah edilmeksizin her iki maktülden dolayı 450 nci maddenin 4 üncü bendinin tatbikı yolsuzdur. 11 1370

Tarihi : 16/6/1953
Sayı : Esas : 1380
Karar : 2134

	Sayı	Sahife
3 — Sanığın karısı ile maktul arasındaki gayri meşru münasebete inanarak ve bu kanaatle suçu işlemiş olduğuna göre cezanın 51 inci madde ile indirilmesi lâzım gelirken şayianın dedikodu hududunu geçmediğinden bahisle 59 uncu maddenin tatbikı yolsuzdur.	11	1369
Tarihi : 18/6/1953 Sayı : Esas : 1373 Karar : 2132		
4 — Sanığın üzüm çalmakta iken görülüp kaçtığı sırada vukubulan takipten kurtulmak için takip edenlere karşı attığı kabul olunan silâhın öldürme kastına mukarin telâkki olunması lâzım gelir.	4	424
Tarihi : 30/12/1952 Sayı : Esas : 2994 Karar : 2714		
5 — Sanığın kasten öldürme suçunu işlediğine dairn olan şahit ifadelerinin red ve talil sebepleri izah edilmeden tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölüme sebebiyet suçundan ceza hükmü verilmesi kanuna uygun değildir.	4	427
Tarihi : 24/12/1952 Sayı : Esas : 2970 Karar : 2570		

ADAM ÖLDÜRME - MEŞRU MÜDAFAA.

1 — Maktülün tecavüzünü devam ettirmemesine rağmen maznunun tabanca ile ateş ettiğinin ne suretle anlaşıldığı izah edilmelidir.	3	329
Tarihi : 4/12/1952 Sayı : Esas : 2123 Karar : 2257		

ADAM ÖLDÜRME - TAAMMÜT.

1 — Pusu mahalli olarak kabul edilen yerin, sanık tarafından hazırlandığına ve mağdurun vak'a tarihinde oradan geçeceğini sanığın bildiğine dair olan kesin deliller

	Sayı	Sahife
gösterilmeksizin suçun taammütle işlendiğine hükmedilmesi yolsuzdur.	12	1463
Tarihi: 19/6/1953		
Sayı: Esas: 1395 Karar: 2133		
ADAM ÖLDÜRME - VAZİFELİ JANDARMA.		
1 — Maznun jandarmanın vazifesi sırasında ika ettiği öldürmek suçundan dolayı cezası 251 inci maddeye tevfikan artırılmış olduğuna göre ayrıca 281 inci maddeye tevfikan da artırılması yolsuzdur.	8	946
Tarihi: 26/3/1953		
Sayı: Esas: 1486 Karar: 1054		
ADAM ÖLDÜRME - SUÇLU BEKÇİNİN VAZİFELİ OLMAMASI.		
Öldürme suçunun faili olan çiftçi mallarını koruma bekçisi suçun ikaı sırasında vazife dâhilinde bulunmadına göre (215) inci maddeye göre cezanın artırılması yolsuzdur.	2	236
Tarihi: 5/6/1952		
Sayı: Esas: 1417 Karar: 1309		
ADAM ÖLDÜRME - YARALAMA.		
Maktule tevcih edilerek atılan kurşunlardan birisinin başkasına isabetiyle husule gelen yaralama için ayrıca ceza tâyini yolsuzdur.	6	663
Tarihi: 30/1/1953		
Sayı: Esas: 397 Karar: 350		
ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS.		
1 — Suçta kullanılan tüfeğin atış mesafesi ve raporlarda gösterilen eserler nazara alınarak tüfekteki saçmaların öldürmeye elverişli olup olmadığının vukuf ehline		

	Sayı	Sahife
tesbit ettirilmesi ve suç vasfının ona göre takdir olunması lâzımdır.		
Tarihi: 3/12/1952 Sayı: Esas: 2215 Karar: 2240	3	325
2 — Türk Ceza Kanununun 29 nucu maddesinde yazılı tertip haricinde kalan hususlarda maznunun lehine olarak 450/4 üncü maddeden sonra 463 ve bunu mütaakıp 62 ve 61 inci maddelerin uygulanması icabeder.		
Tarihi: 21/3/1953 Sayı: Esas: 495 Karar: 1099	8	948
ADLİ MÜZAHERET YARDIMI.		
1 — Evvelki hükmün temyizine verilen yokluk ilmühaberi kifayet etmeyip sonraki hükmün temyiz tarihinde fakir olduğuna dair ayrı ilmühaber lâzımdır.		
Tarihi: 29/6/1953 Sayı: Esas: 2/76 Karar: 72	10	1232
B		
BOZMA SEBEBİ.		
1 — Maznunun müdafaasının ve şahitlerin sözlerinin birer kısmının kabul ve birer kısmının reddi suretiyle mütezat kanaatler izharı bozmayı muciptir.		
Tarihi: 12/12/1952 Sayı: Esas: 2472 Karar: 2376	3	330
C		
CEZALARIN İÇTİMAİ.		
1 — Öldürmekten otuz seneye mahkûm olan sanık hakkında yaralama suçundan dolayı, içtima hükümlerine tevfikan tâyin edilecek cezanın çektirilmesine karar verilmek iktiza ederken otuz seneden fazla ceza verilmiyeceğinden bahsile yaralamadan dolayı ceza tâyin edilmemesi yolsuzdur.		
Tarihi: 11/2/1953 Sayı: Esas: 671 Karar: 490	6	665

Sayı Sahife

CÜRME İŞTİRAK.

1 — Kanunlardan birinin ötekine atfı cürmünden mâada suça iştirakini müsbit katî delillerin karar yerinde irae ve izah olunmaması yolsuzdur.

Tarihi: 11/12/1952 3 329
Sayı: Esas : 2073
Karar : 2357

Ç

ÇOCUK DÜŞÜRMEYE SEBEP OLMA — GEBELİĞE VUKUF.

1 — Mağdurenin çocuğunun düşmesine sebebiyet vermekten sanık olanın, gebeliğe vâkıf olduğuna dair kanaat verici deliller mevcut bulunması lâzımdır.

Tarihi: 26/12/1952 4 425
Sayı: Esas : 2416
Karar : 2658

D

DÂVAYA MÜDAHALE — TAZMİNAT DİLEĞİ.

1 — Müdahiller C. Müddeiumumisinin esas hakkındaki mütalâasını serdettiği celsede bulundukları ve iddialarını da beyan ettikleri halde karar için talik olunan celsede bulunmadıklarından bahsile tazminat dileğinin reddine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 3/12/1952 3 326
Sayı: Esas : 2197
Karar : 2252

2 — Müdahil vekili duruşmayı takip edip mânevi tazminatın ve vekâlet ücretinin hüküm altına alınmasını istemiş olduğu halde mücerret evrakın ve ittihaz edilecek kararın tefhimi için talik edildiği celseye gelmemiş olması tazminat hükmüne mâni bulunmamış iken bu hususta bir karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 23/1/1953 5 544
Sayı: Esas : 28
Karar : 243

	Sayı	Sahife
3 — Usulü dairesinde müdahalenin kabulüne karar verilmeden tazminata hükmedilmesi yolsuzdur.		
Tarihi: 10/4/1953 Sayı: Esas: 596 Karar: 1300	9	108

H

HACİR — CEZA MÜDDETİ.

1 — Mahcuriyetin ceza müddetince takyit ve tâyin lâzımdır.

Tarihi: 11/6/1952 Sayı: Esas: 1360 Karar: 1214	2	23

HAYVAN HIRSIZLIĞI — ÇOBAN NEZARETİ.

Çalındığı kabul olunan koyunun çoban nezareti altında otlatılan hayvanlardan olmasına göre 491 inci maddenin ilk fıkrası yerine ikinci fıkranın 6 ıncı bendinin tatbikı yolsuzdur.

Tarihi: 16/6/1953 Sayı: Esas: 2235 Karar: 2090	12	146

HIRSIZLIK.

1 — Çoban nezareti altında bulunan koyunu çalmak suçuna 491 inci maddenin ilk fıkrası yerine, lüzumuna göre açık yerde bırakılan hayvanlara mahsus altıncı fıkranın tatbikı yolsuzdur.

Tarihi: 26/5/1953 Sayı: Esas: 2154 Karar: 1867	10	123

HIRSIZLIK — MÂNEVİ TAZMİNAT.

1 — Silâhla tehdit suretiyle on lira para ve bir adet çakı bıçağını yağma suçunda 500 lira mânevi tazminat hükmedilmesi kanunî mesnedinin gösterilmemesi yolsuzdur.

Tarihi: 24/6/1953 Sayı: Esas: 2410 Karar: 2185	12	1467

Sayı Sahife

HIRSIZLIK — MAZNUNLARIN SIFAT VE KASİTLERİ.

1 — Maznunların mağdurun eşyasını rızası hilâfına aldıklarının sübutü kabul edildiği halde sıfatları ve alıştaki kasıtları tahrik olunmadan beraet kararı verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 26/12/1952 3 332

Sayı : Esas : 2710
Karar : 2670

HÜRRİYETİN TAKYİDİ.

1 — Mağdurun nişanlısından ayırmak gayesiyle ve bunu temin için cebir, tazyik, tehdit ve teşhir ile donunu çıkarmak ve ellerini bağlamak suretiyle yarım saat mesafedeki bir mahalden köye getirmek, hürriyeti tahdit suç unsurlarını teşkil ettiği halde bu suç unsurlarını haiz olmadığından bahsile fiili müessir diye tecziyesiyle iktifa edilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 21/5/1953 10 1233

Sayı : Esas : 2122
Karar : 1827

2 — Nikâh kıyıldıktan sonra, düğün masrafı yapmamak için, kocanın nikâhlı kızı, karı kocalığa razı etmek için zorla evine götürüp alıkoymasında, gayri meşru surette şahsî hürriyetinden mahrum etmek kastı bulunmadığından o yolda ceza tatbikı yolsuzdur.

Tarihi : 10/2/1953 6 664

Sayı : Esas : 899
Karar : 471

K

KAN GÜTME DÂVALARINDA HÜKÜMLÜNÜN NAKİL YERİ.

1 — Kan gütme dâvalarında hükümlünün nakledileceği yeri kendisinin tâyin edeceği 3236 sayılı kanunun 6 ıncı maddesi iktizasından olduğu gözetilmeksizin ikamet edeceği yerin mahkemece tâyin olunması ve hükümlünün (nakline) karar verilmesi gerekli iken kanunda yeri olma-

	Sayı	Sahife
yan (sürgün edilmesine) karar verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi : 11/6/1953	11	1366
Sayı : Esas : 2269 Karar : 2069		

KENDİLİĞİNDEN İHKAKI HAKKIN SUÇ UNSURLARI.

1 — Sanıkların köylerine ait baltalıktan odun kesmelerine mâni olmak için dâvacıların ellerinden balta ve tahralarını almaları kendiliğinden hak alma suç unsurunu havi değildir.

Tarihi : 28/4/1953	9	1088
Sayı : Esas : 1837 Karar : 1481		

M

MEMURİN MUHAKEMAT — TAHKİKAT USULÜ.

1 — Memurin Muhakemat Kanununun 15 inci maddesi yalnız, memur olmıyan şahısların muhakemelerinin memur ile birlikte yapılmasını âmir olup haklarındaki tahkikatın ayrı ayrı ait olduğu mercice yapılması icabeder.

Tarihi : 22/6/1953	10	1228
Sayı : Esas : 60 Karar : 59		

MEMURİYET VAZİFESİNDEN OLMAYAN SUÇ — LÜZUMU MUHAKEME KARARI.

1 — Sanıkların memuriyet vazifesiyle ilgili olmıyan suçlarından dolayı vazifeli olmıyan idare heyetinden verilmiş lüzumu muhakeme kararına istinaden duruşma icrasiyle hüküm tesisi yolsuzdur.

Tarihi : 8/4/1953	9	1084
Sayı : Esas : 1440 Karar : 1254		

MEMURİYET VAZİFESİNİ SUİSTİMAL — KEYFİ MUAMELE — CEZA TAYİNİ.

1 — Sanığın mağduru meydan dayağına tâbi tutup kaçması üzerine kendisine silâh tevcih etmesi vazifede

	Sayı	Sahife
keyfî muamele suçunun anasırından olduğundan bunun ayrıca takdir teşdit sebebi sayılması yolsuzdur .		
Tarihi : 7/4/1953 Sayı : Esas : 1539 Karar : 1241	9	1084

MEŞRU MÜDAFAA.

- — Sanık maktulün hücum ve tecavüzü üzerine evine kaçıp saklanmış ise de maktul kendisini ölümle tehdit ederek damına çıkıp kazma ile yıkmağa başlamış, harmanını yakıp söndürmek istiyen komşuları tehdit ile menetmiş ve sanığın evinden çıktığında üzerine iki el tabanca ile ateş etmesi üzerine sanık da mukabelede bulunarak onu vurup öldürmüş olduğu mahkemece kabul edildiği halde sanığın böyle bir tehdit karşısında evinden çıkmaması, istimdat eylemesi ve kaçması lâzım geleceğinden bahsile mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 25/6/1953 Sayı : Esas : 2433 Karar : 2206	11	1372

N

NÜFUS KAYDININ YANLIŞ BEYANI — KAST.

1 — 1934 doğum yerine 1930 doğumlu olarak zayiinden nüfus tezkeresi almak maksadiyle tanzim edilen ilmühaberin nüfus dairesince defterde de kayda bakılacağından bunda suç kasıt ve unsurları mevcut olmadığı halde mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 11/2/1953 Sayı : Esas : 779 Karar : 505	6	666

O

ORMAN YAKMAK.

Bak : Yangına sebebiyet - Orman yakmak.

Ö

ÖLÜME SEBEBİYET.

1 — Önde giden kamyon şoförünün çarparak devirdiği traktörde bulunanlar ölmemişken arkadan gelen ikin-

	Sayı	Sahife
ci kamyon şoförünün çiğneyerek ölmelerine sebebiyet vermiş olduğu ahvalde öndeki kamyon şoförünün hareketiyle ölüm arasında illiyet rabıtası bulunmadığı düşünülmeksizin onun da ölüme sebebiyet suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi: 28/5/1953 Sayı: Esas: 2210 Karar: 1917	10	1236
2 — Tedbirsizlik ve nizamata riayetsizlik neticesi kamyonun devrilmesine ve yolcuların ölümüne sebebiyet vermekten münhasıran ehliyetnameli şoför mesul olup kamyon sahibinin cezaen mesul tutulması yolsuzdur.		
Tarihi: 12/6/1952 Sayı: Esas: 1403 Karar: 1403	3	324

S

SAHTEKÂRLIK.

1 — Sanığın taklit ziynet altınlarını sürmek suretiyle dâvalıdan aldığı altınların elde edilmiş olanların müdahile tevdiine karar verilmek icabederken altının misliyattan olduğundan bahsile sanığa iadesine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 28/1/1953 Sayı: Esas: 314 Karar: 284	5	542

SİLÂH MEFHUMU.

1 — Suçta kullanılan şekerci makasının T. C. K. nun 189 uncu maddesinde yazılı silâhlardan olmadığı halde cezanın 457 inci madde ile artırılması yolsuzdur.

Tarihi: 3/6/1953 Sayı: Esas: 2243 Karar: 1949	10	1238

SUÇ ÂLETİNİN MÜSADERESİ.

1 — Suç âletinin sanığa ait olmadığı ve memnu si-

Sayı Sahife

lâhlardan bulunmadığı düşünülmeksizin müsaderesine karar verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 10/6/1953 10 1241
Sayı: Esas : 2313
Karar : 2041

Ş

ŞAHİT DİNLENMESİ — İSTİNABE.

1 — Mahkeme, delilleri duruşmadan aldığı kanaate göre takdir edilebileceğinden şahitlerin huzuren dinlenmesi asıl olup istinabe yoluyla ifadelerinin alınması bu kaideye bir istisna teşkil ettiğinden şahitlerin esasa müessir ifadeleri arasındaki mübayenetin her halde huzuren muvacehe ile halli iktiza tesisi yolsuzdur.

Tarihi: 16/1/1953 5 546
Sayı: Esas : 8
Karar : 156

2 — Şahitlerin bilistinabe dinlenmesine mahsud zabıtnamede malûmatların müracaat edilmek ve ifadeleri zaptolunmak lâzım gelirken hazırlık tahkikatında vermiş oldukları ifadeleri tasdik ettiklerine dair tutulmuş olan zabıtname ile iktifa edilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 5/6/1953 10 1239
Sayı: Esas : 1201
Karar : 2005

ŞİKÂYETİN ŞEKLİ.

C. Müddeiumumiliğine verilen şikâyet istidası yazılı şikâyet mahiyetinde olduğu gibi; yazılı şikâyet olmadığı takdirde verilecek karar da (beraet) olmayıp (tatil) kararıdır.

Tarihi: 23/12/1952 4 428
Sayı: Esas : 2982
Karar : 2505

ŞOFÖRÜN MESULİYETİ.

Bak : Ölüme sebebiyet.

927

Sayı Sahife

T

TAZMİNAT.

Bak : Dâvaya müdahale - Tazminat.

TEHDİT — KAST.

1 — Maznun refakatinde bulunan hastayı vapura yetiştirmek için kayıkçıya teklifte bulunup muvafakat edilmeyince aralarında çıkan münakaşa sırasında maznunun fevrî olarak tabancasını çektiği anlaşılmış olduğuna göre bu harekette arzu olunan maksadın istihsali için silâhla tehdit suçunun unsurları yoktur.

Tarihi : 11/2/1953 7 791

Sayı : Esas : 708 Karar : 486

TEŞDİT SEBEBİ.

1 — Sanığın hücum ve tecavüzünü devam ettirerek mağdura müteaddit yaralar açması hususunun takdiren cezayı artırma sebebi olacağının düşünülmemesi yolsuzdur.

Tarihi : 25/6/1953 12 1467

Sayı : Esas : 2500 Karar : 2200

TEŞEBBÜS.

Bak : Adam öldürmeye teşebbüs.

V

VASİNİN KÜÇÜKLER NAMINA MÜDAHALESİ.

1 — Vasinin küçükler namına müdahalesi, merciinden izin almağa mütevakkıftır.

Tarihi : 3/6/1953 10 1237

Sayı : Esas : 1164 Karar : 1946

Y

YALAN YERE YEMİN VE ŞEHADET — İSTİNKAF HAKKI.

1 — İstinkâf hakkının ihtarı sanığın şehadette bulunduğu dâvada kendisine şehadetten veya yeminden

Sayı Sahife

istinkâf hakkı olduğu ihtar edilmemiş bulunduğuna göre 288 inci maddenin ikinci bendinin nazara alınması yolsuzdur.

Tarihi : 25/4/1953 9 1087
Sayı : Eass : 1818
Karar : 1479

YANGINA SEBEBİYET — ORMAN YANGINI.

Sanığın tarlasındaki odunlarla ateş yaktığı sırada ateşin ormana sirayet ettiği anlaşılmasına göre kasten yangın çıkarmak suçundan mahkûm edilmesi kanuna aykırıdır .

Tarihi : 24/12/1952 4 426
Sayı : Esas : 2895
Karar : 2572

YARALAMA — BİRDEN ZİYADE KİMSENİN YARALANMASI.

Atılan bir tek el silâhtan çıkan saçmalarla birden fazla kimsenin yaralanmış olması bir suç mahiyetinde ise de bu halin takdiri teşdit sebebi olup olmadığının münakaşası icabeder.

Tarihi : 26/3/1953 8 947
Sayı : Esas : 1191
Karar : 1076

YARALAMA — MÜESSİR FİİL KASDI.

Köpeğe atılan taşın mağdura isabetiyle vuku bulan yaralamada sanığın mağdura karşı müessir fiil olmadığı 456/4 üncü maddenin tatbik edilmesi yolsuzdur.

Tarihi : 19/6/1953 12 1464
Sayı : Esas : 1321
Karar : 2137

YARALAMA.

Bak : Adam öldürmek - Yaralama.

YAŞ TÂYİNİ.

1 — Nüfus sicilinde mevcut 1933 doğum kaydının sanığın daha evvel doğup ölen kardeşine ait olduğuna şa-

	Sayı	Sahife
hadet edilmesi sebebiyle sanığın mektum nüfustan olduğu anlaşılmış iken müteveffaya ait kaydın tashihi suretiyle yazılı şekilde karar verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi: 9/6/1953 Sayı: Esas: 1294 Karar: 2080	11	1367

TEMYİZ MAHKEMESİ İKİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cetveli

D

DÂVADAN FEREGAT.

1 — Hazırlık tahkikatı sırasında ve zabıta huzurunda mağdurun dâvadan feregati muteberdir.

Tarihi: 25/9/1952 Sayı: Esas: 11032 Karar: 11321	2	238

S

SİLÂH ATMA SUÇU — HÂKİMİN TAKDİR HAKKI.

1 — Şehir dâhilinde zaruret olmaksızın silâh etmek, suçu, esas itibariyle hafif para cezasını müstelzim olup hafif hapis cezası hâkimin takdirine bırakılmış olduğundan bu suçtan beraet hakkında ittihaz edilen hükümlerin temyiz kabiliyeti yoktur.

Tarihi: 10/2/1953 Sayı: Esas: 1600 Karar: 1538	5	549

2 — Zoruret olmaksızın silâh atmak suçu elli liraya kadar hafif para cezasını müstelzim olup bu cezaya ilâveten otuz güne kadar hafif hapis cezası da hükmedilebilmesi hâkimin takdirine bırakılmış olduğundan elli liraya ka-

Sayı Sahife

dar hafif para cezasını müstelzim suçlar meyanında iki senelik zamanaşımına tâbidir.

Tarihi: 24/2/1953 5 549
Sayı: Esas : 2114
Karar : 2008

T

TEVKİF — FİRAR.

1 — Hakkında tevkif müzekkeresi verilerek polise teslim edildikten sonra kaçmış olan sanığın durumu, (298) inci maddenin bütün unsurlarını ihtiva etmesi itibariyle (firar) suçunu teşkil eder.

Tarihi: 28/10/1952 2 239
Sayı: Esas : 13012
Karar : 13135

TEMYİZ MAHKEMESİ ÜÇÜNCÜ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cetveli

B

BASIN SUÇU — CEVABÎ YAZININ GEÇ NEŞRİ.

1 — İlgililer tarafından gönderilen cevabı yazının alındığı tarih tesbit edilmedikçe neşrinin gecikmesinden dolayı ceza verilmesi yolsuzdur.

Tarihi: 20/2/1953 5 50
Sayı: Esas : 2451
Karar : 1641

C

CEZALARIN İÇTİMAI.

1 — Cezanın şahsileştirilmesini teminen ve takdir hakkına müsteniden kanunda yazılı cezanın asgarî haddi ile âzami haddi arasında ceza tâyinine mahkemenin salâhiyeti vardır.

Sayı Sahife

2 — Hükme esas ittihaz edilen, muhtelif tarihlerde çıkış beyannamesi ile Kıprıs ve Lübnan keçi, akdarı ve çiğit ihraciyle bedellerinin yurda getirilmemesi fiilleri ayrı, ayrı birer suç olup müteselsil cürüm mahiyetinde değildir.

Tarihi: 6/2/1953 5 551

Sayı: Esas : 14421
Karar : 1158

K

KARAR TASHİHİ.

1 — Temyiz edilen mahkûmiyet kararı tasdik edildiği halde depo parasının gelir kaydına dair dairece bir karar verilmemiş olması, Usulün 322 inci maddesinde gösterilen hüküm veya kararın zapt ve mahiyetine doğrudan doğruya müessir sebeplerden mâdut bulunmadığından karar tashihi talep edilemez.

Tarihi: 2/4/1953 9 1089

Sayı: Esas : 3205
Karar : 2833

S

SEÇİM KANUNUNA MUHALEFET.

1 — Seçim Kuruluna ait mühürlü torbayı kaza seçim kuruluna götürmekle mükellef Seçim Kurulu Başkanını silâhla tehdit ederek torbayı almak fiili, sandık kurulunun karşı cebir ve şiddet kullanma suçuna taallûk eden Seçim Kanununun 136 ıncı maddesine göre ceza tâyinine sebep teşkil etmez.

Tarihi: 5/6/1952 4 429

Sayı: Esas : 4280
Karar : 5015

932

TEMYİZ MAHKEMESİ DÖRDÜNCÜ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
AİLE EFRADINA KARŞI FENA MUAMELE.		
1 — Karısının muhalefetine rağmen şehevi maksatla ve cebri şiddetle gayri tâbii münasebette bulunan sanığın fiil veya cismin eza kasdına makrun olmadığından T. C. Kanununun 456 ıncı maddesinin tatbikı lüzumuna dair olan tebliğname yerinde olmayıp 478 inci maddenin tatbikı hakkındaki karar doğrudur .		
Tarihi : 9/7/1953 Sayı : Esas : 6019 Karar : 7556	11	1373
B		
BASIN — ŞAHSÎ DÂVA.		
1 — T. C. K. nun 482 inci madde hükmünü müstelzim olan basın dâvasına C. M. U. liğince iştirak edilmemiş olması itibariyle Basın K. 36 ve C. M. U. K. 350 ve mütaakıp maddeleri hükmü karşısında şahsî dâvaya ne suretle el konulduğu açıklanmaksızın duruşma yapılarak mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.		
Tarihi : 18/6/1953 Sayı : Esas : 6823 Karar : 6784	12	1470
BASIN SUÇU — HAKARET.		
1 — Matbuat vasıtasiyle hakaret suçunun sübutunda hakaretin mağdura mâtufiyeti karinesinin muhakak hakareti tazammun eden yazı içinde mevcudiyeti şart olmayıp mevzu ile ilgili okuyucuların hakaret hedefini kavramakta güçlük çekmemeleri hali de karine hükmündedir.		
Tarihi : 7/11/1951 Sayı : 6sas : 8410 Karar : 8410	2	240

Sayı Sahife

BASIN SUÇLARI — İSNAF VE İFŞA.

1 — Matbuat vasıtasiyle isnat teşkil eden bir maddeyi ifşa etmek ve yine bu vasıta ile isnatta bulunulacağı tehdidinde bulunmak hallerini nazara alan (192) inci madde, matbuat vasıtasiyle olmıyan hallerde şâmil değildir.

Tarihi : 15/11/1951 — 1 — 126
Sayı : Esas : 8633
Karar : 8633

C

CEZANIN TECİLİ.

1 — Cezanın tecili için içtima sonunda taayyün eden mahkûmiyet derecesine göre hareket edilmesi lâzımdır.

Tarihi : 18/3/1952 — 3 — 334
Sayı : Esas : 2740
Karar : 2740

D

DÂVA EHLİYETİ.

Bak : Küçüğün dâva ehliyeti.

DEVLET TİYATROSUNUN HÜKMİ ŞAHSİYETİ — TEMSİL.

1 — Millî Eğitim Vekâletine bağlı Devlet Tiyatrosu 5441 sayılı kanuna göre tüzelkişiliği haiz ve bir Genel Müdür tarafından idare edildiğinden Genel müdür müessesesinin mânevi şahsiyeti namına dâva açmak salâhiyeti vardır.

Tarihi : 15/5/1953 — 10 — 1242
Sayı : Esas : 6052
Karar : 5500

DİN DERSLERİ.

Bak : Eski harflerle tedrisat - Din dersi.

DİNİ KİSVE — VEKİLLER HEYETİNİN MÜSAADESİ.

1 — 2596 sayılı kanunun 1 ve 4 üncü maddelerine göre Türkiye'yi ziyaret maksadiyle gelen ruhanilerin dahi

934

	Sayı	Sahife
Vekiller Heyeti Kararı olmaksızın dinî kisve ile dolaşmaları suçtur.		
Tarihi: 24/7/1953 Sayı: Esas: 9085 Karar: 7762	9	1095
DOLANDIRICILIK — CEZALARININ İÇTİMAI.		
1 — Ayrı ayrımı yoksa aynı yerde ve aynı sözlerle mi dolandırdıkları tesbit olunmadan dört şahsı dolandırmak suçundan ayrı ve içtimaen ceza tâyini bozmayı muciptir.		
Tarihi: 22/11/1951 Sayı: Esas: 8880 Karar: 8814	1	127
E		
EMNİYETİ SUİİSTİMAL.		
1 — Emniyeti suiistimal suçunun teşekkülü için 508 inci maddede yazılı unsurların mevcudiyetine dair kesin sübut delilleri bulunmak lâzımdır.	4	430
Tarihi: 14/10/1952 Sayı: Esas: 8601 Karar: 8859		
1 — Cezada tahfif sebebi olarak suç mevzuu olan 35 liranın hafif kıymet sayılma sebebinin açıklanması icap eder.	4	431
Tarihi: 14/10/1952 Sayı: Esas: 8605 Karar: 8863		
ESKİ HARFLERLE TEDRİSAT.		
1 — (1353) sayılı kanunun (9) uncu maddesinde (eski harflerle Türkçe tedris) mevzuubahis olduğuna göre, Arapça tedrisat (526) ıncı maddeye girmez.		
2 — Sanığın ders verme mukabili ücret aldığı tesbit edilmeden mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.	2	242
Tarihi: 14/3/1952 Sayı: Esas: 2647 Karar: 2647		

Sayı Sahife

ESKİ HARFLERLE TEDRİSAT - DİN DERSİ.

1 — Hâdise camide çocuklara din dersi vermekten ibaret olup dershane açmak unsuru bulunmadığından 526 ıncı madde yerine 261 inci maddenin tatbikı yolsuzdur. 8 951

Tarihi : 4/4/1953

Sayı : Esas : 2722
Karar : 3749

G

GAYRİMENKULE TECAVÜZ - MÜDAFAA HAKKI.

1 — Köyün orta malı olan harman yerine tecavüz suretile yapılan samanlığı yıkan köy muhtar ve ihtiyar heyetinin hareketi M. K. 894 cü maddesi hükümleri dairesinde suç teşkil etmez. 12 1471

Tarihi : 23/6/1953

Sayı : Esas : 5076
Karar : 6902

GAYRİMENKULE TECAVÜZÜN DEF'İ.

1 — 5917 sayılı kanuna göre salâhiyeti kalkmış olan Bucak Müdürünün men'i kararına istinaden mahkûmiyet kararı verilmesi ve men kararının infaz edildiğine dair olan zabıt varakasının merciinden celp ve tetkik edilmemesi yolsuzdur. 9 1091

Tarihi : 11/4/1953

Sayı : Esas : 3168
Karar : 4003

2 — Değirmen suyuna başka hark açmak suretiyle tecavüz, gayrimenkulün aynine tecavüzün men'i hakkındaki kanunun şümulü dairesine giremez. 9 109.

Tarihi : 21/4/1953

Sayı : Esas : 3775
Karar : 4479

3 — Gayrimenkule tecavüzü defedilen kimsenin, mahkeme kararıyle teslim edilmeksizin o gayrimenkule

	Sayı	Sahife
tecavüzü, üç kişi tarafından ika edilmişse dâvanın rüyeti asliye ceza mahkemesine aittir.	8	952
Tarihi : 11/4/1953		
Sayı : Esas : 3167 Karar : 4002		
4 — Zilyedliğin tesbiti ve müracaatın bir ay içinde vuku bulup bulmadığının tetkiki hususları mahkemeye değil men kararını veren idarî mercilere aittir.	9	1093
Tarihi : 27/5/1953		
Sayı : Esas : 5002 Karar : 5955		
H		
HAKARET.		
1 — Hakaret suçunun teşekkülü için ihtilât unsurunun vücüdü sabit olmalıdır.	2	239
Tarihi : 7/11/1951		
Sayı : Esas : 8401 Karar : 8401		
2 — Kayınbiraderi ile öpüştüğünü ötekine berikine söylemek, cemiyet içinde (ayıp) sayılan hakareti ve kastı ihtiva ettiği cihetle beraat kararı verilmesi yolsuzdur.	1	130
Tarihi : 4/1/1952		
Sayı : Esas : 41 Karar : 41		
3 — Mağdurun sözüne itimat edilir bir kimse olmadığını def'an ileri sürmekten ibaret olan sözlerde hakaret kastı yoktur.	1	130
Tarihi : 30/1/1951		
Sayı : Esas : 998 Karar : 998		
HAYVANLARIN İKA ETTİĞİ ZARAR - HAYVANLARA VAZ'İYET EDİLMESİ.		
1 — Zararda yakalanan ve köy bekçileri tarafından nişane olarak kapatılan koyunlar (çiftçi mallarını koruma) kurulunca tâyin edilecek veya umumî mahiyette tâ-		

	Sayı	Sahife
yin edilmiş bir ceza ödeninciye kadar (vaz'ıyet dedilmiş) sayılır.	2	241

Tarihi : 4/3/1952
Sayı : Esas : 2259
Karar : 2259

HAYVAN SATIMI - MENŞE ŞAHADETNAMESİ - KÜÇÜK BAŞ HAYVANLAR.

1 — 5617 sayılı kanun hükümleri arasında küçük baş hayvanların belgesiz alım, satımının ceza tehdidi altında bulunduğuna dair bir hüküm olmadığından bu yönden verilen beraet kararı yerindedir.	8	951

Tarihi : 31/3/1953
Sayı : Esas : 2697
Karar : 3552

I

IRZA TASADDİ.

1 — Küçüğün mukavemete muktedir olmadığı tesbit edilmeksizin sanık hakkında 415 inci maddenin birinci bendi yerine ikinci bendinin tatbikı yolsuzdur.	9	1092

Tarihi : 27/5/1953
Sayı : Esas : 6634
Karar : 5940

İ

İADEİ MUHAKEME - UMUMÎ AFFA TÂBİ MAHKÛMİYET.

1 — Sahtecilik suçundan altı aydan fazla hapse mahkûm olup cezası infaz edilmiş olan kimsenin iadei muhakeme talebine hakkı varsa da 5677 sayılı Af Kanununun birinci maddesiyle sahtecilik suçu Umumî Affa tâbi ve mahkûmiyetinin bütün neticelerine şâmil bulunduğu cihetle Umumî Af bakımından iadeye mahal yoktur.	9	1091

Tarihi : 25/4/1953
Sayı : Esas : 3352
Karar : 4670

İMZA TAKLİDİ - MÜŞTEREK ALACAĞIN TAHSİLİ.

1 — İki taraf arasındaki ortaklık hitam bulmuş olsa dahi tasfiye edilip herkes alacağını henüz katî olarak is-

	Sayı	Sahife
tiifade etmemiş olduğuna göre ortaklık eşyanın zıyaından dolayı sigortada olan müşterek alacaklarını ortaklardan birisinin sahte imzalı mektupla alması, müşterek alacağın tahsilini istidas edip hukukî mahiyeti haiz olduğundan suçun mânevi unsuru mevcut değildir.	7	797

Tarihi : 2/4/1953
Sayı : Esas : 2447
Karra : 3619

K

KENDİLİĞİNDEN İHKAKI HAK - ZARAR İKAI.

1 — Maznunun tarlasına zarar verdiğinden dolayı dâvacının ağaç dallarını kesmesinden ızrar kastı olmayıp ancak dâvacıya ihtarda bulunmadan kestiğinden dolayı kendiliğinden hak almak suç unsuru vardır.	7	793

Tarihi : 25/2/1953
Sayı : Esas : 903
Karar : 2019

KIZ KAÇIRMA - RIZA İLE ALIKOYMA.

1 — Reşit olmıyan mağduru rızasiyle yanında alıkoyan sanığın onunla evlenmek niyetinde olduğunun anlaşılmış olmasına göre bu imkânın mehil ile bahşedilmesi lâzım gelir.	4	433

Tarihi : 28/10/1952
Sayı : Esas : 9365
Karar : 9378

KIZLIK BOZMA - EVLENME VAADİ.

1 — Başkasiyle nikâhlı olan mağdurun ikinci bir evlenme yapamıyacağı ve dolayısiyle evlenme vaadinde aldatıcılık kabiliyeti olmadığı düşünülmeden sanığa (423) üncü madde ile ceza tâyini yolsuzdur.	1	131

Tarihi : 2/2/1952
Sayı : Esas : 1153
Karar : 1153

Sayı Sahife

KÖY OKULLARI VE ENSTİTÜLERİ KANUNUNA MUHALEFET.

1 — Çocuklarını mektebe göndermiyen veliler hakkındaki vazifesini yapmıyan köy muhtarları hakkında kaza idare heyetince katî olarak para cezası hükmedileceği köy kanununun 27 inci maddesi iktizasından olduğu halde vazifede ihmal diye mahkemece vazife dışında dâvaya bakılması yolsuzdur. 7 794

Tarihi : 26/2/1953

Sayı : Esas : 44
Karar : 2102

KÜÇÜĞÜN DÂVA EHLİYETİ.

1— On alt yaşndaki mağdur namına velisi tarafından şikâyet ve mağdur tarafından feragat vukuu halinde mümeyyiz bulunan mağdurun şahsa bağlı hakkını kullanıp dâva ikamesine yetkisi varsa da sulh ve feragate yetkisi bulunmadığından feragatine istinaden dâvanın düşmesine karar verilmesi yolsuzdur. 10 1243

Tarihi : 22/5/1953

Sayı : Esas : 4191
Karar : 5745

M

MEMURİN MUHAKEMATI - İDARE HEYETİ KARARI.

1 — Memurun adlî mahiyette olmıyan görevini yaptığı sırada işlediği suç için idare heyetinden karar alınması icabeder. 4 433

Tarihi : 3/10/1952

Sayı : Esas : 10134
Karar : 8582

MENŞE ŞAHADETNAMESİ.

Bak : Hayvan Satımı.

MESKEN MASUNİYETİNİ İHLÂL - ZİNA.

1 — Gece eve girme suçuna ait dâvanın feragatle

	Sayı	Sahife
düşmeyeceği ve zina suçundan ayrı bir suç olduğu gözetilmelidir.	4	434
Tarihi : 7/10/1952		
Sayı : Esas : 10316 / Karar : 8658		
MAHKEMENİN İADESİ.		
Bak : İadei muhakeme.		
MÜSTEHCEN RESİM YAPMAK.		
1 — Umumî helâya müstehcen resim yapmak T. Ceza Kanununun 426 ıncı maddesi gereğince cezayı muciptir.	3	335
Tarihi : 18/3/1952		
Sayı : Esas : 2790 / Karar : 2790		
N		
NASI IZRAR.		
1 — Dikilmelerini mütaakıp olduğu gibi çıkarılan zeytin ağaçlarının başka yere dikilmesi kabil olup olmadığı araştırılmadan ceza tâyini yolsuzdur.	1	129
Tarihi : 4/1/1951		
Sayı : Esas : 25 / Karar : 25		
2 — Kapısı kırılmak suretiyle zarar ika edilen karakol binasının mülkiyeti eşhasa ait olup kira ile işgal edilmiş olması, âmme hizmetini ifaya mahsus bina olmak vasfına mâni teşkil etmez.	7	792
Tarihi : 20/2/1953		
Sayı : Esas : 1880 / Karar : 1857		
3— Izrar fiili çimlenmiş buğday mahsülü hakkında işlenmiş olduğuna göre birinci fıkra yerine ikinci fıkranın tatbiki yolsuzdur.	7	795
Tarihi : 17/3/1953		
Sayı : Esas : 1744 / Karar : 2803		

	Sayı	Sahife
4 — Maznun tarafından kesilen ağaçların maznunla mağdur arasında müşterek bahçeye ait olup kesilen ağaçlarında aralarında müşterek bulunması, mağdur hesabına tahakkuk eden ızrar suçunu bertaraf edemez.	8	950

Tarihi : 21/3/1953
Sayı : Esas : 1981
Karar : 3137

Ö

ÖLÜME SEBEBİYET - DİKKATSIZLIK.

1 — Kasten atılan taşın hedefine değil de diğer bir şahsa isabetle ölüme sebebiyet vermesi, dikkatsizlik neticesi ölüme sebebiyet verme suçunu değil; 452 inci maddeye uygun öldürme suçunu teşkil eder.	4	432

Tarihi : 14/10/1952
Sayı : Esas : 8606
Karar : 8864

P

PARA CEZALARI.

1 — Kanunda aşağı hadleri tâyin edilmiyen ağır para cezaları muaddel (19) uncu madde ile on liraya çıkarılmış olduğundan ayrıca mezkûr kanunun (2) inci maddesiyle misil artırmasına tâbi tutulması yolsuzdur.	1	125

Tarihi : 10/1/1951
Sayı : Esas : 8473
Karar : 8473

R

RUŞVET.

1 — Rüşvet suçunun teşekkülünde yapılacak bir şeyin yapılmaması veya yapılmıyacak bir şeyin yapılması teklifinde bulunulduğunun sübutu ve bahşiş para vermede rüşvet unsuru bulunmadığının gözetilmesi lâzımdır.	3	333

Tarihi : 6/3/1952
Sayı : Esas : 2304
Karar : 2304

Sayı Sahife

S

SAHTE İMZA -

Bak : İmza taklidi - Müşterek alacağın tahsili.

SAVUNMA HAKKI - 258. MADDENİN ZAPTA GEÇMEMESİ.

1 — İddianamede her iki suç ayrı ayrı tavsif edilerek dâva açılmış ve esas hakkındaki iddiada 69 uncu maddeye istinat edilmesine karşı sanığın müdafaası alınmış olduğuna göre şekil bakımından 258 inci maddenin zabıtnameye işaret edilmemiş olması bozmayı gerektirecek mahiyette bulunmamıştır. 12 1469

Tarihi : 18/6/1953

Sayı : Esas : 7486
Karar : 6785

SİLÂH TAŞIMAK.

1 — Ceza kanunundaki (silâh bulundurma) suçunn evde, dükkânda veya eşya arasında bulundurmaktan ibaret olup üstte bulundurmanın silâh taşımak suçunu teşkil edeceği. 1 128

Tarihi : 23/11/1951

Sayı : Esas : 8877
Karar : 8877

SUÇLARIN İHBARI.

1 — Bucak Müdürleri ve zabıta âmir ve memurları İller Kanununun (45) inci ve Jandarma Kanununa ait nizamnamenin (99) uncu maddesi gereğince muttali oldukları suçlar derhal C. Müddeiumumiliğine ihbara mecburdurlar. 2 243

Tarihi : 18/3/1952

Sayı : Esas : 2686
Karar : 2709

943

Ş

Sayı Sahife

ŞİKÂYETTEN VAZGEÇME - SANIĞIN VAZGEÇMEYİ KABUL EDİP ETMEMESİ.

1 — Vazgeçme, döğme, sövme ve zina gibi kanunda tasrih edilmiş olan hallerde mutlak surette dâvayı düşürür ise de takibi şahsî şikâyete bağlı diğer dâvalarda sanığın daimi zan altında kalmak istememekliği ihtimali olduğundan T. C. K. nun 99 uncu maddesinin son fıkrası mucibince kabul etmeyenler hakkında vazgeçmenin bir tesiri olmaz, ancak duruşmaya gelmemek suretiyle dâvaya karşı lâkaydi gösteren sanıklardan vazgeçmeyi kabul edip etmediklerini sorup tahkik etmeye lüzum olmaksızın dâvanın düşmesine karar verilmesinde bir yolsuzluk yoktur. 10 1244

Tarihi: 2/6/1953

Sayı: Esas : 5075
Karar : 6251

T

TAHLİYE ŞARTI - KEFALET PARASI - TEMYİZ TAHKÂKATININ ŞUMULÜ.

1 — Tahliye şartlarından olan kefalet parasının irad kaydı veya iadesi keyfiyetleri, dâvanın zat ve mahiyeti ile temyiz tetkikatının mevzuu ile alâkası olmıyan ve mahallince her zaman işleme tâbi tutulması kâbil olan işlerdendir. 10 1246

Tarihi: 7/5/1953

Sayı: Esas : 4132
Karar : 5094

TECİL.

Bak: Cezanın tecili.

TEHDİT.

1 — Maznunun, ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirmeksizin (Davranma) diye mağdura karşı tabanca çekmesi üçüncü fıkranın şümulüne giren âdi tehdit olup birinci fıkranın tatbikı yolsuzdur. 7 796

Tarihi: 17/3/1953

Sayı: Esas : 3183
Karar : 2841

Sayı Sahife

TEMYİZİN VERDİĞİ KARARDA MÜKTESEP HAK.

1 — C. Müddeiumumiliğinin lehe olan temyizi ve kararın nakzı üzerine yeniden verilen kararda müktesep hakkın gözetilmesi lâzımdır. 4 435

Tarihi : 21/10/1952

Sayı : Esas : 10892
Karar : 9094

TÜRK HARFLERİ.

Bak : Eski harflerle tedrisat.

V

VAZİFEYİ SUİİSTİMAL - İHMAL.

1 — Teklif edilen vazifeyi yapmaktan ibaret olan hareket; vazifeyi suiistimal değil, ihmâldır. 1 126

Tarihi : 20/11/1951

Sayı : Esas : 8750
Karar : 8750

Y

YARALAMAYA TEŞEBBÜS.

1 — Mağdurun arkasından silâh atmak tehdit suçunu değil, yaralamağa teşebbüs suçunu teşkil eder. 4 430

Tarihi : 11/10/1952

Sayı : Esas : 8339
Karar : 8801

YAZI TATBİKİ - ADLÎ TIP MÜESSESESİNİN BİLİRKİŞİLİĞİ.

1 — Adlî tıp müessesesinin hikemî, kimyevî ve hayatî meseleler dışında ve yazı tatbikı hususunda verdiği raporun alelâde bilirkişi raporu telâkki olunması ve bu müessesesinin bu mevzuda (nihai merci addedilmesi lâzımdır. 3 334

Tarihi : 7/3/1952

Sayı : Esas : 1613
Karar : 2390

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA

Sayı Sahife

Z

ZARAR İKAI.

Bak : Kendiliğinden ihkakı hak - Zarar ikaı.

ZİNA.

1 — Kocasının diğer bir kadınla yaşamasına bir müddet muvafakat eden kadının buna ilâniye tahammül mecbur kılınamıyacağı gözetilmeden zina suçundan ceza tâyini yolsuzdur. 1 132

Tarihi : 18/3/1952
Sayı : Esas : 2762
Karar : 2762

2 — Kocanın katil suçundan cezaevinde mevkuf bulunduğu sırada doğan çocuğun karının zinasına delil teşkil edebilmesi için maznun karının müdafaası veçhile doğumun geç vukuu mümkün olup olmadığının, hükümet doktorunun beyaniyle iktifa edilmiyerek mütehassısısından tahkik edilmesi ve çocukla dâvacının kanlarının muayenesiyle babaya izafesinin kabil olup olmadığının tesbiti icabeder. 7 794

Tarihi : 10/3/1953
Sayı : Esas : 1505
Karar : 2496

TEMYİZ MAHKEMESİ BEŞİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Konulara göre)
Alfabetik Arama Cedveli.

A

AF KANUNU - DÂVANIN DÜŞMESİ.

1 — Af Kanunu hükümlerine tâbi olan dâva hakkında beraat kararı değil; âmme dâvasının ortadan kaldırılması kararı verilmesi icabeder. 4 437

Tarihi : 3/12/1952
Sayı : Esas : 3078
Karar : 3232

966

Sayı Sahife

I

IRZA GEÇMEK - KAST.

1 — Kaçırmak fiili, failin mağduru bulunduğu yerden alarak nüfuz ve hâkimiyeti altına düşüren başka bir yere götürmesiyle teşekkül edeceğinden, failin mağduru pınar yanından beş on metre mesafedeki çukura götürmesinde kaçırmak kast ve niyeti hâkim olmayıp ırza geçmek kast ve niyeti mevcuttur. 2 244

Tarihi : 21/11/1952

Sayı : Esas : 3089
Karar : 3105

IRZA GEÇMEYE TEŞEBBÜS - MÜESSİR FİİL.

1 — Cebren ırza geçmeğe teşebbüs suçu mâniaya uğradıktan sonra mağdurun bağırıp çağırmasından münfail olan sanığın mağduru vurup yaralaması, cebren trza geçmeğe teşebbüs suçundan ayrı bir suçtur. 5 553

Tarihi : 17/3/1952

Sayı : Esas : 729
Karar : 890

IRZA GEÇMEYE TEŞEBBÜS - VAZGEÇME.

1 — On dokuz yaşındaki sanığın gelişmiş bulunan taarruz kuvvet ve kabiliyeti gözönünde bulundurularak, mağduru uykudan uyandırıp cinsi münasebet teklifi ile elini beline ve uçkuruna atması üzerine mağdurun muhalefetle oradan uzaklaşmasına karşı ortada bir mâni olmadığı halde ses çıkarmayıp taarruzuna devametmemesi teşebbüsten ihtiyariyle feragat mahiyetinde olduğundan yalnız tam olan sarkıntılık suçundan mahkûmiyetine karar verilmek icabederken ciddi mâni sebeplerle akamete uğramış bir teşebbüsün mevcudiyetine dayanılarak mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. 5 552

Tarihi : 4/3/1953

Sayı : Esas : 670
Karar : 709

İ	Sayı	Sahife
İHTİKÂR - KANUNUN TATBİKİ.		
1 — Hükümetçe Millî Koruma Kanununun 31 inci maddesi hükümlerinin (Çal) da tatbikı yetkisi kullanılmamış olması hasebiyle fazla et satışı ihtikâr suçunu teşkil edemez.	3	337
Tarihi : 25/11/1952 Sayı : Esas : 3141 Karar : 3138		
K		
KIZ KADIN KAÇIRMA.		
1 — Zorla kadın kaçırma sırasında kurtarmak isteyenleri silâhla tehdit fiili, 430 uncu madde unsurlarından bulunduğu halde 188 inci maddeye göre ayrıca ceza hükmedilmesi yolsuzdur.	10	1247
Tarihi : 15/4/1953 Sayı : Esas : 1496 Karar : 1365		
KIZ KADIN KAÇIRMA - MESSİR FİİL - İÇTİMA.		
1 — Türk Ceza Kanununun 439 uncu maddesi ancak cebren kaçırma sırasında ve failin arzusundan hariç ve kasta gayri mukarin olan mecruhiyetlerde kabili tatbik olup müstakil mahiyet arzeden ve kasdi müessir fiil teşkil eyleyen suçlarda içtima kaidesinin tatbikı gerekir.	3	336
Tarihi : 8/10/1952 Sayı : Esas : 2513 Karar : 2575		
M		
MİLLÎ KORUNMA KANUNUNA MUHALEFET.		
1 — Millî korunma hükümlerini ihlâl suçunu setretmek gayesiyle girişilen ortaklık akdinin muvazaa mahiyetinde olduğu nazara alınmalı ve sanığın mahkûmiyeti cihetine gidilmelidir.	4	436
Tarihi : 20/2/1952 Sayı : Esas : 454 Karar : 533		

R

	Sayı	Sahife
RÜŞVET - MEMURA İNTİSAP İDDİASI.		
Rüşvet suçu, raşi ile mürteşi veya bunlara tavassut edenler arasında bir itilâfın vukuu ile teşekkül edebileceğinden rüşvet verilecek kimsenin malûmatı olmaksızın ona vermek üzere aldığı parayı tesahup eden şahsın hareketi, devlet memurlarına intisap iddiasiyle menfaat temininden ibaret olup o suretle mahkûmiyetine ve parayı verenin beraatine karar verilmek iktiza ederken her ikisinin rüşvete teşebbüs suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi yolsuzdur.	5	554
Tarihi : 11/3/1953		
Sayı : Esas : 806 Karar : 572		

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

(Konulara göre)

Alfabetik Arama Cedveli.

	Sayı	Sahife
A		
ÂMME HİZMETİNE TAALLÛK ETMEYEN İHTİLÂFLARIN DÂVA MERCİİ.		
1 — Doğrudan doğruya bir âmme hizmetinin işlemesine iştirak maksadını istihdaf etmiyen mukavelelerden mütevellit ihtilâfların halli Adalet Mahkemelerine aittir. Tarihi : 26/3/1953 Sayı : Esas : 1953/2 Karar : 1953/6	5	557
ÂMME HİZMETİNİN KUSURLU İŞLEMESİ - TAZMİNAT.		
1 — Âmme hizmetinin kusurlu işlemesinden mütevellit bir zararın tazmini hakkındaki dâvanın rüyeti Devlet Şûrasına aittir. Sayı : Esas : 1953/30 Karar : 1953/34	8	956
ASKERÎ BİRLİĞİN ATIŞ TATBİKATINDA İKA ETTİĞİ ZARAR		
1 — Askerî birliğin atış tatbikatı sırasında ika ettiği zarardan dolayı açılacak tazmin dâvası Adalet Mahkemelerinde görülür. arihi : 26/2/1953 Sayı : Esas : 1953/5 Karar : 1953/9	6	668
ASKERÎ KAMYONUN İKA ETTİĞİ ZARAR - HİZMET KUSURU.		
1 — Tümene ait kamyonun askerî vazifesini ifa sırasında seyrederken, şoförün ehliyetsizliği ve tedbirsizliği yüzünden ika etmiş olduğu zararın tazmini dâvası, âmme hizmetinin işlenişi sırasında vâkı zarara taallûk edip hiz-		

	Sayı	Sahife
met kusuru isnadiyle açılmış olduğundan, adalet mahkemesinin görevi dışında Danıştay'a aittir.	1	138
Tarihi: 19/6/1952		
Sayı: Esas : 17 / Karar : 104		
2 — Şoför ehliyetnamesini haiz olmıyan yüzbaşı tarafından idare edilen askerî otomobilin ika ettiği zarardan mütevellit tazminat dâvası, hizmet kusuru isnadiyle idare aleyhine açılmış bir tam kaza dâvası olduğundan tetkiki Devlet Şûrasına aittir.	9	1095
Tarihi: 2/7/1953		
Sayı: Esas : 1953/34 / Karar : 1953/38		
ASKERÎ OTOMOBİLİN İKA ETTİĞİ ZARAR - ŞOFÖRÜN ŞAHSÎ KUSURU.		
Harp Akademisine ait otomobilin ika ettiği zarar, şoförün şahsî kusurundan neş'et ettiği cihetle şoför ve hazine aleyhine ikame edilen tazminat dâvası adalet mahkemesi görevi içindedir.	1	134
Tarihi: 19/10/1951		
Sayı: Esas : 30 / Karar : 30		
ATIN YARIŞA KABUL EDİLMEMESİ.		
Dâvacıya ait atların yarışa kabul edilmemesi hakkındaki karar, idarî bir karar olup bu kararın iptali dâvası gibi bu karardan hukuku muhtel olanların tazminat dâvaları da adalet mahkemelerinin görevi dışında Danıştay'a aittir.	1	138
Tarihi: 19/6/1952		
Sayı: Esas : 18 / Karar : 105		
B		
BELEDİYECE ARABACININ ÇALIŞMA YERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ.		
Arabacının çalıştığı mevkiin değiştirilmesi belediyenin vazifesi cümlesinden bulunması itibariyle bu hususta		

	Sayı	Sahife
arabacı tarafından ileri sürülecek tazminat iddialarının tetkikı rüyet mercii Devlet Şûrasıdır.	7	805
Tarihi : 30/4/1953 Sayı : Esas : 1953/29 Karar : 1953/33		
BELEDİYE İLE KİRA MUKAVELESİ - DÂVA MERCİİ.		
Belediye ile şahıs arasında münakit kira mukavelesinin tatbikatına ait dâva Adalet Mahkemesinde rüyet olunur.	3	340
Tarihi : 25/12/1952 Sayı : Esas : 1952/50 Karar : 1952/137		
BELEDİYE KAMYONUNUN İKA ETTİĞİ ZARAR.		
1 — Belediye kamyonunun âmme hizmetini ifa sırasında ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine, hizmette kusur isnadiyle açılan tazmiant dâvasının görülmesi Devlet Şûrasına aittir.	4	440
Tarihi : 11/12/1952 Sayı : Esas : 45 Karar : 131		
BELEDİYENİN İDARÎ TASARRUFU.		
1 — Belediyenin bir hamamın kapatılmasına karar vermesi idarî bir tasarruf teşkil ettiği cihetle buna ait ihtilâfın Şûrayı Devlette rüyeti muktazidir.	5	559
Tarihi : 26/2/1953 Sayı : Esas : 1952/55 Karar : 1953/4		
E		
ECZANE AÇILMASINA RUHSATNAME VERİLMESİ.		
1 — Dâvalı Vekâletin ikinci bir eczahane açılmasına ruhsat verip vermemesi idarî bir tasarruf olduğundan bundan doğacak ihtilâfların tetkik ve rüyeti Devlet Şûrasına aittir.	7	801
Tarihi : 30/4/1953 Sayı : Esas : 1953/20 Karar : 1953/24		

952

Sayı Sahife

EMEKLİ MAAŞININ İSTİRDADI HAKKINDA HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI.

1 — Dâvacının Gümrük Genel Müdürlüğünden ücret aldığından bahsile emekli maaşının yarı olarak ödenmesi hakkında itiraz edilen idarî kararın iptali dâvasının reddine dair Danıştay ilâmiyle bu suretle alınmış olan fazla emekli maaşının istirdadı hakkında Hazine avukatının açmış olduğu dâvanın reddine dair olan asliye hukuk mahkemesi ilâmı arasında hüküm uyuşmazlığı yoktur. Her ne kadar ki kararın gerekçeleri biribirine uygun düşmemekte ise de; gerekçeler asıl karardan sayılmadığı gibi ilâmların konusu da aynı değildir ve ortada hakkın yerine getirilmeis imkânsızlığı da yoktur. 1 141

Tarihi : 19/6/1952
Sayı : Esas : 21
Karar : 108

EMEKLİYE SEVK MUAMELESİNDE DÂVA MERCİİ.

1 — İdarî bir tasarruf olan emekliye sevk muamelesinden mütevellit tazminat iddialarının Şûrayı Devlette rüyeti lâzımdır. 3 338

Tarihi : 11/12/1952
Sayı : Esas : 1952/48
Karar : 1952/133

2 — İdarenin bir memuru emekliye sevketmesi idarî bir tasarruf olması itibariyle bundan doğacak hak ve zararların rüyeti Devlet Şûrasına aittir. 7 802

Tarihi : 30/4/1953
Sayı : Esas : 1953/25
Karar : 1953/29

3 — İdarenin bir memuru tekaüde sevk etmesi idarî bir tasarruf olup kontrolü idarî kazaya ait olduğu gibi bunun tevlit ettiği zararın tazmini dâvası da idarî kazanın vazifesi dâhilindedir. 9 1099

Tarihi : 2/7/1953
Sayı : Esas : 1953/40
Karar : 1953/43

F

	Sayı	Sahife
FAZLA MESAİ ÜCRETİ VERİLİP VERİLMEMESİ.		
1 — Tekel idaresi memuruna fazla mesai ücreti verip vermemesi idarî bir tasarruf olduğundan bundan doğacak ihtilâfların hal mercii Devlet Şûrasıdır.	7	801
Tarihi: 30/4/1953		
Sayı: Esas : 1953/21 Karar : 1953/25		

G

GAYRİMENKULE EŞİT İPOTEK HUDUDU TESBİT.		
1 — Bir gayrimenkule ait ipotek hududu tesbit mahiyetinde olan dâvanın rüyeti adalet mahkemelerine aittir.	5	561
Tarihi: 26/2/1953		
Sayı: Esas : 1952/53 Karar : 1953/2		
GAYRİMENKULE TECAVÜZÜN MEN'İ - DÂVA MERCİİ.		
Bir gayrimenkule vâkı müdahalenin men'i ve tapu kaydının tashihi dâvası Adalet Mahkemelerinde görülür.	2	247
Tarihi: 9/10/1952		
Sayı: Esas : 29 Karar : 117		
GAYRİMENKULÜN İDARE TARAFINDAN RESEN TAHLİYESİ - KAZA MERCİİ.		
İdarenin haiz olduğu kanunî salâhiyete binaen dâvacıları gayrimenkullerden resen tahliye ettirmesi idarî bir tasarruf olduğundan müdahalenin men'i hakkındaki dâvanın Devlet Şûrasına açılması iktiza eder.	7	798
Tarihi: 30/4/1953		
Sayı: Esas : 16 Karar : 20		

H

HÂKİM ÖDENEĞİNDEN BUHRAN OLARAK KESİLEN PARANIN İSTİRDADI.		
Hâkim ödeneğinden buhran vergisi olarak kesilen paranın istirdadı dâvası bu ödeneklerin buhran vergisine tâbi olup olmadığının tetkikiyle bir karara bağlamasına		

954

	Sayı	Sahife
mütevekkıf olup bu cihetin incelenmesi de Adalet Mahkemelerinin vazifesi dışında malî ve idarî kaza mercilerinin vazifesi dâhilindedir.	9	1097
Tarihi : 2/7/1953		
Sayı : Esas : 1953/36 Karar : 1953/40		
Hâkim ödeneğinin buhran vergisi olarak kesilen paranın istirdadı dâvası bu ödeneklerin buhran vergisine tâbi olup olmadığının tetkikiyle bir karara bağlanmasına mütevekkıf olup bu cihetin incelenmesi de Adalet Mahkemelerinin vazifesi dışında malî ve idarî kaza mercilerinin vazifesi dâhilindedir.	9	1098
Tarihi : 2/7/1953		
Sayı : Esas : 1953/37 Karar : 1953/41		
HÂKİM ÖDENEKLERİNİN RE'SEN İSTİRDADI.		
Hâkim ödeneklerinin re'sen istirdadı muamelesinin iptaline dair olan Şûra Kararı ile ödeneklerin istirdadı talebinin reddine dair olan mahkeme karı arasında bir hüküm uyuşmazlığı mevzuubahis değildir.	7	800
Tarihi : 30/4/1953		
Sayı : Esas : 1953/19 Karar : 1953/23		
HİZMET KUSURU - TAZMİNAT DÂVASI.		
1 — Âmme hizmetinin işleyişi sırasında ve hizmet kusuru sebebiyle vâkı bir zararın tazmini dâvası Şûrayı Devlette görülür.	2	246
Tarihi : 9/10/1952		
Sayı : Esas : 28 Karar : 116		
2 — Âmme hizmetinin işleyişinden mütevellit olarak hizmet kusuru isnadiyle açılan tazminat dâvasının rüyeti idarî kazaya girer.	8	954
Tarihi : 30/4/1953		
Sayı : Esas : 17 Karar : 21		

	Sayı	Sahife
İ		
İCRA MEMURUNUN ZİMMETİ - TAZMİNAT DÂVASI.		
1 — İcra memurunun zimmetine geçirdiği paranın tazmininde Devlet İcra ve İflâs Kanununun 6 ıncı maddesiyle sorumlu tutulmuş olduğundan bu mevzua ait ihtilâfların halli mercii de Adalet Mahkemeleridir.	5	566
Tarihi: 26/2/1953 Sayı: Esas: 1953/8 Karar: 1953/12		
İDARÎ TASARRUFTAN MÜTEVELLİT TAZMİNAT DÂVASI.		
1 — İdarî bir tasarruftan dolayı hukuku muhtel olan kimselerin açacakları tazminat dâvaları Şûrayı Devlette görülür.	5	559
Tarihi: 26/2/1953 Sayı: Esas: 1953/3 Karar: 1953/7		
İSTİMLÂKİN MEVZUUNA TAHSİS EDİLMEMESİ.		
Bira ve esans fabrikası yapılmak üzere istimlâk edilen gayrimenkul uzun zamandan beri istimlâk mevzuuna tahsis edilmediği gibi kiraya da verilmekte olduğundan Tekel namına olan tapu kaydının tashihi talebine mütedair olup menafii umumiye kararı aleyhine açılmış bir dâva olmadığından M. K. hükümleri dairesinde adliye Mahkemelerince görülmesi icabeder.	4	441
Tarihi: 11/12/1952 Sayı: Esas: 44 Karar: 130		
K		
KAÇAKÇILIK - ÖDENMEYEN GÜMRÜK RESMİ - HACİZDEN DOĞAN İHTİLÂF.		
1 — Affa uğrayan kaçakçılık hâdisesinde ödenmiyen gümrük resminden dolayı kaçak hayvan ve eşyayı temin için emanete bırakılmış olan paranın, bir âmme kanunu olan Gümrük Kanununa dayanılarak haczinden neş'et		

	Sayı	Sahife
eden ihtilâfın halli Adalet Mahkemelerinin görevi dışındadır.	1	133
Tarihi: 19/10/1951		
Sayı: Esas : 29 / Karar : 29		

M

MAAŞ FARKININ İSTİRDADI.

1 — (70) liradan (100) liraya yapılan terfi muamelesinin ıslahına dair olan Şûra Kararı ile aradaki farkların istirdadı talebinin reddine dair olan mahkeme kararı arasında uyuşmazlık mevzuubahis değildir.	7	799
Tarihi: 30/4/1953		
Sayı: Esas : 18 / Karar : 22		

MEMURUN GÖREVİNDEN UZAKLAŞTIRILMASI.

1 — İdarenin bir memuru görevinden uzaklaştırması idarî bir tasarruf olduğu gibi bu tasarrufun iptalinden sonra bu yüzden hak ve menfaatleri haleldar olan memurun açacağı tazminat dâvası dahi idarî hukuk sahasına girdiğinden dâvanın görülmesi Adalet Mahkemelerinin görevi dışında Danıştaya aittir.	1	140
Tarihi: 19/6/1952		
Sayı: Esas : 20 / Karar : 107		
2 — İdarenin bir memuru vazifesinden uzaklaştırması idarî bir tasarruf teşkil ettiğine göre buna ait ihtilâfın halli Şûrayı Devlete aittir.	5	560
Tarihi: 26/2/1953		
Sayı: Esas : 1952/54 / Karar : 1953/3		

S

SELBİ VAZİFE UYUSMAZLIĞI.

Asliye hukuk mahkemesince vazife noktasından dâvanın reddine dair itiraz edilen karar ile Danıştayca ittihaz edilen kararın tashihi için vuku bulan müracaatın, tav-

	Sayı	Sahhifthife
zihi istenilen husus ayrı bir dâva konusu olduğundan baheisl, reddine dair ittihaz edilen karar arasında selbî vazife uyuşmazlığı yoktur.	1	1444144
Tarihi: 19/6/1952 Sayı: Esas: 26 Karar: 113		
Adalet Mahkemesi ile Devlet Şûrası arasındaki selbî vazife uyuşmazlığı 5129 sayılı kanunun tatbikından tevellüdetmesine göre ihtilâfın çözülmesi idarî kazaya aittir.	8	9553953
Tarihi: 30/4/1953 Sayı: Esas: 10 Karar: 16		
İdare veAdalet Mahkemeleri tarafından ayrı ayrı vazifesizlik kararı verilmek suretiyle ortada selbî vazife ihtilâfı mevcut olmadıkça mücerret Adalet Mahkemesince ittihaz edilen vazifesizlik kararı üzerine işin uyuşmazlık Mahkemesince tetkikına imkân yoktur.	9	10998098 z
Tarihi: 2/7/1953 Sayı: Esas: 1953/39 Karar: 1953/42		

Ş

ŞEHİR PLÂNI DOLAYISİYLE MUTAZARRIR OLANLAR - DÂVA MERCİİ.

Şehir pilânının belediyece tanzimi ve İcra Vekilleri Heyetince tasdikı idarî bir tasarruf olduğundan bu hususdaki fiil ve kararlardan mutazarrır olanların dâvaları Şûrayı Devletde görülür.	6	6669669
Tarihi: 26/3/1953 Sayı: Esas: 1953/6 Karar: 1953/10		

T

TAPU KAYDI TASHİHİ.

1 — Umumiyetle tapu kaydı ve tapuda yazılı yüz ölçümü mıktarının düzeltilmesi dâvaları Adalet Mahkemelerinin vazifeleri cümlesinden ise de 4785 sayılı kanun gereğince kendiliğinden Devlete intikal edip tapuca Hazine

	Sayı	Sahife
namına tescil edilmiş ormanın tapuda noksan gösterilmiş olan yüz ölçümü miktarının tezyidi ve hududu içinde orman mefhumuna girmiyen kısımların Hazine namına olan tapu kaydının iptaliyle kendi namına tescili ve tarafına iadesi dâvası, idarî bir tasarrufun iptali isteği neticesine varacağından görülmesi Devlet Şûrasına aittir.	4	439
Tarihi : 11/12/1952 Sayı : Esas : 1952/46 Karar : 1952/132		
2 — Tapu kaydının tashihi dâvasının rüyeti Adalet Mahkemelerine aittir.	7	803
Tarihi : 30/4/1953 Sayı : Esas : 1953/26 Karar : 1953/30		
3 — Tapu kaydının tashihine dair dâvanın rüyeti Adalet Mahkemelerinin vazifesi dâhilindedir. Şu kadar ki, dâva konusu olan tapu kaydı idarî bir tasarrufa dayandığı takdirde bu cihetin mahkemece resen nazara alınması icabeder.	8	955
Tarihi : 30/4/1953 Sayı : Esas : 33 Karar : 37		
4 — İstimlâk edilerek dâvalı idare namına tapuya tescil olunan çiftçilik hakkındaki istimlâk muamelesinin iptalinden dolayı idare namına olan tapu kaydının tashihi dâvası, tescil muamelesinin istinat ettiği idarî bir tasarrufun kontrolüne müntehi olup idarî tasarrufların mürakabesi de idarî kazaya ait bulunduğundan tetkiki Adalet Mahkemelerinin kaza sahası dışındadır.	9	1096
Tarihi : 2/7/1953 Sayı : Esas : 1953/35 Karar : 1953/39		

959

	Sayı	Sahihife

TEKEL İDARESİ İLE KENDİ AVUKATI ARASINDA İHTİLÂF.

1 — Tekel İdaresinin kendi avukatı hakkında bir âmme kanunu olan Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinin mütehaddis ihtilâfının halli idarî kaza merciine aittir. 1 13137

Tarihi: 19/6/1952
Sayı: Esas : 16
Karar : 103

V

VAZİFE MALÛLİYETİ VE AYLIĞI - KAZA MERCİİ.

1 — Vazife malûliyetinin ve aylığının tahkik ve takdiri mahiyet arzettiğinden idarî kazaya tâbidir. 6 67671

Tarihi: 26/2/1953
Sayı: Esas : 1953/4
Karar : 1953/8

VAZİFESİZLİK İTİRAZININ İLK CELSEDE DERMEYAN İCABEDER.

1 — Vazifesizlik itirazının ilk celsede dermeyan edilmesi icabeder. İlk celsede hazır bulunan dâvalı idare avukatı; vazifesizlik itirazında bulunmamış olduğuna göre ikinci celsede hazır bulunan Hazine avukatı tarafından dermeyan edilen vazifesizlik itirazı, işin Uyuşmazlık Mahkemesine sevkine kâfi değildir. Hazine avukatının duruşmada bulunması için Maliye Bakanlığı Muhakemat Müdürlüğünden gelen yazı tarihinin ilk celseden sonraya tesadüf etmesi, ilk celseye gelen avukatın vekillik sıfatını ordadan kaldıramadığından bu hususta ehemmiyeti haiz değildir. 1 14142

Tarihi: 19/6/1952
Sayı: Esas : 24
Karar : 111

2 — Başkanun Sözcüsünün vazife konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden istiyebilmesi için vazifesizlik itirazının ilk selsede dermeyan edilmiş olması icabeder, oturumda vazifesizlik itirazında bulunulmayıp dâvaya cevap verebilmek için mühlet istemesi ve mah-

	Sayı	Sahife
kkemenin bu isteği kabul ederek mühlet vermesi bu oturumu ilk oturum olmaktan çıkaramıyacağı cihetle dâvaya cevap vverilmek üzere bırakıldığı ikinci oturumda dermeyan edilden vazifesizlik itirazı, Uyuşmazlık Mahkemesince tetkik iççin kâfi değildir.	1	145
Tarihi: 19/6/1952 Sayı: Esas: 27 Karar: 114		
VEKÂLET MAAŞININ TÂYİNİNDE KAZA MERCİİ.		
1 — Dâvacının esasen müfettişlik kadrosunda bulunması dolayısiyle ikinci bir müfettişe vekâlet edip edemmiyeceği ve vekâlet maaşının verilmesi lâzım gelip gelmmiyeceğine dair olan ihtilâf idarî kazayı ilgilendirdiğinden Adalet Mahkemelerinin görevi dışındadır.	1	139
Tarihi: 19/6/1952 Sayı: Esas: 19 Karar: 106		
2 — Âmme müesseseleri ve hizmetlilerinin munzam bbir hizmetle tavzifleri ve bu sebeple alacakları ücretlerin ttâyini hususu idarî bir mahiyet taşıdığından bu mevzuun ttetkik ve rüyeti Şûrayi Devlete aittir.	3	339
Tarihi: 25/12/1952 Sayı: Esas: 1952/49 Karar: 1952/136		
3 — Âmme idareleri memur ve müstahdemlerinin mmunzam bir hizmetle tavzifi takdirinde alabilecekleri ücrretlere ait hükümler 3656 sayılı kanununun 22 inci maddesine taallûk etmesi itibarile bu mevzua ait ihtilâfların thalli Şûrayı Devlete aittir.	6	670
Tarihi: 26/2/1953 Sayı: Esas: 1953/7 Karar: 1953/11		
VERGİ BORCUNDAN HACİZ KONMASI.		
Tahsilât komisyonunun vergi borcundan dolayı şahssî mallara haciz koyması ve dâvacının bu muameleden		

	Sayı	Sahhife
dolayı zarar gördüğünü ileri sürmesi idarî tasarrufta taallûku itibariyle Devlet Şûrasında tetkik ve rüyeţe tâbidir.	7	8604

Tarihi : 30/4/1953

Sayı : Esas : 1953/27
Karar : 1953/31

VERGİ İHTİLÂFLARINDA KAZA MERCİİ.

Maaştan haksız olarak kesildiği iddia olunan tevkifatın istirdadı dâvası, vergi ihtilâfından ne'şet etmiş bir dâva olduğundan, kanunlarında yazılı olduğu veçhile çözüm yeri, idare yargı yeri olup umumî mahkemelerin vezifesi dışındadır. 3 4338

Tarihi : 11/12/1952

Sayı : Esas : 1952/43
Karar : 1952/129

U

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN YETKİSİ.

Adalet Mahkemesi ile idarî mahkeme arasında ancak vazife uyuşmazlığı hali tahaddüs ettiği takdirde Uyuşmazlık Mahkemesine müracaat olunabilir. 2 2445

Tarihi : 9/10/1952

Sayı : Esas : 15
Karar : 115

ADALET DERGİSİNE ABONE OLMA VE KİTAP ALMA ŞARTLARI

Adalet Dergisine abone olmak ve Adalet Vekâleti tarafından bastırılan kitaplardan satın almak istiyenler:

a) Neşriyat Müdürlüğüne bir mektupla adreslerini ve abone veya kitap isteklerini bildireceklerdir.

b) Kitap veya abone bedelini bulundukları yer mal sandığına yatıraccaklar ve karşılığında alacakları (hasılat müteferrika) makbuzunu ya mektuplarına bağlı olarak gönderecekler, yahut da oturdukları yer C. Müddeiumumiliğine teslim edeceklerdir.

c) C. Müddeiumumiliği teslim aldığı makbuzu ve istenilen kitap veya aboneyi ve alıcının adresini Adalet Vekâletine gönderecektir.

d) Kitap ve dergiler ayrıca posta ücreti istemilmeksizin Vekâlet Neşriyat Müdürlüğünden alıcının adresine yollanacaktır.

e) Adalet Dergisinin kapağında gösterilen kitaplardan başkasını almak istiyenlerin o kitabın mevcudu olup olmadığını daha önce Neşriyat Müdürlüğünden sormaları ve ona göre istemeleri lâzımdır.

Dergiye konulması istenilen yazılar, kâğıtların birer yüzüne seyrekçe satırlarla ve daktilo ile yazılmış ve bir mektuba iliştirilmiş olarak doğrudan doğruya Vekâlete gönderilmelidir. Yazıların Dergiye konulup konulmıyacağı bildirilmez ve konulsun, konulmasın yazılar geri verilmez. Yazılardaki fikir ve kanaatler yazı sahiplerinin fikir ve kanaatleridir.

963